

Profet Jeremaia Po Elalubo Buku

Hasia nedebo tau sabo po

Profet Jeremaia te Jerusalemde biduali sogo, te Babilon tɔ kantri king Nebukatnesargo ami bidi dabe dali aselama, te Juda hani dabe dolagasobo sogo elalubo pade, aga bidali profet bidi dao. Te Jeremaia po pusali po hauwade te agai te po weyu, “Te dage Juda dabe me Jerusalem bage, te dage dua dao, bugagia kone palao,” po walio. Te we bidi dabe augwaligo te tibo god dabeba lotu wabo tagalisama, tama te homu begelisabaso da, teda Godigo augwali dolabo po odobo hagela homu yaligo da, tama agai te wali se po dabe, augwali te mu pedelama, te aga digi سوالio. Te profet Jeremaia gasa daɣ wabo po meba dabe pusali po te tiwai, te nosali Godigo te Juda hani dabe augwali hobede ma elama, te augwali tau ma sobaso, te augwa page bulu tɔba ma asela yabo po pusalio.

Jeremaia buku da, te gasagi yai dwasianu tedali, te gasa profet dabego buku dabe tiwai si ebeo, magi baso meni, te Jeremaia aga po dabe digi hauwa pusali elalubao. Jeremaia te Godigo agabolo wali po te agai te we bidiba pusainu ebo, te agai homu pemene isawani, tiali goli aga homu kolesaga aiyaba elaluama, tama Godigo homu kolesaga doloba peyu yali. Te hauwa sogo aga hagela sege eyu, agade digi hobede yali. Tiali goli, agai aga te hagela sege ebo se te geme dualobeo. Agai dolo tama pusalio, tama agai te po dabe te bukude elalubao. Jeremaia te Juda hani dabe godolo homu yali, tama Godigo agabolo bomai po mabo sogo da, tama agai te po pusabo homu pemene meni yani. Tama te hani bidi dabe augwaligo agai pusubo po odobo hagela ebaso, te augwaligo aga dolainogo ebaso, agai te God dali po hauwa wai dao.

Jeremaia po pusali wiegi yai po me deli te Daɣ 31:31-34 tede elalubao. Te po dagede Jeremaia po pusali po e tiwai, te gesi noma wiegi yai daɣ wabo po Godigo aga we bidi dabe dali yabo se pusali. Te daɣ wabo po augwaligo te masigi pedai dagede, ma te buku me delide naga asebo se egobeo. Menio. Te we bidi dabego haliga tomode elalueibao, tama augwa digi godolo homu eyu, wali paibao. Da te Godigo po mu odobo we bidigo homu kone palobo seɣe, te Godigo Mobo Bidi Holi Spiritgo se ebode dago homu koneao.

Godigo Jeremaia i olama, agai po pumainu yai

(Dqi 1)

Te kibu be dabede Godigo po Jeremaibolo mawai

1 ¹Te e da Jeremaia po, te Hilkiago ogwa dao. Hilkia te pris hani dabe me deli te Anatot taunde te Benjamin hanigo t̄ode bidai. ²Te Josaiago kibu be nogo si, saḡaḡo sela, 13 kibu be wabode, te Emongo ogwa, te Juda king bidali sogo, Genuai Bidigo po Jeremaibolo mabo gagalai dao.^a ³Te sogo gagalama, tama bidama nosali, Genuai Bidigo po meba te Jeremaibolo mayu, te Jehoiakim, te Josaiago ogwa, te king bidali sogo te po mawai. Genuai Bidigo po te Jeremaibolo maduali, te king Sedekaiago kibu be nogo si, saḡaḡo deli teba usu nigi palio, te Josaiago ogwa dao. Te wabo kibu bede te a naga wabo poluade, te boi bidi dabego te Jerusalem we bidi dabe selama, te gasa t̄o kantriba kalabus s̄e igi pai dao. Te s̄e pedalisiḡbadi, Genuai Bidigo agai po te Jeremaibolo maduali.^b

Godigo Jeremaia i olama, te profet s̄e emainu yai

⁴Genuai Bidigo ena, Jeremaibolo te po mabo gagalali sogo, agai te tiwai po wali, ⁵“Te eno nage naga idago haligade ame nis̄aḡo sogo, eno nage koneai. Te nage naga idago ame nis̄abadi, eno nage sa munama, te gasa bulu t̄o kantri dabe tomode te profet s̄e ela bilabo bidi da homu yai dao,” wali.

⁶Eno te Genuai Bidigo wali po odolama, te eno agai po wei ponoyu, te tiwai po wali, “Hobede ya, God, Genuai Bidi, ena gesi ogwa bidi mu elalubaso, eno te po pusabo kolesaga konebeo,” po wali. ⁷Tiali goli, Genuai Bidigo e tama po enabolo wali, “Nago te tiwai po weyu, nage gesi ogwa bidi mu naga da wagio. Menio. Te eno nage gasa bidi hani meba bidiboba tagala palobo sogo da, teda nage augwaliba pagameo. Te eno nageba maiabo po tigidali, te po nago pusao,” wali. ⁸“Nage augwalide wi me elamuo, magi baso meni, ena nage dali bidiyu, te eno nage augwaligo nogode ma saibao. Ena Genuai Bidi, eno po wai dao,” wali.

⁹Te po olama, Genuai Bidigo agai nogo eno pedauwaliba munama, tama enaba te tama po wali, “Odao, megi eno po te nago pedauwaliba mubaso, te po nago pusaibao. ¹⁰Megi e side eno nageba te gasa bulu t̄o kantri hauwa hani we bidi tonalubo bomo mobao. Eno nageba te kantri dabego gavman gudabo po wabo bomu, me te gavman dolabo po wabo bomu me mayu, te augwaligo gavman ma dodoluyu, ma bulabo po wabo bomu me mawaibao,” te po wai dao.

Godigo nai si te Jeremaibolo ola mawai

¹¹Genuai Bidigo enaba te tama po hanalu wali, “Jeremaia, nago magi nai subawe?” Eno agabolo te tiwai po wali, “Eno te ni amon nologo

^a 1:2 2 Kin 22:3–23:27; 2 Sto 34:8–35:19 ^b 1:3 2 Kin 23:36–24:7; 24:18–25:21;
2 Sto 36:5-8, 11-21

subao.”^c ¹²Tama Genuai Bidigo enabolo te tama po wai, “Nago po te dolo obao. Te tiwai naga, eno ena po te bugagia tonalu, te mu po naga pedalumainu ilalibao,” wali.

¹³Tama Genuai Bidigo enaba te tiwai po ma hanalu wali, “Nago magi nai subawe?” Tama eno te po wai, “Eno te sene sospen me deli te not badu kulugulu weyu ebo subao. Tama te sospen sene te saut pedai badu gea palainu ebao,” wali. ¹⁴Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali, “Te dolabo genuai nai me deli te not badu tagalama asiyu, tama agai te e Juda dabego tōde bidibo we bidi tigidali dolaibao,” te po wai. ¹⁵“Magi baso meni, ena Genuai Bidi, megi da, eno te not badu tigidali king i olama, augwali te augwa ami bidi dabe dali asaibao. Te king dabe aselama, te augwa king dugabo sia sai te Jerusalem taun tomoba pabo sunumi pāba muagasaibao, tama augwaligo bomogo te taun bagua saibao. Tama augwaligo te tobage deli kolesaga naga te Juda dabego gasa taun dabeba me te tama tiwai yaibao. ¹⁶Tama eno ena we bidi dabe po tū kot ilama, te augwali dene mawaibao. Magi baso meni, augwaligo ena tudiba munama, te augwa digi tibo god nigilama, te augwaliba ofa eyu, te lotu augwaliba wai. Te kolesagade augwaligo te dwai seḡe saibao. ¹⁷Tiali goli, nage da, nage sisi elama, hogodama pao. Te tigidali po eno nageba mani, te nago augwaliba pusao. Nage wi me isiāma, augwalide habu bulu me kila sigio. Nage tama tiyu da, teda te ena digi eno nage wi iliyu, te augwali gedude habu bulu kila somainu yaibao. ¹⁸Jeremaia, odao. Megi da, eno nage te bomai obo elalubo taun tiwai bomonama dolalumainu yaibao, te ain pos tiwai, me te brasgo nigali obo tiwai elalueibao. Te Juda king dabego, me te kingo ofisa dabego, me te pris dabego me, te tigidali we bidigo te nage aiyaba me elalugobeo. ¹⁹Te bidi dabego nageba boi bidi ebadi, tiali goli, te augwaligo nage aiyaba me elalugobeo. Magi baso meni, ena digi ena nage dali bidiyu, te eno nage tau siyu, ma dobola saibao. Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Jeremaiaگو Godigo po te Juda dabeba me erusalemde me pusali

(Dqı 2-25)

Hasia Israel dabego dwagi yai kolesaga yali

2 ¹Genuai Bidigo te tiwai po enabolo wali, ²“Nage pelama, Genuai Bidi eno te po te Jerusalem dabeba pusugi pao,” wali.

“ ‘Eno homugo dage homu konealudu,

^c **1:11** Te Hibru pogo, “Amon” wabo, te e tobage po pade obao, “Te bugagia tonaluo,” wabo.

dage eno we bidi hani pedelali sogo
 dagego duga homu enaba keꝓ pai.
 Te sogo dagego ena godolo mu yali,
 te gesi tamadi sai wego aga bidi
 godolo mu ebo tiwai yali.
 Te Isip tꝓ kantri tagalama,
 dagego te dwai masigi kemi olo tꝓ bulude,
 te bidi dabego gi bulusiꝓwai pesagede bilali goli,
 te dagego ena wali piduai dao.
 3 Te sogo dage Israel te eno gasagi yai
 tedali we bidi mu bidali.
 Dage eno gide te nai hasia mu inilama,
 te tau ebo tiwai elalui.
 Te gasa hanigo eno te nai sobaso da,
 augwaligo te dwai seꝓ yali da weyu,
 te eno augwalibolo dwai dene mawai dao.
 Genuai Bidi eno te po wai dao.”

Te Israel augwa bulai wai dabego dwai seꝓ yai

4 Dage Jekopgo bulai wꝓi wai puluba dabe,
 dage tigidali te Israel hani dao,
 dagego te Genuai Bidigo te tiwai po oꝓiꝓ.
 5 Genuai Bidigo te tiwai po wai,
 “Eno mena dwai seꝓ ebaso, te dage bulai wꝓi dabego
 te ena tagalama,
 digibulu mu paliwe? Waa?
 Koneao. Augwa te olo naiba lotu obaso,
 tama tiyu, augwa digi te olo nai tiwai pedelai dao.
 6 Augwaligo ena homu kone me ebeo.
 Augwaligo te eno augwali tau sali seꝓde
 homu kone me ebeo.
 Eno augwali te tꝓ kantri Isipde selama odasa asiyu,
 augwaligo te genuai olo bulu pesage tꝓ nogeai.
 Te pesagede te olo masigi kemi tꝓ elaluali,
 tama te dwai bulu pesage dabe elalua pai.
 Te buluba tulubage tulisꝓwai pesage elalui,
 te bidi dolobo pesage elaluali.
 Te bidi dabe bilisꝓwai bulu,
 te bulude bidi bidisꝓwai bulu dao.
 7 Eno te bulai wꝓi dabe odasa asiyu,
 te olo tꝓ bulu tagalama,
 tama eno augwali te wiegi yai

- ili elalubo tɔba odasa asai.
 Tama megi dage te tɔde bidibao,
 te dage Israel te wiegi yai nai sela tuyu,
 te wiegi yai nai elalubo digi bidibao.
 Tiali goli, dage eno te tɔde bidibadi,
 dagego te dwai kugumini yai kolesaga ebao,
 te eno dageba mani tɔ te eno gedude
 dwai nai mu pedalubao,” wali.
- 8 “Te pris dabego me enaba homu kone me palobeo.
 Te eno bomai po page koneai bidi dabe,
 augwaligo ena me konebeo.
 Te bulu tɔ kantri tonalubo polalubo bidi dabego enaba
 hagoma ebao.
 Te profet dabego te tibo god Bal nogide profetgo wabo
 po tiwai weyu yali.
 Augwaligo te augwa tau sisɔbo naiba lotu wai dao,” wali.

Genuai Bidigo aga we bidi dabe po tɔ yaibao wai

- 9 Genuai Bidigo te tiwai po wai,
 “Dagego te tobage dwai kolesaga ebaso,
 tama ena Genuai Bidi eno te po obao,
 te eno dage po tɔ ma ilaibao.
 Te eno dagego wai dabe dali,
 duga wɔi dabe me po tɔ eyu,
 te dagego nosali pedalubo hani dabe
 me po tɔ yaibao wali.
- 10 Edao. Dage sip sela pelama,
 te ailan Saiprus te giliga dega sabo badu pelama,
 te Saiprus dabego kolesaga suo.
 Tama te bidi dabe dagego te bulu Arebia dabego tɔba
 te giliga pedalubo badu tagala palama,
 te augwaligo kolesaga bugagia osola suo.
 Te dagego subadi, te hani me deligo
 te duga ebo tobage dwai kolesaga
 tiwai ebo suaibawe? Mu menio.
- 11 Te hani bagego augwa god te god mu menio.
 Tiali goli, te hanigo augwa te god hasegelama,
 te gesi god wali me pabeo.
 Ena God, eno te genuai nogi dali bomu dali si elalubao,
 tiali goli dage we bidigo te ena hasegelama,
 te dage tau sisɔ yabo dwai god dabe
 wali pidubo dao.

- 12 Tialima, ena Genuai Bidi, eno te po obao,
 ‘Dagalu, nage te Israel dabego ebo
 dwai sę ebo kolesagade dwai midigi mu sao.
 Te nage hale elama, didibili eyu,
 te dwai haliga mu iduao,
- 13 magi baso meni, eno we bidi dabego te dwai sę
 si yali.
 Hasia augwaligo ena tudiba muai.
 Ena te ulu wę tiwai te augwali bidabo
 ula maiabo wę elaluali,
 tiali goli, augwaligo ena tagalali.
 Tama me, tų diganama,
 augwa digi te wę sabobo nai nigali.
 Tiali goli, te wę sabobo nai te alua pelama,
 te ąi augwalide elalubo usu ebeo.’ ”

Te Israel dabe augwa ebo dwai sęgo te augwa dolaibao wali

- 14 Genuai Bidigo te tama po wali,
 “Te Israel dabe te bidi me deli magi sę isąma olo mu
 bidibo tiwai elaluali.
 Augwali te olo sę ebo bidi tiwai me elalubeo.
 Te aga aya me te olo sę ebo bidi tiwai
 gilama me elalubeo.
 Tama tilama, magi baso te boi
 bidi dabego augwali bomonama siyu,
 te hwıbode doado bage sabo tiwai yaliwe?”
- 15 Te boi bidi dabego te laiongo
 bomonama i wabo tiwai yai dao.
 Augwaligo agai taun siago deyu dolama,
 tede bidi me bidibeo.
 Te agai tų augwaligo te olo tų pesage bulu tiwai pedelai.
- 16 Israel, nage we me deli tiwai,
 te taun Memfis bidi dabego,
 me te taun Tapanes te tų kantri Isip bagego nage
 dwai hale iliyu,
 te nago tobolu nisi tigidali poalama, sela sųwai.^d
- 17 Te naga digi yali sęgo te sę nageba pedelali.
 Magi baso meni, ena Genuai Bidi,
 naga God, eno nage te sunumidu odasa asainu yali,

^d 2:16 Te e pode dago e homu ebao, te Isip King Neko agai te kantri Judaba te sęę mani po begelama wali. 2 Kin Dąj 23:33-35, tede te po elalubo suao.

- tiali goli, naga hagela eyu, ena tudiba muai dao wai.
- 18 Magi baso nage te tɔ kantri Isipba pelama,
te wɛ Nail tugi paiba obawe?
Magi baso nago homu kone paliyu,
te bulu tɔ kantri Asiriaba pelama,
te wɛ Yufretis tugi pabo homu eyuwe?
Te kolesagago nage dwasianu tau sainu ebaso,
usu mu egobeo. Mu menio.^ε
- 19 Naga digi ebo dwai kolesagade
te nageba dwai dene mawaibao.
Nago ena tudiba mubaso, tama naga
te kolesagade nageba wado ilaibao.
Nago ena Genuai Bidi tagalu, te nago God,
te nago ena dologoba me bidagasobe.
Tama nago bugagia homu kone palama,
koneao, nago te dwai kolesaga dabe mu ebogo te
nageba dwai dene mobao.
Ena God, Tigidali Bomo Elalubo
Genuai Bidi, eno te po wai dao.”

Israel dabego Genuai Bidi wali pabo hagela homu yali

- 20 God, Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai
po wai,
“Israel, odao. Polobadu digi nago enaba hagoma eyu,
tama nago eno nageba mani sɛ tagalai,
tama nago te po wali,
‘Eno nago sɛ munu ma egobeo,’ wai.
Mu tama, nage te tigidali bulu duba holoyu,
tama te tigidali genuai ni dologoba sisinama,
te nago tibo god dabeba lotu wali,
te wego bidi hauwa dali penani igi pabo

^ε 2:18 Te Juda genuai bidi dabego te tama homu yali, te Juda dabego te bomai kantriba hanaluama, te augwali tau somainu yali, te boi bidi dabego augwali me elaluidali homu eyu, tama tiali. Te meba genuai nogi yai bidi dabego te Isip kantri dali abagi wai da homu yali, te mebago te kantri Asiria dali abagi wabo homu yai. Jeremiaigo augwaliba te tiwai ola mawainogo yai, Godigo naga te augwali tau sobaso, bugagia bidaibao homu yali, tama te bomai kantri dabego augwali tau sobaso, usu egobe da homu yalio. God te augwaliba bidibo ula mabo aɣi tiwai elalubao (te ves 13de te po suo). Magi baso augwali te digibulu tɔ kantrigo genuai aɣiba wɛ tugi painu ebawe?

- tiwai yalio.^f
- 21 Hasia nage te wiegi yai wain ni eno
bulai tiwai elaluali.
Nage te ni wain polasa mu wiegi yai
yano mu pedalubo tiwai yali.
Tiali goli, magi baso meggi da, nage begelama,
enaba tudi ola menama, te buside dwai wain ni
tiwai pedelaliwe?
- 22 Nago naga tigi te meda sela saḡbo
boma pai naigo teleyu,
me te wiegi yai sobu hauwago weḡ
telabadi, te tagalao,
tego nago yali dwai seḡ me sela saḡobeo. Menio.
Te dagego yali dwai kolesaga
te meda dagede mu dagana sai tiwai mu dao.
Ena God Genuai Bidi, eno nago yali
dwai seḡḡ elaludubadi gebo subao.
- 23 Tiyu, mena tama nage te eno gedude
meda me pedali sabe da homu elama,
nago te god Bal dabeba lotu wabe
homu egowe? Waa?
Israel, nago te bulu tḡ odogo pesagede
nago te dwai seḡ yali homu kone ma palao.
Nage te tigidaliba peyu, biliyu, te tibo god gegali,
te so kibu kamelgo te tigidaliba pelama, udada peyu,
te omai kibu kamel gegebo tiwai yalio.
- 24 Tama nage te so uni donkigo te tḡ wa pai pesagede
sesemane sogo bilidubo tiwai ebao.
Aga te homu heḡ wai bilidu,
te donki bidi gegali te aga guni ugaba sagolama,
te omai donki menade bidibowe,
te denami odada bilali.
Te aga tama tebo sogo, dego agai
tḡ palibo usu egowe? Bidi menio.
Te sogo te omai donki dabego te so donki aga gegebo seḡ

^f 2:20 Tede begelama wali po te tiwai. Israel te we me deli tiwai, tama God te aga bidi tiwai bidali. Tiali goli, te Israel dabego te God deliba lotu me wabeo. Menio. Augwa pelama, te tibo god dabeba lotu wagi pali, te wego aga bidi tagalobo tiwai eyu, te gasa bidi dali pigi pabo tiwai yali. Te wego te penani ebo kolesagade po begelama wali, te po te buku Jeremiaide hauwa sogo te tama po wai elalubao, te gasa profet dabego bukude te tiwai po elalubao. Te bidi dabego te lotu wabo pesage te bulu du bagede me genuai ni dologode nigai dao.

dene me egobeo, te augwa godolo ebo homu
sia somainu tiaibao.

- 25 Israel, nage udada biliyu, te tibo god wali pigio.
Tiyu, nage saḡa dolidali weyu,
tama naga dogoni mu wa pabuo.
Eno te tobage po wai goli,
nago te tiwai po weyu, ‘Tagala,’ wali,
‘eno Genuai Bidigo po me odogobeo.
Eno te gasa bidi hanigo god dabe godolo mu ebao.
Eno augwali me wali pabo homu ebao,’
dagego te po wai,” wali.

Godigo te Israel dabego kolesagade hobede mu yai

- 26 Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po wali,

“Te nai wi sabo bidi me deli augwaligo
daḡ ola sobaso da,
teda te bidi hale dwai mu saibao.

Te Israel hani te tiwai me bidibao.
Te augwa king dabe, me augwa tobolu
bidi dabe, me pris dabe, me profet dabe,
me te tigidali we bidi dabe, te hale yaibao.

- 27 Augwa te tama po obao,
‘Ni, nage da, te dena aya da,
te masigi, nago da ame nani.’^ḡ
Augwaligo ena tudiba naga muyu,
te augwali ena paḡa me asisaḡwai.
Tiali goli, te seḡe pedalubo si da,
augwaligo te tiwai i wabo dao,
‘Genuai Bidi, nago da tau sagasao,’
tama wabo dao.

- 28 Tiali goli, tega! Juda te dage tau somainogo duga
digi te nigali god dabe mena bidibawe?
Augwa namba te duga taun dabe namba tobage
gagawai yali.
Te dageba seḡe me pedalubo sogo,
augwaligo digi dage tau somainao,
te augwali usu elalubaso da, te emainao,” wali.

^ḡ 2:27 Te bidi dabe augwaligo te ni dage selama, ma masigi dage selama, tama augwaligo te tibo god piksa noma nigali. Tama nigilama, augwaligo te homu yali, e eno nigali nai, tego enabolo bidibo ula mawai dao, te homu yai.

29 Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po wai,

“Dage tigidali enade hagoma ebao.

Tama tialima, magi baso dagego po enaba wei ponoyu,
eno dwai sę yali po obawe?

30 Eno dagego wai puluba dabeba
dwai dene mabo sę yali,
te dage dodoliyu yali, tiali digi
ena odolali sę dene yai.

Dagego duga kolesaga me hasegelebeo. Menio.

Iya! Dagego te eno dageba tagala palali
profet dabe deli deli ela muna muna pela silali,
te nasi yai boma pai laiongo hasa elebo tiwai yai.

31 Dage megı bidıbo Israel, te Genuai Bidi eno poba
olo bugagia muao.

Dagego homugo ena te masigi kemi olo pesagede
te dwai nai da homu ebo dawew?

Ma, ena te be hulıa sai pesage me deli mu
tiwai da obawe?

Te tiwai isayı da, teda magi baso eno we bidi dagego
enabolo te tiwai po weyu,

‘Megi te dena homu wali peyu, tedela paıbao.

Da te nageba munu ma asogobeo,’ wali.

32 Dagego homugo te gesi wegigo aga au ebo wiegi
yai au dobage gegeda pabo homu yaıbawe?

Te we dabego te augwa bidigo kebo sogo au yali
wiegi yai au dobage gegeda pabo homu yaıbawe?

Menio. Augwaligo gegeda painu ebaso,
usu mu me egobeo.

Tiali goli, tega! Dage eno we bidigo enaba hauwa sogo
homu kone gegeda paludu gebo dao,
bidigo nedebaso, usu egobeo” wali.

33 “Israel, nago te penani kolesaga bugagia koneama,
te bidi gegabo sunumi homu kone bugagia palobao.

Nago koneani kolesagago te tigidali penani ebo wego
koneani homu kolesaga te aiyaba elaluai,
tama nago augwali te tobage dwai kolesaga ola
mobaso usu yaıbao.

34 Te walı doado bage meni yai bidi dabego nago be
alusiabadi,

tiali goli nago augwali odolali elama,
tama augwaligo kaneme te nago ugwa dabede

dagana sai elalubao.

Nago te tobage dwai kolesaga dabe eyu,

35 tiali goli, nago te tiwai po wabo dao,

‘Eno magi dwai sę me ebeo,’ wai.

‘Tama tiyu, te Genuai Bidigo enaba wado genuagia mu wagio.’

Odao. Nago te mu po me wabeo.

Tama tialima, te eno nage po tų ilaibao wai.

36 Nago sunumi me deli wali pali, te polo tagalama,

te nago gasa sunumi wali pobao.

Te Isip dabego nage tau sisąbaso, te nage dwai hale siyu,

te nage Asiria dabego tau sisąbaso,

te sogo te dwai hale yali tiwai gilama yaibao.

37 Te nago Isip dabe me tagalu, te sogo nage hale

elama,

te haliga sęę dwai yaibao.

Nago koneani, te hani dabego nage tau saiba homu yali,

tiali ena, Genuai Bidi, eno augwali tudiba muanio,

tama tiyu, augwaligo nage tau me sogobeo. Mu

menio.” Te po wai dao.

Israel dabego Genuai Bidi tagalalio

3 ¹ Genuai Bidigo te tiwai po wai,

“Te bidigo aga we sela sąbaso, te wego aga

tagalama, te gasa bidiba pali,

teda te polasa sali bidigo te we ma sogobeo.

Te we agai ma siyu da,

teda agai bulu kantri te dwai meda mu eno gedude

pedelaibao.

Israel, nage te bidi hauwa dali penani ela bilama,

tama megı da, te nage enaba ma asainogo, ebawe?^h

² Nago te ni meni yai bulu du dabeba tonao.

Te bulu du me deli elalu, tama nage teba pelama,

te penani kolesaga ebe da homu eba, agawe?

Nage te sunumi sesegede dugulalu,

te bidi dabe asobo tonaluali,

te Arebia bidi dabe te bulu tų wa pai pesage te

sunumi sesegede tonalu,

augwa te sunumi wali asobo bidi dabego nai wi

sainu tama tiali.

^h 3:1 Tede elalubo po tiwai te Jer 2:20 tede me elalubo suao.

Te nago dwai kolesaga dabego,
me te penani ebo kolesagade,
te nago bulu t̄q kantri dwai meda mu yai eno
gedude pedalubao wali.

3 Te pagede naga te eno tulubage paliama,
tama te tulubage nago t̄qba tulubeo.

Awe, te gi tau sabo tulubage asobeo.
Tialima, nago te penani wego hagoma ebo tiwai eyu,
te nago dwasianu hale me ebeo.

4 Megi tama nago enaba i weyu, te tiwai po wali,
'Genuai Bidio, nage eno Aya dao,
te nago ena gesi ogwa wegi elalubadi godolo elama,
tama megì e sogoba usu nani,' wali.

5 "Te nago enaba sesemane haliga s̄b̄q̄
elaluduabo homu igio.

Te nago wado ebo te silao homu ebao.'
Israel, nago tama tiwai po wali, tiali goli, nago te tobage
dwai kolesaga dabe idu,
te nago homude ebo kolesaga
simanigi pabo dao," wali.

Te Israel dabe me Juda homu hasegeliq̄o wai

6 Te Josaiã king bidali side, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali,
"Nago te enaba homu k̄q̄ pabo kolesaga tagalali we Israelgo ebo dwai
kolesaga suyu digi eba, agawe? Aga te tigidali bulu duba holama, me te
tigidali genuai ni dologoba pelama, te dwai penani kolesaga ebo dao.ⁱ
7 Eno e tama homu yali, agai te hagoma kolesaga eyu bolo elama, tama
enaba ma asaibao. Tiali goli, menio. Aga te ma asobeo. Te aga ama, Juda,
te we sabo kolesaga togobo we, agai te Israelgo kolesaga suai.^j 8 Israelgo
we bidi dali bidibo tiwai elaluali, te togwali sogo te penani kolesaga
hauwa mu ebaso, eno te bidigo we tagalobo pepa as̄n̄ama, te eno agaba
menama, te aga sela s̄awai. Aga ama, Juda da, agai tebo suali, tiali goli,

ⁱ 3:6 2 Kin 22:1–23:30; 2 Sto 34:1–35:27 ^j 3:7 Te Jeremiaia profet bidali sogo, te t̄q kantri Israel te not badu te munu me elalubeo. Te boi bidi dabego polobadu digi dolalio. Te e wali po da, Godigo te we bidi dabeba te po weyu, te polobadu te Israel dabeba pedelali s̄q̄ te ma homu kone palao po wali, tama ede te tiwai nogi "Israel" wali, te kantri t̄q we bidi d̄q̄ ilama, te kantri Judade polobadu bidali te po olama wali. Te Jeremiaia buku pedai hauwa badu, te nogi Israel wali, te Jerusalem we bidi dao olama wali, te gasa pedai kantri Juda badu te po wai dao. Augwali hani me te Jekopgo bulai w̄q̄ dabe, agai gasa nogi me Israel wai dao. Tama te boi bidi dabego te Israel hani te not badu bidali bage selama, te gasa kantri t̄qba kalabus igi pali, te kantri t̄q Juda we bidigo te nogi Israel ma selama, tama augwade digi te nogi wabo dao. Te po wai.

aga wi dwasianu me ebeo. Menio. Tama eno suali, aga me pelama, te penani se ebo kolesaga ela bilali. ⁹Agai te penani kolesaga olo nai da homu eyu, te agai masigi me ni dabeba lotu wali. Tama te kolesagade agai te penani ela bilibo tiwai yalio. Tama agai te to eno gedude meda dwai mu ilali dao. ¹⁰Judago ena tagalama, te dwai kolesaga ela biliyu, tiali te agai haliga munu ma begelama, enaba ma begasa asobeo. Menio. Agai haliga tibo begelainogo ebo tiwai yagasali. Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

¹¹Tama Genuai Bidigo enabolo po ma weyu, te tiwai po wai, “Israel me Juda, augwali si te bidi tagalubo we si tiwai yali. Augwaligo te enaba homu kea pabo kolesaga tagalai dao. Tiali goli, te Judago yali dwai se te genuai mu elama, te Israelgo ebo dwai se aiyaba elaluai dao,” wali. ¹²“Tama Jeremaia, nage dolugulama, te not badu bidibo Israel haniba i wao. Nago Genuai Bidi eno po te tiwai pusao,

‘Israel, nage da, te aga bidiba homu kea pabo kolesaga tagalobo we da,’ wao,

‘nage enaba begasa ma asao.

Ena Genuai Bidi, eno te po obao,

eno nageba haliga sebe munu ma egobeo.

Magi baso meni, ena te olo mu tau sabo

wiegi yai homu kolesaga ebo God dao,

te eno haliga sebe ebo

te sesemane sogo elalua pidugobeo.

¹³ Israel, nago te tiwai po dolasa hanilama pusao,

“Eno te dwai se yai da,” po wao.

“Eno God, nage ena Genuai Bidiba hagoma yali,

te ena tigidali genuai ni dologoba pelama,

te tibo god dali dwai kolesaga yali.

Te eno nago po sela sawani.”

Israel, ena Genuai Bidigo, eno te po nageba mobao,’ ”

wali.

¹⁴“Ena Genuai Bidi, ena digi eno te po dolo obao. Dage ena tagalali we bidi, dage enaba ma begasa asao, magi baso meni, dage da, dage te eno Keani we tiwai elaluyu, tama ena da, te dagego bidi tiwai dao. Te dage deli deli eno te boi bidi dabego hanu taun dabede, te duga hanide selama, te eno dage Saionba ma odasa asaibao, te eno bulu dao. ¹⁵Tama eno wiegi yai tonalubo bidi te ena kolesaga tiwai wali pabo bidi dabe nigilaibao. Augwaligo wiegi yai homude koneani kolesaga elalubao, te augwaligo dage bugagia tonalueibao,” wali. ¹⁶“Te ena Genuai Bidi, eno te po obao. Nosali dage te duga to kantride hauwa mu pedelaibao. Tama te

sogo dagego te Genuai Bidi, eno Daꝓ Wali Bomai Po Munolubo Halobage po me wagobeo. Tama te bokis kontrakde po me wasiꝓma, tama dagego tede homu hauwa me egobeo. Tama dagego gesi te tobage Halobage me nigigobeo. Menio. ¹⁷Te sogo te we bidi dabego te tiwai po waibao, ‘Jerusalem digi te Genuai Bidigo dugabo sia sai tiwai dao,’ waibao. Te tigidali kantri tꝓde bidibo hani we bidi te Jerusalemba asiyu, te enaba genuai nogi magasaibao. Te munu ma augwa te hagoma isiꝓma, te augwa homude digi ebo dwai kolesaga wali munu me pelamu dao,” wali. ¹⁸“Te sogo te Juda dabe augwali te Israel augwali dali deliba sisinama, te augwa kantri te not badu, te megi bidibo madi tagalaibao. Tama augwali te eno duga waꝓba mani tꝓba bidagasaibao, te augwa hanigo te tꝓ sesemane elalua pidu bidaibao,” wai.

Israel dabego tibo god tagaliꝓ wali

¹⁹Genuai Bidigo po ma weyu, te po walio,

“Israel, polobadu eno homugo nage ena wai puluba mu
bidiyu,
eno dage dali te ayago ebo kolesaga elama,
tama eno nage wiegi yai tꝓ mu me deli mawaibao,
te gasa tigidali hani we bidigo tꝓ aiyaba mu elaluali.
Eno te homu yali.

Tama me eno te homu yali, nago enaba Aya nogi yaiba
homu yali.

Tama nago ena sesemane sogo wali asiyu,
tama nago ena munu me
tagalogobeo, te homu yali.

²⁰Tiali digi, menio.

Dage Israel we bidi hani, dagego ena tagalama,
te wego aga bidi tagalobo tiwai yali.
Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao.”

²¹Genuai gela te ni meni yai bulu du bagede wali.

Te Israel we bidi dwai gela weyu, Godiba i olama,
te Godigo olo tau mabo wiegi yai
kolesaga augwaliba emainu wali.

Magi baso meni,
augwaligo te Genuai Bidi augwa Godiba homu kone
palobo gegeda palama,
te dwai sunumidu wali pai dao.

²²Genuai Bidigo te po wai, “Dage te hagoma ebo wai
puluba dabe,
dage enaba ma asiꝓo.

Te eno dagego ena te duga tudiba mubo
kolesaga dodolama,

te dage ena dali bugagia bidimainu yaibao.”

Tama te we bidi dabego po wei ponoyu, te po wai,

“Awe, megì da, da nageba ma asaibao, magì baso meni,
nage God, te dago Genuai Bidi dao.

23 Mu tamao, te bulu du dabede penani sê ela bilibo
kolesagago te da tau sabo usugobeo,” wali.

“Genuai Bidi, dago God, nage deligo naga da Israel ma
sobaso usu mu yaibao,” te po wai dao.

24 “Tiali goli, dago te Balba lotu wali,
te hale ebo god dao,

tama te tebo kolesagade dago tigidali sipsip,
me bulmakau, me wai ogwa dabe, me wegi dabe,
me te tigidali wiegi yai nai

te wai nõ nõ dabego sê dene elama sali nai tigidali
odolali sisai dao.

Tama te tibo god Balgo te nai dabe sese dalama tuali.

Dago te kolesaga te da gesi ogwa bidide gagalama yali,
te megì e sogoba usu nagasobao,” te po wali.

25 “God, Genuai Bidi, da me, dena wai nõ nõ dabe dali,
dago te nageba dwai sê yai,

te da gesi ogwa bidide digi usu nama,
megì sogoba usu nagasobao.

Dago nago po wali me pisawai.

Tama tiyu, da dwai hale mu selama,

te gesabidi t̄ba mu mugulaibao,” wai.

Te Israel bage augwali Genuai Bidi pageba ma geasa asao po

4 ¹Genuai Bidigo te tama po wai,

“Dage Israel, te dage ma begasa asabo homu ebaso da,
teda dage enaba naga asiào.

Dagego te dwai kugumini yai tibo god
eno gedude mubo te sela sayao.

Tama dagego ena sesemane sogo wali asiào,” wai dao.

2 “Te dagego wabo po daḡ waliyu, te tama po obao,

“Te sesemane sogo bidada pabo Genuai Bidigo nogide
mu da, po wainogo eyu da,

teda dagego mu po tama naga weyu,
te wiegi yai doloba pai kolesaga wali peyu,

te po wao.

Te dagego tama tibaso da,
teda gasa hani dabego enaba hanalu,
te eno augwaliba wiegi yai se ebaso,
te augwaligo enaba genuai nogi mawaibao,”
te po wai.

3-4 Genuai Bidigo te Juda me Jerusalem augwaliba te tiwai po wai,

“Dagego te dwai kolesaga tagalama, te enaba ma aselama,
te gesi homu kolesaga sagasiyu,
te bidigo gesi noma gi to elama,
te nai bulubo tiwai yaibao.

Tama dagego te nai te sesane bono
elalubo digi tomode me bulugio.

Dage Juda me Jerusalem,
te duga poloba badia pai dwai homu kolesaga sela
sanama,
te eno we bidi dabe dolo pedelao.

Te dage tama me tisabaso da, teda ena te dagego dwai
homu kolesagade haliga sebe eyu,
te dageba dwai dene mawaibao.

Eno haliga sebe te genuai sia dabo tiwai eyu,
tama te bidi mego sula sawainu ebaso, usu me
egobeo,” wali.^k

Te boi bidi dabego Juda dabe dali hwainu yali

5 Genuai Bidigo enabolo te po weyu, te Juda dabeba
me, Jerusalemba me, te po pusao wali. Agai po e tiwai,

“Dage pelama, te tigidali to habu kantri pedaiba
te biugel bu ola biligi pao,” wali.

“Te we bidi dabeba te tiwai i omainu yao,

‘Dage sisinagaselama,
te dage bomai obo elalubo taunba
geme duala sigi piao,’ wai dao.

6 ‘Te we bidi dabe te Saionba pomainu po walobo
plak ugwa ugwaba sao,’ wali.

‘Dage me bidigio. Dage wi pelama, duala sigi pao.
Magi baso meni, eno digi te to boi bidi dabe not badu
bidali tagalama,

^k 4:3-4 Hos 10:12

- te dage mu dolagasomainu ebao,' wali.
- 7 Te boi bidi dabe augwa bulu tagalama asali,
te laiongo aga geme dualaluali pesage taga soabo
tiwai yali.
- Augwali te tɔ kantri hauwa dolobo bidi dabe da,
te augwali asiyu, dagego tɔ kantri dolagasaibao.
- Te dagego taun dabe mu dolaibao,
tama te taun dabede te bidi me bidigobeo.
- Ena Genuai Bidigo eno te po wai dao.”
- 8 Tama tialima, dage te homu dene ebo sogo gudubo
ugwa dabe munama,
te gela weyu, hobede ebo tɛɛbi po waiyaɔ.
- Magi baso meni, Genuai Bidigo dade haliga sɛbɛ umabo
eyu,
tama agai te haliga sɛbɛ ebo me tagalobeo.
- 9 Genuai Bidigo e tiwai po wali,
“Te sogo, te king dali aga ofisa dabe
te wi umabo mu eyu,
tama te pris dabe dali, te profet dabe me,
dwai noma mu saibao.”

10 Tialima, eno te po obao, “God, Genuai Bidi, nago te Juda me
Jerusalem we bidi nago te augwali bugagia bidaibao po wali sogo, te
nago augwaliba tibo po wabo tiwai yai dao,” te po wai. “Tiali goli, meg
da, te boi bidi aselama, te da ela muainu ebao,” te po wali.

Boi bidi dabe te posolai wali tiwai asaibao

- 11 Te boi bidi dabe asobo sogo, Genuai Bidigo te Juda me Jerusalem we
bidi dabeba te tiwai po mawaibao wali, “Te posolai wali dabe te tɔ wa
pai bulu du dabede hogodaibao, tama wali te eno we bidi dabeba asaibao.
Tialima, te wali asobo te dwai kolesaga sela sɔwainogo naga me asobeo,
te waligo te wit pobelege bage hogomu sela sɔbo tiwai me egobeo. Menio.
- 12 Te wali te bomai wali, tama te waligo augwali mu dolaibao. Ena digi
eno po obaso, te wali asaibao, magi baso meni, eno te we bidi dabe po tɔ
ilama, te meg da eno augwaliba dwai dene mawaibao,” wali.
- 13 Tialima, ena Jeremaia, eno te we bidi dabeba te po wali,

“Suao. Te boi bidi dabe te pɔ husugu yai tiwai mu yaibao.
Te ami bidi dabego karis udada pabo te pobelege ebo wali
asobo tiwai yaibao,
te augwaligo hos dabe te ba kemodage bola asobo
tiwai asesa asaibao.

Hobede mu dao. Megi da mu tama dolainu ebao waibao.

- 14 Dage Jerusalem bage,
 mena sogo dagego te tobage dobo homu kolesaga
 tagalaibawe?
 Te dagego duga dwai kolesaga tigidali tagalama,
 te dage wiegi yai pedalubaso,
 teda Genuai Bidigo dage ma saibao.
- 15 Te taun Dan me te Efraimgo bulu du elaluali te taga
 soali bidi dabego te genuai seḡeḡ pedelalio wabo po
 sela soalio.
- 16 Genuai Bidigo te bidi dabeba te tiwai po wali,
 ‘Dagego te gasa tḡ kantri bulu bidi dabeba wayaḡo,
 te boi bidi dabe te tḡ kantri Judaba pedelali,’ po
 wao.
 Te Jerusalemba tama tiwai po me walao,
 ‘Te boi bidi dabego bulu digibulu taga solama,
 te Juda dabego taunba hwiḡagasainu asali,’ wao.
 ‘Augwaligo te taun bagua sagaselama,
 te i hai bomonama weyu,
 te we bidi dabeba po daḡaḡ genuagia mu waibao,’
 wali.
- 17 Dage Jerusalem dabego ena Genuai Bidide hagoma
 yali.
 Tama tibaso, boi bidi dabego te Jerusalem bagua
 sagaselama,
 te tonalubo bidi dabego te gi bagua sabo tiwai
 yagasaibao, te po wali.
- 18 Dagego te dwai kolesaga eyu,
 dage te dwai sunumidu bilibaso,
 tama dageba te pedalubo seḡeḡo page dabe te dao.
 Te duga dwai seḡeḡo digi duga te dene tolobao,
 tama te duga homu enelawe togwalubo dao,” wali

Jeremaia aga hani dabede hobede mu yali

- 19 Eno haliga dwai mu ebao.
 Eno te genuai dene tologobeo.
 Agai ena aiyaba mu elalubao,
 te eno homu kolesaga tigidali me dologobeo.
 Eno pedauwali me pania sogobeo, magi baso meni,
 eno odali, te ami bidi dabego te bu wabo
 biugel bu weyu,
 te i bomonama wabo odobao.

- 20 Augwaligo te tigidali tō kantri badu te we bidi dabe
mu dolama,
te tō kantri dwai mu pedelali.
Polo mu tama, augwaligo te dago ugwa be dabe dolai
dao.
- 21 Nisu sogo te boi bidi dabego da tagalama,
te augwa buluba ma begasa peyu,
tama dago te niba walobo ugwa plak ugwaba sabo
kolesaga me, te biugel bu wabo me tagalaibawe?¹
- 22 Genuai Bidigo tama po wali,
“Eno we bidigo homu kolesaga wiegi yai me elalubeo.
Augwaligo ena me konebeo.
Augwali te homu kolesaga konesiqwai wai puluba tiwai
elalubao, te augwali umuna pai elalubao.
Augwaligo te dwai sē ebo mu konea pai elaluali,
tialima augwaligo te wiegi yai kolesaga
ebo me konebeo,” wali.

Jeremaiaگو te nade subo nai tiwai suali

- 23 Ena Jeremaia, eno te tō dolai olo mu tama elalubo
suali.
Te eno dagaluba tonono ebadi, te magi me deli ula me
ebo subeo.
- 24 Te eno suali, te bulu du dabe geō page mu elama,
te augwa tobolu ugwa peyu, eda asu yalio.
- 25 Te eno tonono bilibadi,
te bidi me deli bidibo me subeo.
Te ba dabe tigidali mu pela silai yalio.
- 26 Eno suai, te tigidali tō pedai te tō ili elaluali,
tiali goli megi da, te olo masigi kemi tō naga elaluali.
Te tōde tigidali elaluali taun, augwali te dolai yalio.
Genuai Bidigo haliga sēbē umabo mu eyu,
te sē dabe pedalumainogo ilali.
- 27 Genuai Bidigo te tama po wai,
“Te tō tigidali te olo nai tama pedelaibao,” wali,
“tiali goli, te eno aga tigidali mu me dologobeo.

¹ 4:21 Te boi asobo subaso, augwa te plak ugwa ugwaba selama, te biugel bu weyu, te we bidi dabeba po waliyu, te wi pelama, te bomai obo elalubo taunba game duala sigi pao wali. Te e wali dā tigidalide te lain 5 me 6, tede te po elalubo suao.

- 28 Te pagede naga tama, te togo hobede ebo teabi
weyu,
te dagalu husuga sai pedelaibao.
Eno homu kone palama, te se emainu yali,
te eno homu me hasegelabo homu me egobeo.
Mu menio,” wali.
- 29 Ena Jeremaia dao, eno suali,
te ami bidi dabe te hosde
ene sesemoni tolalu dulalubo suali,
te tigidaligo Judaba hwagasali.
Te we bidigo augwali asobo odolama,
te augwa taun tagalama, te wi paibao.
Me badu te bulu buside duala siyu,
me badu te masigi ola bede duala sali.
Te taun tigidali olo elalueibao, tama te taun dabede
te bidi menia sai mu elalueibao.
- 30 Jerusalem, nage dolobo sogo da,
te nago magi yaibawe?
Te wiegi yai mama ugwa muani tagalao,
te nagade digi te golgo nigai beli au yali.
Te naga gedu au ilibo tagalao.
Te tobage au ebogo nage tau me sogobeo.
Magi baso meni, te naga abagi dabego
nage godolo homu munu ma isiama,
te nage ela muabo homu naga yaibao,
te po wai dao.
- 31 Eno odali, te wego wai ame nainogo
te gela wabo tiwai odali.
Te wego hasia wai ame nabo sogo,
te aga genuai dene yaibao.
Te taun Saiongo gela obao.
Aga homu he mu weyu, te aga nogo bomo sainu debalu
te tiwai po waibao,
“Hobede mu dao, ena mu dolobao.
Te boi bidi dabego ena elama,
ena isainu ebao,” wai dao.

Jerusalem tigidaligo Genuai Bidi tudiba muani

- 5** ¹Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Dage Jerusalem we bidi,
dage udulama, te taun sunumi dabeba,
me te sisinibo pesageba tedela pelama,

- te doloba pai bidi meba bidibowe,
 ma meniwe, suainu tama tiao.
 Te dagego bidi me deli te doloba pai kolesaga wali peyu,
 te dolo yali kolesaga se mu bomo ebo bidi subaso
 da,
 teda eno dage Jerusalemgo ebo dwai se tigidali
 tagalaibao,” wali.
- 2 “Te dagego bomo yai po me deli daŋ weyu, po wabo
 sogo,
 dagego Genuai Bidi, eno nogide mu po obao po
 wabo dao.
 Tiali goli, dagego tibo po naga weyu,
 te odolali po wabo dao,” wali.
- 3 Genuai Bidi, nago godolo ebo homugo te tigidali
 bidigo te dolo yai kolesaga mu wali pomai
 homu ebao.
 Nago te we bidi dabe elebadi goli,
 tialima augwali te dene ebo ge nabeo.
 Nago augwali elaluali,
 tiali goli te augwali nago dodolomainu me ebeo.
 Augwa tobolu te masigi dila pai mu tiwai elalu,
 te augwa haliga begelibo hagela mu yali.
- 4 Tialima, eno te homu yali,
 “Te hani dabe, augwali te bidi mu dwai dabe naga tama,
 te augwa homu kolesaga konesiayu ebao.
 Augwa te tobage kolesaga me bomai po,
 God Genuai Bidigo te augwa homude wali pomainu
 ebo te augwaligo konesiayu ebo dao.
- 5 Tialima, eno te genuai bidi dabe sugi pelama,
 te augwali dali po miaibao.
 Augwa te tobage kolesaga me bomo yai po,
 God, Genuai Bidigo homugo augwa wali peyu,
 konemainu ebao.’
 Eno te homu yali.
 Tiali goli, te genuai bidi dabe tigidaligo me te Genuai
 Bidigo po sela sanama,
 te agai homu kolesaga wali me pabeo.
- 6 Tialima, te laion dabe te genuai buside bidali
 tagalama asu,
 te augwali ela muagasaibao,
 te uni yowi dabe te wa pai bulu pesagede bidali
 taga soyu,

te augwali dolagasaibao.

Te genuai uni pusi dabe te aselama,

te Juda dabe augwa taun p̄aba tonaluagasaibao.

Te bidi me we me deli te taun tomode bidali tagalama,

buluba teda soabode, te uni pusi agaba pasuga sigi pelama,

te aga tigi pepeda tueibao.

Te s̄e augwaliba pedelaibao, magi baso meni,

te augwa dwai s̄e hauwa eyu,

te hauwa sogo augwaligo

te Genuai Bidi tudiba mubo dao.

7 Genuai Bidigo po Jerusalemde elalu te tiwai po wali,

“Eno nago dwai s̄e sela s̄agobeo, magi baso meni,

te nago we bidi dabego ena tudiba munama,

tama te mu nai āq is̄awai tibo god wali pai.

Tama augwaligo te tibo godigo nogide bomai po dāu

wai dao.

Eno te we bidi dabeba nai hauwa mani,

tiali goli, augwaligo ena tagalama,

te tibo god wali pobao,

te bidigo aga we tagalama,

te penani ebo wego beba pabo tiwai ebo dao.

8 Te bidi dabego haliga te gasa bidigo wede hogodobao,

te bomai hos kibu omaigo te so kibu hos sulama,

haliga hogodobo tiwai ebao.

9 Ena Genuai Bidi, eno dolo po obao,

mu tama eno te we bidi dabeba dwai dene

mawaibao,

augwa te yali dwai kolesaga wei ponoyu tiaibao,”

wali.

10 “Dage Israel dabego boi bidi dabe,

dage te t̄q kantri Israelgo wain gidu aselayu,

te gi dabe dolīāo.

Tiali goli, dagego mu siligio.

Te wain nologo dabe naga sela s̄ayao,

magi baso meni, te nologo dabe te eno nai menio.

11 Te Israelgo Juda dabego ena tudiba mu muai.

Ena Genuai Bidigo eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo te boi bidi dabe tagala palama, te Israel dolomainu yali

12 Te Israel dabego Genuai Bidi tibo wali peyu,

augwa te tama po wali,

“Genuai Bidigo magi se me egobeo.

Agai te dwai nai daba me tagala palomainu me iligobeo.

Te boi bidi dabego me hwɔgasisayū,

te genuai nasi me pedalugobe dao,” te po wai.

13 Mu tamao, te profet dabego te tobage po pusali,

tialima te augwa digi poli po pusali.

Genuai Bidigo augwaliba po me masiawai.

Tialima, te aga digi augwali dolaibao.

14 Dagego te tobage po weyu, te dagego Godigo po odobao, Genuai Bidi te Tigidali Bomo Elalubo dao. Agai enaba te tiwai po wali,

“Te eno nageba menama pusabo po da,

te sia tiwai pedelaibao.

Tama te we bidi dabe te nogobo sia tiwai elalubao,

tama te siago augwali ulama daibao.

15 Ena Genuai Bidi, eno dage Israel

we bidiba te tama po obao,

eno te digibulu bidi hani bage selama,

odasa aselama,

te dage dali boi hwɔmainu yaibao.

Augwali te bomai hani bidi te augwa tɔ kantride

polobadu mu bidali.

Dagego te augwaligo wabo po page me konegobeo,

magi baso meni,

dagego augwaligo po konebe dao.

16 Augwa ami bidi dabe te hwɔbo bomai bidi dabe,

te augwaligo ene enebo mu konea pelama,

te bidi hauwa ela mubo dao,” te po wali.

17 “Te augwaligo dagego gide elalubo nai,

me bede elalubo nai sia saibao.

Te augwaligo dagego wai puluba tigidali ela mubadi,

te sipsip hani tigidali me, te dagego bulmakau me

ela muaibao.

Tama te augwaligo dagego wain du ni,

me ni fik kaya, te dolaibao.

Dagego homugo te dage bomai obo taun

tomode bugagia bidaiba homu ebao,

tiali goli, te menio.
Te boi bidi dabego hw̄agasiyu,
te taun dabe dola silaibao,” wali.

¹⁸ Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po enabolo ma weyu, te po wai, “Te boi bidi dabe aselabo sogo, te eno dage Israel tigidali silimainogo me egobeo,” te po wai. ¹⁹ “Tama nosali, te we bidi dabego nageba te tiwai po hanalu waibao, ‘Magi baso Genuai Bidi dago Godigo te s̄ dabe dabolo yali dawe?’ Tama Jeremiaia, nago eno te po augwaliba pusa mao, ‘Dagego ena tudiba munama, te duga t̄de digi dagego te gasa hani dabego god dologoba pali. Tialima, dage te gasa hani dabego t̄ba bidigi pelama, tama te hani bage dabe dologode bidagameo,’ te po pusa mao,” Genuai Bidigo te po wai dao.

Genuai Bidigo bomai po te we bidi dabeba mawai

²⁰ Genuai Bidigo te tiwai po wali,

“Te Jekopgo hani te Judade bidibo bageba te po mao,”
wali.

²¹ “Dage we bidi dabe te wiegi yai homu kolesaga
meni yai.

Duga gedu elalubao,

tiali goli te elalubo nai dagego me susiawai.

Te dagego olo elalubao, tiali te dagego po me odobeo.

Tiali te dagego olo eno te poba bugagia muīo,^m

²² Magi baso dage enade wi elama,
midigi ebo meniwe?

Eno te nambis w̄ sane muani,

te tamu āigo d̄i tiwai nigilali,

tama te nambis āi sane te sesemane te obo tiwai
elalubao.

Te genuai si pedalu, te bomonama bugusu obadi,
agai te d̄i ilali me bogi soagobeo.ⁿ

²³ Tiali goli, dage we bidi te gasagi yai mu ebao.

Dagego enaba hagoma mu eyu,

te duga homu kolesaga te mu tomaga sobao.

Tama dagego ena tudiba munama,
te tedela pabo dao.

²⁴ Dagego ena Genuai Bidi duga God dologoba me
pis̄ama tebao.

- Dagego te homu isąbao,
 ena digi eno te tulubage te dagego nai wai bulubo
 sogo tagala paliyu,
 te nai inabo sogo tagala palu ebao.
 Te ena digi eno te nai aga inayabo sogode inamainu eyu,
 te tigidali kibu bede dagego sela tumainu tebo dao.
- 25 Tialima, dagego te haniani dwai sę ebo kolesaga
 ebao,
 tama duga te ebo kolesagago te wiegi yai nai
 sabo te paliama,
 te dagego sabe dao,” wali.
- 26 “Te meba eno we bidi dabe,
 augwaligo te dwai kolesaga ebao.
 Augwaligo te gasa we bidi dabeba dwai sę yainu
 tonalueibao,
 te bidigo umben wa muai madi te ba tomoba soabo
 tonalubo tiwai ebo dao.
- 27 Augwaligo te tibo kolesaga elama,
 te gasa bidigo nai hauwa sainu tiaibao,
 te bidigo ba hauwa selama,
 te aga basket wa paęąbo tiwai yaibao.
 Te kolesagade augwali bomai mu pedelama,
 te augwa doado bage me mone hauwa elalubo dao.
- 28 Augwali te nai hauwa tulama,
 te tabi buai bidi pedelali.
 Augwaligo te tobage dwai kolesaga ebo gagamu yabo
 homu me egobeo.
 Augwaligo te doloba pai kolesaga te augwa aya isai
 bidigo wai pulubade me egobeo.
 Te doado bage meni yai bidi dabego sęę elalubo sogo,
 augwaligo te augwali tau selama,
 te sęę silimainu ebo meni.”
- 29 “Ena Genuai Bidi, eno dolo yai po obao.
 Mu tamao, eno te bidi dabeba dwai dene mabo sę yaibao,
 te augwa ebo kolesaga wei ponoyu, tama tiaibao.
- 30 Dwai nai mu te tąba pedelai dao.
- 31 Te profet dabego augwade digi pusali pogo digi te
 we bidi dabe tibo po ola mani.
 Te pris dabego te we bidi tonaluali sogo,
 te pris dabego te profet dabego po wali pali.
 Tama eno we bidi dabego te kolesaga godolo mu yali.
 Tialima, eno dwai dene mabo sę dageba ebaso,

tama duga te dwai kolesaga silaibao.
Tama te sogo dagego magi yaibawe?" wali.

Te boi bidi dabego te Jerusalemba hwiagasali

6

¹ Genuai Bidigo te po wai,

“Dage Benjamingo hani we bidi, dagego te
Jerusalem tagalama wi pao.

Tiyu dage dolabuo.

Dagego te Tekoa taunde te bu wabo nai biugel bu weyu,
te plak te bulu Bet Hakeremde ugwaba siao,
te bidi dabego te biugel bu wabo odoyu,
te walobo plak sulama,
te augwali wi pao omainao.

Magi baso meni, te dwai nai mu te not badu tagalama
asiyu,
te dage mu dolainu ebao.

² Taun Saion te tigi dene ilibo se munu me isawai sawi
yai we mu me deli tiwai te homu wali sesemane
piduali.

Tialima, Genuai Bidigo te taun mu dolaibao.

³ Te king dabe augwa ami bidi dabe dali aselama,
te Jerusalemba hwiagasainu ebao.

Augwaligo te taun bobegela sagaselama,
te augwa bidabo pesage nigaibao.

Te ami bidi dabe umabo mu te genuai sipsip hani tiwai
dao.

Tama te ofisa dabego augwali tonaluyu,
deli deligo augwa se yabo madi elaluaibao.

⁴ Te ofisa dabego te tiwai po waibao,
‘Dago te boi hwiibo kolesaga sisi ela sinao.
Awe, te hwiibode naga homu kone paluyu, tama tinao.
Tegoba, da te giliga tomode mu te belo wabode
hogodama, augwaliba hwiigi paibao.’

Te nosali augwa te tama po waibao,
‘Hobede ya, te dago sisi isabadi te be hulibao,’ po
waibao.

⁵ ‘Tagalao. Augwaligo augwa digi seselalumainogo eyu,
augwaligo te masigigo nigai boma pai genuai be
dabe elaluali goli, dago hulide pelama,
te be dabe dolinao,’ te po waibao,” wali.

6 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te po wai,

“Dage ami dabe, te Jerusalem pade ni dabe togolama,
te to dabe dali te bobobage obo pade pesage holao,
te daide dolalu, te taunba hwjagameo.

Te taun aga dwai dene umabo somainao,
magi baso meni, te taunde we bidi dabego te
augwaligo abagi dabe dolobo se mu ebo dao.

7 Dwai kolesaga sesemane te Jerusalemde pedalubao,
te ulu we sesemane sogo pedalubo tiwai ebo dao.

Tama augwaligo te taunde doado bage dolama,
te gasa we bidi dabe eliyu ebao,
te eno suali, te bage hobedagia te keni eyu gasi me
elalubo dao.

8 Jerusalem, nago po odao.

Te meni baso da, te eno nage tudiba muaibao.

Te eno nage te olo bulu pesage tiwai pedalumainu ilama,
te nagede bidi deli me bidibo usu egobeo,” wali.

Israel dabego hagoma mu yalio

9 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai enabolo e tama po wali,

“Te boi bidi dabego te Israel hani me badu elaluali
te mu silaibao,” wali,
“te bidi dabego te wain giba pelama,
te hasia tagalali wain du tigidali sabo tiwai yaibao,”
wali.

“Te hasia nage bolo pelama,
te po Jerusalemba pusugi pao,
te bidi wain giba pelama,
te wain du deli deli elalua pali te gegegi pabo tiwai
yao.

Te bidi deli deligo nago po odomainu homu yao.”

10 Tialima, eno tama po wei ponani,

“Genuai Bidi, eno te nago po deba pusaibawe?

Tama dego eno po odogowe?

Augwaligo olo te mu palia sali.

Augwali tego Godigo po odisabo hani bage tiwai elama,
te nago po odobo hagela homu ebao.

Augwaligo homu nago po te augwali hale ilibo po dao,
nago po te olo bage te dwai nai tiwai ebao.

Augwaligo tede wiegi yai homu pemene me ebeo.

11 Tiali goli, Genuai Bidi,
 nago augwaliba dene mabo haliga sẹ̀bẹ̀ enade me
 paḡanalubao,
 tama eno homude te dene mabo haliga sẹ̀bẹ̀ te palia
 saiba homu ebaso, usu egobeo.”

Tialima, Genuai Bidigo enabolo e tama po wai,

“Eno te haliga sẹ̀bẹ̀ ebo eno te sunumi dabe bidalubo
 wai puluba dabeba gea paliyu,
 te gesi bidi dabe sisinaluboba me tiao.
 Te bidi dabe augwa we dabe dali, me te monu dabeba
 me, eno te haliga sẹ̀bẹ̀ gea palao,” wai dao.

12 “Eno te tọ kantride bidibo we bidi dabeba
 te dwai dene sabo sẹ̀gẹ̀ mawaibao,
 tama eno te gasa hanigo te be dabe,
 me tọ, me we dabe somainogo yaibao,”
 Genuai Bidigo te po wai.

13 “Tigidali we bidigo te dwai kolesaga haniani eyu,
 te mone hauwa sabo homu eyu tama tiali.
 Te olo bidi dabe me, genuai bidi dabego me
 te kolesaga naga wali pali.
 Te pris dabego me, te profet dabego me
 te we bidi tibo po ola mayu yalio.

14 Eno we bidi dabe te genuai keni elaluali,
 tiali goli te pris dabe me profetgo te keni sulama,
 te olo nai tiwai sula tagaliyu,
 te augwaligo bugagia marasin me mubeo.
 Augwaligo te tama po te we bidi dabeba weyu,
 ‘Dagego moni homu me igio.
 Da bugagia bidibao.’ Tialima, menio.
 Augwa te bugagia me bidibeo.”^o

15 “Te Israel dabe augwa te kugumini yai kolesaga
 ebode te hale me yaliwe? Mu menio.
 Augwa hale dwasianu me ebeo.
 Augwa te tobage dwai sẹ̀ ebo kolesagade ge neyu,
 hale me ebeo.
 Tama tibaso, te eno augwaliba dwai dene mayu,
 te augwali mu dolaibao,
 te gasa hani dabe dolo tiwai yaibao.

Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.^p

Te Israel dabego Genuai Bidigo po wali pabo homu hagela yali

¹⁶ Genuai Bidigo aga we bidi dabeba e tama po wai,

“Te dagego mena sunumi wali pabo homu ebaso da,
te bugagia homu kone palao.

Dagego te duga wai nõ dabego wali te wiegi yai
sunumi gegao.

Te dagego me te sunumi wali pobaso,
tama te nai dabego dageba sege masiayu,
te duga haliga te toma nomainu ilao,” wali.

Tialima, te Israel dabego te po wai,
“Dago te sunumi wali me pogobeo,” wali.^q

¹⁷ Tama Genuai Bidigo te po wai,

“Eno te dage tau sabo tonalubo bidi nigilai dao.

Tama eno te po wali,
te sege pedelainu ebo sogo augwaligo te bu wabo
nai biugel bu wai da obaso da,
teda dagego bugagia odaluião.”

Tialima, augwa te po wali,
“Dago te tonalubo bidi dabego po me odogobeo,”
po wai dao.

¹⁸ Tialima, Genuai Bidigo te po wali,
“Dage gasa hani we bidigo, odiaõ.

Dage sisinagasobaso,
te eno dagebolo eno te Israel dabeba yabo se dabe
po walaibao,” te po wali.

¹⁹ “Tõ, nago me odao.

Eno ena te we bidi dabe dolainu ebao,
te augwa yali dwai se wei ponainogo ebao.
Magi baso meni, augwaligo eno po sela sayu,
te augwaligo eno bomo yai po wali me pabeo.

²⁰ Augwali te Sabea hani bidi dabeba pelama,
te wiegi yai denami ebo hano yabo pauda
abeligi pali.

Tama augwa te tobage awi te wiegi yai denami ebo nai
abelali,
te digibulu bidi dabede abelai.

Augwaligo homugo te nai dabego te augwa lotu wabo

te wiegi yai eno gedude pedelaibao homu eyu tiali.
Tialima, menio.

Tama me, eno te augwaligo siaba ulama
tigidali domainu ebo ofa,
me te gasa ofa dabe augwaligo enabolo ebaso,
te eno wiegi yai homu pemene ebo menio.

- 21 Tialima, ena Genuai Bidi eno te po obao,
eno te we bidi dabe tulalumainu yaibao.
Te augwali mu dolaibao.
Te aya dabe augwa wai puluba dali isaibao,
tama te we bidi dabe te augwa hai namu dabe dali
isiyu,
te augwa abagi dabe dali isaibao,” wali.

Te boi bidi dabego not badu bidali tagalama, asaibao

- 22 Genuai Bidigo te tama po wai,

“Suao. Te ami bidi dabego te not badu pedai tagalama,
asaibao.
Augwali te bomai hani mu te augwali digibulu mu bidai.
Tialima, megı da, augwa te hwıbo doado bage sisi ebo
sę ebo dao.

- 23 Augwali te gasa bidide homu dene eyu,
olo tau saibao homu ebo bidi dabe me menio.
Augwaligo te gasa bidi dabe dolobo godolo homu ebo
bidi dabe elalubao.
Augwaligo te enesigi me ene tolalubao.
Augwa te hosde dugulasa asaibao,
tama te hos dabego saęa bada genuai wabo te
nambisde genuai tamu aı gisigi asobo tiwai yaibao.
Augwa te lainde wasilama,
te nage, Jerusalemba hwıabo sisi elalueibao.
Hobede ya!” wali.

- 24 Te Jerusalem we bidi dabego te tiwai po wali,
“Dago te boi bidi asabo po sabilibo po odolama,
te da wi eyu, te dago nogo saęa dili kimi meni ebao.
Da hobede mu elama, dwai dene mu ebao,
te wego aga wai ame nainu ebo sogo
te genuai tigi dene ebo tiwai gilama ebo dao.

- 25 Te boi bidi te dwai bidi dabe mu,
tama augwali te tigidali habu usu nama bidiyu,
te da dali hwıainu sisi elalu, te da wi ilibao.

Tialima, da te gi dabeba munu me pisama, te sunumi dabeba me biligi pigio,” wali.

- 26 Tialima, Genuai Bidigo te po wai,
 “Dage eno we bidi dabe,
 dagego te homu dene ebo ugwa dabe gudulama,
 te sia kelide pila mudu bebegelidua.
 Dagego genuai gela weyu, hobede ebo tçabi wao,
 te aya ida wai deli naga elaluali,
 augwa te wai isibo sogo homu dene ebo tiwai yao.
 Magi baso meni,
 te polo mu tama te boi bidi dabe dageba pedeliyu,
 te dage dolaibao,” wali.

Te we bidi dabe dwai silva tiwai dao

- 27 Genuai Bidigo te tama po enabolo wali,
 “Jeremaia, eno nage te wiegi yai kapa silva dagalabo bidi tiwai nigilai dao.
 Tama eno we bidi da, te silva tiwai dao.
 Te eno nagebolo sç mani, te eno we bidi usu selama,
 te augwa kolesaga dagalomainogo yali,
 te bidigo silva te siaba ulubo tiwai elama,
 te usu selama koneainu yai,
 te silva mu yaliwe koneainu tebo dao,” wali.
- 28 Tialima, eno e tama po wei ponani,
 “Augwali te hagoma elama, po sela sçbo we bidi,
 te augwa abagi dabeba posobo po wabo dao.
 Augwaligo kolesaga tigidali te dwai naga elaluali.
 Augwali te ain hogomu pobele bage pedalubo tiwai,
 te sç bidi dabego te silva siaba ulama,
 usu sabo sogo te hogomu pedalubo tiwai ebo dao.”^r
- 29 Masingo te sia ponobo sç ebadi,
 te sia posolo umagia mu pedalu, te silva ulama,
 tede daganalubo ain hogomu sela sawainu tiaibao.
 Tialima, te sç bidi dabe odolali sç dene yaibao.
 Siago te ain hogomu daganalubo me sela sçgobeo.
 Te tiwai te dwai kolesaga ebo bidi sela sçbo sunumi
 meni yaibao,
 te nago we bidi dabe te wiegi yai ma pedalumainu ebaso

^r 6:28 Te bidi mebage homude te lain 28-30 tede wali pode te Genuai Bidigo te Jeremaiabolo lain 27de pusali pode te po dage wadoasa pusali homu ebo dao.

usu egobeo.

³⁰ Augwali te dwai tagalabo silva tiwai naga elaluali,
magi baso meni, nage Genuai Bidigo,
nago augwali tudiba muai dao,” eno te po wali.

**Genuai Bidigo be tego te Juda hani we bidi
wiegi yai bidimainogo ebo usu egobeo**

7 ¹Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po wali, ²“Nage pelama, ena Genuai Bidigo tempel be sunumiba doligi pelama, tama eno po te enaba lotu wagi soyu tomoba soabo te Juda dabeba pusao. Nago augwaliba te po weyu, ena Genuai Bidigo poba olo bugagia muao po wao. Eno po e tiwai dao. ³Ena duga Israelgo God dao, ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po obao, dagego duga bilibo, me duga kolesaga dolasa elalubaso da, teda eno dage te duga bulu t̄de bugagia bidimainu yaibao. ⁴Sesemane sogo augwaligo te tiwai po dageba obao, ‘Te da, te Genuai Bidigo be dao. E da, te Genuai Bidigo be da. Te e be da, Genuai Bidigo be dao,’ po wabo dao. Tialima, dage te homu igimio, te bego dage wiegi yai bugagia ilama bidaibao homu igio. Tiyu, duga digi duga tibo po ola mabo dao.’ ⁵Dagego bilibo me ebo kolesaga bugagia dola sao. Te dagego duga abagi dabeba doloba pai kolesaga yao. ⁶Dagego te gasa t̄q kantri bidi dabe duga dali bidibo te aiyaba elalugio, te wai dabe, augwa aya isai, te wilawe we dabe, te augwaliba tama kolesaga igio. Tama te duga t̄q kantri te we bidi dabe odolali me ela mugio. Te dagego tibo godiba lotu weyu, te duga digi dolamu dao. ⁷Te dagego eno te tobage po tigidali wali pobaso da, teda dage eno te duga w̄i n̄q̄ dabeba mani t̄de bugagia bidimainu ilama, te augwa hani dabego t̄q sesemane elaluba pomainu yaibao,” te po wai.

⁸“Dagego te tibo poba homu d̄q̄ wabo dao. Tialima, te pogo dage tau me sogobeo. ⁹Te dagego nai wi siyu, te bidi dabe ela muyu, te penani s̄e ebo kolesaga te bidi dabe me bidigo sai we dali eyu yali. Te dagego bomai po d̄q̄ wabo sogo te tibo po obao. Te dagego wiegi yai denami hano ebo ofa te tibo god Balba ebao, te dagego polobadu lotu me wasīwai tibo god dabeba lotu wabo dao. ¹⁰Dagego te tama kolesaga dabe ela selama, tama dagego te enaba lotu omainu, te d̄q̄ ilali be tomoba dage asobao. Te dage ena pageba asiyu, dagego te po obao, ‘Da bugagia bidibao,’ wali. Tialima, te nosali dagego eno be tagalama, te dage peyu, te kugumini yai kolesaga

^s 7:4 Tede wali po tiwai tobage po te Tib 132:13-14, tede me te we bidigo te po elalubo homu ebao, te augwa homugo te Genuai Bidigo be te Jerusalemde elalubao homu yali, tama tialima, sesemane sogo Genuai Bidigo te Jerusalem tonalubo da homu yai. Agai te dwai nai dabe te Jerusalembe, me tede bidibo te we bidi dabeba dali, me pedalumainu iligobe da homu yali.

umabo igi pobao. Dagego homugo te wiegi yai kolesaga da homu eba, agawe? ¹¹Eno te be sa muyu, dađ ilali, te dagego enaba lotu omainu yali. Tialima, dagego homugo te nai wi sabo bidi geme dula sigi soabo pesage da homu eba, agawe? Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno te dagego ebo kolesaga tigidali subo dao.”^t

¹²“Dage te Siloba pelama, eno te taunde yali se suao. Hasia eno te Silo dađ ilali, te enaba lotu wabo pesage elalumainu yali, tiali goli, nosali eno suali, te Israel dabego dwai kolesaga ebaso, eno te taun dolai dao.” ¹³Te megı me, dagego te tobage dwai kolesaga ebaso. Hauwa sogo eno dagebolo te dwai kolesaga tagalao po wali, tiali goli dagego te po odobo hagela yali. Te eno dageba i wabo sogo, dagego eno i wabo wei ponobeo. ¹⁴Mu dao, eno te tempel be dađ ilali, te dagego enaba lotu weyu, te dagego konealubo homugo te bego dage tau selama, bugagia bidimainu homu yali. Tialima, ena, Genuai Bidi, eno po dolo dagebolo obao, eno te be dolaibao, eno te Silode ena te be dolali tobage kolesaga tiwai yaibao. Tama me, te eno duga wađ nıđ dabeba mani tı me dolaibao.” ¹⁵Tama eno dage sela sađwaiobao, eno te Israel dabe sela sađwani tiwai yaibao, te duga deli hani dao. Te dagego ena tagaliyu, te eno dage munu ma sugobeo,” wali.

Israel dabego Genuai Bidigo po sela sađwai

¹⁶Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po wali, “Jeremaia, nago gedu haluasa po enaba me wago, te we bidi dabe tau somainu. Nage te gela weyu, te enaba bomonama i me wago. Magı baso meni, eno nago te gedu haluasa po wabo me odogobeo. ¹⁷Te nago te kolesaga augwaligo te Juda dabego taunde ebo, me te Jerusalem sunumi dabede ebo susađu eba, agawe? ¹⁸Te wai pulubago nođabo sia sisinibaso, tama te aya dabego sia nogoyu, tama ida dabego te bisket nigabo plaua begelaibao, tama augwa te bisket dabe te nogı ebo tibo god weba ofa ebaso, te nogı Dagalude Kwin dao wali. Tama me, augwa te haniani godiba wain gelebo se me ebo dao. Te tama tebo dwai kolesagade augwaligo te ena sebe ilainu ebo dao. ¹⁹Tialima, ena Genuai Bidigo, eno te po obao, augwaligo te dwai se enabolo me ebeo. Te augwa digı dwai se ebaso, augwa te ebo kolesagade augwa hale dwai mu saibao. ²⁰Te ena God Genuai Bidi, eno te tama po obao. Eno haliga sebe dwai mu eyu, te tı kantriba me, te we bidiba me, te tubo kibu hasa me, te ni dabeba me, te naiba me dwai se mu yaibao.

^t 7:11 Mat 21:13; Mak 11:17; Luk 19:46 ^u 7:12Te Josua bidibo side, te Israel dabego Genuai Bidigo ugwa be te taun Silode seani (Te Jos 18:1 tede suao). Te ugwa be te Silo taunde te pris Eli bidali sogo elaluali (Te 1 Sml Dađ 1-3 tede suao). Tialima, te sogo te Filistia dabego te Israel dabe aiyaba elaluali (Te 1 Sml 4 tede suao), tama augwaligo te taun Silo dolali homu subo tiwai ebaso, tama nosali te taun te olo naga mu tama elaluai dao. ^v 7:14 Jos 18:1; Tib 78:60; Jer 26:6

Eno haliga sẹ̀bẹ́ te genuai sia dabo tiwai eyu, te bidi mego sula sayabo usu me egobeo,” te po wai.

²¹ “Ena dage Israelgo God, ena da Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te tiwai po obao. Te dagego te tigidali siaba ulama domainu ebo ofa enabolo mobadi goli, te tagalao. Te duga digi te ofa ebo nai mi tubao, te dagego gasa ofa ebo kibu mi tubo tiwai dao. ²² Te eno duga wẹ́ nọ́ dabe te Isip bulu tagalama, odasa asali sogo, eno te tama po augwaliba weyu, te siago tigidali domainu ebo ofa yao po naga me wasiawai, te tobage gasa ofa dabe me yao po naga me wabeo. Menio. ²³ Eno augwaliba te tiwai po me wali, ‘Dagego eno po wali asobaso da, te ena dagego God bidiyu, te dage eno hani we bidi bidaibao. Te eno dagebolo te wali pao po wabo kolesaga tigidali, te dagego wali piąo, tama te dage bugagia bidaibao.’ ²⁴ Eno te tama po wali, tiali goli, augwaligo te po odama, te augwaligo wali me pabeo. Augwa te dwai kolesaga naga yabo homu elalu, te augwa hagoma eyu, te augwa homugo digi ebo sẹ́ wali piduali. Tama te ebogo augwali tau me sabeo. Menio. Augwa digi augwa aiyaba elalubo sẹ́ yali. ²⁵ Te duga wẹ́ nọ́ dabego te Isip tagalama asali sogo, tede gagalasa, te megi e sogoba usu nagasobao, eno sesemane sogo ena sẹ́ bidi dabe tagala palobo sẹ́ idubao, te profet dabe, te augwali aselama, te po dageba pusagasobao ²⁶ Tialima, dagego hani dabego eno po odolama, wali me pabeo. Menio. Augwa te dwai hagoma naga eyu, te dwai kolesaga hauwa eyu, te wẹ́ nọ́ dabego yali dwai kolesaga aiyaba elalubo dao.”

²⁷ “Tialima, Jeremaia, nago te po tigidali te Israel dabeba pusao, tiali goli, augwaligo te po me odogobeo. Nago augwaliba i udao, tiali goli, augwaligo nago i wabo wei me ponogobeo. ²⁸ Te nago augwaliba te tiwai po wao, “Te dage hanigo te Genuai Bidi, duga Godigo po wali me pisayú, te Godigo augwali dodolomainu me ebeo. Augwaligo te mu po wabo kolesagadu munu me wali pabeo. Augwaligo te kolesaga mu tagalobo dao.’ Te po wao,” wali.

Te bulu odogo Hinomde bidibo we bidi augwaligo dwai kolesaga yali

²⁹ Jerusalem, nago naga tobolu nisi togola sayu, te nago hobede ebo ola mao. Te nage bulu duba holama, te hobede ebo tẹ́abi wao, magi baso meni, te nago we bidi dabego te Genuai Bidi haliga sẹ̀bẹ́ dwai mu ilibao. Tama tialima, Genuai Bidigo te hani we bidi dabe homu godolo munu me isiąma, te augwali tudiba muai dao. ³⁰ Genuai Bidigo te tama wai, “Te Juda dabego dwai kolesaga hauwa eno gedude yali dao. Augwaligo te kugumini yai tibo god noma piksa dabe te augwaligo enaba lotu omainogo eno sa muani be tomode te tibo god piksa noma dodolama lotu wali. Te tama tebo kolesagade te be eno gedude meda ilibao. ³¹ Augwaligo te lotu wabo pesage nigali nogi Tofet poali, te Hinom

Odogo Bulude nigali. Te augwaligo augwa wai puluba dabe digi te isiba ulali, te tibo godiba ofa tiwai yali. Tialima, eno augwaliba te kolesaga yao po me wabeo. Tama me, te eno te tobage bomai po dageba maiabo homu munu me ebeo.^w ³²Tama tibaso, ena Genuai Bidi, eno te po obao, nosali te augwaligo te bulu nogi munu ma nogi isayu, te Tofet ma Odogo Bulu Hinom wagobeo. Menio. Te augwaligo te tiwai nogi yaibao, te bidi hauwa ela muai pesage dao waibao. Magi baso meni, te boi bidi dabego te Juda we bidi hauwa ela muaibao. Tama te Tofet te Juda dabego gu page bulu pedelaibao, tama augwaligo tigi te pesagede paḡanalueibao. ³³Te tigi hauwa tḡde olo munalua pobadi, te ba sibigo me hasa sibi aselama, mi tuagasaibao. Tama te ba dabe me hasa dabe aselama tubadi, te sela sayabo bidi meni yaibao. ³⁴Te Judago taun dabede te we bidi dabe me bidisiayu, te Jerusalem sunumide me bidigobeo. Eno te tigidali se pedalumainogo yaibao, te bugai haliga wiegi yai homu pemene ebo kolesaga, me te we sabo sogo genuai nai daa tubo dabe me, te dabe tigidali silaibao. Tama te tḡ kantri tigidali pedai badu dolama, olo elalueibao,” wali.^x

8 ¹“Te ena Genuai Bidi, eno po te tiwai ma obao. Te tama side te boi bidi dabe te isali bidi dabe pubulali gu pageba pelama, te Juda dabe king dabe me tobolu bidi dabe, te augwaligo dili dabe hodaibao, te pris dabego dili, me profet dabego dili, me te tigidali Jerusalem we bidigo dili te hodaibao. ²Te Juda dabego te giliga, me polua, me hḡ dabe, te godolo homu mu yalio. Tama augwa te nai dabeba kidu sugunama, gedu haluasa po augwaliba weyu, te augwali tau somainu augwaliba hanalu wali. Te augwaligo te tobage kolesaga dabe augwaliba lotu weyu ebo se dabe yali. Tama tibaso, te boi bidi dabego te Juda dabego tigi dili dabe selama, te tḡba sayu, te yowigo di tabo tiwai yaibao. Te giligago, me poluago, me hḡ dabego te tigi dili sueibao. Tama te dili dabe selama, te ma pubulabo bidi dabe meni yaibao. ³Te dwai we bidide te Juda hani dwasianu bage naga elaluali, tama te tḡba kantri dabeba ela gudulaibao. Tama te Juda dabego augwa bidabo wiegi yai ula te godolo homu me egobeo. Te augwali isabo homu naga yaibao. Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Te Juda dabego augwa dwai se ebode hale me ebeo

⁴Genuai Bidigo enabolo weyu, te po te we bidi augwaliba pusao po wali,

“Ena, Genuai Bidi, eno te po obao,” wali.

“Te bidi dabe augwali tula mubo sogo,

te augwali ma hodalubo meni da, agawe?
 Te bidi dabe sunumidu pobadi,
 te pabo sunumi gedu mubo sogo,
 te augwali begelama, ma geasa pabo meni da,
 agawe? Menio.

Augwa te tama tiwai ebo dao.

5 Tialima, te Jerusalem we bidigo ena tagalama,
 te augwali ma begasa asobeo.

Augwaligo ena sesemane sogo tudiba muyu ebao.

Te augwa tibo kolesaga wali pabo bomu eyu,
 te augwali enaba ma begasa asabo homu me ebeo.

6 Eno augwaligo poba olo bugagia mubadi,
 tiali goli eno augwaligo mu po wabo me odobeo.
 Te bidi me deligo homu begeligi soyu, te po weyu,
 ‘Tegobao, eno genuai seḡe mu sali,’ po wabeo. Menio.
 Tigidaligo augwa homu naga wali pabo homu yali,
 te ami dabe hosde dugulama,
 te hwigi painogo udabo tiwai ebo dao.

7 Te tobage genuai ba me dwasianu bago te augwa
 me badu me bidagasobo sogo koneama,
 te taga pabo sogo me konebo dao.

Tiali goli, eno we bidi augwaligo te ena Genuai Bidi
 eno bomai po homugo konebeo,” wali.

8 “Magi baso dage Juda dabego te tiwai po weyu,
 ‘Dago te wiegi yai homude koneani kolesaga elalubao,’
 po weyu,
 ‘magi baso meni, te Genuai Bidigo agai bomai po
 dabolo mawai da,’ obao.

Dagego te tama po wagio, magi baso meni,
 te bomai po ola mabo tisa dabego te bomai po
 hasegelama, te tibo po naga asebo dao.

9 Te kolesaga koneai bidi dabego Genuai Bidi ena
 tudiba mubao.

Magi baso augwa te homu eyu,
 augwa koneani kolesaga genuai elaluba homu
 ebawe?

Te augwa hale dwai mu selama,
 te dwai sogo gegeyu, te hasa bade tola sabo tiwai
 yaibao.

Tama augwa homu kolesaga dolaibao.”

10 “Tialima, eno te gasa bidi dabego te Juda dabego
 we me to sagasomainogo ilaibao.

- Magi baso meni, tigidali we bidigo dwai se haniani eyu,
 te doado bage hauwa sainu yali.
 Te olo bidi dabego me, te genuai bidi dabego me,
 te kolesaga wali pali.
 Te pris dabe me, profetgo me, te we bidi dabe tibo po
 ola mayu yai dao.
- 11 Eno we bidi dabe genuai keni dabe elaluali,
 tiali goli, te pris dabe me profet dabego te keni dabe
 sulama,
 te olo nai subo tiwai yalio,
 tama augwaligo bugagia sisibeo.
 Augwaligo te tiwai po te we bidi dabeba weyu yali,
 ‘Dage homu kone tuą pigio.
 Da bugagia bidibao.’ Tiali goli, menio.
 Augwali bugagia me bidibeo.^y
- 12 Te Israel dabe augwa yali dwai damuai kugumini
 tiwai ebo kolesagade dwai hale yaliwe? Mu menio.
 Augwa dwasianu hale me ebeo.
 Augwa te tobage kolesagade hale me ebeo.
 Tama eno augwaliba dwai dene menama,
 te augwali mu dolaibao,
 te gasa hani dolali tiwai yaibao.
 Te po ena Genuai Bidigo po dao.”^z
- 13 “Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,
 te eno augwali mu silimainu yaibao.
 Augwali te ni wain, me ni fik, te du munu me walisiąma,
 te augwa yabe sasia pabo tiwai yaibao.
 Tialima, eno te boi bidi hani dabe tagala palama,
 augwali aiyaba elalumainu yaibao.”
- 14 Te Juda dabego te tama po waibao,
 “Magi baso da olo dugulalubawe?
 Da sisanama, te bomai obo elalubo taun dabeba geme
 duala sigi pelainao,
 tama da te taun dabede isigi pinao.
 Dago te Genuai Bidi, dena Godiba dago dwai se yali,
 tama agai te po weyu, da isimainao wali.
 Te agai dabolo te bidi dolabo marasin mabo tiwai
 menama,
 te dago tumainu yali.
- 15 Te da bugagia bidaibao homu dago yali,

- tiali goli, te da bugagia me bidibeo.
 Te da bugagia usu ma elama bidabo sogo pedelaiba
 homu yali,
 tiali goli, te boi bidi dabe aselama,
 da wi dwai mu ilai dao.
- 16 Te boi bidi dabe te Dan hanigo tɔ te not badu
 pedelama,
 te dago odali, te augwaligo hos dabe te homu he
 bomonama mu wabo odali.
 Te hos dabe ga wabogo te tigidali tɔ pedai mumunu
 yalio.
 Te boi bidi dabe asiyu, te taun Jerusalem dolama,
 tede bidibo we bidi me dolainu yali,
 te dago tɔde elalubo tigidali nai mu dolama,
 silainu yai dao.”
- 17 Te Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Odao. Te eno dwai hasamani dageba tagala palama,
 te dage gaɣ kelaibao.
 Tama dagego te hasamani dabe nagamenama,
 dua bidimainu eyu,
 te dage tagalomainu ebaso, usu egobeo. Mu menio,”
 te Juda dabego te po wali.

Ena Jeremaia, eno ena hani dabe hobede mu yali

- 18 Eno hobede elama, tama haliga seɣe dwai mu elama,
 tama eno homu kolesaga tigidali dolalio.
- 19 Hobede dao, te eno hani dabe tigidali tɔ kantride
 bidalu,
 te augwa gela weyu, te tama i obao,
 “Te Genuai Bidi te taun Saionde king munu ma bidigobe
 homu yaiba, agawe?
 Magi baso agai da tau sabewe?”
 Tialima, Genuai Bidigo po wei ponoyu, te tiwai po wali,
 “Magi baso eno we bidi dagego te gasa tɔ kantri dabego
 tibo dwai godigo piksa nigilama,
 te augwaliba lotu waliwe?
 Duga te tama tebo kolesagago te ena dwai haliga seɣe
 ilali.”
- 20 Te we bidi dabego te tiwai i wali,
 “Wiegi yai sogo te siminama,
 te augwaligo gide tau yali nai tigidali salio.
 Tiali goli, Godigo da ma sisabadi dao.” Te po wali.

21 Ena Jeremaia, eno suali, ena hani dabe dolali,
tibaso eno homu dwalio.

Eno haliga sege dwai mu elama,
te eno gela umagia mu wai dao.

22 Te tō Gileatde te wiegi yai marasin
me munalusiayu eba, agawe?

Te augwa dokta me menisiayu, ebawe?
Magi baso te eno we bidi hobedagia te usu ma
pedalugobewe?^a

9 1Idao! Te eno tobolu te ulu wē me deli tiwai
elaluyu,

tama te eno gedu sidu te aī hauwa geligi da,
teda eno homu dene dwai mu eyu,
gela wabo usu igi da.

Te eno giligade me hulide gela udigi da, magi baso meni,
te boi bidi dabego te eno hanigo we bidi dabe
ela muai dao.

2 Te olo masigi kemi tōde te eno bulu tolu yabe be
me deli elalugi da, te wiegi yai igi da.

Teda ena te hani bidi digibulu taga pelama,
ena te beba bidigi pabo usu igi dao.

Magi baso meni, tigidaligo God tagalali,
te bidigo aga we tagalama,
te gasa penani we dabe wali bilibo tiwai ebao.

Tama augwali te nai wi sabo genuai tiwai dao.

3 Genuai Bidigo te tiwai po wali,

“Sesemane sogo eno we bidi dabego te tibo po wabo
sisi elalubo tiwai eyu,

te bidigo enesigide te ene nanalubo tiwai ebao.

Te mu po wabo kolesaga te augwaligo tō kantriba
genuai pedalubeo.

Te tibo po wabo ugwaba ela holalio.

Augwaligo te haniani dwai kolesaga umabo mu
ela pidubadi,

te augwa konealubo homu enaba me mubeo.”

4 “Dage we bidigo te duga abagi dabede

^a 8:22 Te vesde e tiwai po elalubao. Jeremaiaگو po begelama, teba wali. Te Juda dabego wiegi yai marasin te tō Gileatde sabo dao wali. Te Gag 37:25 tede suo. Tialima, Jeremaiaگو te tama koneani, te aga we bidi dabego te tobage gasi, te bidi augwa ebo dwai kolesagade pedalubao, tama te wiegi yai doktago me, te wiegi yai marasingo me, te augwali usu ma ilama pedelainu ebaso usu me egobeo, te po wai dao.

- bugagia osola suao,
 tiyu augwaligo dageba posobo po wabuo.
 Te duga ama dabego poba homu keꝓ pigio,
 magi baso meni,
 tigidali amago te gaga munubo seꝓ te Jekopgo yali
 tiwai ebo dao.
- 5 Tigidali bidigo te augwa abagi dabe tibo po
 ola mayu ebao,
 te mena bidi me deligo te mu po me wabeo.
 Te augwa tibo po wabo te konea selama,
 te augwa homu me begelisiꝓma,
 te augwa haniani dwai kolesaga ebo me tagalogobeo.
- 6 Te we bidi nage augwali tomode bidibo bage,
 augwaligo te gasa bidi aiyaba elalubo seꝓ bomo eyu,
 te tobage tibo po wabo kolesaga eyu ebao.
 Tama augwa te ena Genuai Bidiba homu keꝓ pabeo,”
 Genuai Bidigo digi te po wali.
- 7 “Tama ena, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 eno te po obao, suao, te eno ena te we bidi usu
 saibao,
 te bidigo silva te siaba ulubo tiwai eyu,
 te silva aga hogomu pobele bage sela saꝓo tiwai
 yaibao.
 Te eno we bidi hanigo dwai seꝓeꝓ sabo seꝓ ebaso,
 mena gasa seꝓ eno augwaliba yabo me elalubawe?
 Menio.
- 8 Augwaligo wabo pogo te augwa abagi dabe dolaibao,
 te bidigo bidi ela muabo ene enebo tiwai ebao.
 Augwali te tibo po wabo bidi dabe dao.
 Te augwa pedauwalide te augwa abagi dabeba
 dwagi yai po obao,
 tiali goli, te haligade augwaligo te augwali
 dolabo homu ebo dao.
- 9 Mu tamao, eno te we bidiba dwai dene mawaibao,
 augwa te yali dwai seꝓ wei ponaibao.
 Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao.”
- 10 Tialima, ena, Jeremaia, eno te bulu du dabe,
 me te kala elaluali pesage dolali,
 tede homu kone ebao, tama ena dwai gela weyu,
 hobede ebo balia obao.
 Te pesage badu te bidi munu me bilisiꝓma,
 te bulmakau dabe te kala pesageba te nosai me tugi

pogobeo.

Te ba dabe me hasa dabe wi pela siliyu,
te pesage taga pai dao.

- 11 Genuai Bidigo te po wali, “Te eno Jerusalem dolama,
te masigi pesage holali naga elalueibao.
Tama te uni yowi dabego pesage pedelaibao.
Tama eno te Judago taun tigidali dolama,
te taun dabe olo elalu, te bidi meni yaibao.”

12 Tialima, ena, Jeremaia, eno te po obao, “Magi baso te t̄ dolama, tama te olo masigi kemi pesage elalu, tama tede bidi me bidibewe? Mena wiegi yai homu kolesaga mu yai bidigo aga te s̄ yali page konegowe? Genuai Bidigo mena bidibolo te po pusulama, tama te bidigo te s̄ yali page te we bidiba pusugowe?” 13 Tama Genuai Bidigo te tama po wei ponani, “Te s̄ page e tiwai dao. Te we bidi augwaligo eno augwaliba mani bomo yai po wali pis̄ama, tama augwa eno po sela s̄awani, tama eno augwaliba ola mani sunumidu te augwali pabeo. 14 Augwa hagoma mu elama, augwa homu wali pali. Te augwa te god Balba lotu wali, te augwa w̄i n̄ogo ola mayu, te s̄ yao wali ebo s̄ tiwai yalio. 15 Tama ena Israelgo God, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno te we bidiba genuai dene mawaibao. Te eno augwaliba te ha ebo doanai te augwa pedauwaliba munama, te augwa tumainu tiwai eyu, te eno augwaliba te dwai marasin menama, te augwa tubo tiwai emainu yaibao. 16 Te eno augwali ela gdulama, te augwa gasa t̄ kantriba tedela pelama, bidimainu elama, te augwa w̄i n̄u dabe me, augwali me, te polobadu pis̄awai bulu t̄ba paibao. Te eno digi te bidi dabego augwaliba boi bidi eyu, te augwali ela mumainu yaibao, te tama tede pidubadi, te tigidali isila siliboba usu naibao,” te po wali.

Te Jerusalem dabe hobede ebo gela wali

- 17 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Dagego te dugaba pedalubo te s̄ede homu kone
bugagia palao.
Tama duga te hobede ebode te t̄abi mu koneai
we dabe i olama,
te augwali asomainao.”
- 18 Tialima, te we bidi dabego te tiwai po wali,
“Awe, te augwali polo ases̄ aselama, te daba hobede ebo
t̄abi wagasomainao, te da gela umagia weyu,
te dago gedude gela guai tulaluyu,
te dago gesabidiba dulumainu yaibao,” te po wali.
- 19 Te Saionde te we bidi gela weyu,

- hobede ebo tɛɛbi te tiwai wali,
“Hobede ya, da mu dobao.
Da hale dwai mu ebao, magi baso meni,
te boi bidi dabego dago be dabe dolalio,
tama dago dena tɔ dabe tagalobao,” wali.
- 20 Dage Jerusalem we dabe,
Genuai Bidigo po enaba dageba po pusao wali,
tama dagego agai poba olo bugagia muao.
Dagego duga wegi dabeba te hobede ebo tɛɛbi wabo
kolesaga ola mao.
Tama dage we deli deligo te hobede ebo tɛɛbi wabo
kolesaga te gasa we dabeba ola mao.
- 21 Magi baso meni, isibo daba pedelalio,
te dago be sunumidu tomoba asali.
Te da genuai bidigo bede bidibadi me,
ma te olo bidigo bede bidibadi me, te tagalao.
Te isibogo da me ela soagobeo.
Isibogo te wai puluba sunumide gagali idubo,
me te gesi ogwa bidi te bidi sisinibo pesageba
sabolama, te isaibao.
- 22 Te isai bidi dabe tigi te tɔde wilalua paibao,
te yowigo di tiwai elaluali,
tama te gide wit dunu pali tiwai elalua paibao.
Te augwali sisinabo bidi meni yaibao.
Genuai Bidigo enabolo te po pusao wali.
- 23 Genuai Bidigo te tama po wali,
“Te po page koneai bidigo aga koneani kolesaga
wiegi yai homu pemene igio.
Tama bomai bidigo aga bomode homu pemene igio.
Te mone bidigo aga monede wiegi yai homu pemene
egio. Menio.
- 24 Te bidi aga pemene yabo homu ebaso,
aga te nai delide naga pemene yao.
Agai ena Genuai Bidi koneani da homu elama,
wiegi yai pemene yao.
Agai enade e tiwai koneao,
sesemane sogo eno tigidali tɔde we bidi homu
godolo eyu,
te eno wiegi yai doloba pai kolesaga augwaliba
ebo dao.

Ena Genuai Bidi, eno te tobage kolesaga ebode
wiegi yai homu pemene ebo dao,”
Genuai Bidigo te po wali.^b

²⁵“Ena Genuai Bidi, eno te tama po obao. Te hani bidi dabe te augwa hale ebo tigiwali togobo bidi dabe eno dene ilabo sogo bodolu muai elalu, te kolesaga wali pomainu yali, tiali goli, augwa eno po wali pabeo. ²⁶Te e bage te Isip dabe, me Juda dabe, me Idom dabe, me Amon dabe, me Moap dabe, me te olo masigi kemi tōde bidalubo bage me, te augwa gesabi badu tobolu nisi pēwadage sugā sobao. Te hani augwali te Genuai Bidigo po odisābo bage, te Israel dabe augwaligo me te hani bagego kolesaga wali palio. Te Israel dabe me, augwa hale ebo tigiwali togošiqwai aq tiwai yai dao,” wali.

**Genuai Bidi aga king dao, te gasa god dabe
da, te olo nai tiwai naga dao**

10 ¹Dage Israel, te Genuai Bidigo poba olo bugagia muao. ²Agai te tiwai po obao,

“Dagego te gasa tō pedai kantride bidibo hani dabego
kolesaga wali pigimio.

Augwaligo te gasagi yai nai te dagalude pedalubo
sulama, te augwa wi mu yaibao.

Tialima, dage da, wi me elamuo. Menio.

³Suao. Te hani dabego mu kolesaga me ebeo.

Augwaligo ebo kolesagago augwali tau sabo usu egobeo.

Augwa te ni me deli buside gelama,

tama te ni piksa dulubo konebo bidi dabego te ni
selama,

tama tego tibo god dulama, nigali.

⁴Te bidi dabego te gol me silva selama,

te piksa au ilaibao.

Te nosali, augwa te hama selama,

te god me badu me te nide enaibao,

te aga tulaluidali weyu tebo dao.

⁵Te god dabe te olo nai dao,

te bidi dabe piksa noma tiwai,

te gi page bidigo te ba dabe wi iliyu,

te gide muaibao.

Te god dabego po me wagobeo.

^b 9:24 1 Ko 1:31; 2 Ko 10:17

Te augwali bilibaso usu egobeo,
 tiyu te bidigo augwali tolaibao.
 Dage augwalide wi igio, magi baso meni,
 augwaligo dwai sę me deli yabo usu egobeo.
 Te augwa wiegi yai kolesaga me yabo usu egobeo,”
 te po wai dao.

6 Genuai Bidi, te nage tiwai gasa me menio.
 Nago genuai bomo, me genuai nogi elalubao.
 Te nago naga bomo waseliyu,
 te tobage sę dabe ebo dao.

7 Nage te tigidali hani we bidigo king bidibao,
 tiyu tigidaligo nagede wi elama,
 te nage dologode bidibaso usu yaibao.
 Te nago koneani wiegi yai homu kolesagago
 te king dabego koneani homu kolesaga,
 me te po page konea pai bidi dabego
 homu kolesaga, me
 te tigidali hani we bidigo kolesaga me,
 te aiyaba mu elalui dao.^c

8 Te bidi dabego homu kolesaga te gedu muyu,
 te augwali umuna pai mu elalubao.
 Magi baso meni, augwali te nigo nigali naiba naga
 pelama, te kolesaga sabo dao.

9 Te bidi dabego te silva te tų kantri Spende siyu,
 me gol te tų kantri Ufasde sobadi elama,
 tama te gol me silva sę ebo bidi dabeba menama,
 te augwa god dabe augwaligo mesegelimainu tebao.
 Te wiegi yai nami ugwa nigibo bidi dabego,
 augwa te sisi ugwa me mama yai nigilama,
 te god dabe au ilainu tiaibao.

10 Tialima, Genuai Bidi, nage God mu dao.
 Nage sesemane bidibo God,
 te nage sesemane sogo king bidaibao.
 Te nago haliga sębę ebo sogo da, te tų mali eyu,
 te we bidi hani bugagia me bidigobeo.

11 Dage Israel, dagego te Genuai Bidigo po odisąbo
 bidi hani augwaliba te tiwai po wao,
 “Te dagego godigo te tų me dagalu nigibeo,
 tama te god dabe dolobaso da,
 te munu ma tųde me dagalu dologode me

bidigobeo,” te po wao.

Genuai Bidi aga polasa mu polalubao

(Jer 51:15-19)

- 12 Te God da, aga bomogo digi te tɔ nigai dao.
 Awe, aga wiegi yai koneani homu kolesagade agai
 te tɔ dodolama muai dao.
 Aga homu kolesagade agai te dagalu nigiyu elama,
 diniga palali.
- 13 Agai po obaso, te dagalu pɔ dabego te be kulu
 bomonama obao,
 te pɔ hauwa umabo hogodama,
 te gasa gasa badu asu, te deliba sisinibao.
 Agai te dagalude be sele emainu elama,
 te tulubage tulubao.
 Agai te wali hodolama,
 te aga bidibo pesage tagalama, asobo dao.
- 14 Bidi dabe te tiwai ebeo.
 Tigidali te umuna pelama,
 te koneani homu me elalubeo.
 Te tibo god golgo nigibo bidi dabe dao,
 te augwali hale yaibao,
 te augwa nigali nai dabede.
 Te god dabe te mu nai menio.
 Augwa te bidibo ula me elalubeo.
- 15 Augwali te olo nai mu tiwai elalubao,
 te bidi dabego posobo po augwaliba waibao.
 Te god dabe da dolama, te mu sia saibao.
- 16 Tialima, Jekopgo God te tama me tegobeo.
 Aga te tedali gasagi yai mu dao.
 Agaduba deligo naga te tigidali nai nigali.
 Tama agai te Israel dabe dɔɔ elama, sa muani,
 te aga hani tiwai da wali.
 Aga nogi te e dao,
 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.

Genuai Bidigo te Juda dabe sela sɔwaibao

- 17 Dage Juda, te boi bidi dabego Jerusalem bagua salio.
 Tialima, dagego duga doado bage sisinama, tolasa piɔo.
- 18 Magi baso meni. Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Te sogo eno dage Juda tɔ we bidi gasaba sela sɔwaibao,
 bidigo te masigi du te kukulu tede belama,

- te hogolama, tama saḅo tiwai yaibao.
 Te eno genuai seḡe dageba menama,
 te dage dene mu ebaso, ge mu naibao.”
- 19 Tama te Juda dabego te tama po waibao,
 “Hobede mu ebaso, da dolalio.
 Te dago seḡe genuai mu elalubao,
 te genuai keni pedela sisḅo tiwai ebaso.
 Tiali goli, tagalao, te seḡe daba pedelama,
 te dago tolobo dao,” te po wali.
- 20 Jerusalem dolama, te olo mu elalubao,
 te ugwa be me deli pisila pelama,
 te degasa dulali tiwai elalubao.
 Tama te ugwa be ma se yabo bidi me deli meni yaibao,
 magi baso meni, tigidali we bidigo
 te Jerusalem tagalama, pela silai dao.
- 21 Te to kantri tonalubo tobolu bidi dabego wiegi yai
 homu kolesaga elalusiḡu,
 augwa te Genuai Bidiba hanaluama,
 te augwa homu kolesaga dodolomainu te homu
 me ebeo.
 Tiyu, augwaligo te wiegi yai se me isiḡbaso,
 te boi bidi dabe aselama,
 te we bidi dabe tedela pali,
 te uni yowigo te sipsip tonalubo bidigo
 te sipsip bugagia tonalusḡbaso,
 te tedela palobo tiwai yali dao.
- 22 Odao. Augwaligo te po sela asalio.
 Te genuai po daḡa u wabo te not badu pedelalio,
 te boi bidi dabe augwa pesage tagalama,
 te Judago taunba hwḡagasu asobao.
 Te taun dabe te mu dolama,
 te uni yowigo pesage naga pedelaibao.

Jeremaiaگو Godiba hanaluama, te we bidi tau somainu yai

- 23 Genuai Bidi, eno koneani,
 te bidi dago dena bilibo tonalubo usu isḡu,
 te dena godolo homu ebo sunumi dabe wali painu
 ebaso, usu egobe dao.
- 24 Genuai Bidi, nago da dodolao,
 tiali goli, nago da selebo se igio.
 Tiyu, nago da dali haliga seḡe eyu, nago da mu dolidalio.
- 25 Te nageba lotu wasiḡu,

te gedu haluasa po wasiabo we bidi hani dabeba dene mao.

Te hani dabego te dago we bidi dabe te Jekopgo hani ela muai.

Augwaligo da mu silama, te dago t̄q me be mu dolai dao.

Juda dabego te Genuai Bidigo bomai po bolali po

11 ¹Genuai Bidigo ena Jeremaiabolo te tiwai po wali, ²“Te eno daḡ wabo bomo yai poba olo bugagia muao. Tama nage pelama, te Juda me Jerusalem we bidi dabeba te tiwai po ³wagi pao. ‘Ena Genuai Bidi, eno duga Israelgo God, eno te po obao, mena bidigo eno bomai daḡ wabo po me wali piṣabaso da, teda aga dolaibao. ⁴Te daḡ wabo bomai po te eno duga waḡ n̄ḡ dabe te Isipdu odasa asali sogo mawai dao. Augwaligo te Isip taga soali sogo, te sia posolo tiwai mu yali bulu, te eno augwaliba te tama po wali, “Dagego eno po tigidali wali pobaso da, teda dage eno we bidi hani bidiyu, te ena dagego God bidaibao. ⁵Tama eno te duga waḡ n̄ḡ dabe dali daḡ wali po wali peyu, usu naibao. Eno te dagego waḡ n̄ḡ augwaliba te wiegi yai t̄q me deli mawaibao po wali, te ili hauwa elalubo t̄q da,” wali. Tama meḡi dage te t̄ḡde bidibao.’” Genuai Bidigo po walio, tialima, eno te tiwai po wei ponai, “Mu tamao, Genuai Bidi, nago wabo po gilama tama tiagameo.”

⁶Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tama po wali, “Nage te Juda dabego taun dabeba pelama, me te Jerusalem sunumi tulumage dabeba pelama, eno te tigidali po pususu pao. Eno po e tama dao. Dage we bidi dabe, te eno daḡ wali bomo yai po odama, wali piḡ,” te po wai. ⁷“Te eno duga waḡ n̄ḡ dabe te Isipde selama, odasa asali sogo, eno augwaliba bomai po mayu, te tiwai po wali, te eno po augwaligo wali pao wali. Te sesemane sogo eno te tobage deli po naga dagego hani dabeba udali, te meḡi e sogoba usu nagasobao. ⁸Tiali goli, waḡ n̄ḡ dabego te po odama, wali me pabeo. Menio. Augwa te dwai homu kolesaga naga elaludu, te augwa hagoma elama, augwa homu kolesaga wali naga pali. Eno augwaliba te daḡ wali bomo yai po wali piḡ wali, tiali goli, augwa hagela homu yali. Tialima, eno augwaliba te dene mabo ṣ̄ yali, te daḡ wali bomo yai pode wali gilama te tama tiai dao,” wali.

⁹Te Genuai Bidigo po enaba ma weyu, te tiwai po wali, “Te Juda dabego me, Jerusalemgo me, te Genuai Bidi, eno po sela ṣ̄yabo po mia sai yalio. ¹⁰Augwaligo ena tagalama, te augwa waḡ n̄ḡ dabego dwai kolesaga wali ma pobao. Te augwaligo eno po sela ṣ̄yu, te augwa waḡ n̄ḡ dabego yali tiwai ebao. Te Israel hani me, Juda hanigo me, te tibo godiba lotu weyu, tama eno augwa waḡ n̄ḡ dabe dali daḡ wali bomo yai po te bolobo dao. ¹¹Tama tibaso, ena Genuai Bidigo, eno po dolo tama

obao, te eno augwali dwagilama mu dolaibao, te se augwaliba ebo me ela soagobeo. Te augwaligo enaba i weyu, tau somainu yaibao, tiali goli, eno augwaligo i wabo me odogobeo. ¹²Te Jerusalem dabe me te gasa Juda bage te augwa wiegi yai denami hano holobo ofa ebo tibo godiba paibao. Tama augwa te god dabeba i waibao, tialima, te god dabego augwaliba te dwai se ebo sogo ebo side tau sainu ebaso, usu me egobe dao,” wali.

¹³“Tegoba! Dage Judago, te dagego tibo godigo namba dabe te dagego taun dabego namba tobage tiwai elalubao. Te dagego wiegi yai denami yabo ofa te Balba yabo alta hauwa nigibao, te hale ebo god dao. Te alta dabego namba te Jerusalem sunumi dabego namba tiwai si elalubao. ¹⁴Jeremaia, te we bidi dabe te dwai sego gegebaso, te augwaligo enaba i weyu, te eno augwali tau sao po waibao. Tialima, te eno augwaligo i wabo me odogobeo. Tama te augwali tau somainu te nago gedu haluasa po enabolo me olamuo. Te nago gela me weyu, te enaba bomonama i weyu, te eno augwaligo sege silao po me olamu dao,” te po wai.

¹⁵“Dage eno we bidi dabe, eno dage godolo homu mu ebao.

Tiali goli, duga te tobage dwai kolesaga ebao.

Tialima, magi baso dage te eno beba pabo dawee?

Dagego te kibu hasa dabe enaba ofa yainu sela pali, te dagego homude te ebo ofago te dage tau siyu, te dwai sogo ebo dagede ela somaina homu eyu tebao.

Tiali goli, te menio.

Te dwai sogo dageba pedelaibao.

Te dage wiegi yai pemene yaibao homu eyu eba, agawe?

¹⁶Polobadu eno te po wali, dage Israel dabe te wiegi yai du walobo ni oliv me deli tiwai elalubao, wali.

Tiali goli, megi da, eno dage dolaibao, te dagalude bomonama kulukulu weyu, te be sele eyu, te ni oliv doliyu, te siago dabo tiwai elama, te nologo togwa pabo tiwai yaibao.

¹⁷Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao, eno te ni bulali, tialima, megi eno te po obao, aga dolomainao. Dage Israel hani dabe me Juda hanigo te god Balba lotu weyu, te wiegi yai denami ebo ofa me ebao. Dagego te dwai kolesagago te ena haliga sebe dwai mu ilibo dao,” wali.

Te bidi dabego Jeremaia ela muainu yai

¹⁸Ena Jeremaia, eno gedu haluasa po e tiwai wali, “Genuai Bidio, te bidi mebago enaba dwai se yainu ebao, te augwaligo ena dali te se yainogo ebaso, te enabolo nago te po pusali dao. ¹⁹Hasia eno te se yabo konesiawai. Ena te sipsip wai me deli tiwai te bidi dabego selasa pelama, ena eligi pabo tiwai yaibao. Te bidi dabego te tiwai po mia salio,

‘Tegobao, dago megi tama ela muinao,
te bidigo te ni du walobadi togobo tiwai yaibao.
Dago aga mu silama, te bidi dabego aga homu kone
ma egobeo.’

Augwaligo tama po wali,

²⁰tiali goli, nage Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi
dao,

nago te we bidi dabego haliga me homu kolesaga
dagalobo dao, te nago po tu dolo mu ebo dao.

Eno te sege nago nogoba mubao,
te eno homugo nago te bidi dabeba
dwai se ebo dene mabo sueibao,” te po wali.

²¹Te Anatot bidi dabego ena ela muaiba olama, enaba te tiwai po wali, “Nago te Genuai Bidigo nogide te profet po wagio,” wali. “Nago te tobage po obaso da, te dago nage ela mueibao,” wali. Tialima, Genuai Bidigo eno gedu haluasa po wali odama, agai enabolo te tiwai po wali, ²²“Ena Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubao, eno po dolo obao, eno te Anatot hani bidi dabeba dwai se mu yaibao. Eno te boi bidi dabe tagala palama, te ogwa bidi dabe ela mumainu yaibao. Tama te sogo te Anatot dabe te nai menia selama, te augwa wai dabe isila paibao,” te po wali. ²³“Eno te Anatot dabe dolabo sogo bodolu muai. Eno te tama tebo sogo, te augwali deli me bidigobeo. Menio. Tigidali isaibao,” te po wai dao.

Jeremaiaigo sege elalubaso, Genuai Bidiba hanalu wali

12 ¹Genuai Bidio, nago doloba pai kolesaga
sesemane sogo ebao,
te eno nage dali po konila eyu wabeo.
Tialima, te meba kolesaga eno konesiawani,
tama eno te nagebolo hanalu obao.
Magi baso te dwai kolesaga ebo bidi dabe,
te augwa sesemane sogo bugagia bidibo dawew
Magi baso te gagamu selibo bidi,
me tibo po wabo bidi dabe,

- te augwa ebo sę bugagia mu ela pidubo dawę?
- ² Nago augwali te tōba munama,
 augwali te wiegi yai pedelali,
 te bidigo bulali ni tiwai elama,
 te ni sele tō tomoba pelama, te ni genuai holama,
 te nai walobo tiwai ebao.
 Sesemane sogo augwaligo nago nogi nogi eyu ebao,
 tialima, te augwa homu nagede digibulu elalubo
 dao.
- ³ Tialima, Genuai Bidi, nago ena koneama,
 te eno tigidali kolesaga me konebao.
 Te nago eno homu kolesaga dagalubao,
 eno nageba haliga mu mubo, te nago konebo dao.
 Te eno homugo eno boi bidi dabe nago sela sayao
 homu ebao,
 te bidi dabego sipsip elainogo sela pabo tiwai ebao.
 Te nago bodolu muani sogo, nago augwali ela muao.
- ⁴ Genuai Bidi, nago dago tōba genuai sęęę muani,
 te tigidali nosai sasia pali.
 Nisu sogo te sia selama, te tō wiegi yai ma pedalugowe?
 Te hasa me, ba dabe me, isila pobao, magi baso meni,
 te tōde we bidi dabego dwai kolesaga me idubo sę
 ebao.
 Tama me, te we bidi dabego te po obao,
 “Jeremaia go dabe te pedalubo sę dabe me
 suagasogobe dao,” po wabo dao.^d
- ⁵ Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wei ponani,
 “Jeremaia, megi nago te gę nabo sęęę,
 te nosali pedelabo sęęę tiwai me egobeo.
 Te nage bidi dabe dali ususu si ebode te homu hę
 obaso da,
 teda magi elama nago te hos dabe dali udabo ususu si
 yaibawe?
 Te nage dua digi te wiegi yai sogo naga tō kantride
 bidibaso da,

^d 12:4 Bidi mebagó e po te tiwai begelali, “Godigo dago ebo sę dabe me sugobeo.” Te we bidi dabego te Jeremaiabolo te tama weyu, te augwali bidibadi agabolo isaibao, te tiwai homu yali, ma augwa digi te aga ela mugowe te homu yai dao. (Te po te Jer 11:18-23 tede suao.)

teda nage te Jordan wẹ genuai aselama,
 aluasa soabo sogo, te nage magi elama, bidaibawe?

6 Te seḡeḡ dabede te me deli te tiwai elalubao.

Te naga hani dabego digi te nageba dwai seḡ yabo po
 mia salio.

Te nage augwaligo nage pobeasa pabo tiwai elama,
 te paḡde nage pageabi yainu ebo tiwai yaibao.

Te augwaligo nage dali wiegi yai po obadi, te tagalao,
 nago augwaligo poba homu keḡ pelamu dao,” wali.

Genuai Bidigo aga we bidiba haliga seḡeḡ yali po

7 “Ena Genuai Bidi, eno tama po obao.

Eno Israel tudiba muaibao,

te ena we bidi da olama, sa muai.

Eno te we bidi dabe godolo homu mu yali,

tiali goli, megi da, eno te boi bidi dabego augwali
 aiyaba elalumainu ebo dao.

8 Eno te we bidi dabe, augwaligo enaba boi bidi yali.

Augwaligo ena aiyaba elaluainu i bomonama weyu,

te laion me deligo genuai buside i wabo tiwai yali.

Tialima, te eno augwali godolo homu munu me egobeo.

9 Eno we bidi augwali te ba me deli tiwai gilama,

te ba kemodage dabego te ba bagua sagaselama,
 te aga dolobo seḡ yalio.

Te uni hasa dabe me i olama, te augwali me aselama,

te ba tuagasomainao,” wali.

10 “Te gasa tḡ kantri polalubo bidi dabe

aselama, te eno wain gi dolaibao.

Te augwaligo eno wiegi yai gi agalama,

te gi te wa pai pesage naga ilaibao.

11 Tama te tḡ te bidi meniama, olo bulu mu elalueibao.

Tama te tḡ hobede yai gela wedu,

te eno agai gela odomainu tiaibao.

Te bidi mego te tḡde seḡeḡ homu kone me palogobeo.

12 Te tḡ wa pai bulu pesagede te boi bidi hauwa

pedaliyu,

te augwaligo tigidali nai doado bage dolabo homu
 yaibao.

Magi baso meni, te eno dagego tḡ kantri we bidi

tigidaliba dene maiabo homu ebao.

Tama te bidi me deli bugagia bidainu ebaso,

usu me egobeo.

13 Dage Israelgo te wit wai ge bulaibao,
 tialima te inayani nai tau yali sabo sogo,
 dagego te sesani yai bono naga elalubo sueibao.
 Dage odolali se dene elama,
 te magi nai me deli dagego me sogobeo.
 Dagego te Genuai Bidi eno haliga sebe naga saibao.
 Tama dage dwai hale mu siyao,” wali.

Genuai Bidigo Israel dabego boi bidiba bomai po daw wali

14 Genuai Bidigo te tama po wali, “Te Israel dabe pade bidibo hani dabe, augwalide eno po elalubao,” wali, “augwali te dwai kolesaga ebo bidi dabe tiyu, te augwaligo eno we bidi dabeba mani tode dwai se ebao. Odao. Te eno te hani boi bidi dabe te augwa toba digi ela gudulaibao. Te Juda dabe augwa tode digi te boi bidi dabego to tomode bidibao, tialima eno te Juda dabe me sela sawaibao. 15 Tiali goli, eno augwali sela sanama da, teda nosali eno te olo tau mabo wiegi yai kolesaga augwali hani tigidaliba ma yaibao, te eno augwali te augwa page buluba ma odasa paibao. 16 Tama te sogo te gasa hani augwaligo te eno we bidi dabego kolesaga bugagia konea sabo se yaibao. Polobadu te hani dabego eno we bidiba te god Bal nogide mu po waiyao wabo po ola mawai. Tiali goli, te sogode te augwa digi eno nogide mu po dao waibao, te sesemane sogo bidada pabo Genuai Bidi dao. Te kolesaga augwaligo wali pobaso da, teda augwali me eno we bidi hani pedelaibao. 17 Tiali goli, mena we bidi hani me deligo eno po odobo hagela homu ebaso da, teda eno augwali sela sanama, te augwali mu dolaibao. Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Jeremaia aga name ugwa selama, te po digi po begelama pusali

13 1 Genuai Bidigo Jeremaia enabolo te tiwai po pusali, “Nage pelama, te wiegi yai name ugwa me deli abeligi pelama, tama kukulu tiwai gudao. Tama nago te ugwa te aiba munu me munamo dao,” wali. 2 Tialima, ena pelama, te name ugwa me deli abeligi pali, te Genuai Bidigo wali po gilama, te eno gudali. 3 Tialima, Genuai Bidigo enabolo e tiwai po ma wali, 4 “Nago te abelali name ugwa gudama, te nage hogodama, te bulu Peratba^e pelama, te ugwa te masigi dedageba geme dualigi pao,” wai dao. 5 Tialima, eno Genuai Bidigo po wali pali, te ena pelama, te bulu Peratba te name ugwa geme dualigi pelama, tama ma aselama, eno bulude bidali. 6 Hauwa sogo bidama, tialima Genuai Bidigo enabolo te tiwai po ma weyu, te po wali, “Nage hogodama, te bulu

^e 13:4 Bidi mebage e tiwai homu ebo dao, te nogi wabo Perat wabo, te genuai pabo ai Yufretis tede wabo dao.

Peratba ma pelama, te ugwa ma sigi pao, eno nagebolo te po obaso nago dualigi pai dao.”⁷ Tialima, ena te Peratba pelama, eno te ugwa dualali pesagede te digawani. Tama eno te ugwa selama suali, te dolai baso, te magi se me yabo homu me ebeo.

⁸ Genuai Bidigo enabolo te tiwai po ma wali, ⁹ “Ena Genuai Bidi, eno te po obao. Te eno Juda dabe me Jerusalemgo hagoma ebo kolesaga aiyaba elalueibao, te augwa genuai nogi dolaibao, te name ugwa dolali tiwai yaibao. ¹⁰ Te dwai kolesaga ebo we bidi dabe, augwa olo pania selama, te eno po odobo hagela homu yali. Augwa hagoma eyu, augwa homu kolesaga wali pabo dao. Augwa tibo god wali peyu, te augwaliba lotu wabo dao. Te we bidi dabe dolaibao, te ugwa dolali tiwai elama, te bidi dabego agade magi se me egobeo. ¹¹ Hasia ena Genuai Bidi, eno te Israel hani me Juda hani enaba bomonama keq pagasai elalu, te name ugwa bidigo tigde kukulu tiwai daq olama bealubo tiwai yali. Eno tama tiali, te augwali eno we bidi hani bidiyu, te augwa eno nogi ugwaba siyu, te ena wiegi yai pemene eyu, te enaba genuai nogi momainogo yali. Tiali goli, augwaligo eno po odobo hagela homu yai dao,” wali.

Te Jerusalem dabe te togo nigai sospen sene dolobo tiwai yaibao

¹² Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po wali, “Jeremaia, nago te Genuai Bidi eno po te Jerusalem dabeba pusao. ‘Ena Genuai Bidi, Israel duga God dao, eno te tama po obao. Te bidi dabego te wain togo nigai sospen senede tabiaibao.’ Te Jerusalem dabego te po odama da, teda augwa te tiwai po nageba waibao, ‘Nago homugo dago te se konebe da homu eyu oba, agawe?’ ¹³ Tialima, nago te po augwaliba pusao, ‘Ena Genuai Bidi, eno te tiwai po walio,’ po wao. ‘Te dage tode we bidi tigidaliba wain mu paganaibao, te dage geq page dwai mu yaibao. Te Devitgo king hani dabe, me te pris dabe, me profet dabe, me te Jerusalem we bidi tigidali badi, eno waingo pagabo te togo nigai sospen senede pagawai tiwai gilama yaibao. ¹⁴ Tama te we bidi dabe eno dolama, te bidigo togo nigali sospen sene manama elebaso, te tigidali alua paibao. Te tigidali we bidi dolaibao, te ida aya me, wai puluba dabe me, dolaibao. Eno olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga eyu, hobede eyu, augwali gogoliyu, sula tagalama bidimainu me egobeo. Mu menio. Eno te augwali dolaibao.’ Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Godigo te Juda dabeba bomai se dene ilaibao po wai

¹⁵ Dage Juda, Genuai Bidigo po dageba walio,
te dagego agai poba bugagia olo muiqo.

Dagego hagoma munu me elamu dao wali.

¹⁶ Dagego Godiba genuai nogi mao,
duga Genuai Bidi dao.

- Tiyu, agai dagego bulu be huli elama,
 te duga bulu duba bilibo sogo,
 te dage tula muna muna paibao.
- Te giliga dageba nanomainao homu godolo ebadi,
 tialima, Genuai Bidigo te be posali ula hasegelama,
 te dwai be hulua sai pedelaibao.
- 17 Tialima, te dagego po odisama,
 te dagego hagoma idubaso da,
 teda te boi bidi dabego dage Genuai Bidigo we bidi
 sagaselama,
 te gasa t̄ kantriba kalabus mugi paibao.
- Tama tibaso, ena Jeremaia, te enaduba bididu,
 te dagede gela wedu gedubadi,
 te eno gedude gela guai gealuama,
 te eno gesabidiba dualibao wali.
- 18 Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali,
 “Nage pelama, te king dali, aga idaba me, waligi pao,
 ‘Dage sigo te duga si dugulalubo sia king tagalao,
 magi baso meni, te dage sigo kingo gudali madi
 te olo nai tiwai pedelali,
 te dage sigo tonalubo t̄ kantri dabe me tonalugio,’
 wali.
- 19 ‘Augwaligo te taun dabe obo sunumi paliaibao,
 te t̄ distrik Negev te Juda pedai te saut badu elalui,
 te augwali sunumi dayabo bidi meni yaibao.
 Magi baso meni, te boi bidi dabego te tigidali Juda
 selama,
 te gasa t̄ kantriba kalabus s̄ igi paibao.’ ”
- 20 “Taun Jerusalem, nago gedu pedama,
 tama te not badu pedai tagalama,
 te nageba asobo bidi hani te nago tonao.
 Te nago augwaliba wiegi yai pemene eyu,
 te tonalubo we bidi augwali mena bidibawe?
- 21 Nago te naga abagi meba pedalumainu ebo s̄ dene
 yali.
 Tiali goli, nosali augwaligo nage aiyaba elaluama,
 te nage tonalubaso, tama te sogo nago magi po
 waibawe?
 Te nage dene genuai saiba homu yaibao,
 te wego wai ame nainu dene sabo tiwai yaibao.
- 22 Te nago te magi baso te dwai s̄ nageba pedalubo
 te nago koneainogo homu ebaso da,

- teda nago koneao,
 te pedalubo te nago dwai se yali wei ponoyu tebao.
 Te naga yali dwai se de naga nago ugwa
 augwaligo peda sanama,
 te augwaligo nageba dwai se yali.
- 23 Te husugu bidi augwa tigiwali hasegelama,
 te mamamonu tigiwali hasegelaiba, agawe?
 Ma, te uni husugu yai pusi te augwa tigi
 dodobolo pali sela sawaiba, agawe? Mu menio.
 Te tiwai tama, te nago naga dwai kolesaga me
 hasegelama,
 te wiegi yai kolesaga wali painogo ebaso,
 usu me egobeo.
- 24 Jerusalem, te eno nago we bidi dabe sela sawaibao,
 te waligo te wa pai pesage taga soyu, te witgo
 hogomu sela sayagasobo tiwai yaibao.
- 25 Ena Genuai Bidi, eno te se dabe nageba
 pedalumainogo da ilali, magi baso meni,
 nago enaba konealubo homu tagalama,
 te nago konealubo homu te tibo god dabeba
 mubo dao.
- 26 Tialima, te ena digi nago gudalubo name ugwa
 ugwaba dagala palama,
 te naga gesabidi dualaibao.
 Tama te bidi dabego nago ugwa olo elalu,
 hale ebo se sueibao.
- 27 Eno nago ebo kugumini yai kolesaga سواليو.
 Nago te tibo god dabe wali pabo se bomonama eyu,
 te augwaliba te bulu du dabeba lotu weyu,
 me te kala pesage dabede lotu weyu ebao.
 Nage te we me deli tiwai aga sali bidi mu tagalama,
 te gasa bidi dabe dali pigi pelama,
 te penani se umabo mu yali.
 Tama nage te so hosgo te omai hos dabeba bomonama
 i wabo tiwai ebao.
 Hobede muo, Jerusalem, nage te meda yai mu bididu,
 te nage wiegi yai meda meni yai pedelabo homu
 ebeo.
 Nage te tiwai tama bidada pidubadi,
 te mena sogoba usu naibawe?" te po wai dao.

Kantri Judade tulubage meni yai dao

14 ¹Genuai Bidigo te po te Jeremiaibolo tɔde te tulubage meni yani sogo te po mawai dao,

²“Juda kantri tɔde te genuai sege elalu gela udali.

Te aga hanu dabe dwai mu elalubao.

Te aga we bidi dabe tɔ bulu pila munana peyu,
te dwai gela mu udubao.

Tama te Jerusalem dabe umagia gela u waibao.

³Te genuai bidi dabe augwa se ebo bidi dabe tagala palama,

te aɔ tugi pao wali.

Augwali te ulu we dabeba pali, tiali goli aɔ me elalubeo.

Tama augwa te sospen sene olo ma sela pai.

Te we bidi dabe augwa homu kone palali dwai mu ebaso,
te augwa hale ebaso, augwa gesabidi halua siyu yai dao.

⁴Te Juda tɔ kantride te tulubage munu me tulisabadi,
te tɔ gebo pai tɔ pedelali.

Tama te gide nai bulubo hani dabe,
augwa haliga husugu dwai mu eyu,
te augwa gesabidi halua sali.

⁵Te uni hasa dabe wai ame nani,
tiali goli, tuabo nosai meni yai.

Tibaso, augwa peyu, te wai dabe olo tede elalubadi taga pali.

⁶Te uni donki dabe te bulu dude dolalu,
te augwa homu he obaso,

te bomonama mobo ma kekali,
te uni yowi dabego ebo tiwai yai.

Augwa te tuabo nosai meni baso,

te augwali gedu kimi isalio,”

Genuai Bidigo te po wali.

⁷Te we bidi dabego gedu haluasa po weyu,
te tiwai wali, “Mu tamao, Genuai Bidi,

dago nage tudiba muyu,
te nago gedude dwai se hauwa yali.

Tama dena te yali dwai sego dena ma po tu ilalio.

Tialima, Genuai Bidi, te naga genuai nogide digi
homu kone palama, te nago da hobede yao.

⁸Sesemane sogo da Israelgo nageba konealubo homu

- daꝓ weyu,
 te nageba tonalu, te nago da tau somainu yali.
 Te seꝓe me sabo sogo, nago da ma siyu yai.
 Tialima, megi da, magi baso te nago da konesiꝓo
 homu ebawe?
 Magi baso nage te digibulu bidi asai bidi te da dali deli
 pilama pabo tiwai yai dawe?
 9 Magi baso nage te bidi tiwai, nage te homu umuna
 sai bidi tiwai ebawe?
 Magi baso nage te ami bidi te aga boi bidi aiyaba
 elaluabo bomo meni yai tiwai elalubawe?
 Tialima, menio. Genuai Bidi, nage da tomode bidibao.
 Tama nago te da naga we bidi mu da olama,
 daꝓ iliyu, sa muai.
 Tama tialima, nago da me tagaligio,” wali.
 10 Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Te we bidi hani, augwa te wau bilabo homu godolo
 ebao.
 Te augwa bilibo bugagia me tonalubeo.
 Tama tibaso, ena, Genuai Bidi, eno wiegi yai homu
 pemene augwaliba me ebeo.
 Megi da, eno augwa ebo dwai kolesagaba kone palama,
 te eno augwaliba te tigi dene mabo seꝓ yaibao,” wali.

11 Genuai Bidigo enabolo te tama po wali, “Jeremaia, nago te we
 bidi dabe bugagia bidimainu tau sao po me hanalugio,” po wali. 12 “Te
 augwaligo nai habu selama, enaba gedu haluasa po obadi goli, te tagalao,
 eno augwaligo i wabo munu me odogobeo. Te augwaligo sia ulama,
 tigidali dela pabo ofa ebadi goli, te tagalao, te wit ulubo ofa ebo me, eno
 te we bidi augwaliba wiegi yai pemene me egobeo. Menio. Te eno boi bidi
 dabe tagala palama, augwali elagasomainu yaibao. Te eno augwali nai
 menia somainu ilama, te augwali isaibao. Tama genuai gasi augwaliba
 pedalumainu elama, te augwali isila paibao. Tama tebo kolesagade te eno
 augwali silimainu yaibao,” wali. 13 Tialima, eno po wei ponoyu, te tiwai
 po wali, “Nago po te dolo obao. Tialima, God, Genuai Bidio, te profet
 dabego gasagi yai po te we bidi dabeba pusudu gebao. Augwaligo nago
 po e tiwai pusali, ‘Te boi bidi dabego dage me ela mugobeo. Te dage nai
 me menia sogobeo. Menio. Mu tama, ena Genuai Bidi, eno dage te tꝓde
 sesemane sogo bugagia bidimainogo ebo dao,’ te profet dabego te po
 pusali,” eno te po wai.

14 Tama Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wai, “Te profet bidi dabego
 eno nogide tibo po pusubao. Eno augwali me tagala palobeo, tama eno

po augwaliba me mabeo. Te po profet dabego dageba pusali po, te tibo po augwa homude digi pusali. Augwa te po wali, augwa te nade subo tiwai yali po wali, tiali goli, augwa tibo po wai. Tama augwa te nai dabe pedelaibao po wali, tiali goli, augwa te tibo po pusubao homu yai dao. ¹⁵Tama tialima, ena, Genuai Bidi, eno po dolo tama obao. Te profet dabego po eno nogide pusali goli, tialima eno augwali me tagala palobeo. Augwa te tama po wali, 'Hwɔbo me nasi ebo te tɔ kantriba me pedalugobeo,' wai. Tialima, hwɔbo me, nasi ebo me, te profet dabe augwaba digi pedelama, te augwa mu silaibao. ¹⁶Tama te profet dabego po odali we bidi dabe, augwali me te hwɔbogo me nasigo dolaibao. Tama boi bidi dabego te we bidi me wai puluba selama, te Jerusalem sunumiba saşa paibao. Tama augwali tigi pubulabo bidi meni yaibao. Te Jerusalem dwai se mu ebo we bidi dabe, tiyu te eno augwali mu dolaibao," wai dao.

¹⁷"Tama Jeremaia, eno homugo te nago naga po digi te we bidi dabeba pusao. Nago te tama po wao,

'Ena Jeremaia, te ena gela umabo mu udubadi geɣu, te eno gedudu gela guwa gealudaibao. Eno te tebo kolesaga te ulade me, hulide me, tagalogobeo, magi baso meni, te boi bidi dabego eno we bidi dabe dwagilama mu eliyu, te we bidi hobedagia mu dolali. ¹⁸Te ena hanu bulu badu bilibadi, eno te hwɔnama elali bidi tigi dabe suali. Tama ena te hanu sunumi dabedu pobadi, eno te nai mu meni yai we bidi te augwa tigi dolali elalubo suali. Te pris me profet dabe olo bilibao, te augwa mena se ebowe, te augwa me konesiawai dao,' nago te po pusao," wali.

Jeremaia go Genuai Bidiba tulubage tagala palomainu hanalu wali

¹⁹ Genuai Bidi, nago te tɔ kantri Juda tudiba mu muani da, agawe?

Te nago Saion hanu godolo homu mu meni ebawe?

Magi baso nago da dwagila mu elama,

te da usu ma yabo aɔ isabawe?

Dago homu te da bugagia bidaiba homu yali.

Tiali goli, te da bugagia me dugulalubeo.

Te dago homugo te da usu ma yabo sogo pedelaiba homu yali,

tiali goli, te boi bidi dabe aselama,

te wi dwai mu ilibo se ebo dao.

²⁰ Genuai Bidio, mu tamao, dago dali,

te dena waɔ nɔɔ dabego me, te nago

gedude dwai se hauwa yali dao.

²¹ Tialima, nago te naga genuai nogide homu kone palama,

te nago naga be homu koneao,

te naga wiegi yai king duabo sia sai tiwai elalubao,
tama te boi bidi dabego te be dolomainogo sula
tagaligio.

Tama nago te bomo yai po da dali daꝓ wali homu kone
palama,

tama naga te daꝓ wali bomo yai po boligio.

22 Te Godigo po odisaꝓo bidi dabego te dwai tibo
godigo te tulubage tulao obaso, usu yaiba, agawe?
Ma, te dagalu aga digi te tulubage da mobaso usu yaiba,
agawe? Mu menio.

Genuai Bidi, dena God, nagaduba deli te usu mu ebo
dao.

Tama tibaso, nago te tobage seꝓ dabe yaibao,
tama tiyu, dago nage tonalu,
te nago da tau somainu ebo dao.

Te Juda dabe dwagila mu dolaibao wali

15 ¹Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali, “Jeremaia,
oda. Te Moses de Samuel si te ena paꝓa asama, te enaba hanalu,
te we bidi dabeba te olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga yao wagi sogo
da, te tagalao, eno usu menigi da. Te we bidi dabe sela sayao! Eno
augwali subo, te ena hagela homu mu ebo dao.^f ²Te augwaligo nageba
e tiwai hanalu, ‘Da mena pagawe?’ obaso da, teda nago te tiwai po
augwaliba wei ponao,

‘Ena Genuai Bidi, eno te tiwai po obao.

Eno te bidi meba dwai gasi selama, isimainu daꝓ ilali.

Te augwa dwai gasi sigi pomainogo yaibao.

Te bidi meba te boi hwigi pelama, isimainogo daꝓ ilali.

Tama augwa te hwigi pelama, isimainao.

Te eno bidi meba nai soꝓ pelama, isimainu muani.

Te augwa nai soꝓ pai pomainu yaibao.

Te eno bidi meba sa muyu, te gasa toꝓ kantriba kalabus
igi paibao wali.

Tialima, augwali te kalabus igi pomainogo yaibao.’^g

Te po wei ponao. ³Ena Genuai Bidigo, te eno nai me si me sigo te we
bidi dabe mu silimainogo tagala palaibao. Augwali te boi bidi dabego ela
mumainogo sa muaibao. Te eno yowi dabego augwali tigi mi pepedela
tumainogo sa mueibao. Me te ba dabe, me uni hasa dabego te tigi mi mu

^f 15:1 Sai 32:11-14; Nam 14:13-19; 1 Sml 7:5-9 ^g 15:2 Ped 13:10

tulama, silimainu sa mueibao wai dao. ⁴Te gasa t̄o kantri we bidi dabego eno te s̄e te Juda dabeba yali po odama, te augwali wi elama, dwai noma mu saibao. Eno te dwai s̄e te bidi Manasego yali wei ponaibao, te Heseikiago ogwago, te Jerusalemde te s̄e yali, te aga Juda king bidali sogo tama tiai dao.”^h

⁵ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “O Jerusalem, dego nage hobede yaibawe?
 Te nagede dego gela udaibawe?
 Te dego nage bugagia bidibowe, te gegela suagasogowe?

⁶ Ena Genuai Bidi,
 eno po dolo tama obao, naga digi ena tudiba mudu,
 te ena digibulu pali.
 Tama tibaso, te ena digi ena nogogo te nage elama
 dolobao.

Hauwa sogo eno nage hobede yali,
 tiali goli megì ena hagela pai dao.

⁷ Eno te tigidali we bidi te taun Judade selama,
 te augwali eno ela gudulali,
 te waligo wit wali hogomu sela s̄abo tiwai yai.
 Eno ena we bidi dabe dolama,
 te augwa wai dabe ela muani, magi baso meni,
 augwa dwai kolesaga ebo me tagalobeo.

⁸ Eno te ami bidi hauwa ela muani,
 tama augwa we dabe te augwa naga olo bidali.
 Te we dabe namba umabo mu bidai,
 te nambisde masigi sane aiyaba elaluali.
 Te giligade digi eno te boi bidi dabe tagala palama,
 te ami bidi dabego ida dabe ela muagasali.
 Deli sogo mu tama eno augwaliba te genuai dene
 menama, te augwali wi dwai mu ilai dao.

⁹ Te we me deligo te wai nogo a naga olama,
 me badu si te ame nai ogwa elaluali,
 te tagalao, te ogwa tigidali mu isila silali.
 Tama te waigo ida te dwai dene mu elama,
 aga tigi kimi meni yai.
 Te idago wiegi yai sogo elaluali te dwai polo sogo
 pedelama,
 te aga genuai hale salio.
 Awe, te bubuga tomode te giliga ge polo tama degasa

^h 15:4 2 Kin 21:1-16; 2 Sto 33:1-9

pai dao.

Te Juda meba bidalubaso da, te eno boi bidigo augwali
ela muagasomainu ilaibao.

Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Jeremaia go homude elaluali po Genuai Bidiba pusali

- 10 Ena Jeremaia, eno te po wai, hobede mu da,
magi baso idago ena ame nenama,
te eno wado ebo se,
me po konila te t̄ kantri tigidali bidi odubawe?
Eno gasa bidide negeli me elalusiayu,
tama te bidi dabego me enaba negeli mawai me
elalubeo.
Tialima, tigidaligo te po weyu,
te Genuai Bidigo ena dolomainao wabo dao.
- 11 Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali,
“Haliga seḡe ebo tagalao.
Te eno nage tau siyu, te nage bugagia bidaibao.
Te eno boi bidi dabe nageba asomainu eyu,
te nago augwali seḡe ebo sogo, me te dwai sogo,
augwali gegebo sogo te nago augwali tau somainu
hanalu wagasomainogo ilaibao,” wali.
- 12 Genuai Bidigo te we bidi dabeba te tiwai po weyu,
te po wai, “Mena bidigo te ain me bras
togwaibawe?
Te not badu asobo boi bidi dabego bomo te ain tiwai
dao.
- 13 Te eno dagego tigidali mone me wiegi yai doado
bage tigidali te boi bidi dabeba mawaibao.
Magi baso meni, te dagego duga t̄ kantri tigidali
habuba usu nama, te dwai se hauwa ebo dao.
- 14 Eno haliga seḡe te posolo yai sia dabo tiwai mu
ebao, tama te siago dage ulaibao.
Te eno dage te duga boi bidi dabego olo se ebo bidi
pedalumainu ilama,
tama dagego me konesiawai t̄ kantriba dage
pelama, bidigi paibao,” wali.
- 15 Te ena Jeremaia, eno te tiwai po obao,
“Genuai Bidi, nago eno seḡe koneanio.
Te nago enade homu kone palama, te nago ena tau sao.
Tama nago ena te dolobo bidi dabeba dwai dene sabo
wei ponao.

Tiyu, nago te boi bidi dabede dua nagame yai sę ebaso,
te augwaligo ena ela muidalio.

Nago koneani, eno nago sę ebaso,
te augwaligo enaba dwai po wabo dao.

16 Nago po enabolo mobaso,
te eno sali, te bidigo nai sabo tiwai yali.

Tama nago te pogo ena pemene eyu,
wiegi yai haliga mu yai, magi baso meni,
ena nagaba elalubao,
God Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Dao.

17 Ena te bugai haliga eyu,
gisugu wabo bidi dabe dali munu me bidibeo.
Tama eno augwali dali wiegi yai pemene munu me ebeo.
Menio.

Enaduba naga bididuali, magi baso meni,
eno koneani, te nago bomo enade elalu,
te nago haliga sębę enade paęanalubo dao.

18 Magi baso ena dene ebo silibewe?
Eno keni genuai mu elalubao.
Magi baso aga te pedelasiąbewe?
Mu tamao, nago ena tau me sabeo.
Ena aę tueinu aęba pabo bidi tiwai ebao,
tiali goli, aga te wę sula sai subaso,
te aga aę tusiawai tiwai ebo dao.”

19 Tialima, Genuai Bidigo enabolo po wei ponoyu te tiwai wali,

“Te nage haliga begelama, enaba ma begasa asobaso da,
teda nage eno ma selama,
te nago eno sę ma yagameo.

Te nago dwai po pusubo tagalama,
te nago wiegi yai po naga pusubaso da,
teda nage eno pedauwalide po sabo bidi bidagameo.

Tama te we bidi dabe nage wali pomainogo yaibao,
tialima nage augwali wali me pelamu dao.

20 Te eno nage te bomai obo brasgo nigai dolalubo
tiwai eyu,
te we bidi dabego gedude tama tiaibao.

Te augwaligo nage dali boi bidi yaibao,
tiali goli te augwaligo nage aiyaba me elalugobeo.
Magi baso meni, ena digi ena nage dali bidaibao.
Te eno nage tau selama, eno nage ma saibao.

Te ena Genuai Bidi, eno po dao.

2¹ Te eno nage tau siyu, nagede te dwai kolesaga ebo
bidi dabego nogode,
me te wiegi yai homu elama,
olo tau sisabo bidi dabego nogode,
ma dobola selama,
tama augwaligo nage me dologobeo.”
Te po wai dao.

Jeremiaiago Godigo bomai po pusubo se elalui

16 ¹Genuai Bidigo ena, Jeremiaibolo, te tiwai po pusali, ²“Nage te bulude bidibo sogo, nago te we selama, wai me ame neyu me igio,” wai dao. ³“Magi baso meni. Ena Genuai Bidi, eno nagebolo te to kantride ame nai wai dabeba me te augwa aya idaba pedelabo se po wainogo ebao,” wali. ⁴“Tigidali te isaibao. Me badu te dwai gasi selama, isaibao. Te boi bidi asama, me badu ela mueibao. Te me badu nai soq peyu, isaibao. Tama augwalide hobedai gela olama, te augwali pubulabo bidi me elalugobeo. Menio. Augwaligo tigi dabe te tode yowi di munalua pabo tiwai yaibao. Tama te ba dabego me uni hasa dabego augwali tigi tuagasaibao,” wai dao.

⁵“Magi baso meni. Ena Genuai Bidi, eno te tama po ma obao. Jeremiaia, nage te we bidi dabe bidalubo digi pelama, te isali bidi dabede gela munu me wagi pigio. Te naga digi gela weyu, hobede yai balia me olamuo, magi baso meni, eno te we bidi bugagia bidimainu me iligobeo. Te eno wiegi yai haliga augwaliba me isayu, te olo tau sabo wiegi yai homu kolesaga augwaliba me magobeo. Te Genuai Bidi eno po dao. ⁶Te kantri tode bidali tigidali genuai bidi me, olo bidi me, te isaibao. Te augwali pubulabo bidi menia saibao. Te augwalide homu dene eyu, gela wabo bidi meniam, te aga digi aga tigi wali tologoyu, te aga tobolu nisi poawaibao, te aga homu dene ebo ola mayu, te tama tegobeo. ⁷Tialima, te isali bidi dabede te bidi mebago homu denede gela wagasobaso, te bidi dabeba nai me tuabo ai sela asabo bidi dabe meni yaibao, te augwali homu nagame ilabo se yabo me tegobeo. Te augwa aya ma ida isali, te tagala, te hani dali hobede elama bidagasabo bidi meni yaibao,” te po wai.

⁸“Tama nage te genuai nai daa tubo beba pelama, te augwali dali deliba kisalu, te nai tuyu, ai tuyu me tigio. ⁹Magi baso meni, ena, dage Israelgo God dao, ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po dolo obao, te tode we bidi dabe me bidigobeo. Te bugai haliga ebo me, pemene homu ebo kolesaga me, te bidi dabego gesi we sabo kolesaga me, te tigidali mu silaibao. Dage megii tama bidibo we bidi hani, te dagego te se pedalubo sueibao,” te po wai.ⁱ

ⁱ 16:9 Jer 7:34; 25:10; Ped 18:23

¹⁰“Jeremaia, nago te po te we bidi dabeba pusubo sogo, te augwaligo nageba te tiwai po waibao, ‘Magi baso Genuai Bidigo te dwai se tigidali dabolo pedalumainu yaibawe? Dago mena kolesaga dwaliwe? Dago mena dwai se te God, dena Genuai Bidiba, ebo dawe?’ Te po waibao. ¹¹Te we bidi dabego te tama po obaso da, teda nago e po augwaliba wei ponao, ‘Ena Genuai Bidi, eno te kolesaga dagego noŋ wai dabego ena tudiba munama, te tibo god dabe wali peyu, augwaliba lotu wali. Augwaligo ena tagalama, te eno bomo yai po wali me pabeo. ¹²Tama dagego dwai kolesaga ebogo te duga wai noŋ dabego dwai kolesaga yali aiyaba mu elalualio. Dage tigidaligo hagoma homu elama, te duga homude dwai kolesaga wali pali. Tama dagego eno po odobo hagela homu ebo dao. ¹³Tama tialima, eno dage e to kantride ela gudulama, te dage gasa to kantriba bidigi paibao, te to kantri te dagego me duga wai noŋ dabego polobadu me konesiawai. Tama te gasa to kantride eno te wiegi yai olo mu tau sabo kolesaga dageba me egobeo. Tama te giligade me hulide te dagego gasa god dabeba lotu udaibao,’ ” te po wai dao.

Genuai Bidigo te we bidi dabe augwa page buluba ma odasa asaibao

¹⁴⁻¹⁵“Ena Genuai Bidi, eno te tama po obao. Eno te we bidi dabe ela gudulaibao, tiali goli, nosali eno augwali te eno augwa wai noŋ dabeba mani toba ma odasa asaibao. Megi da, augwa po daw wabo kolesaga te tiwai yali. Augwa te tama po wali, ‘Sesemane sogo bidada pabo Genuai Bidigo nogide eno nogo guni sisu mubao, te eno mu po obao’ wali. ‘Agai da Isipde selama, odasa asali.’ Tialima, te eno augwali ma odasa asali sogo, te kolesaga hasegelaibao weyu, augwa te tama po waibao, ‘Te sesemane sogo bidibo Genuai Bidigo nogide eno nogo guni sisu mubao, te eno mu po obao. Agai da te to kantri not badu sela asali, me gasa kantri tode agai da sela sanama, agai da te dena page buluba ma sela asai dao,’ augwaligo te tiwai po waibao,” Genuai Bidigo te po wali.

Juda dabe Genuai Bidide geme me duala sabaso, usu me egobeo

¹⁶“Ena Genuai Bidi, eno te tama po obao, te eno Juda dabeba boi bidi tagala palama, te we bidi dabe augwaligo saibao, te bidigo aga hagani togobo wade te sugu hauwa sabo tiwai yaibao. Tama nosali eno gasa boi bidi dabe tagala palama, te we bidi gegegi paibao, te bidigo buside hasa gegegi pabo tiwai yaibao. Tama te boi bidi dabego te we bidi dabe te geme bulu dude, me ola bede, dulalua pobadi, te tola saibao,” wai dao. ¹⁷“Magi baso meni, eno te Juda dabe tigidaligo ebo kolesaga subao. Augwa ebo dwai kolesaga te augwaligo dualainogo ebo usu me egobeo. ¹⁸Tama tibaso, hasia bolo eno augwa ebo dwai kolesaga wei ponoyu, te gasa ugwadu daganama, wei ponaibao. Magi baso meni, augwali te kugumini yai tibo god piksa noma hauwa nigilama, te eno augwaliba

mani tɔ tigidali badu pağanobao. Te god dabego bidibo ula me elalubeo, te isai bidi dabego tigi tiwai elalubao. Tama te god dabego eno gedude te tɔ meda ilibo dao,” wali.

Tigidali hani bidigo Genuai Bidi koneaibao

- 19 Genuai Bidi, nago ena daɣ walama,
 ena obogo bagualubao, te nago ena te seɣe ebo sogo
 tau sobao.
 Te tigidali digibulu tɔ habu we bidi hani te nageba
 asama,
 augwa te tiwai po waibao,
 “Te dago waj nɔɣ dabego tibo god,
 augwali te mu god menio.
 Augwali te olo bage tiwai elalu,
 te da tau sabo usu me ebe dao.”
- 20 Te bidi aga digi aga god nigibaso,
 usu yaiba, agawe? Menio.
 Te bidigo nigibo nai dabe augwali te god mu menio.”
 Augwaligo te po waibao.
- 21 Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po wei ponani,
 “Odao. Deli sogo naga eno te tigidali hani we bidi
 bugagia ola mawaibao,
 tama te sogo augwaligo eno genuai bomo bugagia
 koneaibao.
 Te augwaligo eno nogi te tiwai koneama,
 ena Genuai Bidi dao waibao,” te po wai dao.

Te Juda dabego augwa seɣe sela saɣainu ebaso, usu egobeo

- 17** 1 Genuai Bidigo te tama po wai,
 “Dage Juda dabego duga seɣe me sela saɣobeo.
 Dagego tabi haliga te masigi togwai dage tiwai elalubao.
 Te bidigo te masigi dagede po asebo nai nogi kolsisis
 selama,
 te dagego yali dwai seɣe dabe po te masigi dagede
 togogo pelama,
 elalumainu ebo tiwai yali.
 Tama me te bidigo duga alta nigali gaɣ tede te po asebo
 babaga pabo tiwai yali dao.”
- 2 Sesemane sogo dage hanigo wai pulubago me
 te tibo god altaba homu kone kone eyu,
 te tibo god we Asera piksaba kone palu ebaso,
 te dagego genuai ni dabe dologode muyu,

- me te tigidali bulu du bagede mubo dao.
- 3 Dage te bulu du dabeba pelama, lotu wagi pabo dao.
Tama tialima, eno te dagego mone tigidali,
me te wiegi yai doado bage dabe,
te boi bidi dabeba mawaibao.
Dagego dwai sę hauwa te duga tọ kantri
tigidali usu nama ebao.
Tama eno te boi bidi dabego dagego
te lotu wabo pesage somainogo ilaibao wai dao.
- 4 Duga digi duga yali dwai sęde
te eno dageba mani tọ taga paibao.
Ena digi dage te duga boi bidi dabego
olo sę ebo hani pedalumainogo ilaibao.
Te dagego konesiąwai tọ kantriba pelama, bidigi paibao.
Eno haliga sębę te sia me deli dabo tiwai ebao,
tama dagego te sia ponama, tama te sia sesemane
mu elaluduaibao,” wai.

Bidi sigo ebo tobage kolesaga

- 5 Genuai Bidigo e tiwai po wali,
- “Te bidigo ena tudiba munama, te homu eyu,
te bidigo naga bomo elalu,
te augwaligo aga tau sobaso,
bugagia bidaiba homu eyu da,
teda te bidi dolobo dao.
- 6 Te wa pai pesage bulu me delide dwasianu ni me
deli holai tiwai yaibao.
Te pesage bulude te ąi meniama,
tọ te tamu hauwa elalubaso,
te ni me nosai tede me hologobeo.
Te tobage bidi te bugagia dugulalubo
pesage me sogobeo,” wali.
- 7 “Tiali goli, bidigo konealubo bomai po Genuai Bidi,
enaba elama,
tama eno naga aga tau sabo te homu konebaso da,
teda eno te bidiba wiegi yai sę bugagia mu yaibao.
- 8 Aga da, te augwaligo wiegi yai ni te ąi pagede bulali
tiwai ebao.
Te nigo bono sele te aiyaba dulama, te ąi sigulali.
Te genuai giliga nanobo side, te nigo wi me egobeo.
Menio.

Aga yabe te kebasi yai sesemane elalueibao.
 Te tulubage menibo sogo, aga homu si me egobeo.
 Menio. Aga nai sesemane waludubo dao," wali.^j

Genuai Bidigo tigidali bidigo kolesaga dagalaibao

- ⁹Genuai Bidigo te tama po wali,
 "Tigidali bidigo haligade tibo kolesaga
 sesemane yabo homu kone kone iduaibao.
 Bidigo homude dwai mu elalubo dao.
 Tama dego te page mu konegowe?"
- ¹⁰Ena Genuai Bidi, eno te tigidali bidigo homude me
 haligade ebo kolesaga osola sueibao.
 Tama eno tigidali bidi deli deligo kolesaga dagalama,
 tama eno te augwa yali kolesaga usu nama wei
 ponobo dao," wali.^k

Kolesaga dolo isabaso te mone pedalubaso, te hagawaibao

- ¹¹Te bidigo kolesaga dolo isabadi,
 te mone hauwa sobaso da,
 te aga te ba me deligo te gasa bago ge wi selama,
 tama te gede pedelali wai dabe sabo tiwai ebao.
 Te bidigo mone tigidali te aga
 monu dabe isabadi hagawaibao.
 Tama nosali, te bidi dabego koneaibao,
 aga te homu kolesaga meni yai bidi tiwai yalio.

Te Israel dabego Genuai Bidigo augwali tau sabo tonaluai

- ¹²Dena Godigo be da, te God aga dugulalubo sia king
 tiwai elama,
 te wiegi yai mu elalubao.
 Polobadu mu aga genuai nogi elaluai,
 tama tiwai me elalubo dao.
- ¹³Genuai Bidio, sesemane sogo da Israelgo konealubo
 po nageba daꝓ olama,
 te nago da tau sabo tonalubao.
 Te bidi dabego nage tudiba muani,
 augwali hale dwai mu yaibao.
 Polo tama te bidi dabego augwali homu kone palubo
 tagalu,
 te nogi me deli homu kone gegeda pabo tiwai eyu,

^j 17:8 Tib 1:3 ^k 17:10 Tib 62:12; Ped 2:23

bidigo te tō hogomude așai po polo hola pabo
 tiwai yaibao.
 Genuai Bidi, nage te aș ulu tiwai dabolo ula mabo tiwai
 aș elalubao.
 Tiali goli, te bidi dabego nage tagalobo dao.

Jeremaiaگو Genuai Bidiba hanaluama, aga tau somainogo yali

- 14 Genuai Bidi, eno homugo nago ena gasi usu ilama,
 te ena wiegi yai ma pedelaio.
 Nago ena me selama, te ena bugagia bidainogo yao.
 Eno nageba naga genuai nogi mabo dao.
- 15 Te Israel dabego enaba posobo po te tiwai odu gebao,
 “Magi baso te dwai ș dabe te Genuai Bidigo yabo po
 wabo da, agawe?
 Te ș agai yabo homu ebaso da, teda aga megı tama
 ebaso usu dao,” wabo.
- 16 Genuai Bidi, nago enabolo naga te we bidi hani
 tonalubo ș mawai,
 tama eno te ș me tagalobeo.
 Te nago koneai, eno te dwai ș te we bidi dabeba tagala
 palao po olama, me wabeo.
 Eno pusubo po tigidali nago bugagia konebo dao.
- 17 Nago ena wi dwai mu me iligio. Menio.
 Te dwai sogo nage te ena geme bugagia dula sabo
 pesage tiwai ebo dao.
- 18 Tama megı eno homugo nago te enaba dwai posobo
 po ș ebo bidi dabeba hale ilama,
 te augwa homu dolomainao.
 Tialima, nago ena homu dolobo ș me isayı,
 te ena hale me iligio.
 Eno homugo nago te dwai ș ebo sogo augwaliba
 pedalumainogo ilao,
 te nago augwali dwagila augwali mu doloyu da yao,
 ena Jeremaiaگو te po wai.

Juda dabego te Sabat side bomai po wali pią wali

19 Genuai Bidigo enabolo te tama po wai, “Jeremaiao, nage pelama,
 te taun obo bagulali pabo genuai sunumiba doligi pao, augwa nogi eyu
 te We Bidi Dabego Sunumi dao wali. Te Juda king dabe te sunumidu
 tomoba soyu, bulu teda soyu ebo, te sunumi te taun bagulali genuai obo
 te badu elalubao. Tama me te Jerusalem gasa genuai sunumi deli deliba
 nage pelama, doligi pao. 20 Tama nago te tiwai po pusao, ‘Dage Juda king

dabe, me dage tigidali Juda, me Jerusalem, dage tigidali te sunumidu eda asu, iba soyu ebo we bidi dabe, dagego Genuai Bidi eno poba bugagia olo muyaḡo. ²¹Ena Genuai Bidi, eno te tiwai po obao, te dage bugagia bidabo homu ebaso da, teda dage te Sabat side walu me tolisaḡama, te dagego walu tolama, te side Jerusalem tomoba me aselamu dao.¹ ²²Tama me, dagego duga bede te doado bage dabe selama, te Sabat side te gasa tolasa peyu me igimio. Te side te dagego te seḡ ebo habu mu selibao. Dagego te Sabat sogo te eno side da olama, daḡi ilao, te eno duga waḡi nḡuḡ dabeba te tiwai tama po wai dao.^m ²³Tialima, duga waḡi nḡuḡ dabego eno po me odama, wali me pabeo. Menio. Augwa hagoma naga eyu, tama augwa te eno wiegi yai kolesaga ola mabo hagela homu yai dao. ²⁴Tiali goli, dagego da, Genuai Bidi eno po wali peyu, tama dagego walu dabe te Jerusalem tomoba te Sabat side me sela asigimio. Menio. Te Sabat sogo dagego eno side da olama, daḡi ilao, tama te side seḡ ebo habu mu sao. Te dagego eno po wali pobaso da, ²⁵teda sesemane sogo te king hani te Devitgo hanide naga pedelama, te augwali Jerusalemde king bidaibao. Tama te king dali, te ofisa bage dali, augwali te hos dabede dualama, te karisde dolalua peyu, te Jerusalem sunumidu eda asu, iba soyu iduaibao. Te sesemane sogo Jerusalemde te we bidi bidaluyu, te Juda me Jerusalem dabe te sunumidu eda iba soyu iduaibao. ²⁶Te we bidi dabego te tigidali tḡ kantri pedai taga soyu, te Genuai Bidi, eno beba ofa sela asaibao. Te Juda taun we bidi dabego, me te Jerusalem paḡde, me te Benjamin hani tḡ bage me, te bulu du bagede bidibo bage me, te giliga degasa dulubo pedai dwasianu bulu du badu bidibo bage me, te Juda te saut pedai badu bidibo bage me, tigidali te enaba asaibao. Tama augwa te siaba tigidali domainogo ulubo ofa, me te gasa ofa dabe kibu hasa, me te wit ulubo ofa dabe, me te wiegi yai denami holomainogo ulubo ofa, me te enaba usu da wabo, te tama ofa dabe sesaibao. ²⁷Tialima, dagego eno po wali me piḡama, te dagego Sabat side te eno side da olama, bodolu te side munama, tama dagego te Jerusalem tomoba te Sabat side da wali sogo te walu doado bage sesebaso da, teda eno te sunumi siago domainogo ilama, tama te sia genuai domainogo elama, te Jerusalemde elalubo genuai bomai be dabe domainogo yaibao. Tama te isi dabo polo sula sogobeo,” te po wai dao.

God te tḡgo sospen sene nigibo bidi tiwai dao

18 ¹Genuai Bidigo ena, Jeremaiabolo, te tama po walio, ²“Nage hogodama, te tḡgo sene nigibo bidigo beba pobaso, te eno po nagebolo mawaibao.” ³Genuai Bidigo te tama obaso da, teda ena te tḡgo sene nigibo bidigo beba dulama, tama eno te bidigo sene me deli nigidu

¹ 17:21 Neh 13:15-22 ^m 17:22 Sai 20:8-10; Bom 5:12-14

sualio. ⁴Tialima, te sene wiegi yai me pedalubeo. Tama te bidigo te sene mu dolama, te agai nigali tōgo digi te gasa sene aga homugo digi me nigalio.

⁵Tialima, Genuai Bidigo enabolo te po mawai, ⁶“Ena Genuai Bidi, eno dage Israel we bidi dabe dali po elalubao. Te eno dageba te sene nigibo tōde yali sē tiwai egobe da homu eba, agawe? Dage Israel dabeo, dage eno nogode elalubao, te tō te sene nigibo bidigo nogode elaluali tiwai elalubo dao. ⁷Me sogo eno te we bidi hani me deliba hanilama weyu, ma te tō kantri we bidi augwali me te eno ela gudulama, te aiyaba elaluyu, te dolabo po hanilama, augwaliba wabo dao. ⁸Tialima, te hani we bidigo augwa te dwai kolesaga ebo tagalobaso da, teda eno homu me hasegelama, tama eno te dwai kolesaga augwaliba yaibao wali te sē eno me ebo meni dao. ⁹Me ma, te me sogo eno te we bidi hani me deliba po hanilama weyu, ma te tō kantri me deli eno te augwali daḡ waliyu, bomo mayu, tama augwali bugagia bidaibao po hanilama wabo dao. ¹⁰Tialima, te augwaligo eno gedude dwai kolesaga idu, te eno po odisābaso da, teda eno homu hasegeliyu, te eno wiegi yai sē augwaliba yaibao po wali sē, te eno ebo meni dao,” wali.

¹¹“Tama tiyu, Jeremaia, nago te Juda dabe me Jerusalemba te tama po walao, ‘Ena Genuai Bidi, eno te po obao, odiāo. Eno te dageba dwai sē yabo sisi ela mubao, awe, tede eno homu kone palobao. Tama tiyu, dage deli deligo te duga dwai kolesaga ebo tagalama, te wiegi yai kolesaga naga wali pao,’ te po wao. ¹²Tialima, Jeremaia, te we bidi dabego nago po wei ponoyu, te tama po waibao, ‘Tagalao, da hagela ebuo. Dago dena homu kolesaga digi wali paibao. Da deli deligo hagoma eyu, te dena dwai homu naga wali piduaibao,’ augwaligo te po waibao,” wali.

Te we bidi dabego Genuai Bidi homu kone ebo tagalali

¹³Tama tibaso, Genuai Bidigo po ma weyu, te tama po wai,

“Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao.

Te gasa we bidi dabeba hanalu wagi pao.

Te augwaligo te we bidi mebago dwai kolesaga mu yali
po odali,

te Israel dabego yali tiwai eba, agawe?

Eno te Israel hani mu sai dao,

bidigo te bidi dali pagela pisāwai

gesi we sabo tiwai yali.

Tiali goli, augwaligo dwai sē mu yali.

¹⁴Te me sogo te bobobage masigi bulu du pesage

te Lebanonde ais menibo homu eba, agawe?

Te bulu dude kedau yai wē sula sabo homu eba, agawe?

Mu menio.

- 15 Tialima, ena we bidi augwaligo ena homu kone me isama tagalali.
Tama augwa te wiegi yai denami ilibo hano ebo ofa te tibo godiba ebao.
Tama tebo kolesagade augwali tulaluama,
te polobadu wiegi yai sunumi wali pabo tagalali.
Te megi da, augwa te dwai sunumi wali pabo dao.
- 16 Tialima, te augwa tɔ dolama,
te olo pesage bulu tiwai pedelaibao.
Tama te gasa hani we bidi te badu asobo sogo,
augwa sulama, dwai midigi siyu,
te wi umagi ebo dao.
- 17 Tama te boi bidi dabego eno we bidi dabeba
hwɔagasobo sogo da,
teda eno augwali te boi bidi dabede wi pomainogo
ilaibao,
te wali giliga asobo badu asiyu,
te nai dabe sesela sɔbo tiwai yaibao.
Te augwali eno tudiba munama,
tama te augwali dolainogo ebo sogo
eno tau me sogobe dao,” te po wali.

Te we bidi dabego Jeremaiabolo dwai sɛ yabo homu yali

18 Te we bidi dabego te tama po wali, “Tegobao, dago te Jeremaiabolo magi sɛ yabo sunumi gegeinao. Agai po te mu po me wabeo. Te pris dabego augwa bomo yai po dabolo pusubo sɛ me tagalogobeo. Te wiegi yai homu kolesaga me koneai bidi dabe, augwa wiegi yai po me tagalogobeo. Tama te profet dabego me, te augwa profet po pusubo sɛ me tagalogobeo. Tama tialima, dago te Jeremaiago poba olo me mugobeo. Menio. Dago aga po tɔ naga inao,” te po wali.

- 19 Tialima, ena, Jeremaia,
eno gedu haluasa po te tiwai wali,
“Genuai Bidi, eno gedu haluasa po odao.
Eno homugo nago eno boi bidi dabego enaba wabo pode
homu kone palomainogo ebo dao.
- 20 Te wiegi yai kolesaga ebo bidiba,
te bidi dabego dwai kolesaga agaba wei ponobaso
usu da, agawe? Menio.
Tialima, te boi bidi dabego ena dolainogo ebao,
augwali te tɔ dedage dogobo bidi tiwai ebao,

- te hasa dabe teba tulalumainogo tiaibao.
 Nago te eno polobadu yali kolesaga homu kone palao.
 Te ena nage p̄ba aselama, te nageba hanalu,
 te nago haliga s̄b̄ tagalama,
 te bidi dabeba wiegi yai s̄ bugagia yao po wai dao.
- 21 Tialima, megi da,
 eno homugo nago te augwaligo wai dabe te nai s̄q̄
 pelama,
 nasi eyu, isimainogo ilao homu ebao.
 Tama te boi bidi tagala palomainogo elama,
 te bidi dabego meba ela mumainogo ilao.
 Tama te bidi meba dwai gasi selama, isimainogo yao.
 Tama te gesi ogwa bidi dabe da,
 te boi hw̄gi pabode isimainu yao.
 Tama te augwa we dabe sibi te wai meniama,
 te bidi me meni yaibao.
- 22 Te polo tama mu nago te boi hw̄bo bidi dabe
 te hw̄gasomainu tagala palama,
 te augwali dolomainogo ilao,
 te augwa wi mu genuai eyu,
 te dwai gela mu omainao.
 Te eno boi bidi dabego ena pageabi elama,
 ena dolainogo ebao.
 Augwali te bidigo hasa tulalumainogo te t̄q̄ dedage
 nigibo tiwai ebao,
 te bidigo s̄q̄ sabo wa munama,
 te hasa tumainogo ebo tiwai ebo dao.
- 23 Tiali goli, Genuai Bidi, nago koneai,
 augwaligo ena ela muabo po mia salio.
 Tama tiyu, nago te seḡe me sela s̄ȳu,
 te augwaligo yali dwai s̄ sela s̄gio. Menio.
 Nago augwalide haliga s̄b̄ elama,
 te gasa bidi dabego augwali aiyaba
 elalumainu yao,” te po wai dao.

Te Juda dabe te t̄go nigai sospen sene alua pabo tiwai yaibao wali

19 ¹Genuai Bidigo enabolo te tama po wai, “Jeremaia, nago te t̄go nigai sospen sene me deli abeligi pao. Nago abela selama da, teda nago te sospen sene selama, te nage pelama, te we bidi dabe augwa tobolu bidiba wagi peyu, tama te pris dabe nage dali pomainogo tama tiao,” wali. ²“Tama dage te Odogo

Bulu Pesage te Hinombaⁿ dulao, te Jerusalem moni obo sunumi pađe augwa te nogi e tiwai waibao, te Sospen Sene Dabe Alua Pai Sunumi Dao wali. Tama nago eno po e tama pusao,^o ³‘Dage te Juda king dabe, me dage Jerusalem we bidi dabe, dagego eno po odiąo. Ena dage Israelgo God dao, ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po dolo tama obao, te eno dwai nai mu te pesagede pedalumainogo yaibao. Tama tigidali bidigo te se pedelali po odolama, augwa te dwai noma mu saibao,’ wali. ⁴‘Eno te tiwai yaibao, magi baso meni, te eno we bidi dabego ena tudiba munama, tama augwa te gasa tibo god dabeba te wiegi yai denami ilibo hano ebo ofa ebao. Te we bidi augwa digi, me te augwa wai nõu dabego me, te Juda king dabego me, te god polobadu me konebeo. Tiali goli, megı augwaligo te god dabeba lotu weyu ebao, tama tebo kolesagade augwaligo te pesage dwai meda mu eno gedude ilibao. Tama me, te augwaligo magi sege meni yai bidi hauwa ela muyu, tama augwaligo kaneme te pesagede geą sašo dao. ⁵Augwaligo te tibo god Balba lotu wabo pesage dabe nigilama, tama augwa wai dabe digi te siaba ulali, te Balba ofa ebo tiwai yali. Tialima, eno augwalibolo te kolesaga yao po me wabeo. Te eno bomo yai pode me tebeo, tama me te eno te tobage bomo yai po maiabo homu me isaıwai dao.^p ⁶Tama tialima, ena Genuai Bidi, eno te po obao, nosali munu me augwaligo te bulu pesage nogi ma wagobeo, Tofet, ma Odogo Bulu Hinom me wagobeo. Menio. Augwa te tiwai nogi yaibao, te bidi hauwa ela muai bulu dao, po waibao.’ ”

⁷“ Te Juda dabe me Jerusalengo te haniani se te bulu pesagede yabo homu elaluali, tiali goli eno te sunumi paliama, tama augwaligo te se me egobeo. Te eno boi bidi dabe tagala palama, augwali ela mueibao. Tama eno te ba dabe, me hasa dabe aselama, te augwali tigi tuagasomainogo yaibao wai dao. ⁸Tama te Jerusalem dolaibao, te gasa badu bidi hani dabe teba asiyu subo sogo, te augwa te dwai se Jerusalemde pedelali sulama, te augwa dwai midigi mu selama, nogo hogwayu, te wi umabo mu yaibao. ⁹Te boi bidi dabe Jerusalemba boi hwıagasobo sogo da, te augwaligo hanu bagua sagasaibao. Te tama tebogo te Jerusalemba genuai sege mayu, te augwali nai mu soą paibao. Tama tialima, te we bidi dabego augwa wai dabe digi ma ela tueibao. Te we bidi dabego augwa abagi hasi ma elama, tueibao,’ wai dao.”^q

ⁿ 19:2 Te Jer 7:30-33, tede elalubo po suo. ^o 19:2 2 Kin 23:10; Jer 7:30-32; 32:34-35

^p 19:5 Prs 18:21 ^q 19:9 Tede wali po page kuna mu konebeo. Te we bidigo augwa hasi ela tueibao po wali homu ebao, te 2 Kin 6:26-29 tede elalubo po tiwai, ma augwa hasigo gasa hani dabego tigi tueibao po wali homu yali, te tiwai po te Gel 2:20 me Daj 4:10 te tiwai po tede elalubo suo.

¹⁰“Jeremaia, nago te po pusulama da, teda te bidi dabego nage subaso, nago te tolaluali togo nigai sospen sene alua sayao. ¹¹Tama nago eno po augwaliba te tama po pusao, ‘Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te po obao, te eno Juda we bidi dabe dolama, te eno taun Jerusalem dolaibao, te togo nigali sospen sene dolali tiwai elama, te bidigo ma dodolabo usu me egobeo. Tama te bulu Tofet te Juda dabego gu page pedelaibao, tama augwali tigi dabe te pesagede pagana sai elalueibao. ¹²⁻¹³Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te kolesaga eno te tode eyu, tama te bidalubo we bidide me yaibao. Tama te Jerusalem taun eno gedude meda yai mu pedalama, te dwai bulu Tofet yali tiwai yaibao. Te Juda king dabego be me, Jerusalem be dabe tigidali me, te eno gedude meda yai pedelaibao. Magi baso meni, te Jerusalem dabe te be peduba holama, te wiegi yai denami ebo hano holobo ofa dabe te ho dabeba elama eyu, te wain ofa te gasa tibo god dabeba ebo dao.’ Nago te po augwaliba pusao,” Genuai Bidigo te po wai.

¹⁴Tialima, ena Jeremaia, eno te Genuai Bidigo po wali pelama, tama ena te bulu Tofetba pelama, tama agai te po pusali. Te nosali, eno te bulu Tofet tagalama, ena Jerusalem hanu tomoba pelama, te Genuai Bidigo beba peyu, tama ena te bidi sisinibo genuai pesageba doligi palio. Tama eno te tigidali we bidiba te tama po pusalio, ¹⁵“Da Israelgo God, aga te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te tama po walio, ‘Bugagia odiao. Dage Jerusalem we bidi, me te Jerusalem pade bidibo we bidi, dage tigidaligo te hagoma eyu, te dagego eno po odobo hagela homu yali. Tama tialima, eno te dwai se tigidali dageba pedalumainogo yaibao, eno te tiwai se yaibao,’ po wai dao,” eno te po wali.

Jeremaia go bomai po te pris Pasurba mawai

20 ¹Jeremaia go te po pusali sogo, pris me deligo odai. Te pris nogi, te Pasur. Pasur aga te Imergo ogwa, tama aga te Genuai Bidigo be tonalubo bidi hanide te polalubo ofisa bidi dao. ²Tama Pasurgo po obaso, te augwaligo keloago te Jeremaia elama, te augwaligo aga te Genuai Bidigo be obo sunumi pade aga kalabus ilali, augwa te nogi poali, te Benjamingo Sunumi Ugwaba Dao wali. ³Te do kigamu Pasurgo te Jeremaia kalabusiba muani tagala palobo si, te Jeremaia go agabolo te tiwai po wali, “Genuai Bidigo nage nogi Pasur wagobeo. Menio. Agai nago nogi te tiwai nogi yaibao, te Tigidali Badu Bidi Wi Ilibo Nai Dao, waibao. ⁴Tama Genuai Bidigo nage dali te tiwai po elalueibao, ‘Te eno dwai se nageba pedalumainogo ilama, tama nage dali, te naga abagi dabe dali, te wi dwai mu yaibao. Te nago naga abagi dabe te boi bidi dabe aselama, elagasobo sueibao. Te eno Juda dabe tigidali te Babilon kingo nogoba mueibao. Te agai meba ela muyu, te meba sela pelama, te Babilonba kalabus igi paibao. ⁵Tama eno te boi bidi dabego te taunde tigidali mone somainogo ilaibao, te we bidi dabego wiegi wiegi yai

tigidali doado bage, me te Juda king dabego mone doado bage saibao. Te boi bidi dabego hwıbo bomo elama, te tigidali nai gigilama, te Babilonba selasa paibao. ⁶Tama Pasur, odao. Nage dali, naga bede bidibo hani me, dage te Babilonba kalabus igi paibao. Nago te tibo profet po te naga abagi dabebolo pusubao, te nage me, nage te abagi dabe dali, te Babilonde isaibao. Tama augwaligo dage te tı kantride pubulaibao.’ ” Te po wali.

Jeremaia haliga seęe ebaso, te Genuai Bidiba hanilibo po wai

- ⁷ Genuai Bidio, nago ena homu bega siyu,
 te nago se emainogo yali,
 tama eno nago te homu bega sabo po odali.
 Nago bomu mu ebaso, te eno nago po
 aiyaba elaluabo usu meni yai.
 Tama megı da, te tigidali we bidigo enabolo posobo po
 weyu,
 te augwaligo ena sesemane sogo gısugu mabo dao.
- ⁸ Tigidali sogo eno nago po pusubaso,
 nago enabolo te genuai po daęa weyu, te tiwai i
 omainogo yaibao,
 “Hwıbo pedelaibao. Dage dolaibao.”
 Te bidi dabego te po odolama,
 te augwaligo ena hale ilibo dwai po sesemane sogo
 udubo dao.
- ⁹ Te ena digi eno te nageba homu kone me egobe weyu,
 tama eno nago nogide po me pusugobe obaso da,
 teda eno koneani, te nago po te genuai isi tiwai
 eno haligade elalu, te eno dili dogwai tomode te isi
 bogoli edubo tiwai ebaso.
 Eno nago po paliabo se ebadi goli,
 tiali te eno usu meni ebo dao.
- ¹⁰ Eno odali, te bidi hauwa augwa hasi pomu po dua
 digi mia siyu, te tiwai po obao,
 “Jeremaia aga te po wabo bidi,
 “Te bidi dabe wi ilibo se eyu,
 te tigidali badu bidaibao.’
 Tegoba, dago aga po tı ilaibao.
 Te megı tama po tı ilinao,” augwaligo te po wabo.
 Te eno hai namu tigidaligo homu te dwai se enaba
 pedelama,
 te ena aiyaba elalumainao homu ebaso.
 Tama augwa te tiwai po wali,
 “Te dago aga gaga munama,

- te dago aga aiyaba elaluama,
te agai yali dwai kolesaga wei ponaibao,” te po wai.
- 11 Tialima, Genuai Bidi, nage te bomai ami bidi me
deli tiwai elalu,
te nago ena tialu tau sainu elalubao.
Tama te bidi dabego enaba dwai sę pedalumainogo yali,
te dwai sęgo augwa aiyaba ma elaluama,
te augwaligo ena aiyaba elalueinogo ebaso,
usu me egobeo. Mu menio.
- Te augwa dwai hale mu eyu,
tama augwa te hale te tigidali sogo elaludubadi,
te me siligobeo.
- 12 Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
nago te doloba pai we bidi bidi dabe osola subo
dao,
tama nago te dago homu dali homu kolesaga
dagalobo dao,
te nago po tų dolasa ebo elalubao.
Tialima, eno te sęę nago nogoba mubao,
tama nago te we bidi dabeba dwai dene mayu
dolobo sę eno sueibao homu ebo dao.
- 13 Te Genuai Bidiba balia po weyu,
agai nogi ugwaba saibao.
Magi baso meni, agai te walu doado bage meni yai bidi
dabe tau siyu,
tama te dwai sę ebo bidi dabego aga aiyaba me
elalugobeo.
- 14 Te ena idago ena ame nani sogo,
te sogode eno megi dwai homu mu ebao.
Eno homu te wiegi yai sę me deli te sogo pedalobeo,
te dwai bubuga me deli dao.^r
- 15 Te side bidi me deligo eno ayabolo po selasa pelama,
agabolo te tiwai po waligi pai,
“Nago wego ogwa ame nanio.”
Ayago odama, aga wiegi yai homu pemene mu yalio.
Tialima, eno ayaba po sela pali bidiba te Godigo
dwai sę emainao homu ebao.
- 16 Eno homugo te bidi dolomaina homu yali,
te Genuai Bidigo te taun dabe dolali tiwai gilama
emainogo yai.

^r 20:14 Jop 3:1-19

- Genuai Bidigo te taun dabeba te olo mu tau mabo wiegi
yai kolesaga me elamu da homu yalio. Menio.
Te kigamu mu te we bidi dabego te boi bidi sulama,
te augwali dwai gela mu wali.
Tama te giliga tomo yagasobode,
te boi bidi dabe te taun tomoba aselama,
te i bomonama weyu, hwinao wali.
Eno homugo te bidi te yali deli kolesagago
dolomainogo homu yali.
- 17 Magi baso meni, agai ena te idago haligade ela
mubeo.
Te agai te tama tigi sogo da,
teda idago haliga te eno gu page tiwai pedaligi da,
te idago haliga me elalu digi dao.
- 18 Magi baso ena te idago haliga tagalaligo te tobage
dwai se me sege enade elalu,
te sesemane sogo ena hale ebo se idubo dawe?
Ena Jeremiaia eno te homu ebao.

Genuai Bidigo te king Sedekaiago po me odobeo

21 ¹Genuai Bidigo po Jeremiaibolo mawai, te king Sedekaiago bidi
si agaba tagala palali sogo. Te bidi si nogi e tiwai, Pasur, aga
te Malkiago ogwa, te pris Sefanaia, aga te Maseago ogwa. Augwali sigo
Jeremiaibolo e tiwai po walio, ²“Nebukatnesar, te Babilon kingo, te da
dali hwibo se ebao. Tama tialima, dago homugo te nago Genuai Bidiba
hanaluama, te da tau somainogo yao. Te Genuai Bidigo bomai se te da
tau siyu emainogo homu yaibao, te agai dago hani dabeba polobadu
yali se tiwai emainao. Tama tibaso, te Nebukatnesargo da tagalama
pomainogo yaibao,” augwali sigo te po wai dao.⁵

³Tialima, Jeremiaigo augwali sigo po wei ponoyu, te tama po wali,
“Dage sigo te po Sedekaiabolo magi pao,” wali. ⁴“Genuai Bidi, dena
Israel hanigo God, agai te tiwai po wali po wao, ‘Megi da, te Babilon
kingo aga ami dabe dali te Jerusalem bagulubo se ebao. Tama dage Israel
ami dabe te obo buluba dinama, te augwaliba hwibao. Tialima, eno
te Babilon dabe, te Kaldia dabego, te dage Israel aiyaba elalumainogo
elama, te eno dagegoami bidi dabe te hwibo nai dabe tolama, te taun
tomobasomainogo yaibao. ⁵Ena digi eno wado eyu, te haligasebe dwai
mu dageba eyu, te eno dageba hwibo bomomu elama, te dage mu dolobo
se yaibao. ⁶Eno te webidi dabe me te taunde hasa sibi dolaibao. Te eno
dwaigasi augwaliba pedalumainogo ilama, tama augwaliisila paibao.

⁵ 21:2 2 Kin 25:1-11; 2 Sto 36:17-21

7Te ena Genuai Bidi, eno te tiwai po maobao. Hauwa we bidi te gasigo isiyu, me te hwiḅode, me te nai menia siyu me isaibao. Tama nosali te enoking Nebukatnesar me aga ami bidi dabego dali, te king Sedekaia dali, aga ami ofisa dabe me, te bidaluali webidi dali, sela paibao. Te boi bidi dabego dage elainogotonalubao. Te Nebukatnesargo po obaso, te augwaligodage te bainat hwaḡo ela mueibao. Te agai dage homudene me isaḡu, te olo tau sabo kolesaga yaiba homume egobeo. Te agai dage me deli bidimaina olama mesula tagalogobeo.’”

8Tama Genuai Bidigo te tama po ma wai, “Jeremaia, nago eno te po me te we bidi dabeba mao. Ena Genuai Bidi, eno te tama po obao, megi eno dagebolo te sunumisi ola mobao. Me gasa sunumi te bidabo ula elaluabosunumi, me sunumi te isabo sunumi dao. 9Te tauntomode bidaiba homu ebo we bidi dabe, te augwaliisaibao. Te boi bidi dabego augwali ela muyu, ma augwalite nai soḡ pelama isaibao, ma te dwai gasigo augwalidolama, isiyu yaibao. Te augwali bidabo ula elalueibahomu ebo we bidi da, augwali te taun tagalama, te taunbagua sagasobo Babilon bageba pabo usu dao. Tamaugwali te Babilon dabego nogo pageabi emainu yao, tiyu da, te augwali me isigobeo. 10Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno te Jerusalem bugagia elalumainao homu me egobeo. Menio. Eno te taun dolabo homu ebao. Eno te Babilon kingo te taun somainogo yaibao, te agaiaga ami dabebolo te taun isigo ula olama, tama te tauntigidali mu dolaibao,” te po wai dao.

Genuai Bidigo te kingo haniba dwai dene mu mawaibao

11-12 Genuai Bidigo po ma weyu, te tama po wali, “Jeremaia, nago te Juda kingo aga deli kanemeba te tamapo pusao. Dage te king Devitgo hani dabeo, dagego ena Genuai Bidigo po odao. Eno e tama po obao.

Tigidali kigamude te po tḡ ebo sogo,
dagego po tḡ dolo mu yao.

Te bidi me deligo gasa bidigo nai wi selama,
agaba seḡ mawai yaibaso da,
teda dagego hobedai bidi aga tau selama, te seḡ
silao.

Dagego te tisḡbaso da,
teda ena dagego te dwai kolesagade haliga seḡ mu
elama,
te eno dageba dwai dene umabo mawaibao.

Eno haliga seḡ te genuai isi dabo tiwai eyu,
te bidi mego sula saḡabo usu me egobe dao.”

13 “Jerusalem, ena Genuai Bidi,
eno po dolo nageba obao, eno nageba boi bidi ebao.

Nage ugwadu bidu, nago te bulu odogoba aiyaba
tononobo dao.

Nage te daide ugwadu mu elalubo genuai masigi tiwai
elalubao.

Te dage Jerusalem we bidi, dagego te po obao,
'Dego daba hwiġagasaiabwe?,'
tama 'De te dago taun tomoba asaibawe?'

¹⁴Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,
te eno dwai dene dageba mawaibao,
te duga yali dwai kolesaga wei ponaibao.

Te eno te Jerusalem taunde sia pedalumainu ilaibao,
te moni bulu tomode isi dabo tiwai eyu,
tama te isigo kingo be deyu,
te Jerusalem tigidali be daibao," te po wai dao.

Jeremiaigo po te king dali te we bidi dabeba pusali

22 ¹Genuai Bidigo te tiwai po wali, "Jeremaia, nage te Juda kingo beba dulama, te po pusao," wali. ²"Nago te tama po wao, 'Nage te Juda king, nage te king Devitgo duayali sia kingde dulalubao, nago te Genuai Bidigo po odao. Nage, te naga ofisa dabe dali, te nago we bidi dabe dali, dage tigidaligo te po odao. ³Genuai Bidigo e tama po walio. Dagego te wiegi yai doloba pai kolesaga naga iyao. Te bidi me deligo gasa bidigo nai wi selama, agabolo seġeġ mawai yai baso da, teda dagego aga tau selama, agai te seġeġ silimainao. Dagego te tiana wai dabeba dwai seġ igimio, te wilawe we dabeba dwai seġ igio, te dage dali bidibo gasa tō kantri we bidiba me te dwai seġ igio. Tama dagego te bulu we bidi dabe odolali me ela munamu dao. ⁴Te dagego eno po wali pobaso da, teda sesemane sogo te king dabe Devitgo hanide pedaludaibao. Tama te king dabe te hosde me karisde dugulama, te kingo be oboba iba soyu, eda asiyu yaibao, te augwa seġ eyu tiaibao. Te ofisa dabe me te we bidi dabe te king dali bilaibao. ⁵Tialima, dagego eno po wali pişabaso da, teda ena Genuai Bidi, eno mu po ena nogide digi obao, teda eno te nago genuai wiegi yai be mu dolaibao,' te po te Juda king bidibolo pusao," te po wai dao.

⁶"Ena Genuai Bidi, eno te Juda kingo bede po elalubao.
Be, eno suali, te wiegi yai mu yai,
te distrik Gileat me te bulu du pesage Lebanon tiwai
elalubao.

Tiali goli, eno nage te olo tō pedalubo tiwai yaibao,
te tō wa pai pesage, me te bidi mu meni yai taun
tiwai elalueibao.

⁷Te eno bidi dabe tagala palama,

te nage dolagasomainogo yaibao.
 Augwaligo te sigi hwa dabe seselama,
 te nago wiegi yai ni nami sida gelama,
 tama te ni nami dabe te siaba sawaibao,” wali.

⁸“Tama nosali, te gasa to kantri we bidi dabe hauwa te badu bilagasaibao. Tama augwaligo te Jerusalem sulama, augwa haside hanalua peyu, te tiwai po waibao, ‘Magi baso Genuai Bidigo te tobage kolesaga te genuai taunba yaliwe?’ ⁹Te augwade digi po wei ponyu, te tiwai po waibao, ‘Te page e tama elalubao. Te hanigo te Genuai Bidi augwa Godigo da walali bomo yai po tudiba munama, tama augwa te gasa god dabe wali pelama, augwaliba lotu obaso, te tiwai se yai dao.’ Augwaligo te po waibao.”

Te we bidi dabego te king Joahasba gela usu ma wai

¹⁰ Dage Juda, te king Josaiia isalio,
 tiali goli dagego agade hobede ebo gela wagimio.
 Te dagego aga ogwa Joahasde dwai gela obaso,
 te usu yaibao.

Magi baso meni, Joahasgo da tagalalio,
 te aga page buluba ma begasa me asogobe dao.^t

¹¹ Joahasgo gasa nogi Salum, agai te Josaiago pesage hasegelali, te aga aya, tama te Juda king pedelali. Tialima, Joahasgo te Jerusalem taga soalio. Genuai Bidigo Joahasde homu kone palama, te tiwai po wali, “Te bidi ma begasa asogobeo.” ¹²Te boi bidi dabego aga te gasa to kantriba sela palio. Te agai aga to kantri me sugobeo. Menio. Te aga te gasa to kantride isaibao,” te po wali.

Jeremaia go te king Jehoiakimba po pusali po wai

¹³ Genuai Bidigo po ma weyu, te tama po wali,
 “Te aga wiegi yai genuai be se yabo homu ebo bidi
 agaba te Genuai Bidigo sege pedalumainogo
 yaibao,
 magi baso meni, agai dwai kolesaga te we bidi
 dabeba yali.

Aga be te genuai mu, tama te be habu ugwadu elalubao.
 Te aga abagi dabego agai te se yali.
 Tiali goli, agai mone augwalibolo me mabeo. Menio.
 Augwaligo se olo naga yai dao.

^t 22:10 Tede elalubo po tiwai te 2 Kin 23:28-34 tede me elalubo suo.

^u 22:11 2 Kin 23:31-34; 2 Sto 36:1-4

14 Agai te tama po waibao, 'Eno te be moni bage se
yaibao.
Tama te bede te genuai be habu ugwadu elalueibao.'
Agai te be windo genuai nigilama,
te agai te wiegi yai ni nami sida dabe selama,
te be daga badu payali.
Tama aga te wiegi yai mama yai pengo au ilibo dao."

15 "King, nago te ni nami sida hauwa elalu,
tama tego nage te wiegi yai king pedelaiba homu
eba, agawe?
Nago aya aga te nai me aꞑ tuyu, pemene yali.
Tialima, agai doloba pai kolesaga te we bidi dabeba
yalio.

Tama tibaso, aga bidali wiegi yai yai dao.

16 Te doado bage meni yai bidi,
me te doado bage saꞑ pali bidi dabe,
te sogo augwali te po tuꞑba pedalubaso,
agai augwaligo po te doloba pai kolesagade dagalali.
Tama te tigidalu we bidi te bugagia dugulaluali.
Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,
te ena konea pali bidigo ebo kolesaga
mu te tama dao.

17 Tialima, nagade digi, naga homu elama,
te nago sesemane sogo te tobage nai dabe pesa
elama,
tama nago te nai dabe sainogo tibo kolesaga ebao.
Tama nago te magi dwai se isawai bidi dabe odolali
elibao.

Tama nago te we bidi elaluama,
te augwaliba dwai se ebo dao," wali.

18 Te pagede naga tama Genuai Bidigo homude te Jehoiakim kone
palali, te Josaiago ogwa, te Juda king bidai. Tama Genuai Bidigo te tama
po wali,

"Te Jehoiakim isibaso da,
teda te we bidi dabego agade te homu dene ebo gela
me wagobeo,
te po weyu, 'Hobede mu ebao, eno amao,'
te 'Hobede mu ebao, eno abeo,' te wagobeo.
Te augwa homu dene ebo gela weyu, te po me wagobeo,
'Te eno genuai bidi hobede mu ebao,'

“Te dago king homu dene mu ebao,
po me wagobeo.”

- 19 Menio. Te augwaligo agai tigi te bidi dabego te
isai donki tigi sela saḡbo tiwai yaibao.
Te augwaligo aga kekasa pelama,
aga te Jerusalem genuai obo bulu badu olo saḡi
paibao,” wai dao.

Genuai Bidigo bomai po te Jerusalemde elaluali

- 20 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Jerusalem, nage te Lebanon genuai bulu du dabeba
holobadi,
te bulu Basanba, me te bulu du Abarimba me
holama,
te bomonama i weyu, hobedai gela wao.
Magi baso meni, te nago abagi da wali bidi tigidali,
te augwali dolali dao.
- 21 Te nage bugagia bidibo sogo,
te nago doado bage hauwa elalubo sogo,
eno po nagebolo mobadi, tialima, nago te tama po
wai,
‘Eno nago po odobo hagela ebao,’ wali.
Sesemane sogo nago eno po sela saḡwani.
Nago kolesaga te tiwai, te nage gesi ogwa bidide daḡi
elasa,
te megı e sogoba usu nagasali dao.
- 22 Te boi bidi dabe te bomai wali asobo tiwai elama,
te nago tobolu bidi dabe sela paibao.
Tama te boi bidi dabego nago abagi dabe selama,
te digibulu buluba kalabus igi paibao.
Te tama tebo sogo, te naga yali dwai kolesagade hale
dwai mu yaibao.
- 23 Augwaligo nago be te wiegi yai Lebanon ni sidago
seḡ yani,
tama nage bugagia dugulaluali.
Tialima, hobede ya, te nago dene te wego wai ame
nainogo dene ebo tiwai ebaso,
te nage dwai gela mu waibao,” wali.

Genuai Bidigo po te king Jehoiakinba pusali

²⁴“Ena sesemane sogo bididubo Genuai Bidi, eno po dolo nage Jehoiakinba” obao, te Jehoiakingo ogwa, te Juda king dao. Te nage eno dolo nogode mubo ring me deli tiwai te eno nage godolo mu igi da, tagala, te eno nage sela sági da.* ²⁵Tama nage dolabo bidi dabeba nage mawaibao, te nago augwalide wi ebo bidi dabeba mawaibao. Te Babilon king Nebukatnesar me, aga ami bidi daliba maiabo po obao. ²⁶Eno te nage naga ida dali selama, te dage si gasa t̄q kantriba s̄waibao. Te t̄q kantri te dage sigo page bulu mu meni ebadi, tialima, dage si tede bididubadi, te dage si isiboba usu naibao. ²⁷Dagego te duga page buluba asabo homu godolo mu yaibao, tialima, dage usu munu ma egobe dao,” wali.

²⁸ Jeremiaigo te tiwai po wai,

“Magi basowe? Te bidi Jehoiakin te t̄qgo nigai dwai tagalai sospen sene alua pai tiwai te bidigo godolo is̄q̄bo homu ebo āq̄ eba, agawe?

Magi baso Genuai Bidigo aga,
te aga wai puluba dabe dali,
te augwaligo konesīq̄wai t̄q kantri me deliba s̄waibawe?

²⁹ Israel t̄q, Israel t̄q, nago Genuai Bidigo po odao.

³⁰ Genuai Bidigo te tama po wali,

“Te bidide po te tiwai ās̄q̄ao.

Te bidi te wai meni yai bidi tiwai elaluali.

Tigidali s̄q̄ agai ebo te wiegi yai me pedalugobeo.

Magi baso meni, te aga wai hani dabe me deligo te aga s̄q̄ yali pesage selama,
te Devitgo sia kingde dulalu, te t̄q kantri Juda tonalugobeo,’ ” wai.

Wiegi yai kingo mu te Israel dabe tonalueibao

23 ¹ Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Genuai s̄q̄q̄ te eno we bidi dolobo tobolu bidi dabeba pedelaibao. Augwali te dwai tonalubo bidigo te sipsip dabe dolama, te augwali subigila tedela palobo tiwai ebao. ² Tama tibaso, ena Genuai Bidi, ena duga Israelgo God, eno po dolo te dage eno bidi tonalubo s̄q̄ ebo bidi dabeba obao. Dagego eno sipsip dabe ela gudulama, te augwali pobelama, besela palio. Dagego augwali bugagia me tonalubeo. Tibaso, ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te

* 22:24 Te Jehoiakingo gasa nogi me e tiwai elalui, te Konia dao. * 22:24 2 Kin 24:8-15; 2 Sto 36:9-10

dage eno bugagia tonalu, te dagego yali dwai kolesaga wei ponainogo tebo dao. ³Tama ena digi eno te dwasianu elalubo sipsip hani te eno augwali sela sawani to kantride sisinaibao. Tama eno te augwali te augwa obo tomoba ma odasa asaibao. Tama augwaligo te wai hauwa ame nenama, te umabo hauwa pedelaibao. ⁴Te ena Genuai Bidi, te eno gesi noma tonalubo bidi nigilama, tama augwaligo te sipsip dabe bugagia tonalueibao. Tama te sipsip dabego magi nai me delide wi me egobeo. Tama te sipsip deli me hagagobe dao,” wali.

⁵“Ena Genuai Bidi, eno te po obao.

Eno te wiegi yai bidi mu me deli te Devitgo hanide
pedelabo sogo bodolu mueibao,
te ni nologode gesi ni kulubi holobo tiwai yaibao.

Te bidi te king bidiyu, agai te wiegi yai
doloba pai homu kolesaga wali paibao.

Tama agai te tode we bidi tigidaliba doloba pai kolesaga
mu yaibao.

⁶Te aga king bidibo sogo, te Juda dabe me Israel
dabede te sege mu meni yaibao.

Te eno augwali ma selama, te augwali bugagia bidaibao.

Tama augwa te king nogi te tiwai waibao,

Genuai Bidi aga te dago doloba pai kolesaga ebo
page bidi da, waibao,” te po wai dao.^y

⁷⁻⁸“Ena Genuai Bidi, eno te tiwai po obao. Eno te we bidi dabe sela sawani, tialima, te eno augwali te augwa toba ma odasa asabo sogo bodolu muani elalubao, te augwa bugagia bidaibao. Megi augwa po daw walobo kolesaga e tiwai ebao. Augwaligo te po wali, ‘Te sesemane sogo bidada pabo Genuai Bidigo nogide eno nogo guni sisu mobao, te eno mu po obao,’ wali. ‘Agai da te Isipde selama, odasa asalio.’ Tialima, te eno augwali odasa asali sogo, te kolesaga hasegelaibao weyu, augwa te tama po waibao, ‘Te sesemane sogo bididubo Genuai Bidigo nogide eno nogo guni sisu mubao, te eno mu po obao. Agai da Israel hani dabe te to kantri not pedai badu, me gasa to kantri badu selama, agai da te badu sela sawana, tama agai da te dena page buluba ma selama asai dao.’ Augwaligo te tobage po waibao,” Genuai Bidigo te po wali.

Jeremiaigo te tibo profet dabede po pusalio

⁹Jeremiaigo te tiwai po wali,

“Eno te Genuai Bidigo wiegi yai doloba pai po eno koneai,
tama eno te profet dabede homu kone palobo sogo,
eno homu doloyu, te ena wi elama,

- te eno dili dabe didibili mu ebo dao.
 Ena te bomai aḡ wain hauwa tuai bidi tiwai pedelama,
 te geḡ elama, te wabo pabo tiwai ebo dao.
- 10 Te tḡ kantri we bidi dabego te Genuai Bidi tagalama,
 te we sai bidigo me bidigo sai wego te subigila
 penani ela bilibo tiwai dao.
 Te we bidi dabego dwai kolesaga ebaso,
 te Genuai Bidigo aga po wali peyu, te tḡ dolai dao.
 Tigidali kala tḡ bulu wa pai yaibaso,
 te tḡgo hobedai gela obao.
 Sesemane sogo te me profet dabego dwai sunumi wali
 peyu,
 tama augwa te dolo isḡwai kolesaga ebo seḡ bomo
 ebo dao,” wali.
- 11 Genuai Bidigo te po wai,
 “Te profet dabego me, pris dabego me,
 te Genuai Bidigo po konesiḡwai bidi dabe ebo
 kolesaga tiwai yali.
 Te eno be tomode digi dwai seḡ ebadi,
 te tagalao, augwa te dwai kolesaga ebo me geana
 sogobeo.
- 12 Tama tibaso, te eno augwaligo sunumi te mu kikila
 palama,
 te hulua sabogo augwali mesegaluaeibao.
 Te eno augwali bomonama pogwa palama,
 te augwali tula mueibao.
 Ena Genuai Bidi, eno te augwali dolabo sogo bodolu
 muai elalubao,
 tama te sogo eno dwai dene augwaliba mawaibao,”
 wali.
- 13 “Polobadu eno te Samaria profet dabego te tiwai
 dwai kolesaga ebo suali.
 Augwaligo te tibo god Balgo nogide profet po pusulama,
 tama augwaligo eno we bidi dabe te dwai sunumiba
 odasa pali.”^z
- 14 Tialima, megi eno subo,
 te Jerusalem profet dabego dwai kugumini yai
 kolesaga mu ebao.

^z 23:13 Samaria te kantri Israelgo genuai taun tiwai te tḡ pedai not badu elalui. Te Jeremaia pedalisiḡbadi, te sogo te boi bidi dabego te Samaria taun dolama, te agai we bidi augwali te kalabus sela pai dao.

Augwaligo te we sabo kolesaga doloyu,
 te tibo po wabo kolesaga me ebao.
 Augwaligo te dwai kolesaga ebo bidi daꝓ walaibao.
 Tama tiyu, te mena bidi mego te tobage kolesaga tudiba
 me mubeo.
 Eno suali, tigidali Jerusalem we bidi te dwai mu,
 te Sodom dabe me Gomora dabe tiwai mu elalubo
 dao.”^a

¹⁵“Tama tialima, ena, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te profet dabeba homu kone palama, te po obao,
 Te eno genuai dene augwaliba mawaibao.
 Te eno ha ebo marasin augwaliba menama,
 te augwaligo tumainogo ebo tiwai yaibao,
 tama eno te bidi dolobo dwai wꝓ mabo aꝓ yaibao.
 Magi baso meni, te Jerusalemde bidali profet te haiden
 kolesaga wali pelama,
 megi da, te kolesagago te tꝓ tigidali usu nubo dao,”
 te po wali.

¹⁶Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo te Jerusalem dabeba te tiwai po wali,

“Dagego te profet dabego dageba pusubo po me odogio.
 Augwaligo dage tibo po ola mayu,
 dage bugagia bidaibao po obao.
 Augwaligo te augwa homude digi te na yali po pusaibao.
 Eno augwaliba te po me mabeo.

¹⁷Te we bidi augwaligo eno po sela saꝓbaso,
 te profet dabego augwaliba te tiwai po waibao,
 ‘Te dage bugagia bidaibao.’

Te hagoma elama, augwa homu wali pabo we bidiba,
 te profet dabego augwaliba te tiwai po waibao,
 ‘Te dwai nai dageba me pedalogobeo.’”

¹⁸Tama Jeremiaigo te tiwai po wali, “Te profet dabe me deli te Genuai Bidigo po sisinama mibo pesagede bidama, te po me sagasobeo. Te augwali me deligo te Genuai Bidigo poba bugagia olo me mubeo. ¹⁹Odao. Genuai Bidigo haliga seꝓe te dwai bidi dabeba pedalubo, te bomai wali me tulubage polo asobo tiwai yaibao, tama te poboge ebo genuai waligo te augwali tobolude agabo tiwai yaibao,” wali. ²⁰“Genuai Bidigo haliga seꝓe elaludu, te agai homude yaibao wali tigidali seꝓe ela siliyu, usu

^a 23:14 Gag 18:20

naibao. Te bodolu muani sogo asobo side, dage we bidigo te se dabe page bugagia koneaibao,” wali.

21 Genuai Bidigo te po wali, “Eno te profet dabe me tagala palobeo,
tiali goli, augwaligo po asesa pusugi pobao.

Eno po augwaliba me mabeo,
tiali goli, augwaligo te profet po pusubo dao.

22 Te augwali eno sisinama po mibode bidigi sogo da,
te augwaligo eno we bidiba te mu po dolo pusugi pobao homu igi da.

Tama te pogo te we bidi dabe dwai sunumi bilali tagalu,
te augwa yali dwai kolesaga tagaligi da homu ebo dao.”

23 “Ena Genuai Bidigo, eno dageba te tiwai hanalu wabo homu eba,
dagego homugo ena te pedai badu God naga da homu eba, agawe? Menio.

Ena te tigidali badu God elalubao.

Ena pade bidiyu, te ena digibulu me bidiyu ebo dao.

24 Te bidi me deli gasa badu me dula sigi pobaso,
te ena Genuai Bidigo, eno aga sugobe homu ebawe?

Te eno aga sueibao, magi baso meni,
ena Genuai Bidi, ena te tigidali badu te dagalude me tde bidibo dao,” wali.

25 “Te profet dabego eno nogide te tibo po pusubo eno odalio.

Augwaligo te tiwai po wabo dao, ‘Eno na yalio! Eno na yai dao!’ te po wabo dao. 26 Nisu sogo mu te profet dabe augwa digi te tibo po te we bidi dabeba pusubo kolesaga tagalaibawe? 27 Augwaligo te augwaba digi te na yali po pusuyu, te augwaligo homugo te tebogo te eno we bidigo te enaba homu kone ebo kegeda paloba homu eba, te polobadu augwa wai nq dabego te tibo god Balba lotu weyu, te enaba homu konesiawai tiwai yaibao homu ebo dao. 28 Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te profetgo odolali na yali da, agai te na yali po miaibao. Tialima, eno te bidi me deliba po mawai ebaso da, teda agai eno te po dolo pusao. Eno po da, te wiegi yai nai wit ge wai tiwai elalubao, tama te profet dabego po wit aga bo ma wali tiwai olo nai dao. 29 Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno po te isi tiwai elalu, tama te genuai hamago te masigi dabe haluama, te kakali pedalubo tiwai ebo dao.”

30 “Tama tialima, odao. Ena Genuai Bidigo, eno po dolo obao. Te augwa deli se ebo profet dabede po wi selama, te po enade sai dao wabo profet dabe dali eno boi bidi yabo homu ebo dao. 31 Mu tama, ena Genuai Bidi, eno te tiwai po odolali wabo profet dabeba boi bidi yaibao, ‘Te e po

Genuai Bidigo po da,' wabo dao. ³²Ena Genuai Bidi, eno te profet dabego augwa tibo na yali po selama, te augwaligo te we bidi dabeba pusa mayu, te eno augwaliba mawai po da wabo, te profet dabeba eno boi bidi yabo homu ebao. Augwaligo te haniani tibo po pusulama, te tama tebogo te we bidi digibulu kegasa pabo dao. Eno augwali me tagala palisama, te eno se augwaliba me mabeo. Tama te we bidi augwaligo tau me dwasianu me sisawai. Mu menio. Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao," wali.

Juda dabego sege Genuai Bidiba mawai

³³Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po walali, "Te we bidi dabego, ma profet me deligo, ma te pris me deli, te aselama, nageba te tiwai po hanalu waibao, 'Genuai Bidigo sege yai po meba elalubo,^b ma meniwe?' obaso da, teda nago eno te po agabolo pusao, 'Ena Genuai Bidigo, eno po dagede elalubao. Dagego enabolo sege mawai. Tialima, te eno dage sela sawaibao.' Nago eno te po agabolo pusao. ³⁴Te profet me deligo, ma te pris me deligo me, ma te olo bidi me deligo te po weyu, 'Genuai Bidigo po sege mu elalubao,' obaso da, teda eno te bidiba me, te aga haniba dali, dwai dene mawaibao. Tama te tobage po wagio. Menio. ³⁵Te dagego duga abagi dabe dali, me duga ama dabe dali, po mibo sogo da, teda duga te tama po wao, 'Genuai Bidigo mena po wei ponaniwe?', ma 'Genuai Bidigo mena po pusaliwe?' te po wao. ³⁶Tialima, dagego te tama po ma wagimio, 'Genuai Bidigo po sege mu elalubao,' wagio. Menio. Duga pogo digi duga sege mobao. Te duga digi eno po selama, tama po yalelebo po wabo se ebao, ena sesemane sogo bidibo God, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, ena duga God dao. ³⁷Te bidi me deligo te profet me deliba hanalu wainu eyu da, teda agai te tiwai po wao, 'Genuai Bidigo magi po nageba wei ponaniwe?', ma 'Genuai Bidigo mena po pusaliwe?' ³⁸Tialima, dagego te po weyu, 'Genuai Bidigo po te sege mu elalubo,' obaso da, teda ena Genuai Bidi, eno po dolo dagebobo obao. Eno dageba te tobage po pusubo habu selali, tiali goli, dagego eno po sela sanama, dagego te po ma weyu, 'Genuai Bidigo po sege mu ebao,' wabo dao. ³⁹Tama tialima, mu tamao, te dage eno selama, te enade digi sagi paibao. Eno dageba tama tilama, te eno dagego wai noq dabeba mani to taun me te dageba digi te eno digibulu tagala palaiabao. ⁴⁰Eno dage te hale dwai mu ilama, tama te hale sesemane sogo elalua paibao, tama dagego tede homu kone palobo te ma tagalogobe dao," wali.

Ena Jeremaia, eno te ni fik wai du dabe suali

24 ¹Te Babilon king Nebukatnesargo te Jerusalem aiyaba elalubo si da, teda agai te Juda dabe Babilonba odasa palio. Agai te

^b 23:33 Te Hibru pogo, augwa e tiwai nogi yali "Po" me "Sege" te nogi delide naga wali. Te Jerusalem dabego tede homu kone palama, te gagali po te tiwai wali, "Genuai Bidigo po te sege mu dao," wai.

king Jehoiakimgo ogwa sali, aga te king Jehoiakin, aga gasa nogi me Jekonia. Tama agai te Juda genuai bidi dabe me, te tobage wiegi yai nai nigibo koneai bidi dabe me, sela pali. Tialima, te tudi badu nosali, Genuai Bidigo ena Jeremaibolo ola mawai, te nade nai me deli ola mabo tiwai yali, tama te nade eno te basket wa side te ni kaya fik wai du dabe elalubo suali. Te basket wa si te Genuai Bidigo be sunumi pađe elalualio.^c ² Me basketde te ni kaya fik du wai wiegi yai mu elaluali, te ni fik du te gide polasa inawai elalubo tiwai yali. Te gasa basket wa mede te ni kaya fik du wai te dwai mu elaluali, te bidigo tuabo aq isawai dao. ³ Tama Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali, “Jeremaia, nago magi nai sualiwe?” Tama eno te tiwai po wei ponani, “Eno te ni kaya fik du wai sualio. Te wiegi yai fik du te wiegi yai mu elalubao, te kaya fik du dolali te mu dwalio, te bidigo tuabo usu egobeo,” wali.

⁴ Tialima, Genuai Bidigo po e dali enabolo manio. Te po e tiwai, ⁵ “Ena Genuai Bidi, ena duga Israelgo God, eno po obao, eno te Juda meba sela sanama, augwali te Babilon tq kantriba pali, tialima, eno homugo augwali te wiegi yai ni kayago du tiwai dao. ⁶ Te eno augwali bugagia tonalu, te augwaliba wiegi yai se yaibao. Tama augwali eno te e tqba ma odasa asaibao. Te eno augwali daq walama, te eno augwali aiyaba me elalugobeo. Te eno augwali bulama, te eno augwali me digagobeo. ⁷ Te eno augwaliba homu kolesaga mobaso, augwa te tiwai koneaibao, ena digi ena Genuai Bidi bidibao. Te augwali enaba ma asiyu, te enaba homu keq peyu bidaibao. Te augwali eno hani we bidi mu pedalaibao, te ena augwa God bidaibao,” wali.

⁸ “Te ena Genuai Bidi, te eno Juda king Sedekaia dali, te aga ofisa dabeba me dwai se eyu, te Jerusalem augwa page bulude bidalubo we bidi dabeba me, ma te Isipba pali hani bidiba dwai se yaibao. Te hani dabeba eno dwai se ilaibao, te bidigo ni kaya fikbolo dwai se ilama, te bidigo tusabo dwai mu ilali tiwai yaibao. ⁹⁻¹⁰ Te gasa bulu tq kantri tigidali we bidigo te se eno te Juda dabeba yali po odolama, te augwali wi elama, nogo hogwayu, te dwai noma saibao. Tama eno te boi bidi dabe tagala palama, te augwali ela muagasaibao, te augwali nasigo isiyu, me te dwai gasigo augwali dolama isaibao. Tama eno augwali meba te tq kantri dabeba tedela palaibao. Te tama tebo kolesagago te eno augwaliba me te augwa waj nq dabeba mani tqde bidibadi mu silaibao. Tama eno te Juda dabe sela sabo te tq kantri we bidi dabego, te augwali Juda dabeba dolama posobo po waibao. Me te gagali po wabo tiwai yaibao. Tama te we bidi dabego te augwa boi bidiba digi i ola mabo po wabo sogo, te augwa te tiwai po waibao, ‘Dage te Juda dabe dolali tiwai gilama dolomainao,’ te po waibao,” wali.

^c 24:1 2 Kin 24:12-16; 2 Sto 36:10

King Nebukatnesargo te Juda dolaiba po wali

25 ¹Genuai Bidigo po te Juda tigidalide elalubaso, tama agai te po Jeremaibolo mawai, te Josaiago ogwa Jehoiakim te kibu be me si me side te Juda king bidali. Te sogo te Nebukatnesar te Babilonde te kibu be delide mu te king bidibo sogo dao.^d ²Profet Jeremaia go te po te tigidali Juda me Jerusalem we bidiba pusali. Agai te tiwai po augwaliba wai dao. ³“Josaiago kibu be nogo si olama, saḡaḡo selade gagalama, te Emongo ogwa, te Juda king bidali, tama megı e sogoba usu nagasu, te kibu be bidi sese deli olama, sela elalubao. Tama te kibu be dabede ena Jeremaia, eno te Genuai Bidigo enabolo mani po pusudu geali. Tialima, dagego odobo hagela yai dao. ⁴Hauwa sogo polobadu Genuai Bidigo profet dabe, te aga seḡ bidi dabe, dageba tagala paludu geai, tialima, dagego hagoma eyu, te augwaligo poba olo sagana mubeo. ⁵Te profet dabego te tiwai po wali, ‘Dage deli deligo homu begelama, te dagego dwai sunumi wali pabo tagalama, te dagego dwai kolesaga ebo me tagalao. Dagego te kolesaga tagalobaso da, teda Genuai Bidigo duga waḡ nḡu dabeba te polobadu mu mani tḡde bugagia bidimainogo ilaibao, te tḡ te dage Israelgo tḡ sesemane sogo elaludaibao, te po wai dao. ⁶Dagego te gasa god wali me piḡama, te augwaliba lotu weyu, te augwaliba seḡ me elamuo. Tama dagego te tibo god dabe piksa me nigiyu, te ena haliga seḡe ilibo seḡ me igio. Te dagego eno po wali peyu da, teda eno dwai seḡ dageba me egobeo.’ ⁷Te profet dabego eno te po pusali, tialima, ena Genuai Bidi, eno po dolo dagebolo obao, dagego eno po me odobeo. Menio. Dagego te tibo godigo piksa dabe nigiyu, te dagego ena haliga seḡe ilai dao. Tama tebo kolesagade, te duga digi duga dolobo seḡ ebo dao,” wali.

⁸“Tama tibaso, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te po obao, dagego eno po wali me pabeo. ⁹Tama tialima, odao. Ena Genuai Bidi, eno te not badu bidibo Israel hani isaḡwai bage hani tigidali i waibao. Tama me, te eno ena seḡ bidi i waibao, te king Nebukatnesar, te Babilon bidi dao. Tama eno te hani dabe odasa aselama, te e Juda dabego tḡ dolama, te tḡ paḡde bidalubo gasa we bidi hani dabe me dolaibao. Eno te not badu hani dabego augwali mu dola silimainogo elama, tama augwali sesemane sogo doludaibao. Te gasa hani we bidi dabego subo sogo da, te augwali dwai noma mu siyu, wi umabo mu yaibao. ¹⁰Tama eno te bugai haliga ebo me, pemene homu ebo kolesaga me, te bidi dabego we sabo kolesaga me mu silimainogo yaibao. Tama te wit halulu pabo seḡ ebo me meniama, te wit halubo masigi dabe kidagalo wali mu meni yaibao. Tama te pesagade te lam sole ula me egobeo.^e ¹¹Te tḡ tigidali dolama, te dwai

^d 25:1 2 Kin 24:1; 2 Sto 36:5-7; Dan 1:1-2 ^e 25:10 Jer 7:34; 16:9; Ped 18:22-23

olo pesage naga elalueibao. Tama te hani we bidi dabe te kingo sę olo ebo bidi tiwai te Babilonde bidaludubadi, te kibu be bidi sese sela olama, nogo si, te 70 yia bidaibao,” wali.^f

¹² “Te bidi sese sela olama, nogo si kibu be, te 70 yia silibo si da, teda ena Genuai Bidi, te eno te Babilon kingba me te aga we bidi dabe dwai dene mawaibao, te augwaligo yali dwai kolesaga wei ponaibao. Tama eno te Babilon tų kantri dolaibao, te tų Kaldia dao, tama te Babilon tų sesemane olo mu elalua paibao. ¹³ Jeremaiaigo te eno Babilonba yabo sę po tigidali pusali, te augwaliba dwai dene mawaibao wali. Te sę dabe yabo po te Jeremaia bukude elaluai. Te eno tigidali tų kantriba yabo po te bukude wai elalubo dao. ¹⁴ Te eno Babilon dabeba dwai dene mawaibao, te augwa yali dwai kolesaga wei ponaibao. Te tų kantri hauwa bomai kingo te augwali aiyaba elaluama, te augwalibolo kalabus sę mawaibao,” Genuai Bidigo te po wali.

Godigo te tigidali hani we bidiba dwai dene mabo sę yaibao

¹⁵ Genuai Bidi, Israelgo God, agai enabolo te tamapo wali, “Jeremaia, te eno tolalubo kap waingo, te enohaliga sębę usu sai elalubao. Te kap selama, te nageeno te tigidali tųde bidibo we bidi hani hauwaba tagalapalama, nago augwali te kapde aų tumainogo ilagameo. ¹⁶ Augwa tubo si da, teda augwali te wabo pabo bidi tiwaipedalama, te dwagila mu bilaibao. Magi baso meni, enote boi bidi tagala palama, augwaliba hwiąagasomainogoelama, augwali dolaibao,” wali.

¹⁷ Tialima, eno te kap wain Genuai Bidigo nogodeselama, ena te haniani we bidi hani dabeba pelama, teaugwaligo tumainogo yai dao.^g ¹⁸ Hasia bolo ena te Jerusalemba pelama, te Juda tigidali taunba me peyu, teking dabeba me tobolu bidi dabe dali pali, te augwaligoaų tumainogo yali, te tų kantri Juda mu dolama, te tųolo mu tama elalumainogo yaibao. Te gasa Israel haniisąwai we bidigo te kantri tų Juda sulama, te augwalidwai midigi mu selama, te wi umabo yaibao. Tama te webidi dabego augwa boi dabeba dwai i ola mabo po wabosogo, augwa te tama po waibao, “Dage te Juda dabe dolalitiwai yagameo,” te sę dabe pedelai dao. ¹⁹ Tama enote kap te Isip kingba me mayu, te aga sę bidi dabeba, me te aga ofisa dabeba mayu, te aga we bidi dabebamawaibao, ²⁰ tama te Isip tomode bidali gasa hani webidi tigidaliba mawaibao. Tama eno te tų kantri Us kingtigidaliba me mayu, te tų kantri Filistia king tigidalibamawaibao. Filistiade te tama

^f 25:11 2 Sto 36:21; Jer 29:10; Dan 9:2 ^g 25:17 Te Jeremaiaigo te we bidi augwalibolo te kapde aų tuagameo wali po, agai po te tiwai begelama wai, agai te po hanilama weyu, Godigo te augwa yali kogesagade augwaliba dwai dene wei ponabo po wai dao. Te Jer Daj 46-51 tede me te po elalubo suao.

tq pedai distrik elalubao, Askelon, me Gasa, me Ekron, me tq pedai distrik Asdottede me bidali we bidibolo mawaibao. ²¹Tama eno tekap wain aḡ te tq kantri Idom, me tq kantri Moap, mete Amon we bidi dabe me, tama mawaibao, ²²tamame te tigidali Tair kingba, te Saidon king, me te tamuḡi u badu pedai badu bidibo hani dabebolo mawaibao, wali. ²³Tama eno te Dedan dabeba mayu, me te Temadabeba, me te Bus dabebolo me mayu, tama te tobolunisi duasabo we bidi dabeba mayu yaibao. ²⁴Tamaeno te tigidali Arebia king hani dabe mayu, te hanianiking dabeba, me te olo tq masigide bidibo we bidi dabemawaibao, ²⁵te tigidali Simri king dabeba, me te tqkantri Elam, me kantri Midia dabeba mobadi, ²⁶tama tetigidali not badu bidibo tq kantri king dabeba me mobadiyaibao, te augwali digibulu bidibo, ma te paḡe bidibome, te tagalao. Eno te tigidali king te tigidali tq kantribamenama, te augwali tumainogo yaibao. Tama nosali, te Babilon kingo me tumainogo yaibao.

²⁷Tialima, Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali, “Jeremaia, nago te we bidi hani dabeba te po mao. Ena Israelgo God, ena Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo eno te tama po dagebolo obao, ‘Dagegotuiyao. Te umabo hauwa tulama, te dage geḡelama, buguyu, te tqba tulaluama, te dage munu mahodalugobeo. Magi baso meni, eno te boi bidi dabedageba hwimainogo tagala palama, te dage dolaibao,’ wali. ²⁸Tialima, Jeremaia, te augwaligo te kap nago nogodesisaḡbaso da, teda nago te tiwai po augwaliba wao, ‘Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi eno te po obao, dagegoselama, tuiyao. ²⁹Eno te tigidali tqde we bidiba dwaidene mabo se yaibao. Tama eno te se te Jerusalemdegagalaibao, te eno taun elalubao. Tama dage Jerusalembage, dagego homugo te eno dage ela soaibao homueba, agawe? Mu menio. Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo eno te po obao, eno te boi bidi tagalapalama, te tq hani we bidi tigidaliba boi hwigi pomainogoyaibao.’ Nago te po augwalibolo pusao,” Genuai Bidigoenabolo te po wai.

³⁰“Jeremaia, nago eno nagebolo te mani po tigidali pusao. Nago te we bidi dabeba te tama po walao,

‘Genuai Bidi aga bulu dagalude digi bidama,
tama aga we bidi dabeba genuai po daḡa mu waibao.
Awe, aga gasagi yai tedali bulude bidiyu,
tama agai i wabogo dogoni te be kulukulu wabo
tiwai yaibao.

Agai te tigidali tqde we bidi i bomonama weyu,
te bidigo te wain wai agawaide i wabo tiwai yaibao.

³¹Agai te i wabo te tigidali tq habu mu usu naibao.

Te i wabo page e tiwai dao.
Genuai Bidigo te tqde we bidi tigidali po tu ilaibao.
Agai te boi bidi dabe tagala palama,

te dwai kolesaga ebo we bidi dabe ela muagasaibao.
Te Genuai Bidigo po dao.’ ”

- 32 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo po ma weyu, te po wai,
“Odao, tigidali t̄q kantri dolaibao.
Te s̄e te t̄q kantri me delide gagalasa,
pidubadi genama,
te tigidali t̄q kantri mu usu naibao.
Te dolobo s̄e te wali moni bage tiwai,
me te tulubage tiwai digibulu bulude hogodama,
te tigidali t̄q pedai habu usu nama bilaibao,” wali.

33 Tama te sogo Genuai Bidigo te we bidi hauwa ela munama, tama
augwa tigi dabe te tigidali t̄q badu munalua paibao. Tama augwalide
hobede elama gela wabo bidi meni eyu, te augwali tigi pubulabo bidi
me bidigobeo. Menio. Te tigi dabe te t̄qde yowi di munalua pabo tiwai
yaibao.

- 34 Dage tobolu bidi dabe, me we bidi tonalubo bidi
dabe,
dage gela weyu, hobede dwai mu yao.
Te dage t̄qba degasa dulama, hogogobe paibao.
Magi baso meni, megi da, te boi bidi dabe aselama,
te dage ela munama, te bidalubo we bidi dabe
sela s̄abo sogo elalubao.
Te dage tulaluama doloyu,
te wiegi yai t̄qgo nigai sospen t̄qba tulaluama dolobo
tiwai yaibao.
- 35 Tama dage tonalubo bidi dabe, te dage wi pelama,
game dula sigi pabo pesage meni yaibao,
te dolobo s̄e dageba ela somainogo
te tama tebo usu me egobe dao.
- 36 Megi da, te sipsip tonalubo bidi dabe gela weyu,
homu dene dwai mu yaibao.
Magi baso meni,
Genuai Bidigo te augwa sipsip dabe nosai tubo pesage
dolai baso.
- 37 Genuai Bidi te haliga s̄eḅe umagia elama,
te sipsip dabe dua tegaluama bidibo te wiegi yai
kala koliai pesage dolaibao wali.
- 38 Genuai Bidi hogodasa asali,
te laion aga game dulaluama asobo tiwai yali.

Genuai Bidi te haliga sębę mu elama,
 te boi bidi Juda dabeba hwięagasomainogo yaibao.
 Tama tialima, te tų kantri mu dolama,
 te dwai olo pesage pedelaibao.

**Genuai bidi dabe me we bidi augwaligo te Jeremaiaigo po
 sela sųwai**
(Dų 26-36)

Te we bidi augwaligo Jeremaia ela muabo homu yali

26 ¹Te Jehoiakim, te Josaiago ogwa, te Juda king pedelali sogo, Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po wali,^h ²“Ena Genuai Bidi, eno po obao, nage te eno be mesalo obo tomoba pelama, te bidi sisinibo pesageba doligi pelama, te Juda taun we bidi dabe tigidaliba po pusao, augwali te eno be tomoba lotu wainogo asaibao. Eno nagebolo mani po tigidali, te nago augwaliba pusao. Nago po deli me tagalamu dao. ³Te nago eno po tigidali bugagia pusubaso da, teda te we bidi deli deligo nago poba olo bugagia munama, te homu begelama, te augwa ebo dwai kolesaga tagalaibawe, te dago sueibao. Augwaligo tama tiyu da, teda eno homu hasegelama, te eno augwaliba yainogo yali sę tagalaibao, te augwa yali dwai kolesaga wei ponainu tiaibao. ⁴Nago te po augwaliba mao, ‘Genuai Bidigo dagede te tiwai po elalubao. Dagego Genuai Bidi eno po odama, tama eno dageba mani bomo yai po wali pao,’ wali. ⁵“Te eno sę bidi, te eno profet dabego, dagebolo mabo po tigidali te wali pao. Hauwa sogo eno te profet dabe tagala palama, te dageba po pusagasali, tiali goli, dagego augwaligo po wali me pabeo. ⁶Te dagego eno po wali pisųbaso da, teda eno te eno e be dolaibao, te eno polobadu te Silo taun be dolali tiwai yaibao. Tama te gasa tų kantri we bidi dabego augwa boi bidi dabeba dwai po wabo sogo, augwa te tiwai po waibao, “Dage dolobaso, te Jerusalem dolali tiwai yao.” Augwaligo te po waibao.’ Nago te po te Juda we bidibolo pusao,” Genuai Bidigo Jeremaiabolo wali.ⁱ

⁷⁻⁸Tialima, Jeremaia hogodama, te Genuai Bidigo beba pelama, tama Genuai Bidigo agai te we bidi dabeba pusumainogo yali po tigidali pusali. Tama te pris dabe, me profet, me te we bidi dabego te po odali. Tama Jeremaiaigo te po ola silibo si da, tigidaligo aga pageabi yagaselama, te po walio, “Nage isaibao,” wali. ⁹“Magi baso nago te dwai po te Genuai Bidigo nogide pusubawe? Te Silo dolali tiwai gilama, te be dolaibao po nago me wagio. Te taun dolama, tama tede bidi me bidigobeo, te po me nago obao, te tiwai po nago me wagio,” wali. Te Genuai Bidigo bede bidali we bidi tigidali, augwaliaselama, te Jeremaia bobegela sagasalio.

^h 26:1 2 Kin 23:36–24:6; 2 Sto 36:5-7 ⁱ 26:6 Jos 18:1; Tib 78:60; Jer 7:12-14

¹⁰Te sogo Juda tobolu bidi dabe te kingo bede bidalu, te sę yali po odalio. Tialima, augwali hogodasa pelama, te Genuai Bidigo beba ugwa holali. Tama augwali te augwa bulu pesagede dugawali, te nogi Gesi Sunumi da wabo sunumi pade elalui dao. ¹¹Tialima, te pris dabego me, profet dabego me, te po te tobolu bidiba, me te we bidi dabe tigidaliba te tiwai po wali, “Te bidi isimainao, magi baso meni, agai te po wai, te taun dolaibao. Duga digi agai te profet po wali odai dao,” wali.

¹²Tialima, Jeremaiaigo te tobolu bidi dabe me te tigidali we bidi dabego po wei ponoyu, te po wali, “Genuai Bidigo digi ena tagala palama, eno dagego te odali profet po pusagasali. Aga digi po weyu, te be me te taun dolaiba po wai dao. ¹³Tama tialima, megi da, dagego te duga bilibo kolesaga dodolao. Tama dagego te Genuai Bidigo po wali pao, te dena God dao. Te dagego tama tibaso da, teda Genuai Bidigo homu hasegelama, tama agai dage dolabo sę me egobeo, te agai po weyu, te sę yaibao po wali. ¹⁴Tialima, ena da, te duga nogode bidibao. Tama dagego enade magi sę me deli yainogo, tama dagego homugo te kolesaga wiegi yai doloba pai da homu ebaso da, teda dagego te sę eyu naga yao. ¹⁵Tialima, eno homu dagego te tiwai konemainogo ebao. Mu tamao, Genuai Bidigo digi ena tagala palobaso, te ena aselama, te eno pusali po dageba pusagasalio. Tama te ena dagego ela mubaso da, dagede te magi dwai sę deli me isawai bidi odolali elali, te seęę elalueibao. Tama te dwai sę yali te taunde elalu, te tigidali taun we bidi dabede te seęę elalueibao,” Jeremaiaigo te po wai. ¹⁶Jeremaiaigo po ola silibo si da, teda te tobolu bidigo, me te tigidali we bidigo te pris dabeba me te profetba te tiwai po wali, “Te bidigo te dago God Genuai Bidigo nogide te po pusalio. Agai dwai sę me elalubeo, tama tialima, dago aga me ela mugobe dao,” te po wai.

¹⁷Tialima, te Juda genuai bidi meba dolugulama, te we bidi augwaliba te tiwai po walio, ¹⁸“Polobadu, te Hesekia Juda king bidali sogo, te profet Maika te taun Moreset bidigo te Juda dabeba te tiwai po pusai, “Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo te po wai, te Jerusalem nai tigidali dolama, te pobele bage du holobo tiwai pedelaibao,” wai dao. “Te Saion olo tų bulu pedelama, te bidi dabego tede gi bulaibao. Tama te bulu dude ni dulu pedelaibao, te Genuai Bidigo be elaluali madi te tama tiaibao.”^j ¹⁹Maikago te tiwai po obaso, te Hesekiago me tigidali Judago aga ela muai da, agawe? Mu menio. Hesekia wi elama, te Genuai Bidi dologoba pelama, te Genuai Bidiba hanaluama, te agaba te olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga emainogo yali. Tama Genuai Bidigo homu hasegelama, te agai augwaliba yaiba po wali sę te ebeo. Tialima, megi dago te Jeremaibolo yainogo ebo kolesagago da, te daba digi genuai seęę sesaibao,” te tama po wai.

^j 26:18 Mai 3:12

²⁰Nosali bidi me deli, aga nogi Uriago, te Genuai Bidigo nogide po pusali. Uria aga te Semaiaigo ogwa, aga te taun Kiriart Jearim bidi da. Agai te po weyu, te Jerusalem me Juda dolaibao po wali, te Jeremaiaigo wali po tiwai wai dao. ²¹Tama te king Jehoiakim dali, te tobolu bidi dabe me, aga ami bidi dabego dali Uriago te po odolama, tialima, te kingo aga ela muabo sunumi gegali. Tialima, Uriago kingo te se yabo po odolama, te aga wi ebaso, te Isipba wi pai dao. ²²Tialima, king Jehoiakimgo Elnatan tagala palali, te Akborgo ogwa, te bidi meba dali, Isipba palio. ²³Augwaligo te Uria selama, aga te king Jehoiakimba odasa asai. Tama kingo po obaso, te bidi dabego Uria te bainat hwaḡo elama, tama augwaligo aga tigi te olo bidi dabego ḡu pageba sawai dao.

²⁴Tialima, te we bidi augwaligo te Jeremaia ela muainogo yali sogo, Ahikam, te Sefango ogwago, te Jeremaia tau selama, te augwaligo agade dwai se me ebeo.

Tigidali tḡ kantri te king Nebukatnesar dologode elalueibao wali

27 ¹Te Sedekaia, te Josaiago ogwa, te Juda king pedelama bidali sogo, Genuai Bidigo ena Jeremaiaibolo^k ²te tama po wali, “Te ni nami pedai selama, te kukulu delage sobadi elama, tama te nigilama, te bidi dabego te se ebo bulmakau mageba mubo tiwai yao, tama te nai dabe te naga magede digi domao. ³Tama nago te po te Idom kingba toliyu, me te Moap kingba, me Amon kingba, me Tair kingba, me Saidon king dabe me po ola tolao. Te king dabe augwa ofisa bidi dabe te Jerusalemba aselama, te Sedekaia dali po miagasaibao. Tama te sogo nago te eno po augwaliba pusao, tama augwaligo te augwa kingba wagi paibao. ⁴Te bidi dabeba te po walao. Ena te Israel Godigo obao, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo eno e tama po dagego genuai bidi dabe dali elalubao, ⁵ena digi eno e tḡ ena genuai bomogo nigali, tama me te eno te we bidi dabe nigali, me te tḡde bidalubo hasa sibi nigai. Eno digi ena homu wali peyu, eno te bidi dabe augwaliba tḡ dobabo dao. ⁶Megi da, eno te dagego tḡ kantri dabe te ena se bidi mawaibao, te Babilon king Nebukatnesaribolo mobao. Tama me te eno tigidali bulu uni hasa sibi me agaba menama, te aga dologode bidaibao. ⁷Tigidali hani we bidi te aga dologode elaluama, te nosali augwali aga ogwa dologode bidama, te agai waigo waḡi nḡu dabe dologode me bidaibao. Augwali te Babilon dologode bidada pedubadi, te eno Babilon dolabo bodolu muani sogoba usu naibao. Tama te sogo te tigidali tḡ kantri bomai king dabego te Babilon aiyaba elaluama, te augwa olo se ebo bidi dabe tiwai mu pedelaibao,” te po wai dao.

⁸“Tialima, te tḡ kantri we bidi me deligo te king Nebukatnesargo augwali tonalubo hagela homu eyu, te bidigo bulmakau tonalu, te ni

^k 27:1 2 Kin 24:18-20; 2 Sto 36:11-13

nami pedai aga mageba munama, te aga sę emainogo ilibo hagela ebaso da, teda tų kantriba eno dwai dene umagia mu mawaibao. Te Genuai Bidi eno te boi bidi tagala palama, augwaliba hwįagasomainogo yaibao. Te augwa nai sų pelama, te augwali dwai gasi me saibao. Te tama kolesagade eno te king Nebukatnesargo te augwali te tų kantri we bidi mu silimainogo ilaibao. ⁹Tama tialima, dage king dabego te profet dabego poba me te osola subo bidigo po, me te na yali po page pusubo bidigo poba, me te mada bidigo poba me olo munama igio. Te bidi dabego te tiwai po weyu, dage te Babilon king dologode bidigobeo waibao. ¹⁰Tiali goli, augwaligo dage tibo po ola mobao, tama dagego augwaligo po homu daų obaso da, teda eno dage te duga page bulu mude digibulu sela sųwaibao. Tama dage mu dolaibao. ¹¹Tialima, te tų kantri bidi hani dabe me deligo te Babilon kingo augwali tonalumainogo eyu, te bulmakau te bidigo aga magede te ni nami pedai munama, te aga sę ebo tonalumainogo ebo tiwai ebaso da, teda eno te we bidi dabe te augwa tųde bugagia bidimainogo eyu, augwa gi sę emainogo yaibao. Ena Genuai Bidigo eno te po wai dao.”

¹²Tama ena Jeremaia go, eno te tobage deli po naga te Juda king Sedekaiabolo me pusali. Eno agabolo te tiwai po wai, “Dage Juda te dagego mage te ni nami pedaiba mubo tiwai elama, te king Nebukatnesar, me aga we bidi dabe, augwaligo dage tonalumainogo ilao. Te dagego te tiwai eyu da, te dage bugagia bidaibao,” wali. ¹³“Genuai Bidigo te po walio, te we bidi hani me deli te Babilon king dologode bidibo hagela homu ebaso da, teda te boi bidi dabego augwali ela muagasomainogo yaibao, tama augwali te nai meniama, isibadi, te dwai gasi selama isiyu yaibao. Tiyu, nage te naga we bidi dabe dali hagoma ebaso, tama te sę dabego dage dolobo dao. ¹⁴Tama tialima, dagego te dage Babilon king dologode bidigobeo po wabo profet dabego po me odogio. Augwaligo dage tibo po naga ola mabo dao. ¹⁵Ena Genuai Bidigo, eno po dolo obao, eno augwali me tagala palobeo, tiali goli, augwaligo eno nogide tibo po pusubao. Te dagego augwaligo po wali pobaso da, teda eno dage te duga tų kantride sela sųnama, te dage mu dolaibao. Tama dagebolo te profet po pusali bage, augwali me dolaibao,” eno te po te king Sedekaiabolo wali.

¹⁶Tama eno te Genuai Bidigo po te pris dabeba, me te tigidali we bidiba, te tiwai pusali, “Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, dagego te tama tiwai po wabo profet dabego poba olo me mugio, ‘Te pade tama augwaligo te Genuai Bidigo bede tigidali nai sela pali, te Babilonde munolubo nai dabe, tamadi tama augwaligo te Jerusalemba ma selasa asaibao.’ Te profet dabego dage tibo po naga ola mobao. ¹⁷Dagego augwaligo po me odogio. Tiyu, te taun tigidali mu dolabuo. Te dage Babilon king dologode bugagia bidibaso da, te dage bugagia bidaibao.

¹⁸ Te augwali profet mu tama te Genuai Bidigo po augwaliba mabo da wida, teda augwaligo te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidiba hanalu, agai te boi bidi dabego te Genuai Bidigo bede me munalubo doado bage, me te kingo bede munalubo doado bage dabe, me te Jerusalem tigidali pedai habu badu elaluali doado bage selama, te Babilonba me sela pigio po wao,” eno te po wali.

¹⁹⁻²¹ “Magi baso meni. King Nebukatnesar te Jerusalemba aselama, te king Jehoiakin sali, te Jehoiakimgo ogwa, tama agai te Juda tobolu bidi dabe me, te Jerusalem tobolu bidi dabe me selama, tama agai augwali Babilonba kalabus igi peyu odasa pali. Tialima, agai te wiegi yai nai meba te Jerusalemda elalumainu yalio. Agai te brasgo nigali genuai pos dabe sabeo, tama augwa te brasgo nigai tang aḡ tubo genuai nai me sabe, tama augwa te brasgo nigai te dwasianu aḡ tubo tang dabe gasaba bilabo nai dabe, te me sabeo. Tama me agai te eno bede gasa nai dabe me sabeo, te kingo bede me, te tigidali Jerusalem pedai badu elaluali nai me sabeo. Tialima, ena God, dage Israelgo Genuai Bidi, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo, eno te tiwai po dageba wabo dao. ²² “Te boi bidi dabego te nai dabe doado bage selama, te Babilonba selasa paibao. Tama te nai te doado bage te Babilonde munalubadi, tama eno augwaliba homu kone ma palobo sogo me deli teba ma yagasaibao. Tama tebo sogo te eno augwali ma sela aselama, te augwali Jerusalemda ma munalueibao,’ te po Genuai Bidigo wai dao,” wali.

Hananiago te we bidi dabe tibo po ola mawai

28 ¹ Te kibu be me si me si wabo te Sedekaia te Juda king bidali, tama te kibu be te polua a naga wabode, te taun Gibeon bidi me deli, aga te profet Hanania, te Asurgo ogwa, aga te Genuai Bidigo beba asama, tama po me deli te Jeremaiabolo me, te pris dabeba me te we bidi dabego gedude pusalio. Agai te tiwai tama po wai,¹ ² “Da Israelgo God, aga Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo, agai te tiwai po walio, “Te Babilon kingo dage tonalubo, te bidigo ni nami pedai te bulmakau mageba munama, te bulmakau tonalubo tiwai ebao. Tialima, eno te ni nami pedai dage magade munalubo togola saḡwaibao, te agai dage mu ma tonalugobeo. ³ Te kibu be si silisabadi, tama te eno bede tigidali nai te eno ma saibao, te Nebukatnesargo Babilonba sela pali nai dabe selama, tama eno te Jerusalemba ma sesaibao. ⁴ Tama me eno te king Jehoiakin saibao, te Jehoiakimgo ogwa, te gasa Juda dabe te Babilonba kalabus igi pali bage me selama, tama eno augwali ma odasa asaibao. Magi baso meni, eno te Babilon kingo dage mageba muani ni nami pedai togwa saḡwaibao. Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,’ ” te bidi Hananiago te po wali.

¹ 28:1 2 Kin 24:18-20; 2 Sto 36:11-13

⁵Tialima, profet Jeremaiaigo te profet Hananiago po te pris dabego gedu, me te Genuai Bidigo be pađe dolalubo we bidi dabego gedude, te agai po wei ponai dao. ⁶Jeremaiaigo te tiwai po wali, “Mu tamao, eno homugo Genuai Bidigo nago wabo po tiwai emainu yali. Genuai Bidigo te profet po wabo mu pedalumainogo homu yalio. Tama aga bede nai dabe te somainogo, tama te Babilonde bidibo we bidi dabe ma odasa asaiba homu ebo dao. ⁷Tialima, megi da, nago me te tigidali we bidigo te eno gasa po wabo odao. ⁸Te polobadu digi gagalasa, te megi e sogoba usu nagasobao, te da i badu elalubadi, te polasa pedelali profet dabe, augwaligo te tiwai po wai, te hwınama dolobo se genuai me, dwai gasi me, te we bidi hani hauwaba pedelama, te genuai to kantri dabeba me pedelaibao wali. ⁹Tialima, te profet me deligo te we bidi bugagia dugulalueibao po obaso da, teda te mu po wabowe, ma meniwe, te dago konebeo. Tialima, te nosali, te po mu pedalubaso da, teda dago koneaibao, mu tamao, Genuai Bidigo po te profetba menama, te aga tagala palobaso asai yali homu ebo dao,” wali.

¹⁰Jeremaiaigo te po obaso, tialima, Hananiago te ni nami pedai, te Jeremaiaigo magede domoalubadi digi te peda salio. Tama Hananiago te magede domoaluali ni nai pedai pepeda sawai dao. ¹¹Tama aga te we bidi dabego gedude dolugulama, te po walio, “Genuai Bidigo te tiwai po walio, ‘Te tama deli kolesagade naga te Nebukatnesargo, te we bidi dabeba me te tigidali to kantriba domonani ni nami pedai te eno alua sawaibao. Te kibu be si silisqbadi, eno te tiwai yaibao,’ Genuai Bidigo te po wai,” Hananiago wali. Jeremaiaigo te po odolama, aga palio.

¹²Te profet Hananiago te ni nami pedai te profet Jeremaiaigo magede domoaluali te alua sawani te sogo me badu bidama gana nosali, Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po mawai, ¹³“Nage pelama, te po Hananiabolo pusugi pao, ‘Genuai Bidigo te tiwai po walio, “Nago te augwaligo ni nami pedaigo nigali ni nami alua sawani. Tiali goli, te tobage nai augwaligo aingo nigilama, te nago aluali ni nami hasegelama, elalueibao. ¹⁴Ena te Israel God, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te tiwai po obao. Ena digi eno augwaligo aingo nigai domabo nai selama, eno te we bidi dabeba, me te to kantri dabeba, muna muna paibao, te augwali Babilon king Nebukatnesargo olo se ebo bidi bidalueibao. Tama eno te bulu uni hasa sibi tigidali me agaba mani, te augwali me aga dologode bidaibao,” Genuai Bidigo te po wai.’ Nago te po Hananiabolo pusugi pao,” Genuai Bidigo Jeremaiabolo wali. ¹⁵Jeremaiaigo te po pusulama da, tama agai Hananiaba te po ma wali, “Hanania, nago odao. Genuai Bidigo nage me tagala palobeo. Tialima, nago te we bidi dabe tibo po ola mobaso, te augwaligo nago po homude daı wali. ¹⁶Tama tialima, Genuai Bidigo te tiwai po wali, ‘Mu tamao, te eno nage te tode mu silaibao. Te kibu bede naga nage isaibao, magi baso meni, nago pogo

te we bidi dabe kekebaso, te eno po sela sawainogo ebo dao.' ” Te po wali. ¹⁷Te kibu bede digi te polua a naga olama, me badu si wabo side, te profet Hanania isai dao.

Te Babilonde bidibo Juda dabeba Jeremiaigo pas asena tolali

29 ¹Jeremia te Jerusalemde bididu, agai te pas asenama, te Babilonba kalabus igi pelama bidalubo te Jerusalem tobolu bidi dabeba me, pris dabebolo me. te profet dabeba me, te Babilonde bidibo gasa we bidi dabeba me tolali. King Nebukatnesargo te we bidi dabe te Jerusalemde selama, te Babilonba kalabus igi pai dao. ²Jeremiaigo te pas asena tolali sogo, te Babilon dabe te Jerusalemba aselama, te king Jehoiakin dali, te genuai we bidi hani dabe, te augwali Babilonba odasa pali sogo te pas asena. Augwaligo te king me aga ida dali sobadi, te aga bede bidali ofisa dabe, me te Juda tobolu bidi dabe, me te Jerusalem tobolu bidi, me te tobage wiegi yai nai dabe nigibo koneai bidi dabe, te selasa pai dao.^m ³Te sogo te Juda king Sedekaiago te Elasa tagala palali, te Safango ogwa, dali Gemia, Hilkiago ogwa, te Babilon king Nebukatnesarba sela pali. Jeremiaigo agai te asena pas te bidi sibolo mawai, te augwali sigo te Babilonde bidalubo hani dabeba sela paibao. Te pasde te tiwai po wai dao, ⁴“Ena dage Israelgo God, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo, eno te po obao. Dage Juda dabego, odao. Eno dage te Jerusalemde sela sarena, te Babilonba tagala palai dao. ⁵Dagego duga be dabe sarena, te gi dabe bulama, te gide nai sela tuyu, bidao. ⁶Te dagego we selama, te wai dabe ame nao. Tama nosali, dagego wai dabego we selama, te augwade digi wai pedalumainao. Dage te genuai hani pedelao. Dagego duga digi te dwasianu hani pedalumainogo ilamu dao. ⁷Eno dage te megid bidibo buluba odasa pali. Tama dagego te bulu tau sabo se eyu, bugagia bidao. Tama dagego Genuai Bidi enaba gedu haluasa po waiyo, te eno te bulu wiegi yai ilaibao. Magi baso meni, te bulu bugagia elalubaso da, teda dage me bugagia bidaibao,” te po wai. ⁸“Ena dage Israelgo God, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po dolo obao, dagego te duga profet, me te osabo bidi dabego dage tibo po ola momainu igio. Te bidi dabeba waliyu, te dagego naa elama, te naa page dabolo pusao po wabo tagalao. ⁹Te profet po augwaligo eno nogide pusaibao, te tibo po naga obao. Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno po augwaliba me mabeo,” wali.

¹⁰“Ena Genuai Bidi, eno dageba mani po page e tiwai elalubao. Eno te 70 yia, te bidi sese sela olama, nogo si kibu bede te dage Babilonde bugagia bidaibao, te tama da ilali. Tama te tudi badu nosali, te Babilon dolaibao. Te sogo te eno homugo dage koneama, te dage eno Jerusalemba

^m 29:2 2 Kin 24:12-16; 2 Sto 36:10

ma odasa paibao, te eno daꝓ wali tau sabo poba usu naibao.ⁿ ¹¹Ena Genuai Bidigo, eno te dageba tau sabo se te homude konea pali. Eno dageba wiegi yai bugagia ilaibao. Eno dageba dwai se ebo hagela homu ebao. Dagego te eno yabo se homu koneama, tama dagego te se pedelabo tonalua. ¹²Te sogo te dage ena paꝓa aselama, te enaba i weyu, enaba gedu haluasa po waibao, te eno dagego gedu haluasa po odaibao. ¹³Te sogo te dagego homu kolesaga sesego, me dagego kolesagago te ena gegebo se bomu mu eyu da, teda te dage ena pageba asobo usu yaibao.^o ¹⁴Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te dage ena paꝓa asomainogo ilaibao. Te eno dage bugagia wiegi yai ma bidimainogo yaibao. Tama eno dage tigidali habu badu te dage eno sela sanama, bidada pali to kantri usu nama, sesa bilaibao. Tama eno dage ma oda selama, te duga polobadu bidali buluba odasa asaibao,” wali.

¹⁵“Dagego te po obao, Genuai Bidigo te profet dabe dage te Babilonde bidibo sogo mani po wabo dao.^p ¹⁶Tialima, Genuai Bidigo megi te to kantri Juda tonalu. te Devitgo sia kingde dugulaluabo kingde homu kone palama, te agai duga abagi hani dabe, te dage dali kalabus pisawani hani dabede homu kone palama, tama Genuai Bidigo te tiwai po walio, ¹⁷Ena Genuai Bidigo, Tigidali Bomo Elalubo, eno te po obao, eno te Juda to kantride bidalubo hani bidi dabeba boi bidi tagala palama, hwiagasaibao. Tama eno te nai dage menia sobadi elama, te dwai gasi saibao. Tama augwali te dwai ni kaya fik du walama, te bidigo tusꝓ yabo tiwai yaibao. ¹⁸Tama te gasa to kantri we bidi dabego eno te dwai se te Juda dabeba yali po odolama, te augwali wi elama, dwai noma mu saibao. Tama eno te Juda dabe te gasa to kantriba tedela palaibao. Tama te bulu kantri we bidi dabego te Juda dabe augwaliba dolobo se eyu, posobo po waibao. Tama te we bidi dabego augwa boi bidi dabeba dwai po wabo sogo, augwa te tiwai po waibao, “Dage te Juda dabe dolali tiwai gilama dolaibao,” waibao. ¹⁹Ena Genuai Bidi, eno te se augwaliba yaibao, magi baso meni, augwaligo eno po sela sawani. Hauwa sogo eno te profet dabe tagala palama, te eno se bidi dabe, dage Israelba tagala palali, tiali goli, dagego augwaligo po me odobeo.’ ”

²⁰“Dage tigidali we bidi eno Jerusalemde sela sanama te Babilonba tagala palali, dagego ena Genuai Bidigo po bugagia odao. ²¹Ena dage Israelgo God, ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao, eno homu te tibo profet si, me te Ahap, te Kolaiago ogwa, me te Sedekaia, te Maseago ogwa, te eno te tiwai po obao. Augwali sigo te eno nogide tibo po dageba pusubao. Tama tibaso, eno te augwali si te Babilon king Nebukatnesar nogoba mueibao. Tama agai te po waibao, te augwaligo te bidi si te

ⁿ 29:10 2 Sto 36:21; Jer 25:11; Dan 9:2 ^o 29:13 Bom 4:29 ^p 29:15 Genuai Bidigo po augwali siba ma mu weyu, te profet hani dabeba wali po te ves 20-23 tede elalubao.

augwa gedude digi ela mueibao. ²²Tama te dage Babilonde bidibo Juda dabe, te dagego abagi me deliba te dwai po wabo homu eyu da, dagego te tiwai po waibao, ‘Genuai Bidigo nage dolomainao, te agai Sedekaia de Ahap dali siba yali tiwai elama, te Babilon kingo augwali si te isiba ulai dao.’ ²³Eno augwali si dolaibao, magi baso meni, augwali sigo te dwai kolesaga mu dage Israel tomode yalio. Augwali sigo te augwa abagi dabego we dabe dali pagela pilama, tama augwali sigo tibo po eno nogide pusali. Eno augwaliba te po me mabeo. Ena Genuai Bidi, eno augwali sigo kolesaga koneama, tama eno tede po pusubo dao. Eno po tama dao,” wali.

Jeremaia go bomai po te Semaiabolo mawai

²⁴Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Jeremaia, nago te po te Semaia te Nehelam bidiba pusao. ²⁵Ena Israelgo God, ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te po obao. Semaia, nago te pas dabe aşenama, te Jerusalemba toloyu, te pris Sefanaiabolo me tolali, te Maseago ogwa, te tigidali gasa pris dabeba me tolali. Nago aşani pasde te tiwai po wali, ²⁶‘Sefania, Genuai Bidigo nage dađi ilama, nago te pris Jehoiada hasegelama, te Genuai Bidigo be tonaluao. Tama tialima, te esela pabo bidi me deligo te profet po pusubaso da, teda nago aga kalabus yabo şe elalubao, te aga nogo şağa dunama, te ain me deli aga dogonide domonao. ²⁷Tama tialima, magi baso nago Jeremaia te Anatot bulu bidi hage yai meniwe? Te bidi agai dage tomode te po me pusubo dao. ²⁸Agai da te Babilonde bidalubo bidi dabeba pas tolama, agai te tiwai po wali, “Dage te bobage sogo kalabus bidaibao, te dagego be şenama, te duga gi dabe bulama, tama te gide nai sela tuao.”’

²⁹Pris Sefanaia go te Semaia go pas sali, tialima, aga te Jeremaia ba pelama, te pas nedali. ³⁰Agai nedela silalio, tialima, Genuai Bidigo po Jeremaiabolo mayu, te tiwai po wali, ³¹“Jeremaia, nago te tigidali Juda dabe te Babilonde kalabus bidibo haniba te pas tolao. Augwaliba te tiwai po wao, Genuai Bidigo te Semaia te Nehelam bidide homu kone palama, te po wali, eno te Semaia dageba me tagala palobeo, tialima, agai te profet po dageba pusubaso, dagego te tibo po homuba dađu omainogo yai. ³²Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, Semaia te Nehelam bidigo dage kekelama, eno po sela şawainogo ebao. Tama tialima, eno te dali aga haniba me te dwai dene mabo şe mu ilaibao. Te eno wiegi yai şe te ena we bidi dabeba pedalumainogo ebo sogo da, te aga hani bidi deli me bidigobeo, te şe dabe sumainu tiaibao. Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo wiegi yai şe aga we bidi dabeba yaibao wali

30 ¹Genuai Bidigo Jeremaiabolo po mayu, te tama po wali, ²“Ena Genuai Bidi, ena Israelgo God, eno te po obao, nago te buku

me deli selama, te eno nagebolo mani po tigidali aşao. ³Ena Genuai Bidi, eno te ena we bidiba yabo şe daj ilali sogo elalubao, te Israel dabe me Juda te bugagia ma bidaibao. Te eno augwali te tş te augwa waj nõq dabeba polobadu mani tşba ma odasa aselama, te augwa tş mu ma pedelaibao,” wali.

⁴Genuai Bidigo te Israel dabe me Judade homu elama, agai te tiwai po wali,

⁵“Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
te we bidi dabe haliga dua tegaluama bidibeo.
Menio.

Augwali wi umagia mu elama,
te augwali dwai gela mu wai dao.

⁶Magi basowe? Te bidi dabego wai ame nabo dawe?
Tialima, magi baso eno suali tigidali bidigo augwa
haligaba nogo mubawe?

Augwaligo te tama tebo te wego wai ame nainogo dene
genuai ebaso ebo tiwai ebao.

Magi baso augwaligo gesabidi te gasagi yai tedali dwai
mu pedaliyu,
te bidigo wi umabo ebo tiwai ebawe?

⁷Homu dene mu ebao,
te dwai sogo mu me deli pedelaibao.
Te dwai sogogo te gasa dwai sogo ebo tigidali aiyaba
elalueibao.

Eno we bidi dabe, te Israel dabe,
augwali te sogo genuai şeş elalueibao.

Tiali digi, te eno augwali ma saibao.

⁸Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo, eno te po obao,
te eno te boi bidi dabego te Israel dabe mageba
domonani ni nami pedai alua şanama,
te eno augwali kalabus elaluali silimainogo yaibao.
Tama augwali te gasa hani dabego olo şe ebo bidi bidali
tiwai munu ma me bidigobeo. Menio.

⁹Te augwali ena Genuai Bidi,
augwa God dologode bidaibao.
Me eno te Devitgo hani bidi me deli augwaligo king
nigilama,
tama augwali aga dologode me bidaibao,” te po wai.

¹⁰Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Dage Israel, dage Jekopgo hani dabe,
dage eno şe bidi me şe ebo we,

- dage wi me elama, midigi igio.
 Mu tama, eno dage digibulu bulude
 te kalabuside bidibadi ma saibao.
 Tama dage te duga tɔba digi ma aselama,
 te bugagia dugulaluagameo.
 Te niwai hani me deligo dage wi me iligobeo.
- 11 Ena Genuai Bidi, ena dage dali bidibao,
 te dage tau saibao.
 Dagego te dwai sɛ yali dao.
 Tama eno dage dodolobo sɛ igi menigi da,
 te dolo menigi da.
 Tama tibaso, eno dage e tɔde sela sɔwaibao.
 Te eno dage augwali tomoba te tagala palobaso
 bidigi pali tɔ pedai kantri dabe te mu silaibao.
 Tialima, te dage eno me silimainogo egobeo.
 Mu tama, te eno dwai dene dagebolo mawaibao,
 tialima, eno te doloba pai kolesaga naga wali peyu,
 te eno dage dodolaibao,” wali.⁹
- 12 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Israel, te augwaligo nage dwagilama mu elama,
 te nago genuai keni pedela sabeo.
- 13 Te nage tau somainogo enaba gedu haluasa po wabo
 bidi meni yai.
 Te nage tigi usu ma ilabo marasin te menia sai dao.
- 14 Te nago polobadu abagi wali bidi hani dabe,
 augwaligo nage homu kegeda palama,
 te homu godolo me ebeo.
 Nago te dwai sɛ hauwa yali te genuai sɛgɛ elalubao.
 Tama nage eno dolama,
 te sesena pai bidigo aga boi bidi dali ebo kolesaga
 tiwai yali.
- 15 Nago te keni halubaso, te gela hauwa wabo tagalao.
 Te keni me pedela sogobeo.
 Nago dwai sɛ hauwa yali, tama nago sɛgɛ genuai
 elalubao.
 Tama tiyu eno te kolesaga nageba ebo dao.
- 16 Tialima, mu tama, te hani dabego nage dolobo sɛ
 ebao,
 te augwa digi dolaibao.

⁹ 30:11 Jer 46:27-28

Te nago boi bidi dabe augwali te digibulu buluba
kalabus paibao.

Te nageba dwai sę eyu,
te nago doado bage tigidali wi sali hani dabe,
te boi bidi dabego dwai sę augwaliba elama,
te augwa doado bage dabe wi saibao.

17 Te nago boi bidi augwaligo te tiwai po waibao,
‘Saion te olo nai tiwai elama, te mu dwaibao.
Te bidigo agade homu me egobeo,’ te po waibao.
Tialima, ena Genuai Bidi, eno te tiwai po obao,
eno digi nago tigi usu ma ilama,
te nago keni pedela somainogo yaibao,” wali.

18 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Eno te olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga te Jekopgo
haniba elama,
augwali tau saibao.
Te augwaligo augwa bidabo be dabe sęnama,
te augwa tęde bugagia ma bidaibao.
Tama augwa te Jerusalem taun ma dodolama,
te polobadu elaluali pesagede ma nigaibao.
Tama augwa te kingo be aga elaluali pesagede ma sę
yaibao.

19 Tama te Israel dabego enaba buba hwi wabo tęąbi
po waibao.
Te augwa tęąbi weyu, wiegi yai pemene yaibao.
Te eno augwali hani genuai pedalumainogo elama,
te augwali dwasianu hani me bidigobeo.
Tama te gasa we bidigo augwali haniba te genuai nogi
momainogo elama,
tama te hani dabego augwali nogi aiyaba
elalumainogo me egobe dao.

20 Te Israel dabe augwali te bomai hani elalu,
te polobadu bidali tiwai yaibao.
Te eno augwali tau selama,
te augwali te augwa tęde bugagia bidaibao.
Te eno augwaliba dwai sę yainogo ebo
hani dabeba dwai dene mawaibao.

21 Te augwa bidi dabe digi me deli te augwa tobolu
bidi pedelama,
te augwa tonalueibao.

- Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
 te ena digi eno te bidi ena pageba oda saibao.
 Magi baso meni, te bidi dabe augwa homugo digi
 te ena pāba asobo usu egobeo.
- 22 Tama dage Israel te eno we bidi hani mu pedelama,
 te ena dagego God bidaibao,” te po wai dao.
- 23 Odao. Genuai Bidigo haliga sēbe te dwai sē ebo
 bidi dabeba pedelainogo ebo,
 te bomai wali me tulubage te augwaliba pedalubo
 tiwai yaibao,
 tama te poboge ebo bomai waligo te augwali tobolu
 aiyaba agabo tiwai yaibao wali.
- 24 Genuai Bidigo haliga sēbe me elaludu,
 te agai yaiba homu yali sē tigidali ela siligi paboba
 usu naibao.
 Te nosali dagego te sē page koneaibao wai dao.

Te Israel dabe ma aselama, te augwa t̄de digi bugagia bidaibao

31 ¹Genuai Bidigo te tama po wai, “Te eno bodolu muani sogo yagasobode, teda ena te Israel hani tigidali augwa God bidaibao, te augwali eno we bidi hani mu pedelaibao. ²Ena Genuai Bidigo, eno te po obao, te Israel dabe te boi bidide wi pelama, te masigi t̄ kemi bulude bidali. Tialima, eno augwali godolo elama, te eno augwaliba wiegi yai sē ebaso, te augwali toma nabo buluba soaibao,” wali.^r

- ³ Genuai Bidi te digibulu buludu aselama,
 te ena, Jeremiaiba pedelama, te tama po wali,
 “Dage Israel, eno dage sesemane sogo godolo elama,
 te eno wiegi yai kolesaga dageba ebao,
 te dage ena pageba asomainogo tebo dao.
- ⁴ Dage Israel, eno gedude dage te bidi dali pagela
 piṣawai gesi we tiwai dao.
 Tama te eno dage bomai hani we bidi ma pedalumainu

^r 31:2 Te ves 1 tedu galalasa pelama, te ves 22 te tomode elalubo po dabe te Israel we bidi augwalide wali po polobadu te kantri Israel te not badu te kantri Judade bidali. Te hani augwaligo dwai kolesaga ebaso, te Godigo augwali te boi bidi dabego te augwa t̄ kantri bulu sela pelama, bidigi pomainogo yai, “te bulu kantri not badu dao.” (ves 8) Augwali te bulu kantride bobage sogo bidalio, tama megi da, Godigo te augwali ma odasa aselama, te tigidali Israel deli hani pedelama, te God dologode bugagia bidimainogo yalio. Samaria taun te (ves 5 tede wali) Israelde genuai taun elaluai. Te Efraim hanigo po ves 6; 9; 18; 20, tede elalubao, te Israel hani dabede aga te genuai hani mu me deli elaluai, te Godigo Efraim nogi ebo sogo, agai te t̄ not badu bidali Israel hani tigidalide po olama te po walio.

yaibao.

Te gesi ogwa wego pemene elama, haḃidi eleyu,
te teḃi wabo hani dabe dali pemene ebo tiwai
dagego yaibao.

5 Tama dagego gesi wain gi te Samaria bulu du bagede
nigaibao.

Tama duga digi te wain dabego ge du saibao.

6 Te sogo te Efraim hanigo bulu dude bidibo tonalubo
bidi dabego, augwa te tama i waibao,
‘Tegoba, da te Saion bulu duba pinao.
Da Genuai Bidiba pobao, dena God dao.’ ”

7 Genuai Bidigo te tiwai po ma wali,

“Te Jekopgo haniba wiegi yai pemene ebo teḃi po wao,
te hanigo te tigidali gasa hani dabe edelama,
polalubo mu dao.

Te enabolo genuai nogi mabo teḃi weyu,
te tiwai po wao,

‘Genuai Bidi, naga we bidi dabe ma sao,
te me badu bidali hani Israel pedai dao,’ te po wao.

8 Mu tama, ena Genuai Bidigo eno te ena we bidi dabe
te tḃ kantri not badu,
me tigidali tḃ pedai badu selama,
te augwali ma odasa asaibao.

Te gedu widai dabe, me saḡa dwai, me te haliga elalubo
we dabe,
me te wai tega painogo ebo we dabe,
augwali me asaibao.

Te Israel genuai hani mu pedelama,
te augwali augwa tḃa digi ma asaibao.

9 Te eno augwali odasa asobo sogo, augwa gela weyu,
enaba gedu haluasa po weyu, tama asaibao.

Te eno augwali dodolo asu,
te augwali eno wiegi yai we elalubo pesageba
pedelama,
te eno augwali doloba pai sunumidu odasa asu,
te augwali me tula mugobeo.

Eno te tama tiwai yaibao, magi baso meni, ena te Israel
hani dabego Aya bidibao,
tama Efraim te eno gomunai wai tiwai dao,” wali.

10 “Dage te me badu tḃ kantri hani we bidi dabe,
dagego ena Genuai Bidigo poba bugagia olo muao.

Tama dagego eno te po te digibulu bidibo we bidiba
pusao,
te tamu aṅ u badu bidibao.

Dagego te tiwai po augwaliba wao,
'Genuai Bidigo te Israel dabe sela sṅnama, tedela
palali,
tiali goli, agai augwali ma odasa asaibao.

Te agai augwali bugagia mu tonalu,
te tonalubo bidigo aga sipsip dabe
tonalubo tiwai ebo dao.' Te po wao.

11 Ena Genuai Bidi, eno augwali te Jekopgo hani dabe
ma saibao.

Awe, te boi bidi dabego bomogo augwaligo bomo edelai
goli,
eno augwali te bomai boi bidi dabego nogode
ma dobola saibao.

12 Tama augwali te Saion bulu duba dolugulama,
te augwali wiegi yai pemene mu elama,
te i umabo mu udaibao.

Te ena Genuai Bidigo augwaliba te wiegi yai nai mu
mobaso,
te augwali wiegi yai pemene yaibao.

Te augwaligo wiegi yai pemene ebo te nai witba,
me wain, me oliv wel, me te kibu sipsip dabeba,
me eno mabo bulmakau dabeba te augwaligo homu
pemene yaibao.

Te wiegi yai mu pedalama,
te gi wḗ usu elalubo gi tiwai dao.

Te augwali dwai munu ma bidibeo.

13 Te sogo te wegi ogwa we wiegi yai homu pemene
elama,

te teḗbi po weyu, te gesi bidi me, monu dabe me,
pemene yaibao.

Eno augwali homu dene ebo silama,
te augwali bugagia haliga tegalumainogo yaibao.

Te eno augwali haliga nagame elama, dua digi bidiyu,
pemene emainogo yaibao.

14 Te we bidi dabego ofa hauwa enaba selasa asaibao.

Tama tibaso, te pris dabe augwa nai hauwa elalueibao.
Tama eno te wiegi yai nai hauwa te eno we bidi dabeba
mawaibao.

Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao," wali.

Genuai Bidigo olo tau mabo wiegi yai kolesaga te Israel dabeba yaibao

- 15 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Genuai gela wabo me, te hobede ebo po me,
 te Rama taunde pedelaibao.
 Te we Reselgo aga wai dabe isaide te hobedai gela
 waibao.^s
 Te aga te we bidi dabego wiegi yai haliga penebo aga
 hagela homu yali,
 magi baso meni, aga wai dabe tigidali te munu
 me bidibeo.^t
- 16 Tialima, ena Genuai Bidi, eno po obao,
 Resel, nage gela munu ma wagio.
 Nago gedude gela aꞑi hola sayao.
 Nago gela odolali me wabeo. Menio.
 Te nago hani wai dabe augwaligo boi bidi dabego tꞑ
 kantri tagalama,
 nageba ma asaibao.
- 17 Ena Genuai Bidigo eno te po obao,
 nago homu te pedelainogo ebo naiba kone palama,
 tama te naga te hani wai dabe te augwa page
 buluba ma asobo sogo tonaluagameo.
- 18 Te Efraim hani dabego gela wabo eno mu odalio.
 Augwa gela weyu, te tiwai po wali,
 ‘Genuai Bidi, nago da keloago elali, te nago da dodolali,
 te bidigo te hagoma ebo ogwa bidi bulmakau elibo
 tiwai yai.
 Genuai Bidi, nage naga dago God,
 te da nageba ma asabo homu ebao.
 Tama tialima, nago da odasa asao.
- 19 Dago nage tagalali, tiali goli, megi da,
 dago haliga begelalio.
 Te dago dena yali dwai seꞑ koneama, da hale mu elama,
 dago tobolu basi gulali.
 Polobadu dago hani dabe augwali te gesi we bidi tiwai
 bidalu,

^s 31:15 Resel te Jekopgo we, tama te Israel augwaligo homugo te augwa auwa mosi da homu yali. Te Resel pubulali gꞑ page te taun Ramade elaluai. Tibaso, te hanigo po begelama weyu, te tiwai po wai, Resel te taun Ramade bidiyu, te aga hani wꞑi nꞑꞑ wai puluba dabe hagawalio homu idubao, te agai homu dene ebo gela umabo wabo dao. Te po wai. ^t 31:15 Gag 35:16-19; Mat 2:18

te dwai kolesaga hauwa yali.

Tialima, megi da,

da dena te dwai kolesaga yalide hale dwai mu ebo
dao.'

Te Efraim hani bagego te po wabo eno odali.

²⁰Ena Genuai Bidi, eno te po obao,

eno Efraim te godolo mu yali, aga eno ogwa dao.

Tigidali sogo eno aga nogi wedu,

eno agade homu kone yai.

Eno haliga agaba mu mudubadi ebao.

Tialima, eno olo tau sabo wiegi yai kolesaga agaba yai
dao."

²¹"Dage Israel, eno gedude dage te bidi dali pagela

pisawai dwagi yai gesi we tiwai dao.

Tama dagego te duga page bulu tagalabo sogo,

te dagego wali pabo sunumi bugagia koneao,

tede te daɣi dabe ilao.

Magi baso meni, nosali te dage ma asobo sogo dagego

te duga sunumide muani daɣi sulama,

te sunumi bugagia wali pomainogo tama yao.

Dage Israel, megi da, dage te duga taunba ma asao.

²²Dage te ena wegi wai tiwai,

tiali goli, dagego ena tudiba muani.

Mena sogo te dagego haliga si ebo tagalama,

te enaba ma asaibawe?

Ena Genuai Bidi, eno gesi noma kolesaga te tɔde yaibao.

Te kolesaga e tama dao.

Wego digi te bidi pageabi elama, te agaba hanalu,

te aga godolo eba waibao," wali.

Genuai Bidigo we bidi augwali bugagia dugulalueibao

²³Israel hanigo God, aga Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te tiwai po wali, "Nosali eno te kantri Juda bugagia elalumainogo yaibao, te Juda dabe augwatɔ te augwa taunde bidaibao. Te augwa te po waibao, 'Nage Genuai Bidigo bulu du, Genuai Bidi nagede bidiyu, te wiegi yai doloba pai kolesaga mu ebao. Genuai Bidigo nageba wiegi yai seɣ bugagia mu emainao,' te po waibao. ²⁴Te gide seɣ ebo bidi dabe, me te sipsip tonalubo bidi dabe me, augwali te Juda dabego tɔde bidiyu, te taun dabede me bidaibao. ²⁵Te bidi me deligo tigi bomo silibaso da, teda eno aga daɣi walaibao. Tama te bidi aga haliga segeɣ elalubaso, te eno agai haliga usu naibao," wali.

²⁶Tialima, ena, Jeremaia, ena hodaluama, tononobilibadi, te ena bugagia godege piali homu ebo dao."

²⁷"Ena Genuai Bidi, eno te tiwai po wai, eno tebodolu me deli munama elalubo, tama te sogo eno te webidi dabe, me te hasa sibi hauwa, te Juda tõe me Israeltõe pedalumainogo ilaibao, te bidigo gide sę elama, naihauwa pedalubo tiwai yaibao. ²⁸Polobadu augwali enotonaluali, te gudumainu, me augwali alumainogo eyu, meaugwali aiyaba elalumainogo eyu, augwali dolomainuelama, te dwai sę augwaliba emainogo yai. Tialima, megi da, ena Genuai Bidi, eno te po obao, te augwali enotonalu, te augwali nigilama, te augwali bulama, te augwalibugagia bidaibao wai dao. ²⁹Tama te sogo da, dagewe bidi dabego te tiwai po begelama, munu me wagobeo, "Te aya idago te wain du tau isąwai tuali. Tialima, te augwa wai puluba pedauwalide ha yalio,' me wagobeo." ³⁰Menio. Te sogo da, te bidigo dwai sę me ebaso da, te aga digi naga isaibao, te aga wai dabe tede isigobeo. Te bidigo te tau isąwai wain du tuali tiwai ebaso, te aga pedauwalide digi naga ha yaibao," wali.

³¹Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po wai,

"Odao, eno te sogo bodolu me deli muai,
tama eno gesi noma daų wabo po te Israel hani dali,
me Juda dabe dali daų waibao."

³²Te daų wabo bomu yai po te polobadu eno duga

waį nų dabe dali yali tobage tiwai meni,
te eno augwali te Isipde selama,
te augwali nogo tolasa odasa asai.

Augwali te eno we tiwai bidibaso,

te ena, Genuai Bidi, ena te augwa bidi tiwai bidali.

Tiali goli, augwaligo te polasa daų wai elaluali bomu ya
i po te bolai dao.

³³Tialima, eno te Israel we bidi dali daų wainu ebo
bomu yai po e tiwai elalubao.

Te eno bomu yai po augwaligo homude munama,
te augwaligo haligade te bomu yai po asębo tiwai
yaibao.

Te ena augwaligo God bidiyu,

te augwali eno we bidi hani dabe bidalueibao.^x

³⁴Te ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,

te sogo te bidi dabego te augwa abagi dabe,

^u 31:26 Te po page bugagia mu konebeo, tama me te dego te po pusali homu ebo. Te Jeremaia aga digi, ma gasa bidigowe? ^v 31:29 Ese 18:2 ^w 31:31 Mat 26:28; Mak 14:24; Luk 22:20; 1 Ko 11:25; 2 Ko 3:6 ^x 31:33 Hib 10:16

- me augwa ama dede, te po ola mabo po weyu,
te tiwai po weyu, ‘Dagego Genuai Bidi koneiaḡo,’
po me wagobeo. Menio.
Te nogi meni yai bidi, me nogi elalubo dabe,
tigidaligo ena koneaibao.
Magi baso meni, te eno augwa seḡe tagalama,
te eno augwaligo yali dwai se homu kone munu me
egobeo,” wali.^ᶜ
- 35 Genuai Bidigo giliga muani te ula momainogo yali,
tama aḡai polua me hḡ dabe ḡai ilali,
te hulide ula momainogo muani.
Aḡai te tamu aḡi hodolobaso, te genuai aḡi dini pedalu,
te genuai u wabo.
Aḡa nogi e tiwai, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.
Aḡai te tama po wai,
- 36 “Ena Genuai Bidigo, eno po dolo obao,
te Israel hani dabe sesemane bidada paibao,
te giliga, me polua, me hḡ dabe elalubo tiwai yaibao.
Tama te giliga, me polua, me hḡ dabe,
te augwaligo eno augwaliba mani se isaḡbaso da,
teda te sogo naga te Israel hani dabe sia sigi dao.
- 37 Ena Genuai Bidigo, eno te po obao,
te bidigo dagalu tigidali badu habu usu sobaso,
usu yaibao weyu,
te bidi mego te tḡ bulali pageba mu aiya dulama,
te tigidali habu badu subaso, usu yaiba obaso da,
teda te sogo naga tama eno te Israel we bidi tigidali
tudiba mueibao,
te augwa yali dwai kolesaga wei ponoyu, tiaibao.
Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao,” wali.

38 Genuai Bidigo po ma weyu, te po wai, “Eno te bodolu muani sogo,
te augwaligo Jerusalem ma nigaibao, te eno taun dao. Te Jerusalem
genuai obo ḡai te not badu, te Hananel te Tauade gagalama, te Dagebadu
Sunumiba usu nigi paibao. 39 Tama ḡai ebo te giliga dega sigilubo
badu, te dwasianu bulu du Garep teba usu nigi pelama, te begelama, te
bulu Goaba pedelaibao wali. 40 Tama te tḡ bogo me saut badu, te bulu
odogode te ḡu page me elalu, te keli saḡbo pesage me elaluali, te taun ḡai
yali tomode elalueibao. Te giliga pedalubo badu, te tigidali tḡ pedai te
odogo bulu te aḡi Kidron sesegeba usu nigi paibao, te me te taun tomode

^ᶜ 31:34 Hib 8:8-12; 10:17

elalueibao. Te daꞑ pabo te Hos Dabego Sunumi te not badu usu naibao. Tama te taun tomode tꞑ tigidali te gasagi yai tedali tꞑ dao, te ena Genuai Bidigo tꞑ elalueibao. Te boi bidi dabe aselama, te taun dolama, te aluama, te doado bage me sagasogobeo. Menio. Te taun te sesemane sogo bugagia elalueibao,” Genuai Bidigo te po wali.

Jeremaia go tꞑ abelai

32 ¹Te kibu be nogo si te Sedekaia Juda king bidali side, Genuai Bidigo Jeremaibolo po mawai. Te sogo te Nebukatnesar te Babilon king bidali, te 18 yia bidai elalubo sogo dao.^z ²Te sogo te Babilon kingo ami bidi dabego te Jerusalem taun bagulubo sꞑ yali, tama profet Jeremaia te ami dabe badu kalabus elama bidibadi, te Juda kingo genuai obo tomode bidai dao. ³⁻⁵Jeremaia go profet po te tiwai pusai, “Genuai Bidigo te tama po walio, ‘Mu tamao, te eno te Babilon kingo te taun somainogo yaibao,’ wali. ‘Te Sedekaia te Kaldia dabede, te Babilon ami dabede wi me pogobeo. Menio. Ena Genuai Bidi, te eno te Babilon kingo aga pageabi emainu elama, tama Sedekaia te Nebukatnesargo gesabidiba doligi pelama, tama Nebukatnesargo hanalubo po dabe dolo ponaiabao. Tama Nebukatnesargo te Sedekaia Babilonba sela pelama, tama Sedekaia te bulude bididubadi, te eno aga homu kone ma palabo sogo daꞑ ilaliba usu naibao. Te dagego Babilon dabeba hwiꞑyu da, teda dagego augwali aiyaba me elalugobeo. Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao.’ Agai te po wali,” Jeremaia go te po wali. King Sedekaiago te po odolama, agai te Jeremaia dali wado eyu, te tiwai po wali, “Dego nagebolo obaso, nago te tobage profet po pusaliwe?” Tama Sedekaiago Jeremaia te kalabusiba muai dao.

⁶Te Jeremaia aga po digi obao. Te ena, Jeremaia, te kalabuside bidali sogo, Genuai Bidigo enabolo te tama po wali, ⁷“Odao. Hananel, te nago aya aga ama Salungo ogwa, aga nageba asaibao. Te agai nagebolo hanalu, te agai Anatot taunde elalubo tꞑ abela waibao. Magi baso meni, nage da te aga paꞑde mu elalubo ama dao, tama nage te tꞑ abelibo polalubo bidi dao,” te po wai.^a ⁸Tialima, nosali Hananel te ena kalabus bidibo pesageba asali, te ami dabe bidibo madi aselama, ena suagasali, te Genuai Bidigo po wali gilama yai. Te Hananelgo enaba te tiwai hanalu wali, “Eno homugo nago eno tꞑ te Anatot taunde elalubo abelao, te Benjamin hanigo tꞑde elalubao, magi baso meni, nage eno ama, tama nage te tꞑ abelibo polalubo bidi. Nago abelama, te naga tꞑ elaluagameo,” wali.

Hananel aga digi dao te po ola silibaso, eno koneai, Genuai Bidigo homugo eno te Hananelgo wabo po tiwai gilama emainogo homu yai

^z 32:1 2 Kin 25:1-7 ^a 32:7 Te ede wali po page tiwai po te Prs 25:25 tede me te po mu elalubo suao.

dao.^b 9-10 Tama te t̄q eno abelali. Eno te t̄q abelibo bomo yai po kontrak as̄enama, te eno haluama, tama tede eno d̄aj ilali, te bidi mebago gedude muai. Tama eno te silva bidi sese nogo si 200 gram s̄eḡe yai silva usu nama, tedali dagalama, eno te Hananelbolo mawai, te t̄q pedai mone usu nama mawai dao. 11 Eno te pepa si as̄ai, te t̄q abelali bomo yai po, me da sigo d̄aj wali po me, te pepa side elaluai. Pepa me deli te eno bebelali, te gasa pepa me eno bebelibeo. 12 Tama eno te pepa si selama, te bidi Barukbolo mawai, te Neriago ogwa, te wai te Maseago w̄aj n̄oḡ. Tama bidi hauwago eno te t̄q abeliyu ebo s̄e suali. Eno ama, Hananel, tama augwa te bomo yai pode nogi as̄ani bidi dabe me, tede dulaluali, te gasa Juda dabego me, tigidaligo eno te s̄e ebo suai dao. 13 Te bidi dabego tononalubadi, eno te Barukbolo te tiwai po walio, 14 “Israelgo God, aga Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo, agai te tiwai po wali, ‘Baruk, nago te bomo yai po as̄ani pepa si selama, te si te sospen sene me deliba muao, te si dali si sesabi elama, bugagia munalumainao,’ wali. 15 Magi baso meni, Israel God, aga te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te po wali, nosali te bidi dabego te be, me t̄q, me wain gi dabe te abelibo s̄e ma gagaiba, e t̄q kantride,’ agai te po wai,” eno te po Barukbolo wali.

16 Baruk, te Neriago ogwago, te as̄ani bomo yai po sali dao, tialima, eno Genuai Bidiba te tiwai gedu haluasa po wai dao, 17 “O God, Genuai Bidi, te nago genuai bomogo nago te dagalu me t̄q nigai dao. Te nago is̄a yabo s̄e deli me elalube dao. 18 Sesemane sogo nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga te umabo tausen we bidiba ebao. Tialima, te bidi me deligo dwai s̄e ebaso da, teda nago dwai dene mabo s̄e agabolo eyu, te aga wai dabeba yaibao, te aga yali dwai s̄e wei ponoyu tebao. God, nage polalubao, te nago bomo umabo elalubao, nago nogi e tiwai, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao. 19 Nago te wiegi yai s̄e dabe yabo homu kolesaga elalubao. Nago bomo elalu, te nago genuai s̄e dabe ebao. Nago te tigidali we bidigo ebo s̄e subo dao. Nago te bidi tigidali deli deligo ebo kolesaga dagalama, te augwa yali kolesagade usu nama, wei ponobo dao. 20 Polobadu nago genuai bomai s̄e dabe te t̄q kantri Isipde yai. Tama nago te tobage deli kolesaga naga te da Israel tomode idubadi, te gasa hani we bidi tigidaliba me ebao. Tama tigidali hanigo nagebolo genuai nogi mabo dao. 21 Nago genuai bomogo, nago bomai s̄e elama, te tobage genuai s̄e hauwa te Isip dabe wi iliyu yalio. Tama te kolesagade nago da Israel dabe sai, te naga hani dabe, te Isipde selama, da odasa asai dao. 22 Tama nago te t̄q dabolo mani, te nago dago w̄aj n̄oḡ bomai po d̄aj wali gilama yali. Te t̄q ili hauwa elalubaso, te nai dabe wiegi yai bugagia mu holai dao. 23 Da hani dabego te t̄q selama, tede bidali. Tialima, te nago augwaliba mani tigidali po, me bomo yai po, te augwaligo wali me pabeo. Menio.

^b 32:8 2 Kin 25:1-11; 2 Sto 36:17-21

Augwaligo nago po sela sayu, te nago bomo yai po bolalio. Tama tibaso, nago te dene mabo se dabe da haniba yai dao.”

²⁴“Tibaso, te Babilon dabego te Jerusalem bagua sagaselama, te da dali hwibo se yai. Augwaligo te taun obo pade to du holama, te augwa tede dolalu boi hwinama, te taun sainu yai. Te boi bidi dabe da dali hwibaso, te da nai saq pelama, te dwai gasi daba pedelali. Tialima, te Babilon dabego te Jerusalem saibao. Te nago po wali se dabe, te pedelalio, te megi nago subao. ²⁵Mu tama, te Babilon dabego te taun sainogo yali. Tialima, God, Genuai Bidi, naga digi te to abelao obaso, eno abelali, tama te bidi dabe seselama, augwa te daq wabo bomo yai pode nogi asemainogo yai dao.” Ena Jeremaia eno te gedu haluasa po wai dao.

²⁶Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po Jeremaibolo wali, ²⁷“Ena digi ena Genuai Bidi, ena te tode we bidi hani tigidaligo God dao. Eno tigidali se ebo usu dao. ²⁸Tama ena Genuai Bidi, eno te taun Jerusalem te Nebukatnesarba mayu, te Babilon ami dabe dali mawaibao, te augwali Kaldia dabe dali mawaibao, te augwali Kaldia dabe augwaligo te taun selama, ²⁹te augwaligo isi nogolama, te taun siago tigidali ulaibao. Tama te isigo te we bidi ugwaba holama, augwa be pedude te wiegi yai denami ilibo ofa te tibo god Balba iduali alta isigo daibao, te gasa god dabeba te wain ofa geludali. Tama te kolesaga idualigo te we bidi augwaligo ena haliga sebe dwai mu iliduai dao,” wali.

³⁰“Te Israel me Juda augwali te gesi hani elalubo sogo gagalama, te megi e sogoba usu nagasobao, te eno suali, augwaligo dwai kolesaga naga iduali. Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, sesemane sogo augwaligo te tibo god nigibo kolesagago ena haliga sebe iliduai dao. ³¹Te augwaligo Jerusalem nigali sogo gagalasa, megi e sogoba usu nagasu, te Jerusalem augwaligo ena dwai haliga sebe ilalio. Tama eno te taun dolabo homu elama, te eno munu me sugobe dao. ³²Te tigidali Israel me Juda we bidigo ena dwai haliga sebe umagia mu ilama, te augwaligo dwai kolesaga haniani yali. Tigidali olo we bidigo me, te king dabego me, tobolu bidi dabe me, pris dabe me, profet dabego me, tigidali Juda we bidi me, Jerusalemgo me, te dwai kolesaga ebo dao. ³³Augwaligo ena tudiba naga munama, te augwali ena pageba me asobeo. Eno hauwa sogo augwali ola mani, tiali goli, augwaligo eno po odisayu, ma eno augwali ola momainogo ebeo. ³⁴Augwaligo te kugumini yai tibo god piksa te bede ugwaba dodolali, te Israel dabego enaba digi lotu omainogo yai be dao. Tama te kolesagade augwaligo te be eno gedude meda mu ilibo dao.^c ³⁵Tama augwaligo te tibo god Balba lotu wabo pesage te odogo bulu Hinomde nigai. Tama augwa wai dabe digi te tibo god Molekba ofa ilali. Tiali goli, eno augwalibolo te kolesaga yao po me wabeo. Tama me

^c 32:34 2 Kin 23:10; Jer 7:30-31; 19:1-6

eno te tobage bomo yai po augwaliba maiabo homu munu me ebeo. Eno homugo augwaligo te kugumini yai kolesagago te Juda dabe hodolama, te dwai sę emainogo ilibo te eno hagela homu ebo dao,” wali.^d

Genuai Bidigo aga we bidi dabeba dwagi yai sę yaibao po wai

³⁶Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Te we bidi augwaligo te po waibao, ‘Te boi bidi dabego daba hwjagaselama, te da nai sqa palio. Tama dwai gasigo da dolobao. Tama tebo kolesagade te Genuai Bidigo te Babilon kingo te taun somainu ilalio.’ Augwaligo te po waibao. Tialima, ena Genuai Bidi, ena dage Israelgo God, eno te taunde homu koneama, eno te gasa po me elalubao. ³⁷Mu tama, eno augwalide dwai haliga sębe mu elama, wado genuaigia mu elama, eno te we bidi dabe te tigidalı tı kantriba sela sęwaibao. Tama eno augwali e tıba ma odasa aselama, te augwali ede bugagia bidimainogo yaibao. ³⁸Tama augwali eno we bidi hani dabe bidiyu, te ena augwaligo God bidaibao. ³⁹Te eno augwaliba deli homu kolesaga naga mobaso, te augwaligo deli sunumi naga wali paibao. Te augwali ena dologode sesemane sogo bidibası, te eno wiegi yai sę augwaliba eyu, tama augwa hani wai dabe me bugagia bidaibao. ⁴⁰Te eno gesi noma daı wabo bomı yai po te augwaliba yaibao. Tama te daı wali bomı yai po sesemane elalueibao. Eno te augwali wiegi yai bugagia ilibo kolesaga me tagalogobe po daı walaibao. Te eno wiegi yai homu kolesaga augwaliba menama, te augwali ena dologode bidiyu, te augwaligo ena munu ma tagalogobeo. ⁴¹Tama eno me te homu kolesaga deli naga elalu, te eno augwalide wiegi yai pemene elama, te augwaliba wiegi yai sę eyu, tama eno augwali te tıde bugagia bidimainogo ilaibao,” wali.

⁴²“Ena Genuai Bidi, eno po ma te tiwai po obao. Hasia te eno dwai sę hauwa augwaliba pedalumainogo ilama, te augwali dolali. Tiali goli, nosali da, te eno wiegi yai sę augwaliba pedalumainogo ilama, te augwali bugagia mu tegaluama bidiyu, te eno augwaliba bomı yai po daı wali tiwai gilama yaibao. ⁴³Te we bidi augwaligo te po wali, ‘Te tı dolama, tama tede te bidi me hasa sibi me bidisiqwai, magi bası meni, Genuai Bidigo te tı te Babilon dabeba mawai.’ Augwaligo te po wali. Tialima, ena Genuai Bidi, eno te po obao, nosali te Juda dabe te augwa tıba ma bidagaselama, te augwa abeliyu, te tı bidibolo menama abelebo mone ma siyu yaibao. ⁴⁴Te bidi dabego tı abelama, te tı abelali daı wabo bomı yai po asęaibao. Tama te bidi mebago gedude te augwa daı wali po bebelama, te augwa daı te mueibao. Te bidi dabego tı abelama, bidibolo mayu ebo te Benjamin hanigo tı me, te Jerusalem paıde tı me, Juda gasa taun dabe badu me, te bulu dude me, te Juda pedai saut badu me,

^d 32:35 Prs 18:21; 2 Kin 23:10; Jer 7:31

te giliga degasa dulubo dwasianu bulu badu me, te t̄q abelama bidibolo mabo s̄e eyu yaibao. Te tama te sogo eno te Juda t̄q kantri bugagia ma bidimainu yaibao. Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo aga dāq wali po usu naibao wali

33 ¹Jeremaia kalabus elalu, te ami dabe pedai badu, te kingo genuai obo tomode bidibadi, tama Genuai Bidigo gasa po me mayu, te agabolo te tiwai po wali, ²“Ena Genuai Bidi, te eno te t̄q nigilama, tama dodolama, aga elalubo madide dāq walai dao. Genuai Bidi wabo te eno nogi dao, te eno te tiwai po obao. ³Te nago enaba i wao, tama eno nago te gedu haluasa po wabo wei ponaibao. Te geme dualalubo genuai nai dabe, te nago konesīqwani nai dabe po te nagebolo pusaibao. ⁴Magi baso meni, ena Genuai Bidi, ena dage Israelgo God dao, eno te Jerusalem be dabe, me te Juda kingo be dabe me homu kone palobao. Te boi bidi dabego Jerusalem bagua sagaselama, t̄q du holali, te augwa tede dolalugulama, te taunba aiya hw̄iainogo tialio. Te Jerusalem dabego augwa be dabego digi aluama, te masigi me ni nami selama, taun genuai obo aluali madi mugi pali, te obo dāq waliyu tiai dao. ⁵Tama augwa te Babilon dabe dali hw̄igi pali. Tiali goli, eno wado po umagia mu weyu, te eno haliga s̄eḅe dwai mu te Jerusalem augwaligo ebo dwai kolesagade ebaso, te eno augwali tau sabo hagela yali. Tama tialima, te boi bidi dabego augwali ela munama, tama te isai bidigo tigi dabego te taunde be dabe pāqana saibao,” wali.

⁶“Tialima, nosali eno te taun tau selama, tama te taun dali, te we bidi dabe me, wiegi yai ma pedelaibao. Te eno wiegi yai sogo mu augwaliba menama, te augwali bugagia mu bidiyu, tama te boi bidi dabego augwaliba me hw̄iagasogobeo. ⁷Te sogode, eno te Juda hani dabe me, Israel dabe me, bugagia ma bidimainogo yaibao. Tama eno augwali bomai hani pedalumainogo elama, te polobadu tiwai yaibao. ⁸Augwaligo enade hagoma elama, dwai s̄e yali. Tialima, eno augwaligo te dwai s̄e sela sānana, te augwali eno gedude wiegi yai ma pedelaibao. ⁹Tama tigidali t̄qde we bidi hanigo eno te wiegi yai s̄e tigidali te Jerusalemba ebo sulama, tama tebogo te hani dabe wiegi yai pemene elama, enaba bugai haliga eyu, enabolo genuai nogi mawaibao. Te hani dabego te Jerusalem bugagia dugulalubo sulama, te eno wiegi wiegi yai nai dabe te Jerusalemba mobaso, te augwali dwai noma mu selama, midigi umabo yaibao,” wali.

¹⁰Tama nosali Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Megi da, te we bidi dabego te po obao, ‘Te taun dolama, te bidi me hasa te meni yalubao. Te Judago taun dabe, me te Jerusalem sunumi dabe olo elalubao, te bidi me hasa tede me elalubeo.’ We bidigo te po obao. Tialima, ena Genuai Bidi, eno po obao, nosali te we bidi dabe te bulu pesagede ma bidaibao, ¹¹tama

augwa bugai haliga elama, pemene eyu, tama augwa te we bidi we sabode nai ulubo sogo te nai tuyu, wiegi yai homu pemene yaibao. Tama te we bidi dabego buba hwi wabo ofa selama, te Genuai Bidi, eno beba sesaibao. Tama augwa te ofa nai sela asobo sogo da, teda augwa t̄q̄bi po e tiwai waibao,

‘Dago buba hwi te Tigidali Bomo

Elalubo Genuai Bidiba wainao.

Agai dabolo wiegi yai s̄ mu ebo dao.

Sesemane sesemane sogo agai da godolo mu ebo dao.’

Augwaligo te tobage balia po te sogo waibao. Magi baso meni, te sogo ena Genuai Bidi, te eno te t̄q̄ te polobadu elaluali tiwai wiegi yai ma elalueibao,” te po wai dao.^e

¹²“Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo enote po obao. Megi da, te t̄q̄ me taun dabe dolali elalubao, tama bidi me hasa dabe tede me bidibeo. Tialima, nosalite we bidi dabe te bulude ma bidaibao. Te wiegi yai nosaima pedelama, te sipsip tonalubo bidi dabe te tigidalit̄q̄ kantride te s̄ ma ela paibao. Augwa te sipsip dabete wiegi yai nosai elalubo madi odasa pelama, tomanomainogo yaibao. ¹³Tama augwa sipsip nedaibao. Tes̄ te bulu dude elalubo taun dabede, me te dwasianu buludu dabede, me te t̄q̄ pedai Negev te saut Juda badu eyu, tama augwa te s̄ Benjamin hanigo t̄q̄de, me te Jerusalemp̄ade elalubo bulude, me te tigidali Juda taunde, te s̄yaibao. Te ena, Genuai Bidigo po dao,” wali.

¹⁴Genuai Bidigo te tiwai po wai, “Eno te sogo medeli d̄q̄ elama, eno te Israel me Juda we bidi dabe dalid̄q̄ wali po usu naibao. ¹⁵Te sogo eno te wiegi yai bidime deli te Devitgo hanide pedelaibao, te ni nologode gesini hogodo holobo tiwai yaibao. Tama te bidigo wiegi yaidoloba pai kolesaga mu te t̄q̄de we bidi tigidaliba yaibao. ¹⁶Tama te sogo Juda dabe me Jerusalemde me s̄ḡmeni yaibao. Te augwali bugagia dugulalueibao. Tamaaugwa Jerusalem nogi te tiwai waibao, ‘Genuai Bidi agate dago doloba pai kolesaga page bidi dao.’^f ¹⁷Ena Genuai Bidi, eno te po obao, sesemane sogo te Israel hani dabede te king bidi te Devitgo hanide nagapedaludaibao.^g ¹⁸Tama sesemane sogo te Livai hanide te pris dabe elalu, te tobage ofa dabe enaba yaibao, te siaba tigidali uluboofa, me te wit ulubo ofa, me te gasa ofa dabe ebo s̄yaibao,” wali.^h

¹⁹Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po wali, ²⁰“Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno bomo yai pod̄q̄ wali po te giligade me hulide dali yali, te augwa sisesemane sogo eno augwa siba d̄q̄ ilali sogo pedaliyuyaibao. Tama eno te d̄q̄ wali bomo yai po bidi medeligo me hasegelabo usu egobeo. ²¹Te tiwai naga, te niwai bidi me deligo te eno

^e 33:11 1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1

^f 33:16 Jer 23:5-6 ^g 33:17 2 Sml 7:12-16; 1 Kin 2:4; 1 Sto 17:11-14 ^h 33:18 Nam 3:5-10

bomo yai po ena sę bidi Devit dali daę wali po me togogobeo, te king dabe agaihanide sesemane pedaludaibao. Tama me te Livai hani tepris dabe dali daę wali bomo yai po, te niwai bidi megotogologobeo, te eno sę bidi dabe dao. ²²Te bidi dabegote hę dabe me nambisde masigi sani nedainu ebaso, usumu me egobeo. Te tiwai naga, te eno sę bidi Devitgo hanidali, te Livai hani dabe me, te hauwa umabo pedelama, te bidigo nedabo usu egobeo,” wali.

²³Genuai Bidigo te tiwai po Jeremiaibolo wali, ²⁴“Te we bidi augwaligo te po wabo dao, ‘Polobadu Genuai Bidigo te Israel hani me Juda hani, te hani si teaga hani da olama, daę ilama elalui. Tialima, megi da, agai augwali tudiba muanio.’ Te we bidi augwa te tobagepo weyu, te augwaligo eno we bidi dabe dolama, tamaaugwa homugo te eno hani we bidi hagawali homu ebodao. ²⁵Tialima, ena Genuai Bidi, eno po dolo obao. Eno daę walali bomo yai po te giligade dali, hulide meeno bomo yai po tigidali te dagalude me tęde muai dao. ²⁶Mu tamao, eno te daę walali bomai po te eno togogisogo da, teda eno te Jekopgo hani me, te eno sę bidi Devitgo hani me, tudiba mugi da. Tiali goli, te kolesagamu egobeo. Menio. Te eno king te Devitgo hanidepedalumainogo elama, te Abraham, me Aisak, me Jekop, te hani dabe tonalumainogo yaibao. Te eno olo tau sabo wiegi yai kolesaga te hani dabeba eyu, te augwali bugagia ma bidimainogo yaibao,” wai dao.

Genuai Bidigo king Sedekaiade po elalui

34 ¹Genuai Bidigo po Jeremiaibolo mani, te Babilon king Nebukatnesar aga ami dabe daligo te Jerusalemme me Judago taun dabe hwięagasali. Nebukatnesargo amigo te tigidali tę kantri bidi dabe dali, te tigidali we bidi dabe dali, te king Nebukatnesargo tonalui. Tialima, Genuai Bidigo Jeremiaibolo te tiwai po wali, ²“Ena Genuai Bidi, ena dage Israelgo God, eno te po obao, nage te king Sedekaiaba pelama, agabolo te tiwai po wao. Ena Genuai Bidi, eno te taun te Babilon kingba menama, siago ulumainogo yaibao. ³Sedekaia, te nage agade wi me pogobeo. Menio. Te augwaligo nage pageabi elama, te nage agaba sela pelama, te duga si dolalu, po miaibao. Tama augwaligo nage te Babilonba odasa paibao. ⁴Tialima, Juda king Sedekaia, te Genuai Bidi eno gasa po bugagia odao. Eno e tiwai po nagede elalubao. Augwaligo nage me ela mugobeo. ⁵Menio. Te nage bugagia bidama, te nage isaibao. Te nage isali sogo da, te augwaligo wiegi yai denami ilibo hano holobo pauda te nageba genuai nogi mayu ulaibao, te polobadu nago wai nõę dabe te Juda king bidali sogo yali tiwai nageba yaibao. Te augwa hobedai gela weyu, te po waibao, ‘Dago genuai bidi, hobede mu ebao,’ tama waibao.

¹ 34:1 2 Kin 25:1-11; 2 Sto 36:17-21

Ena Genuai Bidigo, eno te bomo yai po daꝓ wali tiwai gilama tiwai pedelaibao,” wali.

⁶King Sedekaia te Jerusalemde bidibadi, tama profet Jeremaiaigo te po tigidali agabolo pusugi pali. ⁷Te sogo te Babilon kingo ami bidi dabego te Jerusalembe hwiꝓagasobo se elama, te taun Lakis me Aseka taun side hwiꝓani. Te boi bidi dabego te toꝓ kantri Judade te tigidali gasa taun te bomai obo elaluali te salio, tama te taun sela naga elaluai dao, te Jerusalem, me Lakis, me Aseka, te taun dabe.

Te Juda dabego te olo se ebo bidi dabeba dwai se yalio

⁸Te king Sedekaia dali, te Jerusalem we bidigo dali, te bomo yai po daꝓ weyu, te augwalide olo se ebo bidi dabe, olo se ebo we dabe tagala palama, olo pomainao po wai dao. ⁹Augwa te tama po daꝓ wai. Te Israel dabe me deli augwa abagide olo se ebo bidi me olo se ebo we bidibaso da, teda aga tonalubo bidigo aga olo pomainogo tagala palao. Te Juda dabego te augwa abagi dabe te olo se ebo bidi me olo se ebo we bidimainogo me elamu dao. ¹⁰Te tobolu bidi hauwago me, te gasa we bidi hauwago me, te daꝓ wali po te usu da wali, tama tigidali daꝓ weyu, augwa te olo se ebo bidi me, olo se ebo we me tolalugobeo wali. Augwa po mia selama da, teda augwa olo pomainu tagala palai. ¹¹Tialima, nosali augwa homu hasegelama, te bidi dabe me we dabe ma selama, tama augwali te olo se ebo bidi me, olo se ebo we pedalubo se ma yalio.

¹²Tialima, te sogo Genuai Bidigo po Jeremaiabolo te tiwai wali, ¹³“Ena Genuai Bidi, ena te Israelgo God dao, eno bomo yai po dagego waꝓ noꝓ dabe dali daꝓ wali. Eno augwali te Isipde sali, te kalabus se yali bulude, tama eno augwali odasa aselama, tama nosali eno te bomo yai po augwali dali daꝓ wali. Te daꝓ wali bomo yai pode te tiwai po wali, ¹⁴“Te a naga olama, me badu si te kibu be tigidalide, dagego te duga abagi dabe te olo se ebo bidi me we dabe te tagala palama, te augwa olo pomainao. Te abagi dabe dagego olo se ebo bidi, me olo se ebo we dabe, te dagede olo se ebaso da, teda augwaligo dagego se ebo te kibu be a naga me badu delide naga se emainao, tama nosali dagego augwali olo tagala palao.’ Te dagego waꝓ dabego te po koneani, tiali goli, augwaligo eno po odama, te augwaligo wali pabeo,” wali.^j

¹⁵“Hasia dagego me te po wali me piꝓawai. Tialima, te sesabi elama gana bidisiꝓbadi, te dagego haliga begelama, te doloba pai kolesaga eno gedude yalio. Te dage deli deligo te abagi dabeba weyu, augwali munu me te olo se ebo bidi me se ebo we bidigio wali. Tama me, dage te eno bede dolalu, te eno gedude bomo yai po daꝓ wali, te abagi dabe augwali olo pomainao olama, tagala palai dao. ¹⁶Tialima, megi da, dagego homu

^j 34:14 Sai 21:2; Bom 15:12

ma hasegelama, tama te we bidi dabe augwa homu wali pelama, te olo bilali, dagego augwali ma selama, te augwali dagego olo se ebo bidi me se ebo we ma pedelali. Te kolesaga yaligo te dagego eno genuai nogi aiyaba elaluai tiwai yali dao,” wali.

¹⁷“Te pagede, ena Genuai Bidi, eno te tama po obao. Dagego eno po wali me pisama, te dagego te ama dabe, me abagi dabe, augwaligo dage tagalama, pomainao po wabeo. Tama tialima, odao. Ena Genuai Bidi, eno dagebolo weyu, te eno dage tagala palaiba po odubao. Awe, te dage tagala palama, isigi pagameo. Te boi bidi dabego dage ela mueibao, te dage dwai gasi selama isaibao, te dage nai me soa pelama, nasigo isaibao. Tama te gasa to kantri we bidi dabego eno te se dageba yali po odolama, te augwali wi elama, nogo hogwayu, midigi dwai mu yaibao. ¹⁸Dagego te bomo yai po eno gedude daq wali sogo, dagego te bomo yai po daq wabo kolesaga wali pelama, tama dagego te bulmakau me deli elama, te pedali asegai si pedelai. Tama dage te bulmakau pedali asegai si badu tomode bilali. Tialima, nosali dage we bidi hauwago te daq wali bomo yai po bolali. Tama tialima, eno augwali dagego te elali bulmakau yali tiwai pedelaibao. ¹⁹Eno te bulmakau pedai asegai si tomode bidali we bidi tigidalide te tiwai se yaibao. Te Juda me Jerusalem tobolu bidi dabe, me te kingo bede bidibo ofisa bidi dabe, me pris dabe, me te gasa we bidi dabe tigidali dao. ²⁰Te augwali eno te boi bidi dabego nogoba munama, te boi bidi dabego augwali ela mueibao, tama te ba dabe me hasa dabego te augwaligo tigi tuagasaibao.

²¹Tama me, eno te king Sedekaia dali, te aga ofisa dabe dali, te augwali ela muabo boi bidi nogoba mueibao, te Babilon kingo ami dabe nogoba mueibao. Mu tamao, te Babilon dabego dage tagalama palio,^k ²²tialima, ena Genuai Bidi, te eno po obaso, te augwali ma aselama, te Jerusalemba hwinama, te taun saibao. Tama augwaligo te taun siago ulaibao. Tama eno te Juda taun tigidali dolama, tama te taun dabe olo elalu, tama bidi tede me bidigobe dao,” wali.

Rekap dabe augwaligo te augwa wai nou dabego po bugagia wali pali

35 ¹Te Jehoiakim, te Josaiago king ogwa, te Juda king bidali sogo, Genuai Bidigo ena Jeremiaibolo te tiwai po wali,¹ ²“Nage pelama, te Rekap hani bidi sugi pelama, te augwali dali po minama, te augwali ena Genuai Bidi, eno be habu me deliba odasa asao. Tama nago te wain augwaliba menama, te augwaligo tumainogo yao,” te po wali. ³Genuai Bidigo po obaso da, teda ena pelama, te Rekap hani me deli

^k 34:21 Te buku Jeremiaide elalubo po dabe te se dabe pedelali sogo te wali bugagia me pabeo. Jeremiaigo te po pusali sogo, te pedelali se dabe, te Jer 37:5 me 37:11, tede te po elalubao. ¹ 35:1 2 Kin 23:36; 24:6; 2 Sto 36:5-7

sugi pali, aga nogi te Jasanía dao. Aga da, te gasa bidi Jeremiaigo ogwa, te Habasiniago wai nõ. Te eno aga dali, aga ama dabe me, aga ogwa dabe me sobadi, te gasa Rekapgo hani bidi tigidali me selama, ⁴tama eno augwali te Genuai Bidigo beba odasa pali. Tama eno augwali te Hanango hanigo be habuba odasa pali, te Ikdaliago ogwa dao. Hanan te Godigo po wali pabo bidi me deli bidai. Te be habu te Genuai Bidigo bede bidibo ofisa bidi dabego be habu pađe elaluali, te Maseago be habu ugwadu daide elaluali, te Salum ogwa. Masea te Genuai Bidigo bede te polalubo ofisa bidi me deli dao. ⁵Tialima, eno te kap wain selama, te Rekapgo hani dabeba mani, tama eno te tiwai po augwaliba wali, “Tegoba, dage tuiào,” te po wai.

⁶Tialima, augwaligo po wei ponoyu, te tiwai po wali, “Hobede yao, dago te wain tugobeo. Magi baso meni, dago wai nõ Jonadap, te Rekapgo ogwa, agai bomo yai po me deli dabolo menama, tama dabolo dali te dago haniba habu selama, dago te wain ai tugio wai dao. ⁷Tama me agai te po weyu, dago te be me se igio olama, te gi dabe bulugio wali, te dago wain gi dabe me bulugobeo. Menio. Sesemane sogo da te ugwa bede naga bidalueibao. Dago te po wali pobaso da, teda da polo me isigobeo. Menio. Te da bobobage sogo sesabi elama, te tõe bidaibao. ⁸Tama sesemane sogo dago te po tigidali wali paibao, dena wai nõ Jonadapgo dabolo mawai. Dago dali, te we wai dabego me, dago te wain tubo menio. ⁹Tama dago te be me se isama, tama dago te wain gi dabe me, gasa gi dabe me, elalubeo. Menio. ¹⁰Da te ugwa bede bidalu, tama tebo kolesagade dago te Jonadapgo dabolo mani po tigidali wali pabo dao. ¹¹Tiali goli, Nebukatnesar, Babilon kingo, te to kantriba hwiagasali sogo, da te Kaldia me Siria ami dabede wi elama, tama dena po mia selama, te Jerusalembe bidagasaiobao wali. Tialima, megi da te Jerusalemde bidibo dao,” te po wali.

¹²Augwa po ola silibo si da, teda Genuai Bidigo Jeremiaibolo te tiwai po wai dao, ¹³“Ena Israelgo God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po obao, nage pelama, te Juda dabeba me Jerusalembe te tama po wagi pao. ‘Ena Genuai Bidi, eno dagebolo te eno po wali pabo kolesaga ola mawainogo ebo dao. ¹⁴Polobadu Jonadap, te Rekapgo ogwago, aga hani dabeba te po weyu, augwaligo te wain tulamuo wali. Te megi tama me, te Rekap dabego te augwa wai nõgo wali po bugagia wali pelama, tama augwa te wain me tubeo. Tiali goli, eno dageba hauwa sogo po madu geai, te dagego eno po me odobo menio. ¹⁵Hauwa sogo eno se bidi, te profet dabe, te dageba tagala palidu geai. Tama augwa te po wali, dage deli deligo te duga homu begelama, dwai kolesaga tagalama, te duga kolesaga dodolao. Te dagego tibo godiba tibo po ola mayu, te augwaliba lotu me wagimio. Dagego eno te po wali pobaso da, teda dage te eno duga wai nõ dabeba me dugaba me mani tõe bugagia bidaibao. Te

profet dabego te tobage po pusali, tiali goli, dagego eno po me odisayu, te wali me pabeo. ¹⁶Te Jonadap hani, te Rekapgo ogwa te bage, augwaligo te augwa wayıgo po bugagia wali pali. Tiali goli, dage we bidi dabego eno po wali me pabeo. ¹⁷Tama tialima, ena Genuai Bidi, ena Tigidali Bomo Elalubo God, ena Israelgo God, eno te po obao. Dage Juda me Israel we bidigo, odao. Polobadu eno po dageba pusali, tiali goli dagego te poba olo me mubeo. Eno dage i wali, tiali goli dagego eno i wali wei me ponobeo. Tama tibaso, eno te dwai dene mabo se tigidali dageba pedalumainogo ebao, eno te se yaibao po wai dao,' te po te Jerusalem bage dali te Juda bagebolo pusigi pao," Genuai Bidigo Jeremaibolo wali.

¹⁸Tialima, nosali Jeremaiaگو te Rekap dabeba te tiwai po wali, "Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, te Israelgo God, agai te po wali, 'Dagego te duga wayı Jonadapgo po odama, tama dagego agai po tigidali wali peyu, tama dagego te agai dagebolo yao po wali se tigidali ebo dao. ¹⁹Tama tialima, ena, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te po obao, sesemane sogo Jonadapgo hani, Rekapgo ogwade, te eno se yabo bidi dabe augwali hanide elalueibao,' Genuai Bidigo te po dagede wali," Jeremaiaگو te po wai dao.

Jeremaiaگو Barukba hanaluama, te we bidiba te po nedemainogo yali

36 ¹Te Jehoiakimگو kibu be me si me si elalubadi, te Josaiago ogwa, te Juda king bidali sogo, Genuai Bidigo Jeremaibolo mayu te tiwai po walio,^m ²"Te buku me deli selama, te eno nagebolo mabo po tigidali aseao, te se dabe te Israel, me Juda, me gasa bulu to kantri dabeba pedelaibao. Nago te po tigidali aseao, te hasia sogode mu gagalama, te eno nagebolo mawai, te king Josaiade gagalasa, te megi e sogoba usu nagasobao. ³Te tigidali Judago eno te dwai se augwaliba yaiba po wabo odobaso da, teda augwa homu begelama, te bidi deli deli augwa dwai kolesaga tagalomainao. Tama tiyu da, eno te augwa yali dwai se yali sege elaluali sela sawaibao," po wai dao.

⁴Tialima, Jeremaiaگو te Neriago ogwa, Baruk i olama, asali. Tama Jeremaiaگو te Genuai Bidigo agabolo mani po tigidali pusama, tama Barukgo te po buku me delide aseai dao. ⁵Tama nosali Jeremaiaگو Barukbolo te tama po wali, "Ena digi ena te Genuai Bidigo beba me pogobeo."ⁿ ⁶Tialima, eno homugo eno nagebolo te aseao wali buku nago selama, tama te Genuai Bidigo beba nage pelama, tama Genuai Bidigo te po te we bidi dabeba nedao. Nage te nai habu selebo genuai side me deli

^m 36:1 2 Kin 24:1; 2 Sto 36:5-7; Dan 1:1-2 ⁿ 36:5 Dago konebe, magi baso te Jeremaia Genuai Bidigo beba me pogobeo wai. Te gegunai bidi dabego aga me pigio olama, habu selibaso, te aga pogobe homu yali, ma aga wi homu eyu, tiyu augwaligo aga dolidali homu eyu yali, ma aga gasi elalubaso, te aga pogobe wali homu yai dao.

pagameo, magi baso meni, te Juda taun we bidi dabe Genuai Bidigo beba te side pelama bidibadi, tama augwaligo me te po odomainao. ⁷Genuai Bidigo wado eyu, haliga seḅe umabo mu te we bidi dabeba ebao, tama agai dene mabo se augwaliba yaiba wali. Tialima, te we bidi deli deli augwa te dwai se ebo kolesaga tagalaiba homu eyu, te Genuai Bidiba gedu haluasa po obaso da, teda agai augwaligo gedu haluasa po wabo odaibao,” wali.

⁸⁻⁹Tialima, te polua 9 wabode, te kibu be a nagade te Jehoiakim te Juda king bidali sogo, te we bidi dabe augwa te nai gisilama, te Genuai Bidiba lotu weyu bidabo sogo daḅi me deli ilali. Tama tigidali Jerusalem we bidi me, te Juda taun we bidi dabe me, te Genuai Bidigo beba sisinagasali. Te side Barukgo te Jeremiaigo agabolo wali po gilama tigidali se yali. Agai te Genuai Bidigo po elalubo buku selama, aga te Genuai Bidigo beba palio. ¹⁰Aga te Genuai Bidigo be tomoba doligi pelama, tama Jeremiaigo po te bukude elalubo po tigidali nedelama, te tigidali we bidigo odali. Barukgo te buku nedebo sogo, aga te be habu sunumi me deliba doligi pali, te Gemariago be habu, te Safango ogwa. Polobadu Safan te kingo kuskus se ebo bidi bidali. Te be habu te sisinibo pesage ugwadu elaluali, te Genuai Bidigo be sunumi paḅe, augwa nogi eyu Gesi Sunumi Dao wai.

Barukgo buku te kingo ofisa dabeba nedali

¹¹Mikaia, te Gemariago ogwa, te Safango bulali waḅi, aga te Genuai Bidigo bede bidai, tama Barukgo Genuai Bidigo po te bukude nedebo odalio. ¹²Tialima, aga te kingo beba aiya dulali. Tama aga te kingo kuskusgo be habu tomoba pali, te tigidali kingo tobolu bidi ofisa dali, te kuskus Elisama te sisinama, po mibo be habu elaluali. Te ofisa dabego nogi e tiwai dao, Delaia, te Semaigo ogwa, Elnatan, te Akborgo ogwa, me Gemaria, Safango ogwa, me Sedekaia, Hananiago ogwa dao. Te gasa ofisa tigidali me bidalio. ¹³Tama Mikaiago te Barukgo te we bidi augwaliba te po nedejadi, agai odali po te augwaliba pusali.

¹⁴Te ofisa dabego te Mikaiago po odama, tialima augwaligo te bidi me deli tagala palama, te Baruk sigi pai. Te bidi aga nogi Jehudi, te Netaniago ogwa, te Selemiago bulali waḅi da. Tama Selemia te Kusigo ogwa. Tialima, Jehudigo Barukba te tiwai po wagi pali, “Nago te we bidiba nedali buku selama asao.” Tialima, Barukgo te buku selama, te ofisa dabeba sesalio. ¹⁵Aga sabalobo si da, teda te ofisa dabego agabolo te tiwai po wai, “Nage duagulama, te buku nedama, dago odaibao,” wali. Tama Barukgo te bukude po augwaliba nedalio. ¹⁶Augwaligo te bukude nedali po tigidali odama, te augwali wi elama, te midigi dwai mu siyu, te augwa hasiba digi tonono palio. Tama augwaligo Barukbolo te tama po wali, “Mu tama dao, dago kingba te se yabo po dabe pusugi paibao,”

wali. ¹⁷Tama augwaligo Barukba te tiwai po hanalu wali, “Nago dabolo wao. Magi elama nago te po aseai dawē? Te Jeremaiaigo po odubadi, nago aseai dawē?” ¹⁸Tama Barukgo te po wai, “Te dolo dao. Jeremaiaigo enabolo te tigidali po mobaso, tama eno te asebo nai medabu selama, te eno agai po te bukude aseai dao,” wali ¹⁹Tialima, ofisa dabego Barukbolo te tiwai po wali, “Nage pelama, Jeremaia selama, dage si geme dula sigi pao, tiyu genuai bidi dabego te po odama, te dage si dali wado yabuo. Te dage si dula sigi pabo pesage te bidi me deligo konemainigo me elamu dao,” wali.

Te bidi me deligo te bukude po kingba nedali

²⁰Tialima, te ofisa dabego Barukgo nogode te buku selama, te Elisamago be habuba muani, te kingo kuskus dao. Tama augwali hodasa pelama, king te bidi sisinibo pesageba sugi pelama, tama augwaligo agabolo te se pedelali po pusalio. ²¹Kingo te po odama da, teda agai te Jehudi tagala palama, te buku sigi pali. Jehudigo te buku te Elisamago be habude selama, te kingba dali, te king pade dolaluali ofisa dabeba me nedalio. ²²Te polua 9 wabode te se dabe pedelali, te kedau sogo ebadi. Te sogo te king aga te kedau sogo bidibo bede bidibadi dao. Aga te isi pade dugulalu, te aga tigi posolo iliyu, isi gogo neduai. ²³Jhudigo te buku nedebo ebadi, te agai po meba nedela silibo si da, teda kingo te dwasianu hwa ge selama, tama te Jehudigo nedela silali pepa pedai te hwa gego tologolama, te isiba sawai, kingo te tama se ela pidu pidu genama, te buku tigidali ula silai dao. ²⁴King dali, aga ofisa dabego me, te bukude po tigidali odali, tiali goli augwa te wi dwasianu me isama, te augwa ugwa dabe pisilama, te augwa yali kolesaga homu dene ebo me ola mabeo. ²⁵Elnatan, me Delaia, me Gemaria, te bidi selago te buku isiba ulugio po bomu yali, tiali goli kingo augwaligo po me odobeo. ²⁶Tama kingo aga ogwa, Jeremelbolo bomu yai po muani, me te Seraia, te Asrielgo ogwa, me Selemia, te Apdelgo ogwa, te augwali pelama, te profet Jeremaia, me kuskus Baruk, te augwali si pageabi igi pomainogo tagala palali. Tiali goli, Genuai Bidigo augwali si geme dualama, tama augwaligo te bidi si me subeo.

Genuai Bidigo Jeremaiabolo te gasa buku aseao po wai

²⁷Kingo te Barukgo aseani buku siaba ulali tudi badu nosali, Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po wali, ²⁸“Gasa buku me selama, te king Jehoiakimgo isiba ulali bukude aseani po tobage tiwai naga ma aseao,” wali. ²⁹“Tama me, nago kingba te tiwai po aseao, ‘Ena Genuai Bidi, eno te po obao, king Jehoiakim, naga digi te buku isiba uluyu, nago te tiwai po wali, ‘Dego te Jeremaiabolo obaso, te Babilon king te aselama, te to kantri dolama, te tigidali we bidi ela muyu, te hasa sibi me ela mueiba po

aşai dawe?” ³⁰King Jehoiakim nago te tobage po wali, tama ena Genuai Bidigo, eno nageba homu koneama, eno te po obao, te nago hani bidi me deli te king pedelama, te Devitgo sia kingde me dugulalugobeo. Te Jehoiakim nage isibo si da, teda augwaligo nago tigi te t̄q̄ba şanama, te giligago posolo ilama, te hulide ais agaba tulalueibao. ³¹Te eno nagebolo me, te nago wai dabeba me, te nago ofisa dabeba me, te dwai dene mu ilama, te dagego dwai kolesaga yali wei ponaibao. Te eno dwai dene me seğe mabo seğ te Jerusalem me Juda we bidi dabeba yaibao, te eno yaibao po wali gilama te seğ yaibao. Eno te bukude aşani po augwaliba mani, tiali goli augwaligo me odobeo, te po te king Jehoiakimbolo aşao” Genuai Bidigo Jeremaibolo wali.

³²Tialima, Jeremaiaigo gesi buku selama, te kuskus Barukbolo mawai. Tama Jeremaiaigo te king Jehoiakimgo isiba ulali bukude elaluali po tigidali ma pusai. Tama me agai te gasa po te po tobage tiwai naga pusali. Tama Barukgo te tigidali po te gesi bukude aşai dao.^o

Godigo dwai dene te Juda dabeba me Jerusalemba mani, te Jeremaiaigo po wali gilama yali

(Dağ 37:1–40:6)

Genuai Bidigo te king Sedekaiade po elalui

37 ¹Te Babilon king Nebukatnesargo te Sedekaia dağ ilali, te Josaiago ogwa, te Juda king pedalumainogo yali, te Jehoiakimgo ogwa hasegelimainogo yai, te Jehoiakin, agai gasa nogi me Konia dao.^P ²Jeremaiaigo Genuai Bidigo agabolo mani po pusali, tiali goli, Sedekaia dali, aga ofisa dabego me, te tigidali we bidi me, te poba bugagia olo me mubeo. ³Me sogo deli sogo king Sedekaiago Jehukal tagala palali, te Selemiago ogwa, te pris Safanaia dali, te Maseago ogwa, te profet Jeremaia sugi pelama, agabolo te tiwai po wali, “Kingo homugo nago te Godiba gedu haluasa po omainogo yali, te dago Genuai Bidi dao, te agabolo hanaluama, te da tigidali bugagia bidainogo obao,” wali. ⁴Te sogo te Jeremaia augwaligo kalabus is̄q̄badi, te aga homugo ugwa peyu, eda asu yai dao. ⁵Tama me, te sogo te Babilon ami dabego te Jerusalem taga palio, magi baso meni, augwaligo te tiwai po odali, te Isip kingo ami dabe te Isip tagalama, te Jerusalemba asobo sunumidu asobao wali.

^o **36:32** Te kolesaga koneani bidi hauwago homugo te gesi bukude po dabe te megı elalubo me polasa elaluali po te buku profet Jeremaiaigo po megı nago nedebao homu yali. Tiali goli, te me badu pedai mu augwali e sogo aşani te dago mu konebeo, te mena badu pedai augwaligo te nosali wadolama yali homu ebao. Te e po page me te Dağ 37:1 tede suo, me te 2 Kin 24:17; 2 Sto 36:10, tede me te po page elalubao. ^P **37:1** 2 Kin 24:17; 2 Sto 36:10

⁶Tialima, Genuai Bidigo po Jeremaiabolo menama, tama Jeremaiaigo Jehukal me Sefanaiabolo pusali. Genuai Bidigo po te e tiwai dao, ⁷“Ena Genuai Bidi, ena dage Israelgo God, eno te po obao, te Juda kingo dage si enaba tagala palama, te eno dage tau sogowe, ma meniwe, koneainogo yai. Tialima, nago kingba te tiwai po walao. Te Isip kingo dage tau sainogo te Isip ami dabe asali. Tiali goli, augwali dageba me pedalugobeo. Menio. Augwali te sunumide begelama, augwa page buluba ma paibao. ⁸Tama te Babilon dabe ma aselama, te Jerusalemba hwɨnama, te taun saibao. Tama augwa taun te isigo ulaibao. ⁹Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, duga digi duga tibo po ola mayu, te po wagio, “Te Babilon dabe Jerusalemba me asogobeo, augwali gasaba mu soaibao’ te tobage tibo homu me igimio. Augwali geasa ma asaibao. ¹⁰Te dagego Babilon dabe dali hwɨnama, te augwaligo ami tigidali aiyaba elaluama, te dagego augwali ami bidi dabe hauwa ela mugi sogo da, teda tagalao, te hwɨnama tigi dabe dolali ami dabe te augwa ugwa bede bidaluama, tialima, te bagego digi hogodama asiyu, te taun isigo ulubo usigi da,” te po wai dao.

Augwaligo Jeremaia kalabus yali

¹¹Te Babilon ami dabego te Isip kingo ami bidi dabe asobo po odali. Tama tibaso, te Babilon dabego Jerusalem tagalama, augwali dali hwɨgi pai dao. ¹²Tama te sogo Jeremaiaigo te Jerusalem tagalainu yali, te Benjamingo hanigo tɔba pelama, te aga deli hani dabede tɔ me deli sigi pabo homu yali. ¹³Aga pelama, te Jerusalem genuai obo sunumiba sabaligi pali, augwa nogi eyu Benjamingo Sunumi da wali. Tama ami augwa tobolu bidi ofisa me deligo te we bidi ugwa peyu, eda asu ebo sunumide tonaluali. Te ofisa bidi nogi, Iriya, te Selemiigo ogwa, te Hananiago bulali wɨ. Tialima, Iriyago Jeremaia pageabi elama, te po wai, “Eno koneani, nage wi pelama, te Babilon dabe dali bidigi painogo ebao,” te po wai. ¹⁴Tialima, Jeremaiaigo po wei ponoyu, te po wali, “Nago tibo po obao. Ena te Babilon dabeba pabo menio.” Tiali goli, Iriyago agai poba homu mubeo. Tialima, agai te Jeremaia pageabi elama, aga te tobolu bidi dabeba selasa pai dao. ¹⁵Te tobolu bidi dabego Iriyago po odama, te augwaligo Jeremaia dali wado po dwai mu wali. Te augwaligo aga keloago elama, te aga kalabus ilama, te kuskus Jonatango beba muani, magi baso meni, te Jonatango be augwaligo te kalabus be tiwai pedelama elaluai dao. ¹⁶Te bede te kalabus be tɔ dologode elaluali, tama augwaligo Jeremaia te habuba munama, te aga sesabi sogo elama, tede bidai dao.

¹⁷Tama nosali, Sedekaiago augwaliba walama, te Jeremaia odasa aselama, te kingo beba suagasao wali. Tialima, Sedekaiago agai yali sɛ augwaligo sumainogo me ebeo. Augwaduba si naga bididu, te Sedekaiago Jeremaiabolo te tiwai po hanalu wali, “Genuai Bidigo nagebolo po me

deli maniwe, ma meniwe?” Tama Jeremiaigo te po wali, “Awe, Genuai Bidigo po me deli mawai. Te po e tiwai dao. Augwaligo nage te Babilon kingo nogoba mueibao.” ¹⁸Tama Jeremiaigo Sedekaiabolo te tiwai po hanalu wai, “Eno nageba dwai seḡe yai se ebaso, te dagego ena kalabusiba muai dawe? ¹⁹Nago profet dabego te profet po te tiwai pusali, ‘Te Babilon kingo nageba me, te tḡ kantriba me, hwjagasogobeo,’ wali. Tialima, megida, te profet dabe mena bidibawe? ²⁰Tiali goli, genuai bidi, eno te nai me deli nagebolo hanalu obao. Eno homugo nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga enaba elama, te nago ena te kuskus Jonatango beba ma tagala palamuo. Tiyu, ena agai bede bidu da, te ena isaibao,” wai. ²¹Jeremiaigo po ola silibaso da, teda king Sedekaiago daḡ wabo po olama, te augwaligo Jeremiaia kalabus elama, te ami dabe badu te kingo be mesalo obo tomode bidali. Te kingo me te po wali, te tigidali sogo augwaligo te bret deli te bret nigibo bede selama, te Jeremiaibolo magasu yali. Te tigidali bret te taunde silibaso, te tama me tegobeo. Tama Jeremiaia kalabus elama, te ami dabe pedai badu bidai dao.

Augwaligo Jeremiaia te tḡ dedage me deliba muai

38 ¹⁻³Jeremiaigo te tiwai po te we bidi dabeba pusali, “Genuai Bidigo te po wai, te taun tomode bidibo we bidi dabe, te augwali isaibao. Te boi bidi dabego augwali ela munama isiyu, ma augwali te nai soḡ pelama isiyu, ma te dwai gasigo augwali dolama isiyu yaibao. Te augwali bidibo ula dali bidabo homu eyu da, augwali te taun tagalama, te Babilon ami dabeba pao. Augwali te Babilon dabego tola somainogo elama, te augwali isidali weyu tiao. Tama me, Genuai Bidigo te tiwai po wali, ‘Eno te Babilon kingo ami bidi dabego te taun somainogo yaibao,’ te po wai,” Jeremiaigo wali.

Tama kingo ofisa bidi mebago Jeremiaigo te po wabo odali. Augwali nogi e dao, Sefatia, te Matango ogwa, te Gedalia, te Pasurgo ogwa, me Jehukal, te Selemiigo ogwa, te gasa Pasur, te Malkiigo ogwa dao. ⁴Te kingo ofisa dabe mebago kingba te tiwai po waligi pali, “Jeremiaia isimainao,” wali, “magi baso meni, agai pogo te taunde bidalubo ami bidi dabe me, we bidi dabe dali, bomo kimi tamunai. Te bidigo augwali bugagia bidimainogo me ebeo. Menio. Agai augwali dolomainogo ebo dao,” wali. ⁵Tialima, king Sedekaiigo augwaliba te tiwai po wei ponani, “Te dage nogode bidibao. Eno dage me paligobeo,” wali. ⁶Tialima, te ofisa dabego Jeremiaia te aḡ ulu me deliba sela pali. Tama augwaligo aga nogode te baklain bono gebelama, tama te baklain bono te dedage pageba tatagalo dulali. Tialima, te dedagede we meni yai elaluai, tḡ pu naga elaluali. Tama Jeremiaia te dedagede dolaluali sogo, agai saḡa te tḡ tomoba pali. Te Malkiigo dedage, te kingo ogwa, te ami dabe pedai badu te kingo obo tomode elaluai.

⁷Ebetmelek, te t̄o kantri Sudan bidi, aga te kingo bede ofisa bidi me deli da, agai odali, augwaligo Jeremaia te dedageba muani po wali. Te sogo king aga te moni obo sunumi me delide bidali, augwaligo te Benjamingo sunumi wabo, aga tede dugulalu, te we bidi dabego po t̄u odolubadi dao. ⁸Tama Ebetmelek te kingo be tagalama, te kingba po waligi peyu, te tiwai po walio, ⁹“Edao, genuai bidi, te bidi dabego dwai kolesaga mu Jeremaibolo yalio. Augwaligo aga te dedage me deliba s̄awanio. Tama aga te dedagede bididubaso da, teda aga nai menia selama, te aga isaibao. Nago koneani, te taunde nai mu s̄ā pai dao,” wali. ¹⁰Kingo te po odama, te agai Ebetmelekbolo te tiwai po wali, “Nago te ena dali bidibo bidi dabe bidi sese deli olama, nogo si bidi selama, te dagego Jeremaia te t̄o dagede ugwaba kekegi pao. Tiyu, aga isiamu dao,” wali. ¹¹Tialima, Ebetmelekgo te bidi dabe te kingo beba sela pelama, tama augwali te kingo mone mubo be habu me deli te dologode elaluali teba pali. Tama augwa te poloba badi ugwa selama, tama augwa te Jeremaia bidibo t̄o dedageba pali. Ebetmelekgo te ugwa nami dabe te baklain bonode kēnama, te Jeremaia bidibo madi aiyaba tagalaluali. ¹²Tama aga Jeremaibolo te tiwai po wali, “Te ugwa nami dabe nago nogo auguli dologoba munama, te baklain bono nago tigiba keka sao. Te dago nage ugwaba kekebo sogo, te baklaingo nage tigi togoidali weyu obao,” wali. Tama Jeremaiaigo Ebetmelekgo wali po tiwai yalio. ¹³Tialima, augwaligo Jeremaia ugwaba kekalio. Tialima, augwaligo Jeremaia te ami dabe badu kalabus bidimainogo yai dao.

Sedekaiago Jeremaia dali po ma miai

¹⁴Tama nosali, Sedekaiago te bidi dabe tagala palama, te profet Jeremaia sigi pomainogo elama, te augwaligo aga odasa aselama, tama agai king te Genuai Bidigo be te sela wali sunumide deliba gesabidi ununani. Augwaduba si naga tede bididu, kingo te tiwai po Jeremaibolo wali, “Eno nagebolo te nai me deli hanalu wabo homu ebao. Te nago dolo ponao. Nago po geme me dualigio,” wali. ¹⁵Tama Jeremaiaigo te tiwai po wei ponani, “Te eno po nagebolo pusubaso da, te mu tamao, te nago ena ela mueibao. Te eno wiegi yai homu kolesaga ebo po nageba mobaso da, teda nago eno po me odogobeo,” wali. ¹⁶Tialima, king Sedekaiago e tiwai bomo yai po me deli dā walali, “Mu tama, te Sesemane Sogo Bidibo Genuai Bidigo nogide obao, aga te bidi da bidibo ula page bidi, eno nage me ela musīama, te eno nage te dolainogo ebo bidi dabego nogoba me mugobeo,” wali.

¹⁷Tialima, Jeremaiaigo Sedekaiabolo te tiwai po walali, “Genuai Bidi, aga te Tigidali Bomo Elalubo God dao, aga te da Israelgo God, agai te tama po wali, te nago hw̄ibo tagalama, te Babilon king ofisa dabego nage somainogo eyu da, teda augwaligo nage ela musīama, te taun

me augwaligo isigo ulugobeo. Te nage dali, naga we wai me, bugagia bidaibao. ¹⁸Tialima, te Babilon dabego nage somainogo isabaso da, teda Genuai Bidigo augwaligo te taun somainogo ilama, te augwaligo isigo ulaibao. Tama nage digi te augwalide wi pabo usu egobeo,” wali. ¹⁹Tama Sedekaiago Jeremiaibolo te tiwai po wali, “Ena te Babilonba wi pelama, bidigi pali Juda dabe mebade wi ebao. Tiyu, te Babilon dabego ena te Juda dabe nogoba munama, te augwaligo enaba dwai se idalio,” wali.

²⁰Tialima, Jeremiaigo te po wai, “Augwaligo nage te Juda dabego nogoba me mugobeo. Menio. Nago te Genuai Bidigo nageba mayu, eno pedauwalide wabo po tigidali wali pali da, teda nage bugagia bidiyu, te augwaligo nage me ela mugobe dao. ²¹Tialima, te Babilon dabego nage somainogo isawani da, te dwai nai dabe nageba pedelaibao. Genuai Bidigo enabolo te ola mani te nade ola mabo se me deli ebo tiwai yai dao. ²²Te nade eno suali, te Babilon dabego te nago bede bidali we dabe selama, tama augwali te Babilon kingo ofisa dabeba odasa pali. Tama eno odali, te we dabego te tiwai po wai, ‘King Sedekai, nago naga abagi dabego poba homu begi pali, tialima, augwaligo nage tibo po olama, nage aiyaba elalualio. Megi da, te dwai sego nage gegelama, te nago saqa te pu to tomoba bida sigulai tiwai yalio. Tama te abagi dabego nage tagalali dao,’ te po wai. ²³Eno te na subaso, te eno koneani, mu tama, te Babilon dabego nago we wai tigidali sela paibao. Te nage me augwalide wi pabo me usu egobeo. Menio. Te Babilon kingo nage pageabi yaibao. Nago te Genuai Bidigo po sela sabaso da, teda Babilon dabego te taun siago ulaibao,” Jeremiaigo te po wai dao.

²⁴Tialima, Sedekaiago Jeremiaigo po wei ponoyu, te tiwai po wali, “Da sigo te po miani po te gasa bidiba me olamuo. Nago te po hanilama pusali da, te nage isaibao. ²⁵Da si po miani po, te ofisa dabego te po odama, te augwaligo nageba te tiwai hanalu wagaibao, ‘Nago magi po te kingba waliwe? Te kingo nageba magi po waliwe? Nago dabolo walao. Nago te po geme me dualigo. Tiyu, dago nage ela muabuo.’ Te tobage po augwaligo obaso da, ²⁶teda nago te tiwai po augwaliba wei ponao, ‘Menio. Eno king dali po miani, te agabolo hanalu wali, te agai ena te Jonatango beba kalabus ma tagala paligio, te po wali. Tiyu, ena te beba pobaso da, te ena isidalio wali.’ Nago te po augwalibolo wao,” Sedekaiago te po wai.

²⁷Tama nosali, te ofisa tigidali te Jeremiaiba aselama, hanalu wai. Tama agai augwaliba po wei ponoyu, te kingo agaba wali po tiwai wali. Te king Jeremiaia dali wali po te bidi deli mego me odobeo. Tama te ofisa dabego sunumi menia sobaso, te augwaligo Jeremiaia tagalama, palio. ²⁸Tialima, Jeremiaia te ami dabe badu kalabus elaludubadi, te boi bidi dabego te Jerusalem sagasobo sogoba usu nai dao.⁹

Babilon augwaligo Jerusalem sai

(Jer 52:1-11)

39 ¹Te nogo si polua, te kibu be 9 te Sedekaia Juda king bidali sogo, te Babilon king Nebukatnesargo aga ami tigidali selama, te augwali aselama, Jerusalem bagulama, te taun sainogo boi hwiñanio. ²Augwaligo hwiñnama, hwiñnama, te waiya si me deli, te polua a naga me deli bidali, tama te kibu be 11 te Sedekaia king bidali, te polua me si me si, te polua dei te 9 wabode, augwaligo te masigigo nigai moni obo pedai me badu deli aluama, te Jerusalem tomoba pai dao. ³Tialima, nosali te Babilon kingo ofisa tigidali te taun tomoba pai. Tama augwali obo genuai sunumiba pali, augwa te nogi Tomo Sunumi dao, augwali teba duagi pelama, te taun tonaluai. Te ami dabe augwa polalubo ofisa bidi dabego nogi e tiwai dao, Nergal Sareser, me Sangar Nebo, me Sarsekim, me gasa sabi Nergal Sareser.^r ⁴King Sedekaia dali te tigidali ami dabego te Babilon dabe asobo sulama, te augwali wi pai. Te hulide augwali te kingo gi badu pelama, tama augwa te moni obo si ununani te sunumidu te wi pai. Tama augwa te Jordan wę odogo pesagedu pabo sunumi wali pali. ⁵Tiali goli, te Babilon ami dabego te augwali pobeasa pelama, te malu tō pesage dolo te Jeriko taun pađe Sedekaia pabo madi pedelai. Te augwaligo aga pageabi elama, te king Nebukatnesarbolo odasa pali.

Te sogo king Nebukatnesar te taun Riplade bidai, te tō pedai Hamat tō tomode bidalio. Tama Nebukatnesargo Sedekaia sulama, te po walio, Sedekaia te aga yali dwai sęde dwai dene saibao wali. ⁶Te Babilon dabego te Sedekaiago ogwa dabe me te Juda tobolu bidi dabe selama, tama augwaligo augwali te Ripla teba odasa asali. Tama te bulude Nebukatnesargo te po obaso, te Sedekaiago ogwa dabe te Sedekaiago gedude augwaligo ela muai. Tama te Juda tobolu bidi dabe me augwaligo ela muai dao. ⁷Te kingo po obaso, te augwaligo Sedekaiago gedu si gudama, te augwaligo aga nogo sağa te brasgo nigai sengo keñnio, te augwaligo aga te Babilonba sela painogo tiai dao.

⁸Tama Jerusalemde te Babilon ami bidi dabego te kingo be me, we bidi dabego be me, isigo ulalio. Tama augwa te Jerusalem bagulali genuai masigigo nigai obo me pebe delama, sağwai dao. ⁹Te Nebusaradan, aga te Babilon ami dabego polalubo ofisa bidi te Jerusalemde bidali, agai te Jerusalemde bidaluali we bidi tigidali selama, te augwali Babilonba kalabus igi painu odasa pali. Te Jerusalem tagalama, agaba polobadu wi asali Juda dabe me selama, te agai augwali me te Babilonba kalabus igi peyu, odasa pai dao. ¹⁰Tama agai te doado bage meni yai bidi dabe naga

^r 39:3 Te ofisa dabego nogi me augwaligo ebo sę te kuna mu konebeo. Te po me Jer 38:28; Ese 33:21, te side te tiwai elalubo suao.

te Juda t̄de bidimainogo yalio. Te t̄ mu meni yai we bidi dabe, me agai wain gi dabe, me te gasa gi dabe te augwaliba mawai dao.

Kingo po obaso, Jeremaia te kalabuside bidali tagalai

¹¹King Nebukatnesargo Jeremaia homu kone palama, te Jerusalemba te aga polalubo ofisa bidi Nebusaradanba po ola tolali. Nebukatnesargo po te tiwai wali, ¹²“Nago Jeremaia sigi pelama, bugagia tonalua. Nago agaba dwai s̄ me igio. Te agai magi s̄ me yainogo nageba hanalu obaso, te nago agai homu wali pao,” wali. ¹³Tama tialima, Nebusaradan dali te polalubo ofisa si aga dologoba pali, te Nebusasban, me Nergal Sareser, te gasa Babilon ofisa dabego me te tiwai homu deliba munama, ¹⁴augwaligo te bidi dabe te ami dabe pedai badu tagala palama, te Jeremaia sigi pali. Tama augwa Jeremaia te Gedaliago nogoba muani, te Ahikamgo ogwa, te Safango bulai w̄i dao. Tama augwaligo Gedaliabolo po walama, te Jeremaia agai beba sela pao wali. Tama tialima, Jeremaia Juda t̄de te we bidi dali bidalio.

Genuai Bidigo Ebetmelekbolo po mawai

¹⁵Te Jeremaia ami dabe badu kalabus bidibadi, te Genuai Bidigo agabolo te tiwai po mawai, ¹⁶“Nage te Ebetmelekbpa pao, te Sudan bidi dao, agabolo e tiwai po wao, ‘Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, aga Israelgo God, agai te tiwai po wai. Polobadu eno te taun dolaibao po wali, te meḡi da, eno te po usu naibao. Eno te taun wiegi yai bugagia me iligobeo. Tama naga digi nago eno te s̄ ebo sueibao. ¹⁷Tialima, ena Genuai Bidi, eno te po obao, eno te s̄ dabe ebo sogo da, teda eno nage tau saibao, te augwaligo nage te nago wi ebo bidi dabe nogoba me mugobeo. ¹⁸Eno nage bugagia tonalubaso, te nage augwaligo me eligobeo. Nago homu enaba d̄u obaso, te nage me isigobeo. Ena Genuai Bidi eno te po wai dao,’ ” wali.

Nebusaradango Jeremaia dali po miai

40 ¹Nebusaradango Jeremaia olo pomainogo tagala palama, te tudi badu nosali Genuai Bidigo Jeremaiabolo po mawai. Te Babilon dabego te Jeremaia dali, te Juda we bidi dabe me, Jerusalem me selama, augwali te sengo k̄nani, te augwali Babilonba kalabus odasa painogo tialio. Tialima, augwali te Rama taunba sabalobo sogo, te polalubo ami tobolu bidi ofisa Nebusaradango Jeremaia te augwali dali bidibo suali, te agai aga te olo tagala palu pao wali. ²Tama te sogo Nebusaradango Jeremaiabolo te tiwai po wali, “God, nago Genuai Bidigo, te po hanilama weyu, te dwai nai te t̄ kantriba pedelaibao wali. ³Tama meḡi da, Genuai Bidigo po wali gilama te s̄ pedalubao. Dage Israelgo te Genuai Bidigo po sela s̄nana, te agai gedude dwai s̄ yalio. Te pagede naga tama, te s̄

dabe dageba pedalubo dao. ⁴Tialima, odao. Megi da, te eno augwaligo nage nogode keqani sen pisigina sɔbao, te nage olo bidagameo. Te nage ena dali Babilonba asabo homu ebaso da, teda nage asao, te eno nage bugagia tonalueibao. Tialima, te nago hagela homu ebaso da, te usu da, nage bidao. Te tɔ kantri pedai mena badu te nage pabo homu yali da, te nage peyu naga yagameo,” wali.

⁵Jeremaiaigo te po odali, tiali digi agai te Nebusaradan taga pisɔbadi, tama Nebusaradango Jeremaibolo po ma weyu, te tiwai po wali, “Te meni baso da, teda nage te Gedalia bidibo madi pao, aga te Ahikamgo ogwa, te Safango bulai wɔi dao. Te Babilon kingo aga daɔi ilama, te Judago taun dabe tonalumainogo yali. Aga ede te we bidi dabe dali bidaibao, tama nage aga dali bidao. Te nago homugo te nage menaba pabo homu eyu da, te nage pagameo,” wali. Tama Nebusaradango te Jeremaia wiegi yai homu pemene ilibo wiegi yai nai me deli olo mobadi, te nai me menama, te Jeremaia pomainogo yai dao. ⁶Tialima, Jeremaia te Gedalia bidibo madi te taun Mispas teba pai. Tama Jeremaia aga dali te we bidi hani tomode te Juda tɔde bidalio.

Augwaligo Jeremaia te Isipba odasa palio

(Daɔi 40:7–45:5)

Gedalia polalubo gavman te Judade bidali

(2 Kin 25:22-24)

⁷Te Juda ami bidi meba dali, te augwa ofisa dabe me, augwali te tɔ kantri pedai mebade bidali. Augwaligo te tiwai po odali, Babilon kingo Gedalia te Juda tɔde polalubo gavman daɔi ilama, bidibao wali, tama agai te magi walu doado bage meni yai bidi dabe, te Babilonba kalabus sela pisɔwani bidi dabe tonalubo sɔ ebo dao wai. ⁸Tialima, te ofisa dabe augwa ami bidi dabe selama, tama augwaligo Gedalia te Mispas teba sugi pali. Te ofisa nogi dabe e tiwai, Ismael, Netaniago ogwa, te Johanan me Jonatan, te Kareago ogwa si, te Seraia, te Tanhumetgo ogwa, te Netofa bulu bidi Efaigo ogwa dabe me, te Jesania, te Maka tɔ bidi dao. ⁹Gedaliago augwali sulama, augwaliba te tiwai po wali, “Nogo guni sisu weyu, eno mu po obao, dage te Babilon dabe dologode bidibo wi me igimio. Menio. Dage te tɔde bidalu, te Babilon king dologode bidali da, te dage bugagia mu bidaibao.” ¹⁰Ena digi ena te Mispade bidaibao. Te Babilongo da suagasobo sogo da, te ena dago Judade po pusubo bidi tiwai bidaibao. Tialima, dage te duga sali taun dabeba ma begasa pelama, te dagego ni du wai dabe selama, te wain me, wel me nigilama, te nosali

^s 40:9 2 Kin 25:22-24

sogo tuabo munalumainao,” wali. ¹¹Te sogo te Juda dabe me badu te t̄q pedai Moap, me Amon, me Idom, me gasa t̄q kantri badu bidaluali. Augwaligo te tiwai po odali, te Babilon kingo te dwasianu hani we bidi te Juda t̄qde bidimainogo elama, te kingo Gedalia d̄aḡ ilama, augwali tonalualo po wai. ¹²Tialima, te Juda dabego te boi bidigo augwali sela s̄awani t̄q kantri tagalama, te augwali Judaba ma asalio. Tama augwaligo Mispa teba Gedalia sugi pali. Tama nosali, augwaligo te gide haniani nai sali, te augwaligo wain me wiegi yai nai hauwa elaluai.

Ismaelgo Gedalia ela muani
(2 Kin 25:25-26)

¹³Me sogo deli Johanan, te Kareago ogwa, te Juda ami bidi te gasa ofisa dabe, augwali te Gedalia bidibo madi te Mispa teba asali. ¹⁴Tama augwaligo agabolo te tama po wali, “Te t̄q kantri Amon king Balisgo te Ismael tagala palali, te Netaniago ogwa, aselama, nage ela muagasaibao. Nago te koneaniwe, ma meniwe?” wali. Tialima, Gedaliago te augwaligo poba homu muyu, te mu po da wabeo. ¹⁵Tama te Johanan dali Gedalia augwa si bidudali sogo, Johanango Gedaliabolo te tiwai po walio, “Te nago enabolo te Ismael eligi pao po obaso, te usu egowe, ma meniwe? Te s̄e ebo te mena bidigo me konegobeo. Tiyu, nago aga gogolobaso, te agai nage ela muabuo, te megi nage dali sisinagasali Juda dabe, te augwali tedela palama, tama dago dwasianu hani te mu dolaibao,” wali. ¹⁶Tialima, Gedaliago Johanamba te tiwai po wei ponanio, “Nago te tiwai kolesaga me elamuo. Nago Ismaelbolo te wabo po mu po me wabeo,” wali.

41 ¹⁻²Ismael te Netaniago ogwa, te Elisamago bulai w̄aḡ, tama aga Juda king dabede hani bidi me deli dao. Aga te kingo polalubo ofisa bidi me deli tiwai bidali. Babilon kingo Gedalia te Juda gavman polalubo bidi pedalumainu d̄aḡ ilali, te polua a naga olama, me badu si te kibu bededigi, Ismaelgo nogo si bidi selama, te Gedalia Mispa teba suagasali. Tama augwali Gedalia dali dugulama, nai tudali sogo, Ismael dali te nogo si bidi hodasa holama, te augwa bainat hw̄a selama, te Gedalia ela muai dao. ³Tama Ismaelgo te Mispade te Gedalia dali bidali Juda hani me elali, te agai Babilon ami dabe Mispade te sogo bidali, te me ela muai dao.[†]

⁴Te nosali side, te bidi dabego te Gedalia isali konesiawani sogo, ⁵te bidi sese me si me si te taun Sekem, me Silo, me Samaria, te bulu bidi dabe te sunumidu aselama, te Mispa p̄aba yagasali. Augwaligo te nai wit meba badi, te wiegi yai denami ebo pauda me selama, augwali te Genuai Bidigo be te Jerusalemba selasa aselama, te ofa yainogo yali. Te

[†] 41:3 2 Kin 25:25

bidi dabe augwa penani nisi poalama, te augwa ugwa pisilama, te augwa tigi tologolama, te augwa polobadu yali dwai sède homu dene ola mayu tiai dao. ⁶Ismaelgo augwali asobo sulama, aga te Mispa tagalama, te sunumidu pai. Te bidi dabe augwaliba homu dene eyu, gela oba homu emainogo te aga gela wali, te aga augwali dali gesabidi deliba yali. Te agai augwaliba te tiwai wali, “Gedaliago dage suagasomainogo homu ebao,” wali. ⁷Tialima, augwali te taun tomoba pelama, te Ismael aga hani dabe daligo te genuai hani bidi ela munama, te augwali tigi dabe te ąi ge doso nigilai dedageba tudulai dao. ⁸Tialima, te genuai hanide nogo si bidigo Ismaelbolo te tiwai po wali, “Nago da me ela mugio. Dago nage nai hauwa mawaibao, te kala bulu du pesagede geme dualama elalubao. Dago te nai wit, me rais bali, me oliv wel, me pusu nai hani me elalubao,” wali. Ismaelgo augwaligo po odama, agai te nogo si bidi me ela mubeo. ⁹Te wę gebo dabo dedage, polobadu te Juda king Asago nigai, te Israel king Basago augwaliba hwį yagasali sogo. Te Basago te taun bagua selama, te Mispa dabe ąi sọą pidali weyu nigilali. Tialima, Ismaelgo hanigo te augwaligo Gedalia ela muani sogo elali bidi dabe tigi selama, tama augwaligo te wę daų wali dedageba tudulama, te dedage pağawai dao.

¹⁰Tama nosali, Ismaelgo te Mispade bidali gasa we bidi tigidali selama, te aga dali odasa pai. Augwali te Mispa tagalama, augwali te Amon tọ kantriba pabo sunumidu pali. Te we bidi dabe te Nebusaradan hani dabego, te Babilon ami polalubo ofisa bidigo, te Gedaliago Mispade tonalumainogo taga pali we bidi dabe dao. Tama te Juda kingo wegi dabe augwali dali bidai dao.

¹¹Johanen, Kareago ogwa, te gasa ofisa dabe me Juda ami daligo, te Ismaelgo dwai kolesaga tigidali yali po odalio. ¹²Tama tialima, augwa ami hani dabe selama, te augwaligo Ismael wali pobelama, aga dali hwįainu yali. Tama augwali agaba sabolali, te taun Gibeon te genuai sigi ąi pađe elalubo madi pedaligi palio. ¹³Tialima, Ismaelgo te Mispade selama aga dali odasa asali we bidi dabe, augwaligo Johanen dali gasa ofisa dabe me sulama, te augwali wiegi yai homu pemene yalio. ¹⁴Tama augwa te Ismael tagalama, te Johanenba uda walio. ¹⁵Tama Johanenango hanigo te Ismael tola sainogo yali, tialima, aga te nogo a naga olama, sela bidi dali wi pelama, te augwali te tọ kantri Amonba pai dao.

¹⁶Tama nosali, Johanen dali, gasa ofisa dabe me, augwaligo te Mispa we bidi dabe te Ismaelgo nogode ma selama, te augwa Gibeon taga palio. Te ami dabe, me te gasa bidi dabe, me te we wai, me te sę bidi, me te kingo hani bage, augwali me te hanide elaluai dao. ¹⁷⁻¹⁸Johanenango augwali te Isipba odasa painogo yali, magi baso meni, te Ismaelgo Gedalia ela muani augwaligo homu koneani, te bidi Babilon kingo daį ilama, te Juda tọ tonalumainogo yai. Te augwa wi eyu, te homu yali,

tiyu te Babilon dabego te se homu yali, tiyu te Babilon dabego te se pedelali po odama, augwali dolagasidalio. Tialima, augwali te Isipba pabo sunumidu pali. Te augwali te bulu Gerut Kimham, te Betlehem taun pade, teba pedelama, augwali tede osogo bidai dao.

**Te we bidi dabego Jeremaiabolo hanaluama, Genuai
Bidiba gedu haluasa po omainu yali**

42 ¹Tama nosali, Johanan, me Jesania, te Hosaiago ogwa, te gasa ami ofisa dabe me, tigidali we bidi me, te genuai bidi dabe me, olo bidi dabe me, augwali hogodama, ²te Jeremaia bidibo madiba pali. Te augwaligo agabolo te tiwai po wali, “Edao, te nago Genuai Bidi Godiba nago gedu haluasa po weyu, te agabolo hanalu, te da dwasianu hani we bidi tau somainogo yao. Polobadu da hauwa elaluali, tiali goli megı nago suali, da dwasianu hani naga bidibao,” wali. ³“Dago homugo te Genuai Bidi nago God te dago mena sunumi wali pelama, te mena se dago yabo po dabolo omainao,” wali. ⁴Tama profet Jeremaiaگو augwaliba te tiwai po wali, “Te dagego wabo pode eno usu da po obao. Te dagego enabolo hanalu wali po wali gilama, te dagego Genuai Bidi Godiba gedu haluasa po weyu, hanalu waibao. Te Genuai Bidigo enaba mena po wei ponobaso da, te eno dagebolo pusaibao. Eno te po me deli dagede geme dualugobeo,” wali. ⁵Tialima, te we bidi augwaligo Jeremaiabolo te po wali, “Mu dao, te Genuai Bidi nago Godigo dabolo mabo po, tigidali dago wali paibao. Genuai Bidigo mu kolesaga eyu, sesemane sogo doloba pai elalubao, te dago agai po wali pisabaso da, teda agai da po tu ilimainogo yaibao. ⁶Genuai Bidigo te wei ponobo pogo da pemene ebaso, ma meni ebaso me tagalao, te dago hanalu wali pode te agai nagebolo mani po tigidali dago wali paibao. Dago Genuai Bidi dena Godigo po wali paibao, tama tiyu, da bugagia bidaibao,” te we bidigo te po wai.

Genuai Bidigo Jeremaiaگو gedu haluasa po wali wei ponani

⁷Te nogo si sogo bidama, nosali Jeremaiaگو gedu haluasa po gagalama wali, Genuai Bidigo po agabolo mawai dao. ⁸Tama Jeremaiaگو Johanan, me te gasa ami ofisa tigidali, me te tigidali we bidi me i wali, te gegunai bidi dabe me, olo bidi dabe me i olama, te augwali asai dao. ⁹Te agai augwaliba te tiwai po wali, “Dagego enabolo hanalu, te Genuai Bidiba gedu haluasa po omainogo yali, da Israelgo God dao. Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po wali, ¹⁰‘Dage te Judago tude bidibaso da, teda ena, Genuai Bidi, te eno dage daq walama, te dage eno aiyaba me elalugobeo, magi baso meni, eno te dene mabo se dageba yali, tego ena haliga sege mu ilai dao. ¹¹Dage te Babilon kingde wi ebao, tialima, ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, dagego agade wi ma elamu dao, magi baso meni, ena dage dali bidibao. Te eno dage tau selama, te dage agai nogode ma

saibao. ¹²Eno olo mu tau sabo wiegi yai homu kolesaga dageba eyu, te eno digi agai me dageba te olo tau sabo wiegi yai homu ebo kolesaga emainogo yaibao. Tama agai dage te duga page buluba pomainogo tagala palaibao,' Genuai Bidigo te po wai," Jeremaiaigo te po wai.

¹³“ Tialima, dagego Genuai Bidi eno po sela sągio, duga Godigo po sela sąyu, te po olamu dao, “Da te Juda tōde me bidigobeo. ¹⁴Menio. Da Isipba paibao. Da te Isipde naga bidibadi, te boi bidi dabego da dali me hwıagasogobeo. Te bidi dabego hwıgi painogo biugel bu weyu da, i me wagobeo. Te nai me da me są pogobeo.” ¹⁵Te tobage po dagego obaso da, teda ena Genuai Bidi, eno dage te dwasianu Juda hani we bidide po elalubao. Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, ena Israelgo God, eno te po obao, te dage Isipba bidigi pabo bomu ebaso da, ¹⁶teda dagego wi ebo sę dabe te Isipde dageba pedelaibao. Te boi bidi dabego dage ela munama, te dage nai są peyu, isaibao. ¹⁷Te Isipba bidigi painogo bomu ebo bidi tigidali, te augwali isaibao. Te boi bidi dabego augwali ela muyu, te augwali nai są pelama isiyu, me dwai gasi selama, te augwali isaibao. Eno te dene mabo sę dabe augwaliba pedalumainogo elama, te augwali hani mu silaibao, te deli me bidigobeo.”

¹⁸“ ‘Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, ena Israelgo God, eno po dolo obao, polobadu eno haliga sębę umabo mu te Jerusalemba elama, te eno augwali mu dolai dao. Te tiwai naga, te dage Isipba pobaso da, teda eno haliga sębę umabo mu elama, te dage dolaibao. Te gasa bulu hani we bidi augwaligo eno te dwai sę dageba yali po odolama, te augwali wi elama, nogo hogwabo tiwai eyu, midigi dwai mu yaibao. Te augwaligo dage dolama, posobo po waibao. Te augwa boi bidi dabeba dwai po wabo homu ebo sogo da, augwa te tiwai po waibao, “Dage te Juda dabe dolali tiwai dolagameo,” te po waibao. Tama dagego duga te tō ma sugobeo,' Genuai Bidigo te po wai," Jeremaiaigo te po te Juda we bidi dabebolo wali.

¹⁹Jeremaiaigo te Genuai Bidigo po pusula silibo si da, teda agai te tiwai po wali, “Dage dwasianu Juda hanigo, odao. Genuai Bidigo dage te Isipba pigio wali. Tama tialima, eno dageba te mani bomai po bugagia homu kone palao. ²⁰Dagego enabolo te Genuai Bidiba gedu haluasa po omainogo hanalu wagasali, dena God, te enabolo dagego e tiwai po wali, ‘Jeremaia, Genuai Bidiba gedu haluasa po wao, dago God, te agai po dabolo momainogo hanalu wao. Te agai mena po nagebolo mobaso da, teda nago dabolo olama, te dago wali paibao,' dagego tama wali. Tiali goli, megi dagego gasa kolesaga yainu ebao, te kolesaga mu geda mubao, te tama tebogo dage dolaibao. ²¹Megi naga te Genuai Bidi dagego Godigo pusali po tigidali, eno te po dageba mao walio. Tialima, dagego te po wali me pabe dao. ²²Tialima, dagego e tiwai tama dolo koneao, dage te bidigi painogo ebo badu, te boi bidi dabego dage ela mueibao, te dage

nai soꝓ pelama, nasigo isaibao, te dwai gasi dageba pedelama, te dage isaibao,” Jeremaia go te po wai dao.

Augwaligo Jeremaia te we bidi dabe dali Isipba odasa pali

43 ¹Jeremaia go te tigidali po God Genuai Bidigo agabolo weyu, te we bidi dabeba mao wali pusalio. Agai po ola silibo si da, ²tialima, Asaria, te Hosaiago ogwa, me Johanan, Kareago ogwa dali, te gasa hagoma ebo bidi dabe dali, augwaligo Jeremaiabolo e tiwai po wali, “Nago tibo po obao. God, dago Genuai Bidigo dabolo te po wagasu, te da Isipba me pigio olama, te nage me tagala palobeo. Mu menio. ³Te Baruk, Neriago ogwa naga te nago homu hodolobaso, te da aiyaba elalumainu ebao. Nago homugo te Babilon dabego da selama, da ela muyu, ma da Babilonba kalabus igi pomainogo odasa pomainogo ebo dao,” wali. ⁴Augwaligo te tama po olama, te Johanan, me gasa ofisa dabego, me te tigidali we bidigo te Genuai Bidigo po sela sanama, augwali te Juda toꝓde bidibeo. Menio. ⁵⁻⁶Johanan dali te ofisa dabego te Judade bidali we bidi tigidali selama, te augwali palio. Augwaligo te bidi, me we, me wai dabe, te polobadu te boi bidi dabego gasa toꝓ kantriba ela gudulai, te augwali Juda toꝓba ma bidagasai. Tama me, augwaligo te Juda kingo wegi dabe dali, te gasa we bidi dabe me, te Nebusaradan, te Babilon amigo polalubo ofisa bidigo, te Gedalia daꝓ ilama, augwali tonalumainogo yali. Tialima, Johanan me, gasa ofisa dabego dali, te tigidali Juda, me profet Jeremaia, me Baruk te Neriago ogwa dali selama, ⁷tama augwa tigidali te Isipba odasa pali. Te tama tiali kolesagade augwaligo te Genuai Bidigo po sela sawai. Tialima, augwali pelama, te taun Tapanesba sabolali, te toꝓ kantri Isip dao.”⁴

⁸Augwali te Tapanesde bidibadi, te Genuai Bidigo Jeremaiabolo te tiwai po walio, ⁹“Isip kingo be te taunde elalubao. Te Juda dabe mebago nage subo sogo, nago te genuai masigi dabe sigi pelama, tama augwali te toꝓde elalubo brik dabe pagede pubulao,” te mama toꝓde, te Isip dabego kingo be sunumi paꝓde tama tiao. ¹⁰Tama te Juda dabeba nago te tiwai po wao, “Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, aga te Israelgo God, agai te tama po wai, “Ena Genuai Bidi dao, te eno ena seꝓ bidi, te Babilon king Nebukatnesar i waibao, tama aga te buluba asaibao. Tama aga duabo sia king te pubulali masigi dabe daide mueibao. Te agai ugwa be pasugulama, te masigi munalubo toꝓ pedai badu mesegelaibao. ¹¹Agai te Isip toꝓ kantri dolagasaibao. Eno te dwai gasi selama, isabo bidi meba daꝓ ilaibao. Tama te sogo augwali dwai gasi saibao. Te gasa toꝓ kantriba kalabus igi pabo bidi meba eno daꝓ ilaibao. Te sogo augwali kalabus

⁴ 43:7 2 Kin 25:26 ^v 43:9 Te tiwai po me te Daꝓ 43:5-7; 2 Kin 25:26, te po tiwai me tede elalubao.

yaibao. Te boi hwigi pelama isabo bidi meba eno ځai ilaibao. Tama te ځai yali side hwigi pobaso, te augwali isaibao. ¹²Te eno Isip dabego lotu be siago ulaibao. Te lotu be dabede te Isipgo tibo god piksa dabe elalubao. Te Nebukatnesargo te piksa meba siaba ulama, te meba aga tځ kantriba sela paibao. Te agai Isip kantride nai tigidali sela saۋaibao, te sipsip tonalubo bidigo aga gudali ugwade te kibu tugunu sela saۋo tiwai yaibao. Te agai Isip dabe mu elalueibao. Tama aga te tځ kantri tagalama, paibao. ¹³Aga te Isipde bidibo sogo, agai te we bidi dabego bede te giliga augwa god dao olama, lotu udali bobage masigi pos aluaibao. Tama agai te Isip dabe tibo godigo lotu be dabe tigidali siago ulaibao,” Israelgo God Genuai Bidigo te po wali,’ te po te Juda dabeba pusao,” Genuai Bidigo te po wai.

Te Isipde bidibo Juda dabebolo Genuai Bidigo po mawai

44 ¹Genuai Bidigo po Jeremaiabolo mawai, te agai Isipde bidibo Juda dabeba pumainogo yai. Augwali te taun Mikdol, me Tapanes, me Memfis, tede bidali, te saut Isip badu me bidai. Jeremaiaگو te tiwai po wai, ²“Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, aga da Israelgo God, agai te tiwai po wali, ‘Duga digi te tigidali dene mabo seۋ ena Genuai Bidigo te Jerusalemba me te tigidali Juda taunba yali seۋ suai dao. Megi augwali dolama elalubao, tede bidi me bidibe dao. ³Eno augwali dolali, magi baso meni, te Juda dabego dwai kolesaga hauwa yali, te tama tialigo te eno augwaliba haliga seۋeۋ yabo seۋ ilali. Augwaligo te gasa godiba lotu weyu, te augwaliba wiegi yai denami ilibo hano ebo ofa yali. Augwaligo te god dabe polobadu me konesiaۋai. Te dage ede bidibo Juda dabe, te dagego waۋi nځu dabego me te god dabe polobadu me konebeo. ⁴Hauwa sogo eno ena seۋ bidi dabe, te profet dabe, te dage Juda dabeba tagala palai. Te augwaligo eno po e tiwai pusali, “Dagego eno homu godolo isaۋo te kugumini yai kolesaga dabe igimio,” wali. ⁵Tialima, te Juda dabego te poba olo musiaۋa, te augwaligo wali me pabeo. Te augwa dwai kolesaga ebo me tagalisiaۋa, te augwa tibo godiba lotu wabo me tagalobeo. ⁶Te eno haliga seۋeۋ umabo mu augwalide elama, te eno Juda taun dabeba, me Jerusalem sunumi dabeba me dolobo seۋ eyu, te augwali eno dwagila mu dolali. Te augwali doludubadi geaۋi dao,’ da Israelgo Godigo te po wai,” Jeremaiaگو te po wali.

⁷“Tialima, ena God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, ena Israelgo God dao, megi eno te tiwai po obao. Magi baso dagego te duga digi dolabo homu ebawe? Te kolesaga dagego ebaso da, teda dage Juda bidi, me we, me wai puluba dolama, te dage deli me bidigobeo. ⁸Dage Isipba bidagaselama, dagego te tibo god dabegopiksa nigilama, te wiegi yai denami ebo ofa te god dabebaebo dao. Dagego te tebo kolesagade ena haliga seۋeۋ dwaimu ilibao. Tibaso, te dage dolaibao. Te gasa tځ kantribulu we bidi dabego dageba dwai posobo po waibao. Te augwa boi bidi dabeba

dwai po wabo sogo da, tedaaugwaligo te po waibao, ‘Dage te Juda dabe dolali tiwaigilama yagameo,’ te po waibao. ⁹Te duga wai nõqdabego me, te king dabego me, te kingo we dabego medwai kolesaga yali. Te dage me, duga we dabe dali, tedwai kolesaga ebao. Dage tigidaligo te kolesaga te Judatõ pedai tigidali badu eyu, te Jerusalem sunumi dabedeme yali. Dagego te homu kone gegeda palai da, agawe? ¹⁰Megiba usu nagasu, te duga ebo dwai kolesagadehale elama, te dage ena dologoba me asobeo, te dagegoeno bomu yai po, me eno po te dagebolo me duga wai nõq dabebolo mani po, te wali me pabe dao,’ Godigote po wai,” wali.

¹¹“ ‘Tibaso ena, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, ena Israelgo God, eno te po obao, eno dage Judadabeba boi bidi homu elama, dage dolabo homu elalubao. Te dage deli me bidigobeo. ¹²Eno dage te Isipbidagasainogo bomu yali dwasianu Juda hani te musilaibao. Te dage te Isipde bidibo sogo, dage isaibao. Teboi bidi dabego dage ela munama isibadi, te nai sõq peyu, nasigo isibadi yaibao. Dage tigidali isaibao, te gegunaibidi dabe me, olo bidi dabe dali isaibao. Te gasa bulu webidi dabego eno dagede te yali sê po odama, te augwaliwi mu elama, midigi saibao. Te dage dolama, posobo powaibao. Te augwa boi bidi dabeba posobo po wabosogo da, augwa te tiwai po waibao, “Dage te Judadabe dolali tiwai gilama yagameo,” waibao. ¹³Enodagebolo dene mabo sê te Jerusalem dali yali sê tiwaiyaibao. Te dage boi bidigo ela muyu, te dage nai sõpelama isibadi, te dwai gasi selama, isibadi yaibao. ¹⁴Dage megì Isipde bidibo dwasianu Juda hani, dagego te Juda tõba ma pabo homu godolo ebao. Tiali goli, te dageme deli te dolabo sêgo geda munama, te duga tõba mepogobeo. Dage tigidali dolaibao, te deli deli bidi naga wipeyu, ma paibao,’ Genuai Bidigo te po wali.” Jeremiaigote Isip tõe bidali Juda dabebolo te po pusali.

¹⁵Genuai Juda hani sisinagasai elalubadi, tama Jeremiaigo te po pusali. Te tigidali Juda te Isip saut badu bidibo Juda dabe, augwali me bidali. Te sisinibo madi asali bidi tigidaligo, augwa te tama koneani, augwa we dabego te wiegi yai denami ebo ofa te gasa god dabeba ebo da homu yali. Tialima, te bidi dabe augwa we dabe daligo Jeremiaigo po wei ponama, te tama po wali, ¹⁶“Nago te Genuai Bidigo nogide dabolo po pusali. Tiali goli, dago te po me odogobeo. Menio. ¹⁷Dago te dena yaibao olama, po daõ wali sê tigidali yaibao. Dago te wiegi yai denami ebo ofa te god weba idu geaibao, augwa te tama nogi yali, Te Dagalude Kwin We dao wali. Te dago agaba te wain ofa gelidu geaibao. Polobadu dena digi me, dago wai me, king dabego me, te tobolu bidigo me, dago te tobage ofa Te Dagalude Kwin Weba yali. Dago te ofa te Juda taunde, me Jerusalem sunumi dabede yalio. Te dago tama tiali sogo, te dago nai hauwa elalu, te da bugagia bidiyu, te dwai me deli dabolo me pedalubeo,” te po wali. ¹⁸“Te dago Dagalude Kwin Weba ofa ebo tagalali tede gagalasa, te megì

sogoba usu nagasu, te da tigidali nai mu sqa pelama, te boi bidi dabego da ela muyu, te nai sqa pelama, nasigo isiyu ebo dao,” Juda dabego te po walio. ¹⁹Te we dabe sibigo po wadolama weyu, te po wali, “Dago te Dagalu Kwin Weba ofa ebo sogo, te dago bisketgo aga piksa tiwai nigali, dago te wain ofa agaba gelali, te dena bidi dabego te dago te kolesaga ebo koneani. Nago te konebe, agawe?” Te we dabe sibigo te po wali.

²⁰Jeremaiaigo te po odama, tama agai te we bidi tigidaliba te tiwai po wei ponani, ²¹“Te dage, me duga waj nõq dabe, me king dabe, me tobolu bidi dabe, te Juda tõe tigidali we bidi te Juda taun dabede bidali, me Jerusalem sunumi dabede bidali, te wiegi yai denami ebo ofa yali, te Genuai Bidigo dagego te yali kolesagade homu kone isawai da, agawe? Menio. Agai bugagia homu kone palai dao. ²²Dagego te dwai kugumini yai kolesaga ebaso, tama nosali Genuai Bidi dagego te kolesagade hagela mu yai. Tama agai te tama se elama, te dagego tq dolama olo elalubadi, te bidi bidisiqbadi, te megı e sogoba usu nagasobao. Te gasa tq kantri we bidi dabego te augwa boi bidi dabeba dwai po wabo sogo, augwa te tiwai po waibao, ‘Dage te Juda tq dolali tiwai gilama dolagameo,’ wabo dao. ²³Dagego te tibo godiba te wiegi yai denami ebo hanoilibo ofa mobaso, te dagego Genuai Bidi gedude segesobao. Te dagego agai bomai po sela sanama, te agaite tobage bomai po dabe wali me pabeo. Tama tibaso, dageba te dwai se pedalumainu elama, te megı tama meelalubo dao,” Jeremaiaigo wali.

²⁴Tialima, Jeremaiaigo po meba te tigidali Judabolo pusali. Agai po te we dabeba kisilama wainogo, te tiwai po wali, “Dage Isipde bidalubo tigidali Judago, te Genuai Bidigo poba bugagia olo muao. ²⁵Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, aga da Israelgo God dao, agai te po wali, ‘Te dage bidi dabe te duga we dabe daligo te dagego daq wali po usu nainogo ebao. Dage te tama po daq wali, “Dago te wiegi yai denami ebo ofa eyu, te wain gelibo ofa te Dagalu Kwin Weba yabo po daq wali, mu tama dago te daq wali po usu naibao.” Tialima, tegoba, dagego te po daq weyu, te yaibao wali se dagego iyao,’ Genuai Bidigo dagebolo te po wali,” Jeremaiaigo wali.

²⁶“Te Genuai Bidigo te me me wali, ‘Tialima, dage te Isipde bidalubo tigidali Judago, dagego Genuai Bidi eno poba bugagia olo muao. Eno mu po ena genuai nogide obao, te dage Isipde bidibo Juda dabe me deligo eno nogide bomai po daq obaso, usu egobeo. Te dagego te tiwai po munu ma wagobeo, “Te sesemane sogo bidibo Genuai Bidi Godigo nogide mu dao,” munu me wagobeo. ²⁷Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, eno dage bugagia wiegi yai me iligobeo. Menio. Eno dage dolainogo tonalubao. Te eno boi bidi tagala palama, te dage Isipde bidibo Juda dabe ela muagasaibao. Te dage nai menia siyu, isaibao. Te dage tigidali mu silaibao. ²⁸Dage

bidi deli deli naga te hwibode me dologobeo, te augwa Isip tagalama, te Juda tq̄ba ma paibao. Te sogo dage Isipba bidagasali dwasianu Juda hani dabe, te dagego te dego pogo bomo mu elalubo koneaibao, eno pogo, ma dagego po, te sogo koneaibao.’ God Genuai Bidigo te po wai,” wali.

²⁹“ ‘Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te eno dagebolo te nai me delide te tiwai ola mawaibao, te eno dene mabo s̄e dage te bulude bidibo sogo yaibao. Te s̄e ebo dagego suyu da, teda duga koneaibao, eno me geda mugobeo. Menio. Te eno po wali gilama, eno te dene mabo s̄e dageba yaibao. ³⁰Te s̄e te ena Genuai Bidi, eno yabo homu ebao, te e tiwai dao. Eno te Isip king Hofra te aga ela muabo boi bidigo nogoba mawaibao, te eno Juda king Sedekaiade yali tobage kolesaga tiwai yaibao. Te Babilon king Nebukatnesargo te Sedekaiade boi bidi elama, ela muainogo ebaso, te eno Nebukatnesar aga nogoba muai dao.’ Te po da, te Genuai Bidigo po dao,” Jeremiaigo te po wali.”^{w x}

Jeremiaigo Genuai Bidigo po te Barukba mawai

45 ¹Jeremiaigo po Barukbolo mawai, te Neriago ogwa, te kibu be me si me si te Jehoiakim, te Josaiago ogwa, te Juda king bidali. Jeremiaigo te Genuai Bidigo agabolo mani po pusubo s̄e ebadi, tama Barukgo buku me delide as̄ani. Tama augwali si te s̄e idubo sogo, Jeremiaigo Barukbolo te tiwai po walali,^{y 2-4}“Baruk, odao. Nago te tama po wai, ‘Hobede dao, enade s̄eḡe hauwa me dene elalubao, tama Genuai Bidigo eno s̄eḡe didigili pabo s̄e mu ebao. Ena gela wabo s̄e ebogo te ena hagela mu ebao. Eno s̄eḡe sia siyu me ebeo. Te me tama elaludu ḡeḡo dao,’ nago te po wai. Tialima, Baruk, odao. Genuai Bidi da Israelgo God, te eno nagebolo te po pusa mao wali, ‘Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao. Megi eno te ena nigali nai dabe alubo s̄e yaibao. Te ena bulali nai dabe gudaibao. Te nai dabe eno aluama, guda sabo s̄e ebo, te tigidali tq̄ habu pedaiba usu nama, te tama s̄e yaibao. ⁵Tama tialima, nago homugo te wiegi yai nai naga nageba pedalumaina homu ebawe? Nago te tama homu kolesaga ebo tagalao, magi baso meni, ena Genuai Bidigo eno te tigidali tq̄de we bidi dabebolo dwai dene mabo s̄e ebao. Tiali goli, te eno nage tau saibao, te nage menaba pobaso te tagalao, te nage augwaligo me ela mugobeo,’ agai te po nagebolo pusa mao wali,” Jeremiaigo te po wai.

^w 44:30 Te aga Isip tq̄ kantride bidali sogo, Jeremiaia agai po pususu asali, te buku Jer Daj 44 teba silagasai. Te sogo Jeremiaia monu dabe yalio, tama te kolesaga koneai bidi dabego te homu yai, Jeremiaia te tq̄ kantri Isipde bididubadi, te aga isibo sogoba usu nai da homu yai dao. ^x 44:30 2 Kin 25:1-7 ^y 45:1 2 Kin 24:1; 2 Sto 36:5-7; Dan 1:1-2

Genuai Bidigo po te haniani kantri dabede elalui

(Daḡ 46-51)

Te hwɨnama, boi bidi dabego Isip dabe aiyaba elalui

46 ¹Genuai Bidigo po te haniani tḡ kantri dabede elalubaso, tama agai te po Jeremaibolo mawai dao.^z

²Po me deli Isipba palio. Te po te Isip king Neko tego ami dabeba po ola tolali. Te ami dabe te taun Karkemisba sabolali, te wɛ Yufretis paḡe dao. Te kibu be me si me si wabode te Jehoiakim, te Josaiago ogwa, te Juda king bidibo sogo, te Babilon king Nebukatnesargo ami dabego te Isip ami dabe dali boi hwɨagaselama, tama te hanu Karkemide augwali aiyaba elaluali. Te Isip ami tobolu bidiba pusabo po e tiwai dao,

³“Dage Isip dabe, dagego te awa sabele dabe selama,
te boi hwɨabo sisi yao,” te po wai.

⁴“Dagego kibu hos dabe dodolao.
Te dage hosde dugulama, hwɨabo ami dabe,
dage te duga hos dabede dugayao.
Dagego duga kapago nigai madi munama,
te lainde wasilama, te hwɨabo sisilalua.
Te duga ene dabe dodolama,
te dage deli deligo te kapa holobo ugwa gudama,
bidao,” wali.

⁵“Tialima, megi da, magi ebawe?
Ena Genuai Bidi, eno suali, te Isip dabe wi mu elama,
te edaba wi ma begasa asobao.
Te boi bidi dabego augwaligo bomai ami bidi dabe
aiyaba mu elalubaso,
te Isip dabego boi hwɨani tagalama,
te umagia mu ma begasa asobao.
Augwaligo begelama, tudiba me tonobeo.
Magi baso meni, te bidi dabe wi ilibo nai dabe te
augwali tigidali badu elalua pabo dao.

⁶Te asesa polo mu udabo bidi,
ma te hwɨbo bomai bidi tagalao,
augwali te boi bidi dabede wi painu ebaso,

^z 46:1 Te Jeremaiaigo Godigo po te Jerusalemde pusali sogo, me sogo Godigo te gasa bulu kantri dabego po agabolo mawai. Augwaligo te po dabe deliba sisanama, munama, te profet Jeremaiaigo bukude asɛna siligi pai dao.

usu me egobeo.

Menio. Augwali esela pabo bidi tiwai umuna palama,
te wẹ Yufretis paba tulalueibao,
te not badu tama tiaibao,” wali.

7 Mena hani dabe te wẹ Nail tiwai te tọ kantri Isipde
pedelama,
te genuai wẹ bomo elama, asobo tiwai ebawe?

8 Te Isip hani dabe tama dao.
Augwali te genuai ąı Nail tiwai pedelama,
tama te genuai ąı bomo elama asobo tiwai ebao.
Kantri Isipgo te tiwai po wai,
“Ena te genuai pedelama,
te tigidali tọ habu mesega saibao.

Tama eno te taun dabe dali,
tede bidalubo we bidi dabe dali dolaibao.

9 Dage eno hos dabe, dage udayao.
Dage eno karis dabe, dage umagia mu udayao.
Dage eno bomai ami bidi dabe,
dage te tọ kantri Sudan me Libia ami dabe,
dage te hwıbo sabele tolasa pabo bidi dabe,
dage Lidia ami dabego,
dage te enesigigo enebo koneai bidi,
dage tigidali te boi hwıgi pao,” te po wai.

10 Isipgo te tama po wai, tialima,
te hwıbo sẹ te Godigo sẹ tama,
te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.
Te sogo aga boi bidi dabeba dwai dene wei ponaibao.
Te bomai boi mu hwınama, te bidi dabe isila paibao.
Te bainat hwągo nasi mu ebaso, te bidi dabe tigi tuyu,
te kaneme tueibao,
tama te bainat mu pağana paibao.
God, Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo dao,
te hani dabe elama,
te aga te wẹ Yufretis badu pade te ofa ebo tiwai
yaibao, te not badu dao.

11 Genuai Bidigo te tama po wali,
“Kantri Isip, nago te gesi wegi aga tigde te keni me
deli pedelai tiwai elaluai.
Nage te Gileat badu pelama,
te wiegi yai marasin me deli gegegi pao.
Tiali goli, nage te haniani marasin sabo sẹ dene odolali
yaibao.

- Te marasin me deligo nago keni me deli pedela
somainogo ebaso, usu me egobeo.
- 12 Te nago ami dabe wi tedela peyu,
te augwa tigide digi hudula palama,
te augwa deliba tula muaibao.
- Nage te boi hwɔjani tulalubaso, te nage hale mu elama,
te gasa tɔ kantri dabego nage hale yali po odaibao.
- Te nago gela wali te tigidali tɔ pedai usu naibao,”
te po wai.

King Nebukatnesargo Isipba boi hwɔjagasaibao

13 Genuai Bidigo po me deli te profet Jeremaibolo mawai, te Babilon
king Nebukatnesargo te Isipba hwɔjagasali sogo. Te po e tama wai dao,^a

- 14 “Dagego te taun Mikdol, me Memfis, me Tapanes,
me te gasa Isip pedai badu, teba te po hanilama,
pusao.
- Augwaliba te tiwai po wao,
‘Dage Isip te hwɔjabo sisilama, dolalua.
- Magi baso meni, te boi bidi pedelama,
te dage ela mubo sɛ yaibao.
- 15 Te magi elama te Apis,
te bulmakau omai tiwai tibo god me deli dagego
nigali,
aga te wi pelama, te bomo elama, dolalube dawe?
Te page e tiwai elalubao.
- Genuai Bidigo digi te aga tula paliyu sɔwaibao.
- 16 Te Genuai Bidigo te Isip hani hauwa tulalubo sɛ
ilaibao.
- Te gasa bulu kantri we bidi augwade digi te tama po
waibao,
“Te bageo, dago te Isip tagalama,
te dena hani we bidi dabeba ma pelainao.
Te boi bidi dabego te bulu kantri dolobo sɛ ebaso,
tama da dena page buluba ma pinao.”’
- 17 Te augwa buluba ma sabolama,
tama te Isip kingba te tiwai gesi nogi mawaibao,
Odolali Po Daga Olama, Hagoma Eyu, Te Sɛ Yabo
Sogo Hagawai dao, te nogi poaibao.”
- 18 Tialima, te king mu bidibo kingo nogi,

^a 46:13 Jer 43:10-13

- te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao,
 te agai te tiwai po wali,
 “Ena Genuai Bidi, ena sesemane sogo bidada paibao,
 eno po dolo obao, bidi me deli asaibao,
 tama te bidigo bomogo te gasa bidi dabego bomo aiyaba
 elalueibao,
 te bulu du Taborgo te gasa bulu du dabe
 aiyaba elalubo tiwai yaibao,
 tama te bulu du Karmel te tamu ą̇ nambisde ugwadu
 mu elalubo tiwai yaibao,” wali.
- 19 “Dage Isip dabe, dage gasa kantriba kalabus igi
 paibao,
 te duga doado bage sisi ela muao.
 Te boi bidi dabego te taun Memfis dolama,
 tama te taun olo elalu, bidi tede me bidigobeo,”
 te po wai.
- 20 Genuai Bidigo te tama po wai,
 “Isip te sawi yai gesi so bulmakau me deli tiwai elalui.
 Tiali goli, te dwai bolia me deligo te not badu tagalama
 asu,
 te aga ą̇ kelagasobao.
- 21 Te Isip dabego te gasa hani bidi dabe te augwa ami
 bidi pedalumainogo abelali.
 Te Isip dabego augwali bugagia tonalubaso,
 te augwali bugagia mu bidali,
 te nisai bulmakau tiwai yali.
 Tialima, te boi bidi pedelabo sogo,
 te bidi dabe te hw̃bo tagalama, wi paibao,
 te gasa Isip ami dabego me te tiwai yaibao.
 Augwali te bomo elama,
 dolalu me hw̃beo, magi baso meni, te dwai sę̃ ebo
 sogo mu augwaliba pedelama, te augwali dolaibao.
 Te sogo te augwa yali dwai kolesagade usu nama,
 te augwali dwai dene mu saibao.
- 22 Te genuai boi bidi hani asobaso,
 te Isip dabe wi elama, wi pelama,
 te augwa genuai posolu me wagobeo.
 Augwa te posolu wabo te hasamani wi peyu,
 kili kili wabo tiwai yaibao.
 Te boi bidi dabego te hw̃go ni dabe gelainogo asobo
 tiwai elama,

augwa sigi hwā tolasa asaibao.

23 Te Isip dabe hauwa ebaso, te bomo umabo elaluali,
te bulu tomode ni dabe benegelama elalubo tiwai
mu elalu,

te bidi dabe tomoba pabo usu meni yai.

Tialima, te boi bidi dabego namba te umabo mu
elalubaso,

te kuli mano genuai hani dabe aiyaba elaluali.

Tibaso, ena Genuai Bidi, eno te po obao,

te boi bidi dabego te Isip dabe mu silaibao,

te bidi dabego te bulu tomode ni dabe gela silibo
tiwai yaibao.

24 Te Isip dabe eno te not badu hani bidi dabe nogoba
mubaso,

te Isip dabe hale dwai mu yaibao,” wali.

25 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, aga te Israelgo God, aga te tiwai po wali, “Odao. Eno dwai dene te Emonba tamadi mawaibao, te Tebes taunde tibo god dao, te Isip king dali, te we bidi dabego me, te homu eyu, te kingo augwali tau selama, bugagia bidaibao homu ebao. Eno te dwai dene mabo sē te Isip kantri we bidi dabe dali, te augwa god dabe, me te aga kingba te dwai dene mabo sē yaibao. 26 King Nebukatnesargo aga ofisa dabe daligo te Isip dabe ela muainogo yaibao. Tama eno te Isip dabe te Babilon dabego nogoba mawaibao,” wali.

“Tialima, nosali da, te we bidi dabe te Isipde polobadu bidali tiwai ma bidaibao. Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao,” wali.^b

Genuai Bidigo aga we bidi dabe ma saibao

27 Genuai Bidigo te tama po wali, “Dage Israel, dage Jekopgo hani, dage eno sē bidi me sē ebo we dabe, dage wi me elama, dwai noma me sigio. Mu tama, te eno dage kalabuside bidibo digibulu bulude bidibadi, te eno dage ma saibao. Te dage duga t̄ɔba ma aselama, bugagia bidagameo. Te mena hani me deligo dage wi me iligobe dao. 28 Dage Israel, dage eno hani, dage eno sē bidi, me sē ebo we dabe, dage wi me igimio, magi baso meni, ena Genuai Bidi, ena dage dali bidibao. Eno dage sela sānama, te augwali dali dage bidigi pali hani dabe te eno augwali mu silimainogo yaibao. Dagego te dwai sē yali dao. Tama eno dage dodolobo sē igi menigi da, te dolo meni da. Tama tibaso, eno dage e t̄ɔde sela sāwaibao. Tiali goli, dage da, eno me siligobeo. Mu tama,

^b 46:26 Ais 19:1-25; Ese 29:1-32:32

eno dwai dene dagebolo mawai, tialima, te eno doloba pai kolesaga wali peyu, te eno dage dodolobo sę yai dao,” te po wali.^c

Genuai Bidigo po te Filistia dabede elalui

47 ¹Genuai Bidigo te kantri Filistia dali po elalui, tama agai te po te Jeremiaibolo mawai, te Isip kingo te Gasa buluba boi hwįsiąbadi, te Filistia dabego genuai taun me deli dao. ²Genuai Bidigo te tiwai po wali,^d

“Suao. Te not badu ąj genuai pedalubao.
Te augwali bomonama udayu, te boma pai mu dao.
Te wę asobo bomo tiwaigo te tęde elalubo nai dali
tigidali mesegelaibao.
Tama agai taun dali, te taunde bidali we bidi dabe dali,
mesega saibao.

Te tę kantri we bidi tigidali wi ebaso,
bomonama i weyu, dwai gela mu waibao.

³ Augwaligo te hos dabe udayu,
sągą pidi bu wabo odaibao.

Te augwaligo karis dabe bomonama kekeyu,
te wil dabego kidagalo wabo odaibao.
Tibasoo, te we bidi dabe wi umabo ebaso, wi paibao.
Te ayago te augwa wai puluba dabede homu kone
palama,
te augwali tau siyu, me tonalugoboo.

Augwa nogo bomoo kimi mu isiyu bidaibao.”

⁴ “Magi basoo meni, te Filistia tigidali dolaboo sogo,
te pedelalio.

Enoo augwali sunumi paliama,
te augwaligo Tair me Saidon dabe tau me sogoboo.
Polobadu mu te Filistia dabe augwa wąj nęę dabego
te ailan Krit tagalama, te genuai buluba bidagasalio.
Tialima, megi da, Genuai Bidi enoo te dwasianu bidaluboo
Filistia hani dabe dolainogoo homu ebo dao.

⁵ Te Gasa hanude bidiboo bidi dabe augwa haliga sęęę
dwai mu elama,
augwa tobolu nisi pola sęwaibao.

Tama te taun Askelon mu dolaibao.
Dage te odo malu bulude bidaluboo dwasianu hani,

^c 46:28 Jer 30:10-11 ^d 47:2 Ais 14:29-31; Ese 25:15-17; Jol 3:4-8; Amo 1:6-8; Sef 2:4-7; Sek 9:5-7

nisu sogo dagego homu dene ebo silama,
te dagego duga tigiwali togobo kolesaga
tagalaibawe?

- 6 Dagego e tama tiwai i wali,
‘Genuai Bidigo bainat hwa,
nisu sogo nago te da dolobo se silaibawe?
Bainat, te naga bulubo be tomoba ma bula sao.
Nago te se tagalama, toma nao,’ dagego te po wali.
- 7 Tialima, ena, Genuai Bidi,
eno te se ena bainatba mawai.
Tama tibaso, bainatgo te se ebo me tagalogobeo.
Eno te hwa bainatgo te bulu Askelonba boi hwigi
pomainogo,
me te nambisba te gasa we bidiba boi hwigi
pomainogo tagala palai dao,” wali

Kantri Moap dolaibao

48 1 Genuai Bidigo kantri Moap dali po elalui. Tigidali Bomo
Elalubo Genuai Bidi, aga Israel dabego God, agai te tiwai po
wali.^e

“Hobede mu dao, te boi bidi dabego te Nebo taun mu
dolaibao.

Te boi bidi dabego te Kiriataim elaluama,
te bomai obo elaluali taun, te dolaibao.

Tama te taunde we bidi tigidali hale dwai mu saibao.

- 2 Te Moapgo genuai nogi elaluali, te tulaluaiobao.
Te boi bidi dabe te taun Hesbonba sabolama,
te augwa Moap dolabo kolesaga yabo po miaibao.

Augwa te tiwai po waibao,

‘Te bageo, dago te we bidi hani mu siligi paibao,
tama te kantri Moap munu ma elalugobe dao,’
waibao.”

“Dage te taun Matmen we bidi tigidali,
te boi bidi dabego dage dolama,
tama dage tigidali te gu pageba paibao.

- 3 Te taun Horonaimde genuai gela wabo odao.
Augwa te tiwai i waibao, ‘Tigidali nai mu dolali dao.’

- 4 Moap dolobaso, te augwaligo wai dabego gela ogolu
holobo genuai mu pedelai dao.

^e 48:1 Ais 15:1–16:14; 25:10-12; Ese 25:8-11; Amo 2:1-3; Sef 2:8-11

- 5 Te Moap dabe wi paibao.
 Te augwa gela umagia mu weyu, te taun Luhitba te
 sunumidu ugwaba holiyu,
 te taun Horonaimba aiya dulaibao.
 Tama augwaligo gela u wabo, te genuai mu pedelai dao,
 magi baso meni, augwa bulu mu dolai dao.
- 6 Augwaligo te tama po obao, 'Polo wi pao.
 Tiyu, dage dolabuo.
 Dage te olo masigi kemi buluba pelama,
 geme dualalugi pao,' augwaligo te po obao."
- 7 "Moap, nago te yali se dabede me,
 mone dabe me, homu kone palobo se bomo elalu,
 te nago homugo te nai dabego nage tau selama,
 te nage bugagia bidaiba homu ebao.
 Tialima, nago te homu ebo te wiegi yai menio.
 Tibaso da, te boi bidi dabego te boi hwibaso,
 te nage aiyaba elalueibao.
 Tama nago tibo god Kemos te augwaligo selama,
 te gasa bulu kantriba kalabus igibu sela paibao,
 te aga pris bidi dabe me, te Moap tobolu bidi dabe
 dali sela paibao.
- 8 Te boi bidi dabego tigidali taun dolagaselama,
 te taun me deli te bugagia me elalugobeo.
 Augwaligo te odogo malu bulu me dolobadi,
 te ugwadu doloba pai bulu me dolaibao,
 te ena Genuai Bidigo, eno po wali gilama yaibao."
- 9 "Te Moap aga te ba tiwai te bogo elalugi sogo da,
 te wiegi yai ebaso, te dolobo se agaba asidali weyu,
 bola pigi da.
 Te aga taun tigidali dolama, te olo elaluaibao.
 Tama te taun dabede bidi me bidigobeo."
- 10 Eno homugo Genuai Bidigo mabo se
 te se ebo hagela ebo bidi dabe te Genuai Bidigo
 dolainogo yaibao.
 Te agai te bidibolo weyu,
 te gasa bidi bainatgo elao po wali,
 te bidigo te isabaso da,
 teda Genuai Bidigo aga dolaibao.

Te Moapgo taun tigidali dolaibao

- 11 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 "Te Moap kantri gesi sogo da elasa,

- te megı e sogoba usu nagasobao,
 te mena sogo me deli te boi bidi dabe aselama,
 me dolagaselama, te we bidi dabe gasa kantriba
 kalabus me sela pisawai.
 Moap te bidi dabego nigilama,
 te elalumainogo yali wiegi yai wain aı tiwai dao.
 Te augwa te me botoldu te gasa botolba tabia sisawai
 tiwai elalui.
- Te aga pusu me tama elaluali,
 te aga denami wiegi yai dao.
- 12 Tiali goli, ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,
 eno te bodolu muani sogo me deli elalubao,
 tama te sogo eno te bidi dabe tagala palama,
 te Moap dolagasaibao, te bidi dabe te wain tıba
 gea palagaselama, te wain buali sospen subigila
 gea palama, alua sıbo tiwai yaibao.
- 13 Tama te sogo te Moap dabego te god Kemosde hale
 mu yaibao,
 te tibo god Betel bulude elalui Israel dabe hale yali
 tiwai,
 te sogo te godigo augwali tau saiba homu yai dao.
- 14 Dage Moapgo, magi baso dagego te po weyu,
 dage te bomai ami dabe te dagego hwıbo mu koneai
 da wabo dawew?" Genuai Bidigo te po wai.
- 15 Te king, aga nogi te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
 Bidi,
 agai te tama po obao, "Te boi bidi dabego te Moap
 dolagaselama, te taun dabe saibao.
 Augwaligo te Moap wiegi yai gesi ogwa bidi dabe ela
 mubo sı umabo yaibao.
- 16 Te Moap dolabo sogo pade yalio.
 Te dolabo sı polo tama mu pedelaibao.
- 17 Dage Moap pade bidibo hani tigidali,
 te dage hani tigidaligo te aga genuai nogi koneai,
 dagego aga hobede elama, te tama po waiyao,
 'Hobede mu dao, te bulu kantrigo bomo me
 genuai nogi elaluali, te tulaluali dao,' po wao."
- 18 "Dage te taun Dibon we bidi,
 dagego te duga genuai nogide
 homu kone elalubo tagalama,
 te wa pai tıde olo bidi bidibo tiwai yao.
 Magi baso meni, te Moap dolobo sı yabo bidi,

- te dageba pedelama, te duga bomai obo elalubo
hanu dabe dolaibao.
- 19 Dage te taun Aroer we bidi dabe,
dage te sunumi sesegeba doligi pelama,
te wi asobo we bidi augwali suo.
Te augwaliba dagego hanalu wao, ‘Mena sę pedalubaso,
dage wi asobawe?’
- 20 Te augwaligo te tiwai po wei ponaibao,
‘Kantri Moap dolobaso, te megı da,
aga dwai hale mu ebao.
Te dagego hobede mu elama, i olama,
te gela bomo elama wao.
Dage te wę Arnon pąba pelama,
te we bidi augwaliba te tama po walao,
Moap dolai dao po wao.’
Te wi asobo we bidigo te po waibao.”
- 21 “Te doloba pai bulu pesagede ugwadu elaluali taun
dabe,
augwaliba te dwai dagalabo sogo pedelai dao.
Te e tama taun dabe dao, Holon, me Jasa, me Mefat,
22 me Dibon, me Nebo, me Bet Diplataim,
23 me Kiriataim, me Betgamul, me Betmeon dao,
24 me Keriot, me Bosra dao.
Te Moap gasa taun dabe tigidali me dwai dene salio,
te pąde elaluali, me digibulu elaluali,
te tiwai sę naga pedelalio.
- 25 Te boi bidi dabego Moapgo bomo aiyaba elaluama,
te Moapgo aga tau sabo mena sę me deli yabo usu
meni yai.
Ena Genuai Bidigo, eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo Moap aiyaba elaluai

- 26 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Moapgo ena dali hagoma ebaso,
te eno homugo te boi bidi dabego
aga elalumainogo homu elama,
te aga bomai ąi tulama, geę page ebo bidi tiwai
pedalumainogo ilimainao.
Te aga bugali bogu daide pila mudu,
bebegeludubaso, te bidi dabego aga
gisugu momainogo yaibao.
- 27 Moap, polobadu nago posobo po olama,

- te Israelba dwai gisugu mawai
 Magi yaliwe?
 Nago homogo Israel te nai wi sabo hani tiwai me deli
 bidibaso,
 te nago agaba posobo po weyu,
 te nago aga nogi aiyaba elalui da, agawe?
 28 Dage Moap, dage te masigi dedage buluba geme
 duala sigi piào.
 Dagego te ba dabego augwa be te sau dagede sẹ ebo
 tiwai gilama tama dage me tiào.”
 29 “Da tigidaligo te Moapgo hagoma kolesaga ebo po
 odali.
 Te bageo, Moapgo hagoma mu ebao.
 Agai aga digi nogi ugwaba siyu,
 te subigila hagoma mu yali.
 Te agai te aga polalubo mu dao homu yali dao.
 30 Ena Genuai Bidi, eno agai hagoma kolesaga ebo
 koneani.
 Tialima, agai odolali te agai yali sẹ tigidali te
 hagawaibao.
 31 Te tigidali Moapde eno hobedai gela waibao.
 Te Kirheres we bidi augwalide eno homu dene mu ebo
 dao.
 32 Te taun Jaser dolobaso, ena gela obao.
 Tialima, te taun Sipma, nage dolobaso da,
 te ena gela wabo ogolu mu yaibao.
 Sipma, te nago wain gi hauwa umabo mu elalubao,
 te sigi aḡ Detsi, me sigi aḡ Jaser,
 teba usu nigi pai elalubao.
 Te boi bidi dabego te wiegi yai ni wain me,
 te nago gasa ni dabe me dolaibao.
 33 Te Moapgo tḡde wiegi yai nai hauwa pedalubaso,
 te bidi dabego te nai siyu, wiegi yai pemene yai.
 Tiali goli, te wiegi yai pemene elama,
 gisugu wabo kolesaga te silaibao.
 Eno te tama tilama, te wain du agabo masigi poude te
 wain augwaligo munu ma nigigobeo.
 Augwa te i olama, pemene eyu,
 te wain agabo sẹ yali me egobeo.
 Mu tama, te augwa i weyu da yaibao,
 tiali goli, te augwa pemene elama, i me wagobeo.”
 34 “Te Moap dabe dwai gela waibao,

- te taun Hesbonde gagalasa pelama,
 te taun Eleale, me taun Jahas, te notba usu nigi
 paibao,
 tama te taun Soarde gagalasa pelama,
 te taun Horonaim, me taun Eklat Selisia, te sautba
 usu nigi paibao.
 Magi baso meni, te tama kantri tɔ dolaibao.
 Tama me, te wɛ Nimrim tigidali mu sula saibao.
- 35 Ena Genuai Bidigo eno po dolo obao,
 eno te Moap dabego te bulu duba holama,
 te lotu wagilu, te wiegi yai denami yai ofa dabe ebo
 pesage,
 me te augwa gasa godiba lotu wabo pesage,
 tigidali dolaibao wai dao.
- 36 Tibaso, eno te Moap, me te taun Kirheres we bidi,
 augwaliba homu dene mu ebao.
 Eno hobede ebo te bidigo genuai hobede elalu,
 te ona elibo tiwai yai.
 Te Moap dabego sali wiegi yai nai tigidali hagawaibao.
- 37 Augwa homu dene mu elama,
 augwa tobolu nisi me penane nisi poawaibao.
 Te augwa nogo dabe togoyu elama,
 te hobede ebo ugwa gudaibao.
- 38 Ena Genuai Bidi, eno te kantri Moap
 dolaibao, te bidigo te sɛ meni yai te tɔgo nigai
 sospen dabe alubo tiwai yaibao.
 Te Moap habu tigidali badu,
 te genuai gela u wabo pedelaibao.
 Te augwa bede ugwadu bidali me,
 bidi sisinibo pesagede bidali me,
 tagalao, tigidali te gela wabo umabo mu yaibao.
- 39 Mu tama, Moap tigidali mu togwa pelama,
 te we bidi augwali dwai gela waibao.
 Moap da, te dwai hale mu ebo bidigo aga gesabidi halua
 sabo tiwai gilama yaibao.
 Te Moap pade bidali hani dabe
 augwaligo te sɛ dabe te Moapba pedalubo sulama,
 te augwali wi dwai mu elama,
 te Moapba posobo po waibao,”
 Genuai Bidigo te po wali.

Te dolobo sego Moap me geda mugobeo

- 40 Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Suao. Te boi bidi dabe umagia udayu, te Moap dolainogo ebao, te ba kemodagego te hasa bolo elainogo ebo tiwai yali, te tobolu nisi diligina pelama, te aga bogo nisi diligina pabo tiwai ebo dao.
- 41 Te boi bidi dabego te taun dabe me, te bomo elama, boi hwiḅo pesage me saibao, tama te sogo te Moap ami dabe wi elama, homu si yaibao, te we dabe augwali te wai ame nainogo ebo sogo tigi dene ebo tiwai yaibao.
- 42 Moapgo Genuai Bidi ena dali hagoma ebao, te Moap mu dolaibao, te Moap hani da, te munu me bidigobeo.
- 43 Ena Genuai Bidi, eno po dolo obao, te bidi wi ilibo nai dabe me, te genuai tḡ dedage me, hagani mubo wa dabe te elalubao, te Moap we bidi dabe dage dolabo nai dabe dao.
- 44 Te bidi wi ilibo naide te bidi me deli wi pobaso da, teda aga te genuai dedageba tulaluebao. Te aga dedage tagalama, te buluba teda holobo si da, teda aga te hagani mubo wago tola saibao. Ena Genuai Bidigo te Moap dabe dage dolabo sogo bodolu te tama muai, tama tiyu, eno dage doalibao,” wali.
- 45 “Te Moap we bidi dabe te boi bidi dabede wi elama, te taun Hesbonba geme duala sigi painogo yali. Tiali goli, menio. Augwaligo te Hesbon sia dabo suai, te polobadu te king Sihon bidali sogo sia dali tiwai yai. Tama augwali te taun tomoba pabo usu meni yai. Augwaligo te mena seḡ yabo bomo me elalubeo. Te siago te kantride elaluali nai tigidali dela silali, te bulu kantri daḡide elalubo, ma te hwiḅo bidi dabego bulu du ugwadu elaluali me, te tagalao, te siago dela silai dao.”
- 46 “Dage Moap, dagede hobede mu ebao. Dage te tibo god Kemosgo we bidi,

dagego bomo te hagawalio.

Te boi bidi dabego dage pageabi elama, te dage selama,
te gasa kantriba kalabus igi paibao.”

47 “Tialima, te nosali sogode eno te Moap wiegi yai

ma pedalumainu yaibao.

Ena Genuai Bidi, eno te po walio.”

Genuai Bidigo te Moap bage dagalabo po tigidali wali, te silali dao.

Genuai Bidigo te Amon dabeba dwai dene mawaibao

49 ¹ Genuai Bidigo po te Amon dabede elalubao. Agai te tiwai po wali,^f

“Magi yaliwe?

Te Israel dabego ogwa dabe meni yani homu elama,
te augwa aya dabego t̄q dabe doado bage sogobe
da, agawe?

Te augwali elalubadi yaibaso da,
teda magi baso te Amon dabe,
te tibo god Molekgo hani dabego,
te Gat hanigo t̄q saliwe?

Te magi baso te Amon dabe te Gat hanigo taun dabeba
bidigi pai dawē?

² Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
mu tama eno bodolu muani sogo me deli elalubao,
tama te sogo eno te boi bidi dabego te taun Raba
teba hw̄igi pomainogo tagala palaibao,
te kantri Amongo genuai taun dao.

Augwaligo te taun dolama,
te olo pobele bage du holali tiwai elalueibao.

Te boi bidi dabego te genuai taun p̄ade elalubo bulu
dabe siago ulaibao.

Tama nosali, te Israel dabego te Amon dabego sali t̄q
ma saibao.

Te Genuai Bidi, eno po dao.”

³ “Dage Hesbon hanu Amon hani we bidi dabe,
dagego bomonama gela wao,
magi baso meni, te taun Ai dolalio.

Dage Raba taun we bidi dabe, dagego gela waiyāo,
dagego te hobede ebo ugwa gudama,

^f 49:1 Ese 21:28-32; 25:1-7; Amo 1:13-15; Sef 2:8-11

- te hobede ebo teḡbi wao.
 Te dage wi painogo, me badu udayu, gelama,
 gasa badu udayu yao.
 Magi baso meni, te boi bidi dabego Molek saibao,
 duga te tibo god, te gasa kantriba sela pelama,
 kalabus igi paibao,
 te aga pris dabe dali me, dage Amon tobolu bidi
 dabe me,
 te kalabus paibao,” te po wali.
- 4 “Amon, nago koneai, te nago odogo malu bulu te mu
 polalubao,
 te nago sesemane sogo nago te bulude wiegi yai nai
 hauwa pedalubo po minama, te pemene ebao.
 Nage hagoma ebo we, magi baso nago
 te tiwai po wabo dawē?
 Nago te naga mone me doado bagede homu kone
 palama te po wali,
 ‘Dego ena dali hwḡagasaibawe?’ wali.
- 5 Tialima, odao.
 Ena God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 eno po dolo obao,
 te nage paḡde bidibo hani tigidali eno hodolama,
 te augwaligo nage wi dwai mu ilagasaibao.
 Te augwaligo dage Amon dabe sela saḡbaso,
 te dage tigidali tḡ habuba wi tedela pelawaibao.
 Te dage ma sisinabo bidi meni yaibao,” wali.
- 6 “Tialima, nosali eno dage bidibo te wiegi yai ma
 pedalumainogo yaibao.
 Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo dwai dene te Idom dabeba mawaibao

- 7Genuai Bidigo te Idom kantride po elalubao.⁸
 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te tiwai po wali,
 “Magi yaliwe? Te Teman hanu we bidi dabego te wiegi
 yai homu kolesaga munu me elalubo homu meni
 da, agawe?
 Te augwaligo wiegi yai homude koneani kolesaga te
 hagawali da, agawe?
- 8 Dage Dedan we bidi dabe, dage te taun tagalama,
 wi peyu, tama te masigi ola be dabeba geme bugagia

⁸ 49:7 Ais 34:5-17; 63:1-6; Ese 25:12-14; 35:1-15; Amo 1:11-12; Oba 1-14; Mal 1:2-5

- duala sigi pao.
 Magi baso meni.
 Ena Genuai Bidigo eno te dene mabo sę ebo sogo mu te
 Idomba pedelaibao,
 dage Isogo hani, te dage dolaibao.
 Te sogo eno te dagego dwai kolesaga yali wei ponaibao,”
 wali.
- 9 “Te bidi dabego te wain du ina yani tau yai sagasobo
 sogo,
 te augwaligo tigidali me sogobeo. Menio.
 Te meba augwaligo ela soaibao.
 Te nai wi sabo bidi hulide asu,
 te augwaligo godolo yali nai naga sabo dao.
- 10 Tialima, eno te Isogo waj nq hani dabeba dwai
 dene mabo sogo,
 eno dagego nai doado bage tigidali dolaibao.
 Eno dagego geme duala sabo pesage tigidali dolama,
 te dage geme ma duala sogobeo.
 Te dage Idom badi, te dage pade bidibo hani dabe,
 dage tigidali dolaibao.
 Tama te Idom hani tigidali mu silaibao.
- 11 Tialima, dage Idom dabego duga wai puluba dabede
 homu si me igio.
 Te aya dage isibaso da, te ena digi eno dagego
 wai puluba dabe tonalueibao.
 Te dagego we dabe augwa digi ena nogoba mumainogo
 yaibao,” wali.

12 Genuai Bidigo te tama po wali, “Eno te hauwa we bidi dabeba te dwai
 dene mabo sę yaibao. Te augwaligo dwai sę genuai me isabadi tagalao, te
 eno dene augwaliba mawaibao. Te Idom, nago homugo eno nage ela soaiba
 homu eba, agawe? Mu menio. Eno nage me ela soagobeo. Eno nageba me
 te dene mawaibao. 13 Ena Genuai Bidi, te ena nogide digi eno te tiwai mu
 po obao, eno te dagego polalubo taun Bosra dwagila mu dolaibao, te aga
 olo bulu pesage tiwai pedelaibao. Te gasa hani we bidi dabego eno te sę te
 taun Bosraba yali sę po odama, te augwa wi elama, dwai midigi saibao.
 Te augwa te Bosrabelo te dwai posobo po waibao. Te hanigo te augwa
 boi bidi dabede dwai posobo po wabo sogo da, augwa te tiwai po waibao,
 ‘Dage te Bosra taun dolali tiwai gilama yagameo.’ Eno te tq kantri Idom
 taun tigidali dolama, te dolali te tiwai sesemane elaludaibao,” wali.

- 14 Genuai Bidigo ena Jeremiaibolo walali,

- te agai te we bidi hani dabeba te po magi po
 omainogo te bidi me deli tagala palu,
 te tiwai po walio,
 “Dage tigidali sisinama, te Idomba hwięi pao.
 Hogodama, te boi hwięi pabo sisi yao,” wali.
- 15 Genuai Bidigo te tų kantri Idomba waliyu,
 te po wai, “Idom, odao.
 Eno nage te olo nai me tama tiwai te gasa hani we bidi
 dabe tomode pedalumainogo ilaibao.
 Te augwaligo nage begela mu dolaibao.
- 16 Nago te gasa hani we bidi dabe wi mu ilama,
 te nago nage te polalubo mu da homu yali.
 Tialima, naga digi tibo po ola mawai.
 Nago genuai taun te bulu du pesage daide uęwadu
 elaluali.
 Tialima, te nago taun te ba kemodagego be daide
 uęwadu sę ebo tiwai elalubo, te tagalao,
 te nage eno aiyaba kekasa duleibao.
 Te Genuai Bidi, eno po dao.”
- 17 Genuai Bidigo te tiwai po wai, “Idom dolama,
 te bidi dabe wi ilibo nai pedelama, elalueibao.
 Te gasa hani we bidi dabe te badu aselabo sogo,
 te augwa Idom sulama,
 te augwa midigi dwai mu selama, nogo hogwayu,
 te wi umagi mu yaibao.
- 18 Polobadu eno te taun si Sodom me Gomora dolobadi,
 te paęde elaluali taun dabe me dolali,
 tama te bulu pesage dabe olo mu tama elaluai.
 Te ena Genuai Bidi, eno te po obao,
 te tobage sę naga te Idomba pedelama,^h tede bidi deli me
 bidigobeo.
- 19 Te genuai uni hasa laiongo aga bulu tomo buside te
 wę Jordan tagalama,
 te sipsip dabe augwa te wiegi yai nosai tubo sę ebo
 madi pedelaibao.
 Tama pedelama, polo mu tama te laiongo te sipsip dabe
 daboasabo dao.
 Te tiwai me, deli sogo naga mu tama,
 eno te Idom dabe augwa tųde bidali ela gudulaibao.
 Tama eno te tų tonaluabo bidi me deli nigilaibao,” wali.

^h 49:18 Gag 19:24-25

“Eno tama tebo sogo, mena bidigo ena dali konila po waibawe?

Te dego eno bomo tobage elalubawe?

Te mena tobolu bidigo enaba boi bidi yaibawe?

20 Te eno te t̄o pedai Teman we bidi dabeba yabo s̄e,
me te gasa Idom kantri pedai badu yabo s̄e,
te eno homu kone palai elalubo,
te bugagia olo muao.

Eno te we bidi dali, wai puluba dabe me,
tigidali sela s̄awaibao,
te laiongo te sipsip tigidali ela munama,
te augwa tigi kekasa pabo tiwai yaibao.

Te Idom t̄ogo digi eno te ebo s̄ede dwai midigi mu yaibao.

21 Te kantri t̄o Idom degasa dulubo sogo da,
te bugusu wabo genuai pedelama,
te t̄o mumunu ilama, te mali ebo tiwai ilaibao.

Tama te Idom dabego gela u wabo te genuai pedalubo s̄e eyu,
te mama yai tamu āi Retsi wabo tamu āi dāība usu nugi paibao.

22 Te boi bidi dabe umagia aselama,
te Bosra taun dolainogo ebao,
te ba kemodage ugwaba bola holama,
te tobolu nisiba mage bula selama, aiyaba dulama,
te aga bogo diligasa dulu,
te hasa bolo elibo tiwai yaibao.

Tama te sogo te Idom ami dabe
wi elama, homu si yaibao,
te we dabego wai ame nainogo tigi dene ebo tiwai yaibao,” wali.

Genuai Bidigo te kantri Damaskusba dwai dene mawaibao wali

23 Genuai Bidigo te kantri t̄o Damaskusde po elalubao. Agai te tiwai po wali,

“Te taun Damaskus taun si Hamat me Arpat we bidi augwaligo te dwai nai augwaliba pedelabo po odama,

te augwali midigi dwai mu yalio.

Augwali wi ebaso, te bugagia me dugulalubeo.

Augwali te tiwai te nambisde genuai āi dini asu,

- te bugagia bidisaḅo tiwai ebo dao.ⁱ
- 24 Te Damaskus taun we bidi dabe te bomo mu
meni yani.
Augwali te we me deli wi painogo ebo tiwai yali,
tialima aga te wi dwai mu elama, te aga usu ebeo.
Augwali te genuai dene me seḡe elaluali,
te wego wai tega painu dene ebo tiwai yai dao,”
wali.
- 25 Te taun Damaskusde bidali bidi me deligo te po
wali,
“Te taun da, genuai nogi elalubaso,
te ena wiegi yai pemene yali.
Tiali goli, te boi bidi dabe teba pedalubaso,
te magi baso te we bidi augwali te taun tagalama, wi
pabewe?” te po wali.
- 26 “Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno po
dolo obao,
te sogo te boi bidi dabego te Damaskus gesi ogwa
bidi dabe ela munama,
te augwali bidi sisinama, po mibo
pesagede degasa pai munalua paibao.
Te boi bidi dabego te Damaskus ami bidi dabe
tigidali ela muaibao.
- 27 Eno te taun Damaskus bagulali obo isigo ulama,
tama te isigo te king Benhadatgo bomai be dabe me
siago daibao,” wai dao.

**Genuai Bidigo te Kedar dabe me Hasor dabe
augwaliba dwai dene mawaibao**

28 Genuai Bidigo po te Kedar hanide me te wa pai tḡ pedai Hasorde
elalubao. Te Babilon king Nebukatnesargo boi hwɨnama, te hani dabe
aiyaba elaluai. Hasia bolo God Genuai Bidigo te Kedargo boi bidi dabeba
te po walali,

- “Dage hogodama, te Kedarba boi hwigi pao.
Te giliga pedalubo pedai badu te we bidi mu silao.
- 29 Te ugwa be dabe, me te augwaligo sipsip dabe,
me te ugwa bede mubo ugwa dabe,
me te augwaligo gasa nai dabe selama, te sela pao.
Te augwaligo kamel dabe me sela pao.

ⁱ 49:23 Ais 17:1-3; Amo 1:3-5; Sek 9:1

Te augwaliba e tama i wao,
 ‘Te dage wi ilibo nai, te tigidali badu elalubao.’
 Te po augwaliba i wao,” Genuai Bidigo te po wali.

³⁰Tama Genuai Bidigo te taun Hasor we bidi augwaliba te tiwai po wali,

“Dage wi peyu, te digibulu mu masigi ola be dabeba
 geme bugagia duala sigi pao, magi baso meni,
 te Babilon king Nebukatnesargo
 agai dage dolabo sę yabo nai dabe
 te homu konea sai elalubo dao,” wali.

³¹Genuai Bidigo te Babilon dabeba te tiwai po wai,

“Dage hogodama peyu,
 te bugagia dugulalu, te magi nai
 me delide homu kone isąbo hani we bidiba boi
 hwigi pao.

Augwaligo taun obo meni dao.

Te gasa hani we bidi dabe augwali pade me bidibeo.

³²Dagego augwaligo te kamel dabe,
 me genuai bulmakau hani dabe,
 me sipsip dabe tigidali me sagemento.

Te augwa gebo badu tobolu nisi
 pęwadage togobo bidi hani dabe eno sela sęnama, te
 augwali tedela paibao.

Ena Genuai Bidigo,
 eno te tų pedai tigidali badu boi bidi
 pedalumainogo ilama,
 tama te dene mabo sę ebo sogo mugo
 te Hasor dabe gegaibao.

³³Tama Hasor te uni yowigo bulu pesage pedelama,
 te aga dolali sesemane tama elalueibao.

Tama te taun olo mu elalu, tede bidi me bidigobeo,”
 wali.

Genuai Bidigo te kantri Elamba dwai dene mabo sę yaibao

³⁴Genuai Bidigo te tų kantri Elamde po elalubaso, tama agai te po te
 profet Jeremaiabolo mawai, te Sedekaia te Juda king bidali sogo dao.

³⁵Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai e tama po wali,
 “Enesigi da, te Elam dabego boma pai nai dao,
 te augwaligo boi bidi dabe aiyaba elalubo bomo mu
 yai.

- Tiali goli, te eno augwaligo enesigi togwaibao.
- ³⁶ Eno te boi bidi dabe tigidali badu hodolama,
te augwaligo Elam dabeboi hwiągasaibao,
te bomai waligo augwali dolagasobo tiwai yaibao.
Te Elam dabe eno te tigidali tų pedaiba tedela pelama,
te tigidali tų kantride te Elam dabe meba bidada
paibao.
- ³⁷ Te augwali ela muabo boi bidi dabe subo sogo,
eno te Elam dabe augwali wi mu ilaibao.
Ena Genuai Bidigo, eno te dwai nai mu te Elamba
pedalumainu elama,
te eno haliga sębę ola mawaibao.
Te bidi dabego augwaliba boi bidi ilibo sę eyu,
augwali ela mumainogo yaibao,
te tigidali isiboba usu naibao.
- ³⁸ Ena Genuai Bidi, ena dugabo sia king te Elamba
munama,
te eno Elam king dali,
te aga ofisa dabe dali ela muaibao.
- ³⁹ Tialima, te nosali sogo eno te Elam bugagia ma
dugulalubo sę pedelaibao.
Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.

Genuai Bidigo te kantri Babilonde po elalubao

50 ¹ Genuai Bidigo te kantri Babilonde po elalubao, te Kaldia dabego
tų kantri, tama agai te po profet Jeremaiabolo mawai. Tama
Jeremaiaگو te tiwai po pusali,^j

- ² “Tigidali we bidi haniba pelama, te po pusao.
Te ugwa plak ugwaba sao, te bidi dabego sulama,
te po odagasomainao.
Te po geme dualubo tagalao.
Augwaliba te tama po wao,
“Te boi bidi dabego Babilon salio.
Bel, te Babilon dabego tibo god,
aga hale dwai mu yaibao.
Te god Marduk me te midigi dwai mu saibao.
Te Babilon dabego dwai tibo god dabe te hale dwai mu
elama,

^j 50:1 Ais 13:1–14:23; 47:1-15

te midigi dwai mu saibao.’ ”^k

- ³ Babilon dolaibao, magi baso meni,
 bidi hani me deli te not badu pedai tagalama,
 te Babilonba hwjagasu asaibao.
 Te boi bidi dabego te Babilon mu dolama,
 te olo bulu pesage pedelai elalueibao,
 tama tede bidi me bidigobeo.
 Tigidali bidi me hasa te Babilon tagalama, te wi paibao.

Te Israel augwa page buluba ma paibao

- ⁴ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
 “Te sę dabe te Babilonba pedalubo sogo,
 te Israel we bidi me Juda te sisinama,
 gela weyu, te augwa Genuai Bidi,
 God ena gegaibao.
- ⁵ Augwali te Saion bulu duba painogo da,
 teda augwa teba pabo sunumi hanalu waibao.
 Te augwa te tiwai po waibao, “Tegoba, da pelama,
 te Genuai Bidi dali po daę wagi pelainao,
 te da aga hani we bidi bidaibao.
 Tama te daę wali bomo yai po sesemane elalueibao,
 te bidigo agade homu kone me
 ggeda palama tagalamu dao.’
 Augwaligo te sogo te po waibao.”
- ⁶ “Eno we bidi dabe augwali te hagawai sipsip hani
 tiwai bidali.
 Te augwali tonaluali bidigo augwali te wiegi yai sunumi
 tagalomainogo ilama,
 te bulu du pesagede tedela palama, bilaluali.
 Augwali te bulu dude bilalu, te augwali toma tuabo madi
 te homu kone me ebeo.
- ⁷ Te subigila bidi hanigo augwali sulama,
 te augwali dolali.
 Tama te boi bidi dabego te tiwai po wali,
 “Te dago augwali dolabo page elalubaso, me dolobeo.
 Magi baso meni, augwa digi te Genuai Bidiba dwai sę
 yali.
 Genuai Bidi da, te augwali bugagia toma neyu,
 bidabo pesage tiwai elalubao.

^k 50:2 Te bidibo ula elalusiąbo tibo god dabe da wali po, tialima, te hani augwaliba te tiwai po begelama wali, augwali hale elama, dwai midigi saibao po wai.

- Te augwa wai nõq dabego konealubo homu daq olama,
te agai augwali tau somainogo tonaluai.
Aga te augwaligo Genuai Bidi dao,
te boi bidi dabego te po waibao,” wali.
- 8 Genuai Bidigo po ma weyu, te tama po wali,
“Dage Israel me Juda, dagego te Babilon tagalama,
wi piyaqo.
Dage poligibu te gasa kalabus bidi dabe tudiba ilao,
te omai meme poligibu te gasa meme dabe geanobo
tiwai yao.¹
- 9 Dagego Babilon tagalao, magi baso meni, eno te not
pedai badu te haniani tq kantride bomai bidi
hauwa hodolama, te augwali odasa aselama,
te Babilonba hwıagasomainogo yaibao.
Augwali te lainde wasilama, te hwınama,
te Babilon dabe aiyaba elalueibao.
Te boi bidi hani augwaligo te enesigigo hwıbo
mu konea pai bidi,
te augwaligo ene enebo sogo da,
te munu me geda mugobeo.
- 10 Te augwaligo te Babilonde wiegi yai nai dabe
umabo saibao.
Te deli deli bidigo te nai hauwa mu selama,
te augwa homu godolo yali te mu siminaibao,”
te po wai.

Babilon tigidali mu dolaibao

- 11 Genuai Bidigo e tiwai po wali,
“Dage Babilon, dagego eno tq kantri dolama,
te eno we bidi hani augwaligo doado bage sali.
Te dage pemene umagi mu yai,
te bulmakaugo agai te wit dili ge agaga pabo sogo
te nai meba tuyu,
aga pemene ebo tiwai yali.
Te dagego i wabo daqa genuai weyu,
te omai hos dabe ga wabo tiwai yali dao.
- 12 Tialima, dage Babilongo tq kantri te hale dwai mu
elama,
te aga genuai nogi elaluali mu tulalueibao.
Te aga tq kantri dwai mu elalu,

¹ 50:8 Ped 18:4

- te gasa hani we bidi tigidali tomode nogi elalugobeo.
 Te t̄o wa pai bulu pesage te olo bulu pesage elalueibao.
- 13 Ena Genuai Bidi, eno dageba haliga s̄eḅe umagi mu elama,
 eno te tiwai s̄e ilibaso,
 te dagego t̄o kantri dolama,
 tede bidi me bidigobeo.
- Te gasa hani bidi dabe teba pedalubo sogo,
 te augwaligo dage Babilonba pedelali dwai s̄e sulama,
 te augwali midigi dwai mu elama, nogo hogwayu,
 te wi umagi mu yaibao,” te po wali.
- 14 Genuai Bidigo te Babilongo boi bidi dabeba e tiwai po wali,
 “Dage te enesigigo ene enebo mu konea pai hani dabe,
 dagego te genuai taun Babilon bagulama,
 te lain wasilama, boi hw̄ḷao.
- Dagego enesigi umagia kekelama,
 te ene hauwa agaba enao.
- Dagego te taunba umabo s̄e mu yao, magi baso meni,
 te Babilon dabego ena Genuai Bidiba dwai s̄e ebo dao.
- 15 Te dagego agai bomai bagulali obo aluali sogo,
 te agai ma hw̄ḷabo hagela ebaso,
 te dagego aga somainogo gogola tagalali,
 tialima, dagego te tigidali pedai habuba genuai daga olama, i waiȳao.
- Tialima, megi da, dagego aga mu dolao,
 te agai gasa hani dabe dolali tiwai yao.
- Dagego agabolo te dwai dene mabo s̄e umagia mu ilao,
 magi baso meni, te kolesagade ena Genuai Bidi,
 eno agabolo te dwai dene mabo s̄e ilibo dao.
- 16 Dagego te Babilon tigidali silao,
 te nai wai bulabo bidi deli me bidis̄ama,
 te inayani nai sabo bidi me meni yaibao.
- Te Babilonde bidali gasa hani we bidi tigidali,
 augwali te dage Babilon dolobo
 s̄e ebo bidi dabede wi mu yaibao.
- Te augwa Babilon tagalama,
 te augwa page buluba ma pelama,
 te augwa hani we bidi dabe dali digi bidigi paibao,”

te po wai.

Te Israel dabe augwa t̄de bugagia dugulalu, ma bidaibao

- 17 Genuai Bidigo e tiwai po wai,
 “Israel te sipsip me deli tiwai,
 te gasa t̄ kantri dabe te laion tiwai elama,
 aga dolainogo elama, te augwaligo aga pobeali.
 Hasia te Asiria kingo aga pageabi elama, tuali.
 Te nosali, te Babilon king Nebukatnesargo te agai nogo
 s̄aḡa dili dabe halua tuai dao.
- 18 Tama tibaso, ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 ena te Israelgo God dao, eno obao,
 eno te Babilon kingba dwai dene mabo s̄e
 te agai bulu t̄ kantriba yaibao,
 te eno polobadu te Asiria kingba dwai dene mani
 tiwai gilama yaibao,” wali.
- 19 “Eno te sipsip Israel te aga page buluba ma odasa
 asaibao,
 aga te bulu du Karmel, me te t̄ pedai Basan,
 me te Efraim bulu du pesage,
 me te t̄ Gileat pedai,
 te bulu dabede wiegi yai nosai tumainogo yaibao,”
 wai.
- 20 “Te ena Genuai Bidi, eno te po obao,
 te sogo eno te dwasianu hani Israelgo s̄eḡe sela s̄ayu,
 te augwali bugagia bidimainogo yaibao.
 Tama me, eno te Judago yali dwai s̄e
 sese sela s̄awaibao.
 Tama te dwai s̄eḡe ma dwai s̄e te augwalide me
 elalugobeo.
 Te bidi dabego augwali hani siba po kisilama obaso da,
 te usu me egobeo,” Genuai Bidigo te po wai.

Genuai Bidigo dwai dene mu te Babilonba mawaibao

- 21 Genuai Bidigo te Babilongo boi bidi dabeba e tama
 po wali,
 “Dagego te Babilon augwaliba hw̄igi pao.
 Te Merataim t̄, me Pekot t̄,
 te bulu si we bidi dabeba hw̄iao.
 Te augwali elibo s̄e umabo eyu,
 te augwaligo nai doado bage dolao.
 Dagego eno po tigidali wali pīao.

- 22 Odao! Te hwıbo u wabo genuai
pedaluali, te tı kantri mu dolobao.
- 23 Babilon te hama me deli tiwaigo
te gasa tı kantri dabe pepeda sıbo tiwai yali.
Tialima, megi da, dage te Babilongo boi bidi dabe,
dagego te Babilon pepeda sınama dolao.
Te gasa tı pedai kantri hani we bidi augwaligo aga subo
sogo da,
te augwali midigi dwai mu saibao,” te po wai dao.
- 24 Genuai Bidigo e tiwai po wali,
“Babilon, eno nage tola sabo hagani mubo wa me
deli muani,
tialima, aga menade elalubo nago me konebeo.
Nago ena Genuai Bidiba boi bidi yali,
tibaso, nago tede konesiıbadi te hagani muani wago
nage polo tola saibao,” te po wai.
- 25 Genuai Bidigo Babilonde haliga sıbe elama,
te agai hwıbo nai mubo be te agai sunumi dalama,
te boi hwıbo nai doado bage sali.
Magi baso meni, God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai
Bidi,
agai te genuai sı me deli te Babilonde yabo elalubao.
- 26 Dage tigidali pedai badu bidibo boi bidi dabe,
dagego te Babilonba hwıgasiıo.
Dagego te wit nai mubo be dabe tigidali aluao.
Tama te Babilongo nai doado bage tigidali selama,
te bidigo wit dabe pesage du holobo tiwai gilama
yao.
Tama te nai dabe dagego mu dolao.
Dagego te bidi deli me elalumainogo me sula tagalamu
dao.
- 27 Te Babilon bomai ami tigidali ela silao,
te bidi dabego te bulmakau omai dabe ela wialubo
tiwai yao.
Tigidali dolomainao, magi baso meni,
te Genuai Bidigo augwaliba dwai dene mabo sogo
te pedalubao.
- 28 Te Israel me Juda meba te Babilon taga soyu,
te Saionba wi ma asali.
Odao! Augwa e tiwai po obao, “Genuai Bidi dena God,
agai be dolali hani dabeba te dwai dene wei ponama,
mabo dao,” wabo.

- 29 Genuai Bidigo Babilon augwa boi bidi dabe e tiwai
 po walali,
 “Dage te enesigigo enebo mu koneai bidi dabe,
 dagego te Babilonba hwjagasao.
 Dagego te Babilon bugagia odogolama, bagua sao.
 Dagego te Babilon dabe me deli wi pomainu me elamuo.
 Te augwaliba dwai dene mayu,
 dagego ela munama, mu dolao,
 te augwaligo gasa hani dabe dolali tiwai yao.
 Magi baso meni, Babilongo te enaba hagoma eyu,
 te hasamani tigi gagea pabo tiwai mu yali,
 te Israel dabe augwa Genuai Bidi dao,
 ena te magi dwai sę munu me isawai
 te wiegi yai doloba pai kolesaga ebo
 God dao.”^m
- 30 Ena Genuai Bidigo, eno po dolo obao,
 te sogo dage boi bidi dabego
 te Babilon gesi ogwa bidi dabe ela munama,
 te bidi sisinibo bulu pesagede pağanalua paibao.
 Te dagego Babilon ami bidi augwali tigidali ela
 mueibao,” te po wai dao.
- 31 “Babilon, nage te hagoma ebo tō kantri,
 ena te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 eno po dolo nageba obao, eno nageba boi bidi ebao.
 Te eno nagebolo dwai dene menama,
 nage ela muyu ebo sogo, te pedelai dao.
- 32 Nage te hagoma ebo bulu tō kantri,
 te nage tula munama dolaibao,
 te nage ma hodolabo bidi deli me meni yaibao.
 Te eno nago taun dabe isigo ulama,
 tama te siago nago doado bage tigidali daibao,” te
 po wai.
- 33 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, agai te tama
 po wai,
 “Te boi bidi augwaligo te Israel me Juda aiyaba mu
 elalui.
 Te boi dabego augwali kalabus ilama,
 augwali tagala palabo homu me ebeo,
 tede hagela homu ebao.”
- 34 Tialima, te augwali ma sabo bidigo,

^m 50:29 Ped 18:6

- agai bomo elalui, agai nogi e tiwai dao,
 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.
 Agai bomonama eyu, augwali tau selama,
 te augwa boi bidi dabe aiyaba elaluaibao.
 Te agai tigidali bulu t̄ kantri we bidi augwaliba
 te bugagia homu tegaluama bidabo sogo mawaibao,
 tiali goli, te Babilon dabe me tegobeo.
 Menio. Agai augwali te dwai mu tama
 bididumainogo yaibao.
- 35 Genuai Bidigo e tiwai wali,
 “Te bulu t̄ kantri Babilon dolomainao.
 Te Babilon we bidi augwali te augwa tobolu bidi dabe
 me,
 kolesaga koneai bidi dabe dali,
 bobobage hw̄ago dolomainogo yao.
- 36 Te Babilon tibo profet bidi dabe dolama,
 augwali te esela pabo bidi tiwai pedalumainao.
 Te Babilon ami bidi dabe dolobaso,
 te augwa wi dwai mu yaibao.
- 37 Te Babilongo hos me kekebo karis dabe te
 dolomainao.
 Te gasa hani ami bidi dabego te Babilon tau sali,
 te ami tigidali dolaibao.
 Augwali te we dabe tiwai elama, bomo meni yaibao.
 Te Babilongo wiegi wiegi yai doado bage tigidali dolao.
 Te boi bidi dabego sagaselama, sela paibao.
- 38 Te poi pibo sogo bobobage sesabi elama,
 te Babilonde elaluama,
 te agai w̄e tigidali sula somainao.
 Magi baso meni,
 te tibo god dabego piksa te t̄ kantride p̄aganaluali.
 Te Babilon augwaligo te tibo god dabe wali pidubaso,
 augwali te esela pelama,
 wabo pabo bidi tiwai pedelaibao.
- 39 Tama tialima, te Babilonde bidi munu me
 bidisīabadi,
 te nosali sogoba me usu nama,
 tama tiwai elaludaibao.
 Te uni hasa dabe, me uni yowi dabe,
 me te dwai ba dabe naga bidalueibao.”

- 40 Polobadu eno te taun Sodom me taun Gomora dolali,
 te taun dabe augwali pađe elaluali me, te megı da,
 te bulu dabe olo pesage elalubao.
 Te ena Genuai Bidi, eno obao,
 te tobage deli se naga te Babilonba pedelama,
 tama tede bidi me bidigobe dao,” te po wai.°
- 41 “Suao! Te ami dabego te not badu bidali tagalama,
 asainogo ebao.
 Augwali te bomai hani mu te king hauwa elalu,
 te digibulu mu bidibao.
 Megı da, augwaligo te boi hwıabo nai sisi ebo dao.
- 42 Augwali te homu dene eyu tau sabo kolesaga me
 isaıbo bidi dao.
 Augwaligo te gasa bidi dolabo homu godolo yaıbao.
 Augwaligo te enesigi me ene tolalubao.
 Augwali te hos dabede dugulasa asaıbao,
 tama te genuai kulukulu pedelaıbao,
 te nambisde genuai ađı dini dabe bugusu wabo tiwai
 yaıbao.
 Augwali te lainde wasilama,
 te dage Babilon bageba hwıainu sisi elalueıbao.
- 43 Babilon kingo te boi hwıabo boi bidi dabe asobo u
 wabo odama,
 aga te wi mu elama,
 te aga nogo sađa dili kimi meni yaıbao.
 Aga wi elama, te kone palobo dwai mu yaıbao,
 te wego wai ame nainu tigi dene ebo
 tiwai mu pedelaıbao,” te po wai.
- 44 “Te polo tama naga,
 te eno Babilon dabe augwa tıde sela sayu,
 te laingo sipsip dabede ebo tiwai yaıbao.
 Laion aga te we Jordan busi tomode bidali tagalama,
 te sipsip dabe nosai tubo pesageba polo mu pelama,
 pobeasa bilibo tiwai yaıbao.
 Tama eno te tı tonaluabo bidi me deli nigilaıbao.
 Eno te tama tebo sogo, mena bidigo ena dali konila po
 waıbawe?
 Te dego eno bomo tiwai elalubawe?
 Te mena tobolu bidigo ena dali boi bidi yaıbawe?
- 45 Eno te tı kantri Babilonba yabo se homu

kone palali elalubo,
 tede elalubo po te bugagia olo muao.
 Eno te tigidali we bidi me wai puluba dabe sela
 s̄awaibao,
 te laiongo sipsip tigidali ela munama,
 te augwa tigi kekasa pabo tiwai yaibao.
 Te Babilon t̄o digi eno te ebo s̄ede dwai noma mu saibao.
 46 Te boi bidi dabego te Babilon sabo sogo,
 te genuai u pedelama, te t̄o mumunu yaibao.
 Tama te Babilongo gela wabo te genuai umagia mu
 pedelama,
 te gasa hani we bidi augwaligo odaibao,” wai dao.

Genuai Bidigo Babilonba boi bidi yali

51

¹Genuai Bidigo e tiwai po wali,

“Suao! Eno te bidi hani mebago homu hodolama,
 te nai hauwa dolomainogo yaibao,
 augwali te bomai wali tiwai asama,
 te t̄o kantri Babilon me aga we bidi dabeba
 hw̄aibao.

² Eno te gasa badu t̄o kantri bidi hani dabe tagala
 palama,
 te Babilonba hw̄agasama,
 te augwaligo aga doado bage me sela s̄awaibao,
 te bidigo wit bo hogomu sela s̄abo tiwai yaibao.

Tama te Babilon dolobo sogo, mu tama,
 te augwali tigidali t̄o habu badu aselama,
 aga dali hw̄agasaibao,” te po wali.

³ “Dage Babilongo boi bidi dabe,
 dage boi hw̄aibo te hagawia seselalubo nai sisilama,
 te duga enesigi kekelama,
 te Babilon ami gesi bidi tigidali enao.

Dagego augwali me deli gogologobeo. Menio.
 Augwali tigidali mu ela silao.

⁴ Dagego enebo enego te Babilon dabe dolama,
 te augwali isama,
 te Babilon hanu sunumi dabede degasa pai munalua
 paibao,” wali.

⁵ Te Israel me Juda augwa t̄ode bidali sogo,
 augwaligo te dwai s̄e hauwa te Israelgo God gedude
 yali,

- aga magi dwai se deli munu me isawai wiegi yai
doloba pai kolesaga elalubo God dao.
- Tiali goli, God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
agai augwali tudiba mu me musiama,
te wilawe we bidibo tiwai me ebeo.
- 6 Dage Israel me Juda, dage te Babilon tagalama,
wi pao.
Dage deli deli te wi pobaso da, te dage dologobeo,
dage bugagia bidaibao.
Tiyu, dage te kantri Babilon dali dolabuo,
magi baso meni, megi da,
Genuai Bidigo te Babilon aga yali
dwai kolesagade dwai dene mabo wei ponobo sogo
dao.
- 7 Polobadu Genuai Bidigo te tigidali to kantriba dwai
dene momainogo yali,
tama te to kantri Babilongo agai te se yalio.
Babilon te kap gol me deli tiwai Genuai Bidigo nogode
munama,
tama Genuai Bidigo digi te gasa hani dabe te kapde wain
tumainogo yai.
Augwali te ayoge elama,
te augwali umuna pai tiwai yai dao.^p
- 8 Tialima, te Babilon aga digi te tulaluama, dolaibao.
Tibaso, dagego agade hobedai gela waiyo.
Dagego te aga keni dabe pedela sabo marasin sigi pao.
Te aga usu ma yaibao homu ebao.
- 9 Te Israel me Juda augwaligo e tiwai po waibao,
“Da te kalabus bidi dabego te Babilon usu ma ilabo
homu yali,
tialima, aga usu yai me pedalubeo.”
Nosali augwa te po wali, “Tagalao,
dago te Babilon tagalama,
da deli deli te dena page buluba ma pinao.
Magi baso meni, te Babilongo yali dwai se genuai mu
elalu,
te dagaluba usu nigi holali.
Tibaso, Genuai Bidigo te Babilonba dwai dene mabo se
umagia mu yai dao.^q
- 10 Genuai Bidigo te Babilon dolobaso,

tama te kolesagade agai te da dali yali kolesaga
 te doloba pai kolesaga naga dao, te hania ola mani.
 Tegobao, da te Saionba pelama,
 te dena Genuai Bidi, Godigo yali sę tigidali
 hanilaibao,”

augwaligo te po waibao.

- 11 Dage Babilongo boi bidi dabe,
 duga ene dabe dulama, te hwıabo sabele dabe sao.
 Genuai Bidigo te Babilon dabego agai be dolaliba homu
 kone palama,
 te agai dwai dene augwaliba wei ponainogo ebao.
 Agai te Babilon mu dolainogo,
 tama agai te bulu kantri Midia homu hodolama,
 te Babilonba hwıagasomainogo yai dao.

- 12 Dage boi bidigo, dagego plak ugwa ugwanu
 sagulama,
 te boi bidi dabego hwıbo bomo eyu,
 te Babilon genuai obo alumainao.
 Te taunde tonaluabo ami bidi dabe muao,
 te augwaligo sę bugagia mu yao.
 Te ami dabe geme duala sigi pomainogo
 tagala palama,
 te augwaligo Babilonba hwıabo sisi yao po walao.
 Genuai Bidigo te Babilon we bidi dabeba dwai dene
 mabo sę umagia mu yaiba wali,
 te megı da, agai te sę yainogo ebao wali.

- 13 Babilon, te nago tı kantride te ąı hauwa me wiegi
 wiegi yai nai hauwa elalubao.
 Tialima, nage dolabo sogo te pąba yagasalio.
 Nage bidibo ula te ugwa hobolobo hobi tiwai elaluali,
 te megı da, augwaligo togwainogo ebo dao.[†]

- 14 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi aga nogide digi
 mu po weyu,
 te sę yaibao po wali.
 Agai e tiwai po wali,
 “Babilon, te eno genuai hani bidi odasa asu,
 nageba hwıagaselama, te nage aiyaba elalueibao.
 Te augwaligo nago tı pągąna sagasaibao,
 te genuai kuli mano hanigo ebo tiwai yaibao.
 Te augwaligo nage aiyaba elalubo si da,

[†] 51:13 Ped 17:1

teda augwali wiegi yai pemene elama,
te bomonama i waibao,” te po wali.

Genuai Bidi aga polalubo bidi mu bidibao
(*Jer 10:12-16*)

- 15 Te aga bomogo digi Genuai Bidigo te t̄q nigai dao.
Awe, aga wiegi yai koneani homu kolesagade
agai te t̄q dodolama muai dao.
Aga homu kolesagade agai te dagalu nigiyu elama,
diniga palali.
- 16 Agai po obaso, te dagalu p̄q dabego te be kulu
bomonama obao,
te p̄q hauwa umabo hogodobao,
te gasa badu gasa badu asama,
deliba sisinagasobao.
Agai te be sele ula ilibaso, te tulubage aiyaba tulubao.
Agai te wali hodolobaso,
te wali aga bidali badu tagalama, asobo dao.
- 17 Bidi augwali te tiwai ebeo.
Tigidali te umuna pelama,
te kolesaga konesīawai elaluai.
Te golgo tibo god dabe nigibo bidi augwali augwa te
nigibo naide augwa hale yaibao.
Te god dabe augwali te god mu menio.
Augwa bidibo ula me elalube dao.
- 18 Augwali te olo nai tama,
te bidi dabego posobo po augwaliba waibao.
Te god dabe dolama, te mu silaibao.
- 19 Tialima, Jekopgo God te tiwai me tegobeo.
Aga te gasagi yai tedali mu dao.
Agaduba deligo naga te tigidali nai nigali.
Te agai Israel dabe sa munama,
te aga hani mu tiwai elaluai.
Aga nogi e dao, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.
Babilon te Genuai Bidigo egebe w̄abi tiwai dao.
- 20 Genuai Bidigo e tiwai po wali,
“Babilon, nage eno egebe w̄abi tiwai bidibao,
te eno hw̄ainu sabo nai tiwai dao.
Eno nage selama,
te hauwa we bidi hani dabe me te bomai kantri t̄q

dolai dao.^s

- 21 Eno nage selama, te hwıbo hos dabe
me ami bidi dabe duabo hos dabe dolai.
Eno nage siyu, te ami dabe dugulama,
boi hwıbo karis dabe dali dolai dao.
- 22 Eno nage siyu, tigidali we me, bidi me,
te monu dabe me, wai puluba dabe me,
te gesi bidi dabe, me gesi we dabe dolai dao.
- 23 Eno nage siyu, te sipsip dabe dali,
te sipsip tonalubo bidi dabe dali dolali.
Eno nage selama, te ain kekeyu,
te gi t̄o elala pabo bulmakau dabe dali,
te augwali tonalubo bidi dali dolali.
Te eno nage siyu, te gavman dabe me,
tobolu bidi dabe me dolai dao,” wali.

24 “Tialima, ena Genuai Bidi, eno te Babilon dabe augwaliba dwai dene mawaibao po obao, te augwaligo Saionba dwai kolesaga tigidali yali wei ponaibao. Te dage Israel me Juda, te eno ebo s̄e dagego suagameo,” te po wai.

- 25 “Babilon, nago bomo te genuai bulu du tiwai
elalubao,
nago te tigidali t̄o pedai badu dolobo s̄e yali.
Tialima, mu tama, ena Genuai Bidigo,
eno nageba boi bidi eyu, te eno nogo dili bomo
selama,
te nage tola selama, nage te t̄oba sanama,
te isigo nage mu dela silaibao.
- 26 Te bidigo selama, aga be s̄e yabo wiegi yai masigi
usu,
te nago bulu pesagede deli me elalugobeo. Menio.
Te nage mu dolama, te nage tama tiwai sesemane
me elaludaibao,” wali.

Te boi bidi dabego Babilonba hwıgi pali

- 27 Te plak ugwaba selama,
te hauwa t̄o kantri we bidi hani dabe tomode biugel

^s 51:20 Te kolesaga koneai bidi hauwago homugo te lain 20 tedu te lain 23 tede wali po, te Babilonba wali da homu yali (te Jer 50:23 tede te tiwai po wali), tialima mebaggo homugo te gasa hani bidiba wali da homu ebo dao.

- bu wao,
 tama augwa te Babilonba hwɔagasabo sisi emainao.
 Te hani dabe augwali te Ararat,
 me Mini, me Askenas, te augwali asomainu i wao.
 Te hwɔbo tonaluabo ofisa bidi me deli nigilao.
 Te ami hani bidi dabe augwa hosde dugulama,
 te genuai kuli mano hani tiwai asomainao.
- 28 Te tɔ kantri Midia king dabe, me gavman bidi dabe,
 me augwa tobolu bidi dabe me,
 te tɔ kantri Midiago tonalubo tɔ kantri we bidi hani
 tigidali i wao.
 Te tɔ kantri we bidi hani augwali hauwago te Babilonba
 boi hwɔagasabo sisi yao.
- 29 Genuai Bidigo te Babilon dolabo po mia selama,
 te olo tɔ bulu pesage elalueibao,
 tama tede bidi me bidigobeo.
 Genuai Bidigo te sɛ ebaso,
 te tɔ mali umagi mu yaibao.
- 30 Te Babilon ami dabe augwaligo te boi hwɔbo
 tagalama,
 te hwɔbo bomai be tomode bidibao.
 Tama augwali te we dabe sibi tiwai pedelama,
 te augwaligo bomo menia sai.
 Te boi bidi augwaligo te Babilon be dabe isigo ulama,
 te aga bomai sunumi dabe elaluali,
 te aluama besela sai dao.
- 31 Te po sela pabo bidi dabe deli deli udulama,
 te Babilon kingba waligibu,
 te boi bidi dabego agai taun pedai tigidali badu sai
 dao,
 te po pusudu gebao.
- 32 Te boi bidi dabe augwaligo te aɔ nogebo pesage
 badu selama,
 te aɔ pude sigi dili dabe isi ulali.
 Tama te Babilon ami bidi dabe wi dwai mu elama,
 te esela pabo bidi tiwai elama, umuna sai dao.
 Te po sela pabo bagego te sɛ yali po te kingba wagi
 pidu gebao.
- 33 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 aga Israelgo God, agai e tiwai po wali,
 “Te boi bidi dabego Babilon agabo
 te bidigo tubo nai wit agabo tiwai yaibao.

Bidigo te tau yali nai togobo tiwai eyu,
te boi bidi dabego Babilon togolama, dolaibao.
Tama te sę yabo sogo pāba pedelalio,” wali.

34-35 Taun Jerusalemgo te tiwai po wali,
“Babilon king Nebukatnesargo ena tulama,
te ena mu silalio.

Aga te bulu gula mane me deli tiwaigo ena mu dalali.
Te agai haliga eno wiegi yai naigo pāḡanai.

Agai te nai tula silama,
te ena te moni pou disde te nai habu deli me
munalu sābo tiwai ilali.

Nosali agai ena mu pēḡ sāwanio.
Te Babilon dabego eno tigi mu dolama,
te eno kaneme gelali.

Te augwa dwai sę yali dao,
te eno homugo te Genuai Bidigo
augwa te dwai sę yali wei ponao,” po wai dao.

Genuai Bidigo te Israelgo boi bidi augwaliba dwai dene mawaibao

36 Tialima, Genuai Bidigo te tiwai po wai, “Jerusalem,
odao.

Mu tama, te eno nage tau selama,
te Babilon dabego nageba yali dwai sę dabe wei
ponaibao.

Eno te Babilonde elalubo wę tigidali sula somainogo
yaibao.

37 Eno te Babilon dolama, te masigi du holali pesage
naga elalueibao.

Te uni yowi dabego bulu pesage dabe naga elalueibao,
te bidi tede meni yaibao.

Te gasa hani bidi dabego subo sogo da, te augwali
dwai noma mu selama,
te wi umabo mu yaibao.

Augwaligo te Babilonba kēḡe po waibao.

38 Tama te Babilon dabego i dwai mu weyu,
te gesi hasa laiongo i wabo tiwai gilama ebo dao.

39 Tialima, ena Genuai Bidi, eno po dolo obao,
te augwaligo dwai kolesaga yabo haliga hogodobo
sogo da,

te eno genuai nai tuabo daa me deli pedelama,
te augwa āi hauwa tulama, gēḡ eyu,
pemene eyu, i hae weyu yaibao.

- Te nosali augwali mu godege pilama,
te augwali munu ma hodalugobeo.
- 40 Te eno augwali te ela muabo pesageba odasa paibao,
te bidigo te omai sipsip dabe, me meme dabe,
augwaliba ebo tiwai gilama yaibao,” po wai dao.
- 41 Genuai Bidigo e tiwai po wai,
“Tigidali t̄ode we bidi hanigo Babilonba genuai nogi
mawai,
tiali goli, te boi bidi dabego hw̄agaselama, saibao.
Te gasa hani we bidi dabego subaso da,
te augwali midigi dwai mu saibao.
- 42 Te boi bidi augwaligo Babilon halua saibao,
te tamu ą̄i dinigo te ą̄i sane mesega sabo tiwai
yaibao.
- 43 Te agai taun dabe tigidali mu dolama,
te bulu t̄o kantri olo masigi kemi bulu pesage tiwai
pedelaibao.
Tama bidi me bidalugobeo,
tama bidi augwali tede munu me biligobeo.
- 44 Eno te Babilongo tibo god,
te Belba dwai dene mabo s̄e eyu,
te eno agai te dalali nai dabe bugulabo s̄e ilaibao.^t
Tama te t̄o kantri we bidi augwali agaba me asogobeo.
Tama te Babilon bagulali genuai obo te tigidali pepeda
paibao,” te po wai dao.
- 45 “Dage eno we bidi dabe,
duga te Babilon tagalama, wi pao.
Dage deli deli wi pobaso da, te dage bugagia bidaibao.
Ena Genuai Bidigo eno haliga s̄eḅe dwai mu te Babilon
dabeba ebao,
tama tiyu, eno dage augwali dali dolabuo.
- 46 Dagego haliga dwagila midigi selama,
dage te t̄ode haniani po dabe sabilibo odama,
te dage wi me igio.
Te kibu be me delide gasa po pedalu,
te gasa kibu bede gasa po pedalu yaibao.
Te genuai boi hw̄ibao weyu,

^t 51:44 Te Babilon augwaligo te gasa bulu t̄o kantri dabego wiegi yai dila pai nai hauwa sali (te lain 34-35 tede suao), tama augwa godiba te ofa tiwai selasa asali. Te tibo god dabego te nai dabe tula dalabaso, te megi da, Genuai Bidigo aga ma bugulubo tiwai ebaso, te gasa hani dabego augwa nai dabe ma sobao, te homu yai dao.

te king mego te gasa kingba hwɨbaɔ te po augwaligo waibaɔ.

47 Magi baso meni.

Eno bodolu muani sogo me deli elalubao,
tama te sogoba pedalubo si da,
eno te tɔ kantri Babilongo tibo god piksa dabego
elalubo nogi dolaibaɔ.

Te tɔ kantri Babilon hale dwai mu yaibaɔ.

Te boi bidi dabego te Babilon bidi hauwa ela munama,
augwaligo tigi te Babilon bulu tɔde munalua paibaɔ.

48 Te ena Genuai Bidi, eno obao,

te sogo dagalu dali tɔ sigo te augwalide elalubo
tigidali naigo te Babilon tulalubaso,
wiegi yai pemene mu yaibaɔ.

Te haniani nai dabe dolabo bidi,
augwali te not badu bidali tagalama asu,
te Babilonba hwɨgasaibaɔ,^u

49 tama Babilon dolabo sɛ ebo te aga digi dage

Israelbolo yali,
me te gasa tɔ badu hani dabe yali kolesaga tiwai si
te agabolo wei ponaibaɔ,” te po wai dao.^v

50 Tialima, te Babilon augwaligo dage dolisawani Israel,
dage polo asesɔ Babilon tagalama, wi pao.

Mu tama, duga page bulu digibulu elaluali,
tiali goli, te dagego Genuai Bidiba homu kone
palama,
te dagego Jerusalem homu kone ebo homu me
gegeda paligio.

51 Megi da, dagego e tiwai po obao,

“Da hale dwai mu yalio. Magi baso meni.

Te bulu tɔ kantri bidi dabe augwali te Genuai Bidigo
Tedali Gasagi Yai Mu Be Habu tomoba pai.

Te augwaligo dabolo po dwai wali.

Tibasɔ, da hale dwai mu ebaɔ.”

Megi dagego te tobage po obao.

52 Genuai Bidigo e tama po wai,

“Awe, megi te tiwai elalubao.

Tiali goli, eno bodolu muani sogo me deli elalubao,
tama te sogo pedalubaso da,
teda te sogo eno te tɔ kantri Babilon

- tibo god piksa dabego elalubo nogi dolaibao.
 Te tigidali Babilon habu badu te boi hwiyu,
 bidi hauwa dolobaso, te augwali gela wabo
 umagi mu yaibao,” te po wai dao.
- 53 “Babilon te dagaluba ugwanu ɗaj mu igulama,
 te boi hwıbo bomai pesage nigali da, tagalao,
 eno te nai dabe dolabo bidi augwali tagala palama,
 te augwaligo aga doligi dao.
 Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao,” wali.
- 54 Te Babilonde genuai gela u pedelaibao.
 Te boi bidi dabego te tɔ kantri mu dolama,
 te genuai u wabo pedelaibao.
- 55 Genuai Bidigo te Babilon mu doliyu,
 te Babilongo genuai u wabo mu silaibao.
 Te boi bidi hauwago te Babilonba hwıgaselama,
 te kulukulu genuai mu pedelama,
 te genuai tamu aj dini dabego
 bugusu wabo tiwai yaibao.
- 56 Te nai doado bage dolabo bidi dabe,
 augwaligo te Babilonba boi hwıgaselama,
 augwali aiyaba elaluaibao.
 Tama augwaligo te Babilon ami bidi dabe kalabus elama,
 te augwaligo enesigi dabe tologwaibao.
 Magi baso meni.
 Genuai Bidi aga te dwai se ebo dolo wei ponobo God
 dao.
 Tama tibaso, mu tama, agai te Babilon dabego dwai
 kolesaga usu siyu,
 dolo mu wei ponaibao.
- 57 Te king, agai nogi da Tigidali Bomo Elalubo Genuai
 Bidi dao,
 agai te tama po wali,
 “Eno te Babilon genuai bidi dabe geɔ page ilaibao,
 te ofisa bidi dabe, me kolesaga koneai bidi dabe,
 me gavman bidi dabe, me tobolu bidi dabe,
 me ami bidi dabe, te kolesaga umuna palobo se
 ilaibao.
 Te augwali mu godege pilama,
 te munu ma hodalogobeo.
- 58 Ena Genuai Bidi, eno tigidali bomo elalubao,
 eno obao, te boi bidi dabe augwaligo te Babilon

bagulali obo tai nidigi pali alulama,
 te deli me elalugobeo.
 Tama augwaligo te taun tomoba piduali genuai
 bobobage sunumi isigo ulaibao.
 E tiwai dao. Tigidali hani we bidigo odolali sę dene
 yali.
 Te augwaligo nigali nai tigidali te isigo daibao,” te po
 wai dao.

Jeremiaigo Babilonba po ola tolai

⁵⁹Te kibu be me si me side te Sedekaia Juda king bidali sogo, Jeremiaigo po me deli Babilonba ola tolali. Te sogo king Sedekaia Babilonba pai hagede yali, te Seraia, aga ofisa me deli, te aga dali painogo yali. Seraia aga te Neriago ogwa, te Maseago wai nõu dao. Tama Jeremiaigo po Seraiabolo mawai dao. ⁶⁰Jeremiaigo te dwai sę tigidali Babilonba pedelabo po aseqai, te Genuai Bidigo agaba mani po dabe dao. ⁶¹Tialima, Jeremiaigo Seraiabolo e tiwai po wai, “Nage te Babilonba sabalobo sogo, nago te po tigidali te we bidiba nedao,” wali. ⁶²“Tama nago e tiwai gedu haluasa po wao, ‘Genuai Bidio, nago te po wai dao, nago te tų kantri dolama, te bidi me deli, ma te hasa me bidigobeo. Te sesemane sogo te bulu olo elaludaibao, nago te po wali,’ tama wao. ⁶³Seraia, nago te buku nedebo sogo, te nago gedu haluasa po ola silama da, tialima, masigi me deli te bukude tomode gebelama, te buku te wę Yufretisba sayao. ⁶⁴Tialima, Genuai Bidigo po nago e tiwai po pusao, ‘Babilon da, te e buku tulaluali tiwai yai elama, te aga ugwaba ma pedalugobeo, magi baso meni, ena Genuai Bidi, eno aga dwagila mu dolaibao. Te Babilon we bidi augwali mu tulaluaibao,’ nago te po wao,” Jeremiaigo te po Seraiabolo wali.

Te Jeremiaigo po eba silagasobao.”

Te boi bidi dabego Jerusalem dolali po wali

(Dqı 52)

Te Babilon augwaligo Jerusalemba boi hwınama, te taun sali

(Jer 39:1-10)

52 ¹Te Sedekaia Juda king pedelali sogo, agai kibu be te 21 yia elalubadi, tama aga te Jerusalem king bidali te kibu be 11 kibu be bidai. Aga ida, te Hamutal, te gasa Jeremiaigo wegi, aga te Lipna taun we me deli dao.

²Sedekaiaigo te king Jehoiakimgo kolesaga wali pelama, tama agai Genuai Bidi

gedude dwai kolesaga yai dao. ³Te Juda dabe me Jerusalemgo dwai kolesaga ebogo te Genuai Bidigo haliga seḅe dwai mu ilali, tibaso Genuai Bidigo te we bidi dabe augwali hagela ebaso, te augwa bulu tḅde sela şanama, digibulu pai dao.

Sedekaiago homu te Babilon aga tonalubo hagela mu yai, tibaso aga munu me aga dologode me bidibeo. ⁴Tialima, te nogo si poluade te kibu be 9 te Sedekaia king bidai, tama te polua dei nogo si wabode, king Nebukatnesar te Babilondu aga ami dabe dali aselama, te Jerusalem bagua sagaselama, te taun sainogo boi hwjani. Augwaligo te Jerusalem bagulama, tama te taun bobogelali masigigo nigai genuai obo pagede te tḅ selama, du holama, tama augwali tede dolalu, boi hwjainogo yai dao.^x ⁵Augwaligo te Jerusalem bagulali elaludubadi, te kibu be deli olama, polua a naga, me nogo deli tama bidai. Te kibu be 11 Sedekaia te bidai, ⁶tama te kibu bedede digi, te polua 4 wabode, te dei 9 wabo side, te Jerusalem we bidi augwali nasigo mu salio, magi baso meni, augwaligo nai tigidali silai dao. ⁷Tama te dei wabo side Babilon augwaligo te masigigo nigai genuai obo habu me deli badu aluama, te Jerusalem tomoba pali. Tialima, te king Sedekaia dali, aga ami bidi dabe me, te Jerusalem tagalama, wi palio. Te hulide augwali pelayu, te kingo giba sabolama, tama augwa te obo ununani sunumidu taun taga soali. Te hauwa Babilon augwaligo te Jerusalem obo bagulali se elalubadi, te Jerusalem ami bidi dabego Jerusalem tagalama, wi pelayu, te aḅ Jordan odogo malu pesage buluba pabo sunumi wali pai dao.^y ⁸Tiali goli, te Babilon ami bidi dabego te king Sedekaia pobeasa pelama, te augwali agaba te malu tḅ bulu te Jeriko taun pageba sabolai. Te Sedekaiago ami bidi dabego aga tagalama, wi tedela palio.

⁹Tialima, te Babilon dabego te Sedekaia pageabi elama, aga te Babilon kingba odasa pali. Te sogo Babilon king te taun Riplade bidali, te Hamat tḅ tomode dao. King Nebukatnesargo Sedekaia sulama, te po wai, Sedekaia te aga yali dwai kolesagade dwai dene somainu yaibao, wai dao. ¹⁰Te Babilon dabego te Sedekaiago ogwa dabe me, te Juda tobolu bidi dabe me selama, te augwaligo augwali te Riplaba odasa asai. Tama te bulude Nebukatnesargo po obaso, te augwaligo te Sedekaiago ogwa dabe te Sedekaia aga gedude ela muai. Te augwaligo Juda tobolu bidi dabe me ela muai dao. ¹¹Te kingo po obaso, te augwaligo Sedekaiago gedu si guda şawai. Te augwaligo aga nogo şaḅa te bomai aligabo bono sengo dunama, te aga Babilonba sela palio. Te augwaligo aga tede kalabusiba munama, te aga kalabuside bididubadi, te aga isibo sogoba usu nai dao.^z

Babilon augwaligo Jerusalem dolali

(2 Kin 25:8-17)

¹²Te Nebukatnesar te Babilonde king 19 yia bidali, te waiya side, te a naga polua, te dei nogo si wabo te deli kibu bedede naga, Nebusaradan, te

^x 52:4 Ese 24:2 ^y 52:7 Ese 33:21 ^z 52:11 Ese 12:13

Babilon king aga boi bidigo elidali weyu tonalubo bidi hani dabe augwa polalubo ofisa bidi, te Jerusalemba asali, te Babilon kingo sę tonaluagasai dao. ¹³Tama agai te augwaligo Genuai Bidiba lotu wabo tempel be, me te Juda kingo be, me te Jerusalem gegunai bidi dabego be, tigidali isigo ula silali. Te genuai dila pai be me deli digi te Babilon dabego me ulubeo.^a ¹⁴Te Nebusaradan dali bidali hani dabe, te Babilon ami tigidaligo te masigigo nigali genuai obo alulama, dolai dao. ¹⁵Tama Nebusaradango te Jerusalemde bidaluali doado bage meni yai we bidi meba te augwali Babilonba kalabus igibu odasa palio. Te hwjani sogo te Juda bage mebago Jerusalem tagalama, te Babilon dabego bidagasali pesageba wi pelama, bidigi pali. Te bage me agai te Babilonba kalabus igibu odasa pali. Tama te haniani nai dabe nigibo mu koneani kolesaga koneai bidi dabe, augwali te Jerusalemde bidalubadi, te agai augwali me sela pai dao. ¹⁶Tialima, meba Juda te tigidali nai mu sqa paibaso, augwali bidalumainogo tagalama, te wain gi dabe me gasa gi dabe tonalumainogo yai dao.

¹⁷Tama te Babilon dabe te Genuai Bidigo genuai tempel beba pelama, te brasgo nigai genuai bobobage pos si tologali, te bidi dabego brasgo nigai wilkar te aji ugwadu daide pobegabo nigali nai elaluali me tologolama, sali. Te genuai aji sabo nai augwaligo te brasgo nigali nai me tologali. Tama augwa te bras tigidali te Babilonba sela pai dao. ¹⁸Tama te Babilon dabego te sospen dabe, me savol dabe, me lam sula sabo nai dabe, me te genuai pou te ofa ebo kaneme mubo dis dabe, me te wiegi yai denami emainogo ulubo pauda ulubo dis dabe, me te tigidali gasa nai te polobadu Juda dabego brasgo nigilama, te Genuai Bidigo be tomode sę emainogo muani nai me, te sela pai dao. ¹⁹Tama Nebusaradango te bidi dabego gol me silvago nigali nai dabe me sali, te dwasianu pou dis dabe, te sia sela pabo pou plet dabe, te ofa ebo nai kaneme mubo pou dis, me sospen dabe, me te ni dilide udalubo lam dabe, me te wiegi yai denami ebo pauda ulubo pou plet dabe, me te ofa ebo wain dabe muani pou dis dabe, te tama tigidali nai sela palio.

²⁰Polobadu te king Solomongo sę bidi dabego te bras selama, te genuai bobobage pos si nigali, te genuai tang wę nigilama, tama te nogo si olama, sagago si bulmakau piksa dabe nigilama, te genuai aji tang dologode elaluali te dwasianu daide ugwadu muabo nai wilkar elaluai. Te Solomongo po obaso, augwaligo te nai dabe Genuai Bidigo beba muani, polobadu mu. Tialima, megı da, te Babilon dabego te nai dabe alulama, te nai nigali bras sainogo tiali. Te brasgo sęęę te genuai mu, te bidigo skel me egobeo. ²¹⁻²²Te bras si nigali genuai bobobage pos augwaligo te deli tigi tobage sabi si naga nigai. Te nai sigo usu sabo bobage te 8 mita, te nai

^a 52:13 1 Kin 9:8

ugwade eda si genuai usu sabo te 5 mita me 30 sentimita dao. Augwaligo te pos si te genuai paip bras tiwai nigali, te bras tomoba bulubaso da, te usu nama te 7 me hap sentimita tiwai. Augwa te pos tobolu brasgo nigali, te tobolu dwasianu genuai gana yai. Te tobolu ugwaba igulali, te 2 mita me 20 sentimita elalui. Te augwaligo bras selama, te au wiegi yai wa tiwai nigali, me te pomigranet ni du wai tiwaigo au yali. Tama augwaligo te ni du pomigranet te wade mubo tiwai yai. Tama augwaligo te pos tobolu si bagulama, te au tiwai ilai dao. ²³ Te pos deli delide te pomigranet du wai bidi sese a naga 100 te aga tobolude munama, elalui. Te 96 pomigranet du te tobolu me si me si badu bagulama te gasa pomigranet du aiyadu geana selama, dologoba bugulama elalui dao.^b

Te Juda dabe Babilon kalabus igi pali

(2 Kin 25:18-21)

²⁴ Nebusaradan, te Babilon dabego ami polalubo ofisa bidi, agai te tobolu bidi pris Seraia sobadi, me Sefanaia sali, te Seraia tudi badu daganalu se ebo bidi, te gasa pris sela te Godigo tempel be sunumide tonalubo bidi me sela pali. ²⁵ Tama te Jerusalemde agai te Jerusalem ami bidi dabe tonalubo ofisa bidi me sali. Tama agai te Juda kingba te wiegi yai homu kolesaga mabo bidi dabe te a naga olama, me si te sobadi yai. Te hani dabe te Jerusalemde bidaludubadi, te agai augwali pageabi yai. Tama agai te ami bidi dabego polalubo ofisa bidigo se ebo kuskus bidi sali, te ami bidi pedalumainogo skul ola mabo se iduali bidi. Te agai te kuskus bidigo se ebo bidi te bidi sese sela te 60 bidi Jerusalemde bidibo sulama, tama agai te bidi dabe me sai dao. ²⁶ Tialima, Nebusaradango te bidi tigidali selama, te Babilon king bidibo madi te taun Ripla, ²⁷ te Hamat toba odasa pai. Te kingo po obaso, augwaligo te bidi dabe tede ela muai.

Te Babilon dabego tama kolesaga elama, te nosali augwaligo te gasa Juda dabe selama, tama digibulu mu pelama, te Babilonba kalabus igibu sela pai dao. ²⁸ Te Nebukatnesargo kalabus igibu sela pali we bidi namba, e tiwai dao. Te kibu be 7 aga king bidali sogo, agai te 3,023 Juda we bidi sela pai dao. ²⁹ Te aga kibu be 18 te king bidibo sogo, agai te 832 Jerusalem we bidi sela palio. ³⁰ Te kibu be 23 aga te king bidali sogode, te polalubo ofisa bidi Nebusaradango te 745 Juda we bidi selama, te augwali kalabus igibu odasa pai. Te kalabus igi pali bage dabego namba e tiwai dao, te 4,600 mu dao.

Te Babilon kingo te king Jehoiakin te kalabuside bidali tagala pali

(2 Kin 25:27-30)

³¹ Te Juda king Jehoiakin te Babilonde kalabus elaludubadi, te 37 yia bidai, tama te waiya si tomode Evil Merodak te Babilon king pedelai.

^b 52:23 1 Kin 7:15-47

Te 12 polua, te dei 25, te wabo kibu bede, Evil Merodakgo te Jehoiakin homu dene eyu, te aga kalabus bidali tagala palai dao. ³²Evil Merodakgo agabolo wiegi yai kolesaga elama, te agaba genuai nogi menama, tama te tiali kolesagade te Jehoiakin aga dali te Babilonde kalabus bidali king dabego genuai nogi aiyaba elaluai dao. ³³Tama tialima, te Jehoiakingo te kalabus bidi dabego mubo ugwa munu ma mubeo. Te tigidali sogo aga te Babilon king dali deli madi dugulama, nai tudu genama, te Jehoiakin aga isibo sogoba usu nigi pai dao. ³⁴Te Babilon kingo po obaso, te augwaligo tigidali side Jehoiakinba mone maduali, te Jehoiakin aga bugagia bidimainogo tiali. Te augwaligo te tiwai sę ela pidubadi, te Jehoiakin aga isibo sogoba usu nai dao.